

21998A0623(01)

23.6.1998

EUROOPA ÜHENDUSTE TEATAJA

L 179/3

I LISA

ÜHINENUD RAHVASTE ORGANISATSIOONI MEREÕIGUSE KONVENTSIOON JA SELLE XI OSA
RAKENDUSLEPING

ÜHINENUD RAHVASTE ORGANISATSIOONI MEREÕIGUSE KONVENTSIOON

Konventsiooni osalisriigid,

AJENDATUNA soovist vastastikuse mõistmise ja koostöö vaimus lahendada kõik mereõiguse küsimused ning olles teadlikud konventsiooni ajaloolisest rollist rahu, õigluse ja progressi säilitamisel kõigi maailma rahvaste jaoks;

TÄHELDADES, et pärast 1958. ja 1960. aasta Genfi mereõiguse konverentsi toimunud areng on esile toonud vajaduse kõigile vastuvõetava mereõiguse konventsiooni järele;

OLLES TEADLIKUD, et maailmamere probleemid on omavahel tihedalt seotud ning neid tuleb käsitleda tervikuna;

TUNNUSTADES soovi luua käesoleva konventsiooni alusel kõigile meredele ja ookeanidele kohaldatav ja riikide suveräänsust arvestav õiguskord, mis hõlbustab rahvusvahelist suhtlemist ning edendab merede ja ookeanide ning nende loodusvarade rahuotstarbelist, õiglast ja säästlikku kasutamist, elusloodusvarade kaitset ning merekeskkonna uurimist, kaitsmist ja säilitamist;

PIDADES SILMAS, et nende eesmärkide saavutamiseks soovitakse kehtestada õiglane rahvusvaheline majanduskord, milles võetakse arvesse kogu inimkonna huve ja vajadusi ning eelkõige nii ranniku- kui ka sisemaariikidest arengumaade erihuve ja -vajadusi;

SOOVIDES käesoleva konventsiooniga edasi arendada 17. detsembri 1970. aasta resolutsiooni nr 2749 (XXV) põhimõtteid, milles Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Peaassamblee deklareerib pidulikult muu hulgas, et väljapoole riikide jurisdiktsiooni jäävate merede ja ookeanide põhi ning selle all asuv maapõu ja seal paiknevad loodusvarad on inimkonna ühisvara, mida riigi asukohast sõltumata uuritakse ja kasutatakse kogu inimkonna hüvanguks;

USKUDES, et käesoleva konventsiooniga saavutatud mereõiguse kodifitseerimine ja areng aitavad kooskõlas võrdõiguslikkuse ja õigluse põhimõttega tugevdada kõigi rahvaste vahel rahu, julgeolekut, koostööd ja sõbralikke suhteid ning toetavad maailma kõigi rahvaste majanduslikku ja sotsiaalset arengut ÜRO põhikirja eesmärkide ja põhimõtete kohaselt;

KINNITADES, et konventsiooniga reguleerimata küsimustes juhindutakse rahvusvahelise õiguse üldtunnustatud normidest ja põhimõtetest,

ON KOKKU LEPPINUD järgmises:

I OSA

SISSEJUHATUS

Artikkel 1

Mõisted ja reguleerimisala

1. Konventsioonis kasutatakse järgmisi mõisteid:

1) *süvamerepõhi* – merede ja ookeanide põhi ja selle all olev maapõu, mis jääb väljapoole riikide jurisdiktsiooni;

2) *organisatsioon* – Rahvusvaheline Süvamerepõhja Organisatsioon;

3) *süvamerepõhjas toimuv tegevus* – igasugune süvamerepõhjas toimuv loodusvarade uurimise ja kasutamisega seotud tegevus;

4) *merekeskkonna reostamine* – inimese poolt otse või kaudselt merekeskkonda, sealhulgas estuaaridesse selliste ainete või

energia sisselaskmine, mille tagajärg on või võib olla elusloodusvarade ja merekeskkonna kahjustumine, oht inimeste tervisele, merealase tegevuse, sealhulgas kalapüügi ja muu mere õiguspärase kasutamise takistamine, kasutatava merevee kvaliteedi halvenemine või kasulike omaduste vähenemine;

5) a) *kaadamine* –

- i) igasugune jäätmete või muude ainete tahtlik merre heitmine laevadelt, õhusõidukitelt, platvormidelt või muudelt mererajatistelt;
- ii) igasugune laevade, õhusõidukite, platvormide või muude mererajatiste tahtlik merre uputamine;

b) *kaadamiseks* ei loeta:

- i) laevade, õhusõidukite, platvormide ja muude mererajatiste ning nende varustuse tavakasutusega kaasnevat või juhuslikku jäätmete või muude ainete merre heitmist,

välja arvatud juhul, kui on tegu selliste ainete merre uputamise või nende töötlemise eesmärgil tegutsevatele laevadele, õhusõidukitele, platvormidele või muudele mererajatistele vedamisega või nende veetavate jäätmete või muude ainetega;

- ii) muud ainete merre heitmist, mis ei ole vastuolus konventsiooni eesmärkidega.

2. 1) *Osalisriigid* – end konventsiooniga sidunud riigid, kelle suhtes konventsioon on jõustunud.

- 2) Artikli 305 lõike 1 punktides b, c, d ja f nimetatud üksustele, kellest saavad konventsiooniosalised nende kohta kehtestatud tingimuste kohaselt, kohaldatakse konventsiooni *mutatis mutandis* niivõrd, kui võrd neid võib pidada konventsiooniosalisteks.

II OSA

TERRITORIAALMERI JA KÜLGVÖÖND

1. JAGU

ÜLDSÄTTED

Artikkel 2

Territoriaalmere ja selle kohal asuva õhuruumi ning territoriaalmere põhja ja selle all asuva maapõue õiguslik seisund

1. Rannikuriigi suveräänsus laieneb lisaks tema maismaaterritooriumile ja sisevetele ning saarestikuriigi puhul tema arhipelaagivetele ka külgnevale merealale, mida nimetatakse territoriaalmereks.

2. Suveräänsus laieneb ka nii territoriaalmere kohal asuvalle õhuruumile kui ka territoriaalmere põhjale ning selle all asuvalle maapõuele.

3. Suveräänsuse teostamine territoriaalmere üle toimub kooskõlas konventsiooni ja teiste rahvusvahelise õiguse normidega.

2. JAGU

TERRITORIAALMERE PIIRID

Artikkel 3

Territoriaalmere laius

Riigil on õigus kehtestada oma territoriaalmere laius konventsiooni kohaselt määratud lähtejoonest mõõdetuna kuni 12 mere miili.

Artikkel 4

Territoriaalmere välispiir

Territoriaalmere välispiir on joon, mille iga punkt asub lähimast lähtejoonepunktist territoriaalmere laiusega võrdsel kaugusel.

*Artikkel 5***Standardlähetejoon**

Territoriaalmere laiuse mõõtmise standardlähetejoon on rannikuriigi ametlikule suuremõõtmelisele kaardile märgitud madalaim mõõnajoone piki rannikut, kui konventsioonis ei ole ette nähtud teisiti.

*Artikkel 6***Korallrahud**

Atolli või korallrahudega ümbritsetud saare puhul kasutatakse territoriaalmere laiuse mõõtmisel lähetejoonena rahul asuvat merepoolset madalaima mõõna joont nii, nagu see on rannikuriigi ametlikel kaartidel sümboliga tähistatud.

*Artikkel 7***Sirged lähetejooned**

1. Kui rannajoone on tugevasti liigestatud või kui ranniku vahetus naabruses on piki rannikut kulgev saarteahelik, võib territoriaalmere laiuse mõõtmisel kasutada sobivaid punkte ühendavat sirget lähetejoont.

2. Kui rannajoone on delta või muude looduslike tingimuste tõttu ebapüsiv, võib sobivad punktid valida piki kõige kaugemal asuvat merepoolset madalaimat mõõnajoont ning madalaima mõõnajoone taandumisest sõltumata jäävad sirged lähetejooned kehtima seni, kuni rannikuriik neid kooskõlas käesoleva konventsiooniga muudab.

3. Sirge lähetejoone tõmbamisel ei tohi rannajoone üldsuunast märkimisväärselt eemalduda ning sellest joonest sissepoole jäävad merealad peavad olema piisavalt maismaaga seotud, et neile kohaldada sisemererežiimi.

4. Sirget lähetejoont ei tõmmata mõõnapaljanditest ega mõõnapaljanditele, välja arvatud juhul, kui neile on ehitatud majakad või muud alaliselt veepinnast kõrgemal olevad rajatised, või erandina juhul, kui lähetejoone tõmbamine mõõnapaljanditest ja mõõnapaljanditele on rahvusvaheliselt üldtunnustatud.

5. Kui sirge lähetejoon on lubatud tõmmata lõike 1 kohaselt, võib lähetejoone määramisel arvesse võtta piirkonna erilisi majandushuve, mille tegelikku olemasolu ning olulisust tõendab nende pikaajaline järgimine.

6. Sirge lähetejoone tõmbamist ei tohi riik kasutada viisil, mis lõikab teise riigi territoriaalmere ära avamerest või majandusvööndist.

*Artikkel 8***Sisemeri**

1. Territoriaalmere lähetejoonest maismaa poole jäävad veed moodustavad sisemere, välja arvatud IV osas ettenähtud juhtudel.

2. Kui artikli 7 kohaselt tõmmatava sirge lähetejoone korral jäävad sisemere hulka ka alad, mis varem sinna ei kuulunud, kehtib sellistes vetes käesolevas konventsioonis ettenähtud rahumeelse läbisõidu õigus.

*Artikkel 9***Jõesuudmed**

Kui jõgi suubub otse merre, on lähetejooneks üle jõesuudme tõmmatud sirgjoon, mis ühendab madalaima mõõnajoone järgi jõe kallastele märgitud punkte.

*Artikkel 10***Lahed**

1. Käesolevas artiklis käsitletakse lahtesid, mille rannikud kuuluvad ainult ühele riigile.

2. Käesoleva konventsiooni tähenduses on laht rannajoone tugev liigestus, mis ulatub maismaasse niisuguses proportsioonis oma suudme laiusega, et hõlmab ka suletud veealasid ning moodustab enam kui lihtsalt rannajoone kõveruse. Liigestust ei käsitata lahena, kui tema pindala ei ole sama suur või suurem kui poolringil, mille diameetriks on üle liigestuse suudme tõmmatud joon.

3. Mõõtmisel loetakse liigestuse pindalaks piki selle rannajoont kulgeva kõige madalama mõõnajoone ja loodusliku lahesuudme mõõnamärkide vahele tõmmatud joone vahelist ala. Kui saarte

tõttu on liigestusel rohkem kui üks suue, võrdub poolringi diameeter kõiki suudmeid ületavate joonte pikkuste summaga. Selles liigestuses asuvaid saari käsitatakse liigestuse veeala osana.

4. Kui lahe loodusliku suudme mõõnamärkide vahemaa on kuni 24 meremiili, tõmmatakse nende mõõnamärkide vahele sulgev joon ning sellest sissepoole jäävat veeala käsitatakse sisemerena.

5. Kui loodusliku suudme mõõnamärkide vahemaa ületab 24 meremiili, tõmmatakse lahes 24 meremiili lähtejoon selliselt, et lahe pindala oleks nii suur kui antud joone puhul võimalik.

6. Eelmisi sätteid ei kohaldata nn ajaloolistele lahtedele ega juhtudele, millele kohaldatakse artiklis 7 käsitletud sirget lähtejoont.

Artikkel 11

Sadamad

Territoriaalmere piiride määramise korral loetakse ranniku osaks ka kõige merepoolsem alaline sadamarajatis kui sadamasüsteemi osa. Rannikust eemal asuvad rajatised ja tehissaared alaliste sadamarajatiste hulka ei kuulu.

Artikkel 12

Reidid

Laevade lastimiseks, lossimiseks ja ankurdamiseks kasutatavad reidid, mis osaliselt või täielikult asetsevad väljaspool territoriaalmere välispiiri, arvatakse territoriaalmere hulka.

Artikkel 13

Mõõnapaljandid

1. Mõõnapaljandid on veega ümbritsetud looduslikud maatükid, mis mõõna ajal ulatuvad veest välja, kuid tõusu ajal on üle ujutatud. Kui mõõnapaljand või osa sellest asetseb maismaast või

saarest kaugusel, mis ei ületa territoriaalmere laiust, võib seda kasutada territoriaalmere laiuse mõõtmisel lähtejoonena.

2. Kui mõõnapaljand asetseb maismaast või saarest kaugusel, mis ületab territoriaalmere laiuse, ei kuulu ta territoriaalmere hulka.

Artikkel 14

Lähtejoonte määramise meetodi valimine

Rannikuriik võib lähtejooned määrata eelmistes artiklites esitatud mis tahes meetodil, lähtudes selle sobivusest eri tingimustes.

Artikkel 15

Territoriaalmere piiride määramine vastastikku asetsevate või külgnevate rannikutega riikide vahel

Kui kahe riigi rannikud asetsevad vastastikku või üksteise kõrval ja riikidevahelises lepingus ei nähta ette teisiti, ei ole kummalgi riigil õigust laiendada oma territoriaalmerd kaugemale mediaanjoonest, mille iga punkt asub võrdsel kaugusel lähimatest punktidest lähtejoontel, millest need kaks riiki oma territoriaalmere laiust mõõdavad. Sätet ei kohaldata, kui ajalooliste või muude eriliste asjaolude tõttu on vaja nende riikide territoriaalmere piirid määrata selles sättes nimetatud viisist erinevalt.

Artikkel 16

Kaardid ja geograafiliste koordinaatide loetelu

1. Artiklite 7, 9 ja 10 alusel territoriaalmere laiuse mõõtmiseks määratud lähtejooned või nendest tulenevad piirid ning artiklites 12 ja 15 ettenähtud piirjooned kantakse kaartidele, mille mõõtkava võimaldab kindlaks teha nende asendi. Teise võimalusena võib koostada punktide geograafiliste koordinaatide loetelu, milles täpsustatakse nende geodeetilisi andmeid.

2. Rannikuriik tagab kaartide või geograafiliste koordinaatide loetelude nõuetekohase avalikustamise ning annab igaiheest ühe koopia hoiule Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peasekretärile.

3. JAGU

RAHUMEELNE LÄBISÕIT TERRITORIAALMEREST

Alajaotis A

Kõigile laevadele kohaldatavad eeskirjad

Artikkel 17

Rahumeelse läbisõidu õigus

Konventsiooni kohaselt on nii ranniku- kui ka sisemaariikide laevadel õigus territoriaalmerest rahumeelselt läbi sõita.

Artikkel 18

Läbisõidu mõiste

1. Läbisõit tähendab territoriaalmeres navigeerimist eesmärgiga:

- a) läbida territoriaalmeri sisemerre sisenemata või külastada väljapoole sisemerd jäävat reidi või sadamat või
- b) suunduda sisemerre või sealt väljuda või külastada seal asuvat reidi või sadamat.

2. Läbisõit on katkematu ja kiire. Peatuda ja ankurdada võib vaid tavaliseks navigeerimiseks vajalikul määral või kui selle tingib väärarnamatu jõud või merehädä või vajadus osutada abi ohtu või merehätta sattunud isikutele, laevadele või õhusõidukitele.

Artikkel 19

Rahumeelse läbisõidu mõiste

1. Läbisõit on rahumeelne, kui see ei ohusta rannikuriigi rahu, avalikkust korda ega julgeolekut. Läbisõit peab toimuma kooskõlas käesoleva konventsiooni ja teiste rahvusvahelise õiguse normidega.

2. Välisriikide laevade läbisõitu loetakse rannikuriigi rahu, avalikkust korda või julgeolekut ohustavaks, kui välisriigi laev territooriumil viibides:

- a) ähvardab jõu kasutamise või kasutab jõudu rannikuriigi suveräänsuse, territoriaalse terviklikkuse või poliitilise sõltumatus vastu või rikub muul viisil ÜRO põhikirjas sisalduvaid rahvusvahelise õiguse põhimõtteid;
- b) korraldab õppusi või manöövreid relvadega;

c) alustab tegevust, mille eesmärk on koguda rannikuriigi kaitset või julgeolekut kahjustavat teavet;

d) teeb rannikuriigi kaitset või julgeolekut kahjustavat propagandat;

e) võimaldab õhusõidukil oma pardalt õhku tõusta või sinna maanduda või võtab õhusõiduki oma pardale;

f) võimaldab pardalt heita, pardale maandada või võtab pardale sõjalise seadme või vahendi;

g) lastib või lossib kaupa, valuutat või isikuid rannikuriigi tolli-, maksu-, immigratsiooni- või sanitaarvaldkonna õigusakte rikkudes;

h) käesolevat konventsiooni rikkudes tekitab tahtlikult ulatusliku reostuse;

i) tegeleb kalapüügiga;

j) teeb uurimis- või vaatlustoiminguid;

k) astub tegevusse, mille eesmärk on häirida rannikuriigi sidesüsteemide või rajatiste ja seadmete toimimist;

l) teeb muid toiminguid, millel puudub läbisõiduga otsene seos.

Artikkel 20

Allveelaevad ja muud allveesõidukid

Allveelaevad või muud allveesõidukid sõidavad territoriaalmerest läbi veepinnal ja heisatud riigilipuga.

Artikkel 21

Rahumeelset läbisõitu reguleerivad rannikuriigi õigusaktid

1. Rannikuriik võib kooskõlas käesoleva konventsiooni ja muude rahvusvahelise õiguse normidega vastu võtta oma territoriaalmerest rahumeelset läbisõitu reguleerivaid õigusakte, mis käsitlevad:

a) meresõidu ohutust ja laevaliiklust;

b) navigatsioonivahendite ja -rajatiste ning muude vahendite ja rajatiste kaitset;

c) kaablite ja torujuhtmete kaitset;

d) mere elusloodusvarade kaitset;

- e) rannikuriigi kalapüüki reguleerivate õigusaktide rikkumise vältimist;
- f) rannikuriigi keskkonna kaitsmist ning selle reostamise vältimist, vähendamist ning kontrollimist;
- g) mereuuringuid ja hüdrograafilisi vaatlusi;
- h) rannikuriigi tolli-, maksu-, immigratsiooni- või sanitaarvaldkonna õigusaktide rikkumise vältimist.

2. Nimetatud õigusakte ei kohaldata välisriikide laevade konstruktsiooni, ehituse, meeskonna ega varustuse suhtes, välja arvatud juhul, kui need rajanevad üldtunnustatud rahvusvahelistel standarditel.

3. Rannikuriik tagab nende õigusaktide nõuetekohase avalikustamise.

4. Rahumeelse läbisõidu õigust kasutavad välisriikide laevad järgivad kõiki neid õigusakte ja muid merel laevakokkupõrgete vältimise üldtunnustatud rahvusvahelisi eeskirju.

Artikkel 22

Territoriaalmere laevateed ja liikluseraldusskeemid

1. Meresõiduohutuse tagamiseks võib rannikuriik vajaduse korral nõuda rahumeelse läbisõidu õigust kasutatavalt välisriikide laevadelt ettenähtud laevateede ja liikluseraldusskeemide kasutamist.

2. Esmajoones võib nõuda tankeritelt, tuumajõuseadmega või radioaktiivset materjali või muid ohtlikke või kahjulikke aineid või materjale vedavatelt laevadelt, et nad läbisõidul liiguks ainult mööda niisuguseid laevateid.

3. Käesoleva artikli alusel laevateid ja liikluseraldusskeeme kehtestades arvestab rannikuriik:

- a) pädeva rahvusvahelise organisatsiooni soovitusi;
- b) rahvusvahelises meresõidus tavaliselt kasutatavaid laevateid;
- c) laevade ja laevateede erisusi;
- d) liiklustihedust.

4. Rannikuriik tähistab laevateed ja liikluseraldusskeemid kaartidel, mis nõuetekohaselt avalikustatakse.

Artikkel 23

Tuumajõuseadmega ja radioaktiivseid või muid ohtlikke või kahjulikke aineid vedavad välisriikide laevad

Rahumeelse läbisõidu õigust kasutavad tuumajõuseadmega ja radioaktiivseid või muid ohtlikke või kahjulikke aineid vedavad välisriikide laevad on varustatud dokumentidega ning järgivad rahvusvaheliste kokkulepetega selliste laevade kohta kehtestatud ettevaatusabinõusid.

Artikkel 24

Rannikuriigi kohustused

1. Rannikuriik ei takista välisriikide laevade rahumeelset läbisõitu oma territoriaalmerest, välja arvatud kooskõlas käesoleva konventsiooniga. Konventsiooni või sellega kooskõlas kehtestatud õigusaktide kohaldamisel rannikuriik:

- a) ei esita välisriikide laevadele nõudmisi, mis on vastuolus rahumeelse läbisõidu õigusega;
- b) ei diskrimineeri vormiliselt ega sisuliselt ühegi riigi laevu ega laevu, mis veavad lasti mis tahes riiki, sealt välja või selle riigi nimel.

2. Rannikuriik teeb avalikult teatavaks kõik talle teadaolevad navigatsiooniohud oma territoriaalmeres.

Artikkel 25

Rannikuriigi õigus end kaitsta

1. Rannikuriik võib võtta meetmeid, et vältida oma territoriaalmerest läbisõitu, mis ei ole rahumeelne.

2. Kui laevad sõidavad sisemerre või suunduvad väljaspool sisemerd asuvasse sadamasse, on rannikuriigil õigus võtta meetmeid, et takistada sisemerre või sadamasse sisenemist reguleerivate nõuete rikkumist.

3. Rannikuriik võib ühtegi välisriigi laeva vormiliselt või sisuliselt diskrimineerimata ajutiselt peatada välisriikide laevade rahumeelse läbisõidu oma territoriaalmere kindlaksmääratud piirkondadest relvaõppuste korraldamiseks või muul juhul, kui see on

oluline tema julgeoleku seisukohalt. Peatamine jõustub ainult pärast selle otsuse nõuetekohast avalikustamist.

Artikkel 26

Välisriikide laevadelt võetav tasu

1. Välisriikide laevadelt ei tohi võtta tasu üksnes territoriaalmerest läbisõidu eest.
2. Territoriaalmerest läbisõitvatelt välisriikide laevadelt võib tasu võtta vaid laevale osutatud eriteenuste eest. Tasu võetakse ilma diskrimineerimiseta.

Alajaotis B

Kaubalaevadele ja riigile kuuluvatele ärieesmärkidel kasutatavatele laevadele kohaldatavad nõuded

Artikkel 27

Kriminaaljurisdiktsioon välisriigi laeva pardal

1. Rannikuriik ei teosta kriminaaljurisdiktsiooni oma territoriaalmerd läbival välisriigi laeval isiku kinnipidamiseks või läbisõidul oleva laeva pardal toimepandud kuriteo juurdluse korraldamiseks, välja arvatud juhul, kui:
 - a) kuriteo tagajärjed mõjutavad rannikuriiki;
 - b) kuriteoga häiritakse rannikuriigi rahu või territoriaalmerde kohta kehtestatud avalikku korda;
 - c) laeva kapten, laeva lipuriigi diplomaatiline esindaja või konsulaarametnik on palunud kohalike ametiisikute abi või
 - d) meetmed on vajalikud narkootiliste ja psühhotroopsete ainete salakaubaveo tõkestamiseks.
2. Eespool esitatud sätted ei piira rannikuriigi õigust võtta oma õigusaktidega sätestatud meetmeid, et kinni pidada isik või korraldada juurdlus välisriigi laeval, mis on sisemerest väljunud ja läbib territoriaalmerd.

3. Lõigetes 1 ja 2 nimetatud juhtudel teavitab rannikuriik laeva kapteni taotlusel enne meetmete võtmist laeva lipuriigi diplomaatilist esindajat või konsulaarametnikku ning võimaldab neil laevaperega ühendust võtta. Hädaolukorras võib teavitada ja meetmeid võtta samal ajal.

4. Kaaludes, kas kinnipidamine on vajalik ja mil viisil seda teha, arvestavad kohalikud ametiisikud nõuetekohaselt meresõiduhuve.

5. Rannikuriik ei tohi võtta meetmeid territoriaalmerest läbisõitva välisriigi laeva pardal isiku kinnipidamiseks ega kuriteo juurdluse korraldamiseks, kui see on toime pandud enne laeva sisenemist territoriaalmerre, ning kui laev on väljunud välisriigi sadamast ja läbib territoriaalmerde sisemerre sõitmata; see ei kehti XII osas käsitletud juhtudel ning V osa kohaselt kehtestatud õigusaktide rikkumise korral.

Artikkel 28

Tsiviiljurisdiktsioon välisriikide laevade suhtes

1. Rannikuriik ei tohi territoriaalmerest läbisõitvat välisriigi laeva peatada ega kursilt kõrvale juhtida, et teostada tsiviiljurisdiktsiooni laeva pardal viibiva isiku suhtes.
2. Rannikuriik ei või korraldada täitemenetlust ega laeva tsiviilmenetluse eesmärgil arestida, välja arvatud juhul, kui laev ei järgi oma kohustusi seoses läbisõiduga rannikuriigi territoriaalmerest.
3. Lõige 2 ei piira rannikuriigi õigust korraldada oma õigusaktide alusel täite- või muu tsiviilmenetlust, et arestida välisriigi laev, mis seisab tema territoriaalmeres või on sealt läbisõidul pärast sisemerest lahkumist.

Alajaotis C

Sõjalaevadele ja muudele riigile kuuluvatele mitteäriilistel eesmärkidel kasutatavatele laevadele kohaldatavad nõuded

Artikkel 29

Sõjalaevade määratlus

Konventsioonis tähendab "sõjalaev" riigi relvajõududele kuuluvat laeva, millel on selle riigi päritolutunnustega pardamärgistus,

mida juhib selle riigi valitsuse volitatud ohvitser, kelle nimi on nõuetekohaselt kantud teenistusnimekirja või samaväärsesse dokumenti, ning mille laevapere allub relvajõudude regulaarmee distsipliinile.

Artikkel 30

Rannikuriigi õigusaktide järgimata jätmine

Kui sõjalaev ei järgi territoriaalmerest läbisõitu reguleerivaid rannikuriigi õigusakte ega täida talle esitatud nõuet neid järgida, võib rannikuriik nõuda sõjalaeva viivitamatut lahkumist tema territoriaalmerest.

Artikkel 31

Lipuriigi vastutus sõjalaeva või muu riigile kuuluva mitteäriksel eesmärkidel kasutatava laeva tekitatud kahju eest

Lipuriik kannab rahvusvahelist vastutust igasuguse rannikuriigile tekitatud kahju eest, mis tuleneb sellest, et tema sõjalaev või muu riigile kuuluv mitteäriksel eesmärkidel kasutatav laev ei ole järginud territoriaalmerest läbisõitu reguleerivaid rannikuriigi õigusakte või käesolevat konventsiooni või muid rahvusvahelise õiguse norme.

Artikkel 32

Sõjalaevade ja muude riigile kuuluvate mitteäriksel eesmärkidel kasutatavate laevade puutumatust

Konventsioon ei mõjuta sõjalaevade ega muude riigile kuuluvate mitteäriksel eesmärkidel kasutatavate laevade puutumatust, välja arvatud alajaotises A ja artiklites 30 ja 31 ettenähtud juhud.

4. JAGU

KÜLGVÖÖND

Artikkel 33

Külgvöönd

1. Oma territoriaalmerega külgnevas vööndis, mida nimetatakse külgvööndiks, võib rannikuriik kontrollida:

- a) oma territooriumil või territoriaalmeres tolli-, maksu-, immigratsiooni- ja sanitaarvaldkonna õigusaktide rikkumise vältimiseks;
- b) oma territooriumil või territoriaalmeres toime pandud eespool nimetatud õigusaktide rikkumise eest karistamiseks.

2. Külgvöönd võib ulatuda kuni 24 meremiili kaugusele territoriaalmerest lause mõõtmiseks kasutatavatest lähtejoontest.

III OSA

RAHVUSVAHELISEKS MERESÕIDUKS KASUTATAVAD VÄINAD

1. JAGU

ÜLDSÄTTED

Artikkel 34

Rahvusvaheliseks meresõiduks kasutatavate väinade õiguslik seisund

1. Käesolevas osas kehtestatud rahvusvaheliseks meresõiduks kasutatavatest väinadest läbisõidu kord ei mõjuta muus osas niisuguseid väinu moodustavate vete õiguslikku seisundit ega väinaga piirnevate riikide suveräänsuse või jurisdiktsiooni teostamist

niisuguste vete, selle kohal asuva õhuruumi, merepõhja ja selle all asuva maapõue üle.

2. Väinaga piirnevad riigid teostavad oma suveräänsust või jurisdiktsiooni konventsiooni käesoleva osa ja muude rahvusvahelise õiguse normide alusel.

Artikkel 35

Käesoleva osa reguleerimisala

Käesoleva osaga ei reguleerita:

- a) väina sisemerealad, välja arvatud juhul, kui artiklis 7 nimetatud sirge lähtejoonega hõlmatakse sisemereks ka merealad, mis seda varem ei olnud;

- b) väinaga piirnevate riikide territoriaalmerest väljapoole jääva mere kui majandusvööndi või avamere õiguslikku seisundit või
- c) õiguskorda väinades, mille läbimist täielikult või osaliselt reguleerivad neid väina käsitlevad pikaajalised rahvusvahelised konventsioonid.

Artikkel 36

Rahvusvaheliseks meresõiduks kasutatavat väina läbivad avamere laevateed ja majandusvööndit läbivad laevateed

Käesolevat osa ei kohaldata rahvusvaheliseks meresõiduks kasutatavale väinale, kui väina läbib laevatee, mille navigatsioon- ja hüdrograafilised tingimused on sama laadi kui avamere laevateel või majandusvööndit läbival laevateel; niisugustele väina läbivatele laevateedele kohaldatakse käesoleva konventsiooni teisi asjakohaseid osi, sealhulgas meresõidu- ja ületennuvabadust käsitlevaid sätteid.

2. JAGU

TAKISTAMATU LÄBISÕIT

Artikkel 37

Käesoleva jao reguleerimisala

Käesolevat osa kohaldatakse väinadele, mille kaudu sõidetakse avamere ühest osast või majandusvööndist teise.

Artikkel 38

Takistamatu läbisõidu õigus

1. Artiklis 37 nimetatud väinades on kõigil laevadel ja õhusõidukitel takistamatu läbisõidu õigus, mida ei tohi takistada; välja arvatud juhul, kui väina moodustavad väinaga piirneva riigi saar ja selle riigi maismaaterritoorium; nimetatud õigust ei kohaldata, kui saarest mere pool on avamere või majandusvööndi läbisõidutee, mille navigatsioon- ja hüdrograafilised tingimused on samad mis väina läbisõiduteel.

2. Selle osa tähenduses on takistamatu läbisõit katkematu ja kiire läbisõit väina kaudu avamere ühest osast või ühest majandusvööndist teise. Katkematu ja kiire läbisõidu nõue ei välista väina läbimist selleks, et siseneda väinaga piirnevasse riiki, sealt lahkuda või sellisest riigist tagasi pöörduda selle riigi sisenemistingimuste kohaselt.

3. Muud tegevust kui takistamatut läbisõitu väinast reguleeritakse konventsiooni teiste sätetega.

Artikkel 39

Takistamatul läbisõidul olevate laevade ja õhusõidukite kohustused

1. Takistamatul läbisõidul olevad laevad ja õhusõidukid:

- a) kulgevad viivitamata läbi või üle väina;
- b) hoiduvad jõuga ähvardamisest või jõu kasutamisest väinaga piirneva riigi suveräänsuse, territoriaalse terviklikkuse või poliitilise sõltumatuse vastu või muul viisil ÜRO põhikirjas sisalduvate rahvusvahelise õiguse põhimõtete rikkumisest;
- c) hoiduvad muust tegevusest, mis ei tulene otseselt tavapärasest katkematust ja kiirest läbisõidust, välja arvatud juhul, kui selle tegevuse põhjustab vääramatu jõud või merehädä;
- d) järgivad käesoleva osa teisi asjakohaseid sätteid.

2. Takistamatul läbisõidul laevad:

- a) järgivad mereohutuse üldtunnustatud rahvusvahelisi eeskirju, korda ja tavasid, sealhulgas rahvusvahelist laevakokkupõrgete vältimise eeskirja;
- b) järgivad laevadelt lähtuva reostuse vältimise, vähendamise ja kontrollimise üldtunnustatud rahvusvahelisi eeskirju, korda ja tavasid.

3. Takistamatul läbisõidul õhusõidukid:

- a) järgivad tsiviilõhusõidukitele kohaldatavaid Rahvusvahelise Tsiviillennunduse Organisatsiooni lennuliikluseeskirju; riiklikud lennukid järgivad tavaliselt neid ohutusnõudeid ning toimivad alati lennuohutust vajalikul määral silmas pidades;
- b) jälgivad pidevalt rahvusvahelise lennuliikluse kontrollorgani kehtestatud sagedustel häda- ja muid raadiosignaale.

Artikkel 40

Uurimis- ja vaatlustegevus

Takistamatul läbisõidul olevad välisriikide laevad, sealhulgas mereuuringuteks ja hüdrograafilisteks vaatlusteks mõeldud laevad ei tohi teadusuuringuid ega vaatlusi teha väinaga piirnevate riikide loata.

Artikkel 41

Laevateed ja liikluseraldusskeemid rahvusvaheliseks meresõiduks kasutatavates väinades

1. Käesoleva osa kohaselt võivad väinaga piirnevad riigid väinas liikumiseks ette näha laevateid ja liikluseraldusskeeme, kui see on vajalik laevaliikluse ohutuse tagamiseks.

2. Kui olukord nõuab ja väinaga piirnevad riigid on sellest nõuetekohaselt teatanud, võivad nad laevateed või liikluseraldusskeemi muuta.

3. Nimetatud laevateed ja liikluseraldusskeemid peavad vastama üldtunnustatud rahvusvahelistele eeskirjadele.

4. Enne laevateede või liikluseraldusskeemide määramist, tähistamist või muutmist esitavad väinaga piirnevad riigid oma sellekohased ettepanekud pädevale rahvusvahelisele organisatsioonile kinnitamiseks. Organisatsioon kinnitab ainult selliseid laevateid ja liikluseraldusskeeme, mis on väinaga piirnevate riikidega kooskõlastatud; pärast nimetatud laevateede või liikluseraldusskeemide kinnitamist võivad väinaga piirnevad riigid neid määrata, tähistada või muuta.

5. Kui väina laevateede ja liikluseraldusskeemide määramise ettepaneku esitavad kaks või mitu väinaga piirnevat riiki, teevad need riigid koostööd ning konsulteerivad pädeva rahvusvahelise organisatsiooniga.

6. Väinaga piirnevad riigid kannavad nende määratud laevateed ja liikluseraldusskeemid kaartidele, mis nõuetekohaselt avalikustatakse.

7. Takistamatul läbisõidul olevad laevad kasutavad selle artikli kohaselt määratud laevateid ja liikluseraldusskeeme.

Artikkel 42

Väinaga piirnevate riikide õigusaktid läbisõidu kohta

1. Käesoleva jao sätete kohaselt võivad väinaga piirnevad riigid kehtestada takistamatut läbisõitu käsitlevaid õigusakte, millega:

a) artikli 41 kohaselt reguleeritakse meresõiduohutust ja mereliiklust;

b) reguleeritakse reostuse vältimist, vähendamist ja kontrollimist ning mis on kooskõlas väinades kohaldatavate nafta ja naftajääkide ning muude kahjulike ainete merre heitmist käsitlevate rahvusvaheliste eeskirjadega;

c) tõkestatakse kalalaevade kalapüüki, kaasa arvatud kalapüügi-varustuse kasutamist;

d) takistatakse kauba lastimist või lossimist või valuuta või isikute vedu, mis on vastuolus väinaga piirnevate riikide tolli-, maksu-, immigratsiooni- või sanitaarvaldkonna õigusaktidega.

2. Nimetatud õigusaktidega ei ole lubatud ei vormiliselt ega sisuliselt diskrimineerida välisriikide laevu ning nende kohaldamine ei tohi kaasa tuua käesolevas osas määratletud takistamatu läbisõidu keelamist, takistamist ega raskendamist.

3. Väinaga piirnevad riigid avalikustavad nimetatud õigusaktid nõuetekohaselt.

4. Takistamatul läbisõidul olevad välisriikide laevad järgivad neid õigusakte.

5. Kui laev või õhusõiduk, millele on antud puutumatus, ei järgi nimetatud õigusakte või käesoleva osa sätteid ning tekitab piirnevale riigile kahju, kannab rahvusvahelist vastutust laeva lipuriik või õhusõiduki registririik.

Artikkel 43

Navigatsiooni- ja ohutusmärgid ning muud tähised ning reostuse vältimine, vähendamine ja kontrollimine

Läbisõiduõigust kasutavad riigid ja väinaga piirnevad riigid teevad lepingu alusel koostööd:

- a) väinas rahvusvaheliseks meresõiduks vajalike navigatsiooni- ja ohutusmärkide ning muude tähiste paigaldamiseks ja hooldamiseks;

- b) laevadelt tuleneva reostuse vältimiseks, vähendamiseks ja kontrollimiseks.

Artikkel 44

Väinaga piirnevate riikide kohustused

Väinaga piirnevad riigid ei raskenda takistamatut läbisõitu ning teatavad neile teadaolevatest meresõidu- või ülenenuhtudest. Takistamatut läbisõitu ei ole lubatud peatada.

3. JAGU

RAHUMEELNE LÄBISÕIT

Artikkel 45

Rahumeelne läbisõit

1. Konventsiooni II osa 3. jao alusel kohaldatakse rahvusvahelises meresõidus rahumeelse läbisõidu korda väinadele:

- a) mille suhtes ei kohaldata artikli 38 lõikes 1 sätestatud takistamatut läbisõidu korda või
- b) mis ühendab avamereosa või majandusvööndit välisriigi territoriaalmerega.

2. Rahumeelset läbisõitu ei ole niisugustes väinades lubatud peatada.

IV OSA

SAARESTIKURIIGID

Artikkel 46

Mõistete kasutamine

Käesolevas konventsioonis tähendab:

- a) "saarestikuriik" riiki, mis koosneb tervenisti ühest või enamast saarestikust ning võib hõlmata ka teisi saari;
- b) "saarestik" rühma saari, sealhulgas saarte osi, mida ühendavad veed ja muud looduslikud omadused moodustavad geograafilise, majandusliku ja poliitilise terviku või mida peetakse tervikuks ajaloolistel asjaoludel.

Artikkel 47

Lähtejooned saarestikus

1. Saarestikuriik võib tõmmata sirged lähtejooned, mis ühendavad kõige välimiste saarte ja rannikulähedaste korallrahude kõige välimisi punkte, eeldusel et lähtejoon hõlmab peamised saared ning ala, mille veeala ja maismaa-ala koos atollidega on suhtes 1:1 kuni 9:1.

2. Lähtejoonte pikkus on kuni 100 meremiili, kuni 3 % saarestikku ümbritsevate lähtejoonte koguarvust võib ulatuda kuni 125 meremiilini.

3. Lähtejooned ei tohi oluliselt erineda saarestiku piirjoonest.

4. Sirget lähtejoont ei tõmmata mõõnapaljanditelt ega mõõnapaljanditele, välja arvatud juhul, kui neile on ehitatud majakad või muud alaliselt veepinnast kõrgemal olevad rajatised või kui mõõnapaljand asub täielikult või osaliselt lähimast saarest kaugusel, mis ei ületa territoriaalmere laiust.

5. Lähtejooni ei või saarestikuriik tõmmata nii, et see lõikab teise riigi territoriaalmere ära avamerest või majandusvööndist.

6. Kui saarestikuriigi saartevaheline meri asub naaberriigi kahe osa vahel, järgitakse naaberriigi õigusi ja õigustatud huve, millest see riik on neis vetes tavaliselt lähtunud, ning riikide omavahelistest lepingutest tulenevaid õigusi.

7. Lõikes 1 määratud vee ja maismaa suhet arvutades võib maismaa-alana käsitada ka veeala, mis asub saari ümbritsevate

rahude vahel ja atollides, ning järskude servadega süvamereplatto seda osa, mis on täielikult või osaliselt ümbritsetud platoo piirjoonel asetsevast lubjakivisaarte ahelikust ja korallrahudest.

8. Käesoleva artikli alusel tõmmatud lähtejooned kantakse sellise mõõtkavaga kaartidele, mis võimaldavad nende asendi kindlaks määrata. Kaardi asemel võib kasutada ka punktide geograafiliste koordinaatide loetelu, milles täpsustatakse geodeetilisi andmeid.

9. Saarestikuriigid kannavad hoolt nende kaartide või geograafiliste koordinaatide loetelude nõuetekohase avalikustamise eest ning annavad kaardi või loetelu koopia hoiule ÜRO peasekretärile.

Artikkel 48

Territoriaalmere, külgvööndi ja majandusvööndi ning mandrilava laiuse mõõtmine

Territoriaalmere, külgvööndi ja majandusvööndi ning mandrilava laius mõõdetakse saarestikus alates artikli 47 alusel tõmmatud lähtejoontest.

Artikkel 49

Saartevahelise mere ja selle kohal asuva õhuruumi ning merepõhja ja selle all asuva maapõue õiguslik seisund

1. Saarestikuriigi suveräänsus laieneb artikli 47 alusel tõmmatud lähtejoontega piiratud merele, mida nimetatakse saartevaheliseks mereks, sõltumata selle sügavusest või kaugusest rannikust.

2. Suveräänsus laieneb nii saartevahelise mere kohal olevale õhuruumile kui ka merepõhjale ja selle all asuvalle maapõuele ning seal sisalduvatele loodusvaradele.

3. Suveräänsust teostatakse käesoleva osa alusel.

4. Käesolevas osas ettenähtud saartevahelise mere laevateede läbimise kord ei mõjuta saartevahelise mere ning mereteede õiguslikku seisundit ega saarestikuriigi suveräänsust sellise mere ja selle kohal asuva õhuruumi ning merepõhja ja selle all asuva maapõue ja selle loodusvarade üle.

Artikkel 50

Sisemere piiride määramine

Saarestikuriik võib artiklite 9, 10 ja 11 kohaselt tõmmata oma saartevahelise mere piires sisemere piiri.

Artikkel 51

Kokkulepped, traditsiooniline kalapüügiõigus ja merealused kaablid

1. Artikliga 49 ei ole vastuolus saarestikuriigi õigus järgida saartevahelise mere teatavates piirkondades teiste riikidega sõlmitud kokkuleppeid ning tunnustada naaberriigi traditsioonilist kalapüügiõigust ja muud õiguspärast tegevust. Asjakohase riigi nõudel reguleeritakse nimetatud õiguste teostamise tingimused, sealhulgas nende õiguste laad, kohaldamise ulatus ja piirkond, kahepoolsete lepingutega. Nimetatud õigusi ei saa edasi anda kolmandatele riikidele või nende kodanikele ega nendega jagada.

2. Saarestikuriik lubab teistel riikidel paigaldada merealuseid kaableid, mis läbivad tema vett ilma maismaad puudutamata. Pärast kaablite asukoha ning remontimise või vahetamise kohta teate saamist annab saarestikuriik loa neid hooldada ja asendada.

Artikkel 52

Rahumeelse läbisõidu õigus

1. Artikliga 50 ei ole vastuolus kõikide riikide laevadele artikliga 53 ettenähtud rahumeelse läbisõidu õigus II osa 3. jao kohaselt.

2. Välisriikide laevu sisuliselt või vormiliselt diskrimineerimata võib saarestikuriik ajutiselt peatada välisriikide laevade rahumeelse läbisõidu oma saartevahelisest merest, kui see on vajalik tema julgeoleku huvides. Peatamine jõustub ainult pärast selle nõuetekohast teatavaks tegemist.

Artikkel 53

Saartevahelise laevatee läbimise õigus

1. Saarestikuriik või määrata laevateed ja nende kohal asuvad õhukoridorid, mis võimaldab saartevahelisest merest ja selle naabruses asuvast territoriaalmerest välisriikide laevadel kiiresti ja katkestamata läbi sõita ja õhusõidukitel üle lennata.

2. Kõigil laevadel ja õhusõidukitel on lubatud nimetatud laevateid ja õhukoridore läbida.

3. Saartevahelise laevatee läbimine tähendab tavapärasel viisil käesoleva konventsiooni kohaselt meresõidu- ja ülennuõiguse

teostamist ainult sel eesmärgil, et liikuda katkestamata, kiiresti ja takistamatult avamere ühest osast või majandusvööndist teise.

4. Nimetatud laevateed läbivad ja õhukoridorid ületavad saartevahelise mere ning selle vahetus naabruses asuva territoriaalmere, hõlmates rahvusvaheliseks meresõiduks või ülennuks kasutatavad ja tavalised läbisõiduteed eeldusel, et ei dubleerita sama lähte-ja sihtkohaga teid.

5. Nimetatud laevateed ja õhukoridori käsitatakse peateena lähte-ja sihtkoha vahel. Saartevahelisel teel läbisõidul olevad laevad ja ülennul olevad õhusõidukid ei kaldu peatee kummastki servast kõrvale üle 25 meremiili eeldusel, et need laevad ja õhusõidukid ei sõida kallastele lähemale kui 10 % vahemaast, mis eraldab laevateed ääristavate saarte lähimaid punkte.

6. Käesoleva artikli alusel laevateed määrav saarestikuriik võib kitsaste kanalite ohutuks läbimiseks määrata ka liikluseraldusskeemid.

7. Vajaduse korral võib saarestikuriik pärast nõuetekohast teatamist laevateid või liikluseraldusskeeme muuta.

8. Nimetatud laevateed ja liikluseraldusskeemid peavad olema üldtunnustatud rahvusvaheliste eeskirjade kohased.

9. Laevateede ja liikluseraldusskeemide määramise või muutmise ettepanekud esitab saarestikuriik pädevale rahvusvahelisele organisatsioonile kinnitamiseks. Nimetatud organisatsioon võib laevateed ja liikluseraldusskeemid kinnitada ainult kokkuleppel saarestikuriigiga ja seejärel võib saarestikuriik need märgistada, määrata või muuta.

10. Saarestikuriik kannab laevateed või liikluseraldusskeemid kaartidele, mis nõuetekohaselt avalikustatakse.

11. Saartevahelisel teel läbisõidul olevad laevad järgivad käesoleva artikli kohaselt määratud laevateid ja liikluseraldusskeeme.

12. Kui saarestikuriik ei määra laevateid ega õhukoridore, kasutatakse saartevahelises meres tavalisi rahvusvaheliseks meresõiduks ettenähtud teid.

Artikkel 54

Läbisõidul olevate laevade ja õhusõidukite kohustused, uurimis- ja vaatlustegevus, saarestikuriigi kohustused ja saartevahelisest merest läbisõitu reguleerivad saarestikuriigi õigusaktid

Saartevahelisest merest läbisõidu suhtes kohaldatakse *mutatis mutandis* artikleid 39, 40, 42 ja 44.

V OSA

MAJANDUSVÖÖND

Artikkel 55

Majandusvööndi õiguslik erikord

Majandusvöönd on väljaspool territoriaalmerd asuv ja sellega külgnev mereala, mille kohta kehtib käesolevas osas ettenähtud õiguslik erikord, mille järgi rannikuriigi õigusi ja jurisdiktsiooni ning teiste riikide õigusi ja vabadusi reguleeritakse käesoleva konventsiooniga.

Artikkel 56

Rannikuriigi õigused, jurisdiktsioon ja kohustused majandusvööndis

1. Rannikuriigil on oma majandusvööndis:

a) suveräänne õigus uurida, kasutada, kaitsta ja majandada meres ja merepõhjas ning selle all asuvas maapõues leiduvaid elus ja

eluta loodusvarasid ning muul viisil võõndi kasutamisel ja uurimisel tegutseda, näiteks toota vee-, hoovuse- ja tuuleenergiat;

b) õigus konventsiooni asjakohaste sätete alusel kohaldada jurisdiktsiooni:

i) tehissaarte, rajatiste ja seadmestike rajamisele ja kasutamisele;

ii) mereuuringute tegemisele;

iii) merekeskkonna kaitsmisele ja säilitamisele;

c) konventsioonis sätestatud muud õigused ja kohustused.

2. Majandusvööndis konventsioonist tulenevaid õigusi teostades ja kohustusi täites arvestab rannikuriik teiste riikide õigusi ja kohustusi ning toimib konventsiooni kohaselt.

3. Merepõhja ja selle all oleva maapõuega seotud käesolevas artiklis kehtestatud õigusi teostatakse VI osa kohaselt.

Artikkel 57

Majandusvööndi laius

Majandusvööndi laius on territoriaalmere laiuse määramiseks kasutatavast lähtejoontest alates kuni 200 meremiili.

Artikkel 58

Teiste riikide õigused ja kohustused majandusvööndis

1. Majandusvööndis on nii ranniku- kui ka sisemaariikidel konventsiooni sätteid arvesse võttes artiklis 87 ettenähtud meresõidu-, ülelennu- ja merealuste kaablite ja torujuhtmete paigaldamise õigus ning õigus kasutada merd muul tunnustatud rahvusvahelisel õiguspärasel viisil, et käitada laevu, õhusõidukeid, merealuseid kaableid ja torujuhtmeid kooskõlas konventsiooni asjakohaste sätetega.

2. Majandusvööndile kohaldatakse artikleid 88 ja 115 ning teisi asjakohaseid rahvusvahelise õiguse norme niivõrd, kuivõrd need ei ole käesoleva osaga vastuolus.

3. Majandusvööndis konventsiooni kohaselt oma õigusi teostades ja kohustusi täites võtavad riigid arvesse rannikuriigi õigusi ja kohustusi ning järgivad konventsiooni ja teiste rahvusvahelise

õiguse normide alusel kehtestatud rannikuriigi õigusakte niivõrd, kuivõrd need ei ole käesoleva osaga vastuolus.

Artikkel 59

Majandusvööndis kehtivate õiguste ja jurisdiktsiooni kohaldamist käsitlevate vaidluste lahendamise alus

Kui konventsiooni alusel ei ole rannikuriigil või teistel riikidel majandusvööndis õigusi ega jurisdiktsiooni ning rannikuriigil tekib vaidlusi teiste riikidega, lahendatakse vaidlus õiglaselt ning kõigist asjakohastest asjaoludest lähtuvalt, võttes arvesse nii vaidlusosaliste kui ka rahvusvahelise üldsuse huve.

Artikkel 60

Majandusvööndis asuvad tehissaared, seadmestikud ja rajatised

1. Rannikuriigil on ainuõigus majandusvööndis ehitada, lubada ehitada ja reguleerida järgmiste objektide ehitamist, käitamist ja kasutamist:

a) tehissaar;

b) artiklis 56 nimetatud või muul majanduslikul eesmärgil ehitatud seadmestikud ja rajatised;

c) seadmestikud või rajatised, mis võivad rannikuriigil takistada majandusvööndis oma õigusi teostada.

2. Rannikuriigi jurisdiktsiooni kohaldatakse tehissaartele, seadmestikele ja rajatistele ning tolli, makse, tervishoidu, ohutust ja immigratsiooni reguleerivatele õigusaktidele.

3. Tehissaarte, seadmestike ja rajatiste ehitamisest teatatakse nõuetekohaselt ning nende suhtes rakendatakse ohutusabinõusid. Mahajäetud või kasutuseta jäänud seadmestik või rajatis tuleb meresõidu ohutuse tagamiseks kõrvaldada, arvestades kõiki asjakohaseid pädeva rahvusvahelise organisatsiooni kehtestatud üldtunnustatud rahvusvahelisi nõudeid. Kõrvaldamise korral arvestatakse kalapüüki, merekeskkonna kaitset ning teiste riikide õigusi ja kohustusi. Osaliselt kõrvaldatud seadmestike või rajatiste sügavuse, asendi ja mõõtmete kohta tuleb anda nõuetekohast teavet.

4. Rannikuriik võib vajaduse korral kehtestada tehissaare, seadmestiku või rajatise ümber ohuvööndi, mille piires on tal õigus võtta meetmeid nii meresõidu kui ka tehissaarte, seadmestike ja rajatiste ohutuse tagamiseks.

5. Ohuvööndi laiuse määrab rahvusvahelisi nõudeid järgides rannikuriik. Ohuvööndite loomisel arvestatakse tehissaare, seadmestiku ja rajatise laadi ja otstarvet ning ohuvööndi laius on objekti väliserva igast punktist mõõdetuna kuni 500 m, kui üldtunnustatud rahvusvahelised nõuded või pädeva rahvusvahelise organisatsiooni soovitused ei näe ette teisiti. Ohuvööndite ulatus tehakse nõuetekohaselt teatavaks.

6. Kõik laevad arvestavad ohuvööndeid ning järgivad tehissaarte, seadmestike ja rajatiste läheduses toimuvat meresõitu käsitlevaid üldtunnustatud rahvusvahelisi nõudeid.

7. Tehissaari, seadmestikke ja rajatise ning neid ümbritsevaid ohuvööndeid ei tohi luua kohtades, kus need võivad häirida rahvusvahelise meresõidu seisukohalt oluliste üldtunnustatud laevateede kasutamist.

8. Tehissaari, seadmestikke ja rajatise ei käsitata saarena. Neil puudub oma territoriaalmeri ning territoriaalmere, majandusvööndi või mandrilava piire määrates neid ei arvestata.

Artikkel 61

Elusloodusvarade kaitse

1. Rannikuriik määrab oma majandusvööndis kindlaks elusloodusvarade väljapüügi lubatava mahu.

2. Parimate kättesaadavate uurimisandmete alusel võtab rannikuriik kaitse- ja majandamismeetmeid, et takistada elusloodusvarade ülemäära kasutamist ning tagada nende säilimine tema majandusvööndis. Sel eesmärgil teeb rannikuriik asjakohast koostööd pädevate rahvusvaheliste alapiirkondlike, piirkondlike või ülemaailmsete organisatsioonidega.

3. Meetmete eesmärk on ka üldtunnustatud rahvusvahelisi alapiirkondlikke, piirkondlikke ja ülemaailmseid miinimumnõudeid

järgides säilitada püütavate liikide populatsioonid tasemel või taastada need tasemeni, mis tagab asjakohastest keskkonna- ja majandusteguritest tuleneva optimaalse saagikuse, arvestades rannapüügi tegelevate ühistute majanduslikke vajadusi, arengumaade erivajadusi ja püügiviise ning varude vastastikust sõltuvust.

4. Meetmete võtmisel arvestab rannikuriik püütavate liikidega seotud liike, et säilitada seotud liikide populatsioonid tasemel või taastada need tasemeni, mis ei ohusta nende taastumisvõimet.

5. Asjakohast teadusinfot, väljapüügi ja kalapüügivõimsuse andmeid ning muud kalavarude kaitseks vajalikku teavet levitatakse ja vahetatakse regulaarselt pädeva alapiirkondliku, piirkondliku, või rahvusvahelise organisatsiooni kaudu ning kõigi asjakohaste riikide, sealhulgas majandusvööndis kala püüdivate riikide osalusel.

Artikkel 62

Elusloodusvarade kasutamine

1. Rannikuriik edendab majandusvööndis elusloodusvarade optimaalset kasutamist artiklit 61 järgides.

2. Rannikuriik määrab kindlaks oma majandusvööndi elusloodusvarade püügivõimsuse. Kui rannikuriigil puuduvad võimsused kogu lubatud väljapüügi ulatuses püüda, võimaldab ta lepingute või muude kokkulepete alusel ning lõikes 4 nimetatud tähtaegu, tingimusi ja õigusakte järgides teistele riikidele juurdepääsu lubatava väljapüügi ülejääkidele, arvestades artikleid 69 ja 70 ning esmajoones neis nimetatud arengumaid.

3. Käesoleva artikli kohaselt teistele riikidele oma majandusvööndile juurdepääsu võimaldades arvestab rannikuriik kõiki asjaolusid, muu hulgas piirkonna elusloodusvarade tähtsust oma majanduses ja riigi muid huve, artikleid 69 ja 70, piirkonna või alapiirkonna arengumaade taotlusi püüda osa ülejäägist ning vajadust leevendada nende riikide majandusraskusi, mille kodanikud on tavapäraselt piirkonnas kalapüügi tegelnud ning kes on teinud märkimisväärsed pingutusi varude uurimisel ja kindlakstegemisel.

4. Majandusvööndis kalapüügiga tegelevate teiste riikide kodanikud järgivad varude kaitse nõudeid ning rannikuriigi õigusaktidega sätestatud muid tingimusi. Nimetatud õigusaktid peavad olema konventsiooniga kooskõlas ning võivad muu hulgas:

- a) käsitleda kaluritele ning kalalaevadele lubade andmist ja varustuse lubamist ning tasusid ja muid makse, mis võivad arengumaast rannikuriigi puhul piisavalt toetada kalatööstuse rahastamist, varustamist ja tehnoloogiat;
- b) määrata kindlaks liigid, mida on lubatud püüda, ja püügikvoodid teatava varu või varu osa kohta, laevade saagid teatud ajavahemikus või mõne riigi kodanike saagi teatud ajavahemikus;
- c) määrata kindlaks kalapüügialad ja -piirkonnad, lubatud püügivahendite ning kalalaevade tüübi, suuruse ja hulga;
- d) määrata kindlaks püüda lubatud kalade või teiste liikide vanuse ja suuruse;
- e) näha ette kalalaevadelt nõutavad andmed, sealhulgas saagi ja püügikoormuse statistilised andmed, ning laeva asukoharaportid;
- f) näha ette rannikuriigi lubade alusel ja kontrolli all kalandusuringute korraldamist, sealhulgas püügiproovide võtmist, proovide kasutamist ja teadusandmete edastamist;
- g) reguleerida laevale rannikuriigi vaatlajate või stažööride saatmist;
- h) reguleerida saagi või selle osa lossimist rannikuriigi sadamatesse;
- i) kehtestada ühisettevõtetele või muudele koostööühendustele kohaldatavaid nõudeid;
- j) kehtestada töötajate väljaõppe ja kalandustehnoloogia edastamise ning kalandusalaste teadusuuringute tõhustamise nõudeid;
- k) kehtestada rakenduskorra.

5. Rannikuriigid teevad kalavarude kaitset ja majandamist käsitlevad õigusaktid nõuetekohaselt teatavaks.

Artikkel 63

Kahe või mitme rannikuriigi majandusvööndis või nii majandusvööndis kui ka väljaspool seda ning külgnevas alas olevad kalavarud

1. Kui samad varud või nendega seotud liikide varud asuvad kahe või mitme rannikuriigi majandusvööndis, püüavad need riigid otse või alapiirkondlike või piirkondlike organisatsioonide kaudu jõuda kokkuleppele meetmetes, mis on vajalikud varude kaitse ja arendamise koordineerimiseks, piiramata käesoleva osa muude sätete kohaldamist.

2. Kui samad varud või nendega seotud liikide varud asuvad nii majandusvööndis kui ka väljaspool seda ja sellega külgnevas alas, püüavad rannikuriik ja neid varusid külgneval alal püüdvad riigid otse või alapiirkondlike või piirkondlike organisatsioonide kaudu jõuda kokkuleppele meetmetes, mis on vajalikud varude säilitamiseks külgneval alal.

Artikkel 64

Pika rändega siirdekalad

1. Rannikuriik ja teised riigid, kelle kodanikud püüavad piirkonnas I lisas loetletud pika rändega siirdekalu, teevad otse või rahvusvaheliste organisatsioonide kaudu koostööd, et tagada selliste liikide kaitse ja edendada nende optimaalset kasutamist nii majandusvööndis kui ka väljaspool seda. Kui piirkonnas sellist rahvusvahelist organisatsiooni ei ole, teevad rannikuriik ja teised riigid, kelle kodanikud nendes liikidesse kuuluvaid kalu selles piirkonnas püüavad, koostööd selle loomiseks ja osalevad organisatsiooni töös.

2. Lõiget 1 kohaldatakse ka käesoleva osa teistele sätetele.

Artikkel 65

Mereimetajad

Käesoleva osaga ei piirata rannikuriigi õigust ega rahvusvahelise organisatsiooni pädevust vajaduse korral mereimetajate kasutamist keelata, piirata või reguleerida rangemalt, kui on kehtestatud käesolevas osas. Riigid teevad mereimetajate kaitseks koostööd ning esmajoones vaalaliste puhul korraldavad nende kaitset, majandamist ja uurimist asjakohaste rahvusvaheliste organisatsioonide kaudu.

Artikkel 66

Anadroomsed kalavarud

1. Anadroomsete kalavarude eest kannab esmavastutust riik, kelle jõest kalad pärinevad.

2. Anadroomsete kalavarude päritoluriik võtab nende säilimiseks asjakohaseid meetmeid, et korraldada kalapüüki kõigis majandusvööndi välispiirist maismaa poole jäävates vetes ning lõike 3 punktis b sätestatud kalapüüki. Päritoluriik võib pärast lõigetes 3 ja 4 nimetatud neid varusid väljapüüdvate riikidega konsulteerimist kehtestada tema jõgedest pärinevate varude kohta lubatava väljapüügi kvoodid.

3. a) Anadroomseid kalavarusid püütakse ainult majandusvööndi välispiirist maismaa poole jäävates vetes, välja arvatud juhul, kui see põhjustaks majandusraskusi muule riigile kui päritoluriik. Väljaspool majandusvööndi välispiiri tehtava püügi suhtes konsulteerivad asjaomased riigid, et leppida kokku kalapüügi tingimused, arvestades varude säilitamise nõudeid ning päritoluriigi vajadusi seoses nende varudega.

b) Päritoluriik teeb koostööd teiste riikide majandusraskuste vähendamiseks, võttes arvesse nende tavalist saaki ja püügi-meetodeid ning alasid, kus nad on püüdnud.

c) Punktis b nimetatud riike, kes kokkuleppe kohaselt osalevad koos päritoluriigiga anadroomsete kalavarude uuendamiseks meetmete võtmises, esmajoones asjakohaste kulude katmise kaudu, võtab päritoluriik oma jõgedest pärinevate varude püügil eriti arvesse.

d) Väljaspool majandusvööndit rakendatakse anadroomseid kalavarusid käsitlevaid eeskirju päritoluriigi ja teiste asjaomaste riikide lepingute alusel.

4. Kui anadroomsed kalavarud rändavad muu kui päritoluriigi majandusvööndi välispiirist maismaa poole jäävatesse vetesse või läbi nende vete, teeb see riik varude kaitseks ja majandamiseks päritoluriigiga koostööd.

5. Anadroomsete kalavarude päritoluriik ja teised neid püüdvad riigid rakendavad käesolevat artiklit vajaduse korral piirkondlike organisatsioonide kaudu.

Artikkel 67

Katadroomsed liigid

1. Rannikuriik, kelle vetes katadroomsed liigid veedavad suurema osa oma elutsüklist, vastutab nende liikide majandamise eest ning võimaldab rände ajal kaladel pääseda oma vetesse ja neist välja.

2. Katadroomseid kalu püütakse ainult majandusvööndi välispiirist maismaa poole jäävates vetes. Majandusvööndi piires reguleeritakse püüki käesoleva artikli ning konventsiooni teiste asjakohaste sätetega.

3. Kui katadroomse liigi noorkalad või suguküpsed saavad kalad siirduvad läbi teise riigi majandusvööndi, reguleeritakse selliste kalade majandamist ja püüki lõikes 1 nimetatud riigi ja teiste asjaomaste riikide kokkuleppe alusel. Kokkulepe peab tagama liikide otstarbeka majandamise ja võtma arvesse lõikes 1 nimetatud riigi vastutust liikide säilimise eest.

Artikkel 68

Paiksed liigid

Käesolevat osa ei kohaldata artikli 77 lõikes 4 määratletud paiksetele liikidele.

Artikkel 69

Sisemaariikide õigused

1. Sisemaariigil on õigus võrdväärsel alusel osaleda sama alapiirkonna või piirkonna rannikuriikide majandusvööndite elusloodusvarade ülejäägi kasutamises, arvestades kõigi asjaomaste riikide majanduslikke ja geograafilisi olusid ning järgides käesolevat artiklit ja artikleid 61 ja 62.

2. Osalemistingimused ja üksikasjad määratakse kindlaks kahepoolsete, alapiirkondlike või piirkondlike kokkulepetega, milles muu hulgas arvestatakse:

a) vajadust vältida rannikuriigi kalandusühistute ja kalatööstuse kahjustamist;

b) mil määral sisemaariik käesoleva artikli alusel osaleb või on tal õigus osaleda teiste rannikuriikide majandusvööndis leiduvate

elusloodusvarade kasutamises kahepoolsete, alapiirkondlike või piirkondlike kokkulepete alusel;

- c) mil määral teised sisemaariigid ning ebasoodsa geograafilise asendiga riigid osalevad rannikuriigi majandusvööndi elusloodusvarade kasutamises ning sellest tulenevat vajadust vältida liigset koormust ühele rannikuriigile või selle osale;

- d) asjaomaste riikide elanike toitlusvajadusi.

3. Kui rannikuriigi püügivõimsus võimaldab tal kogu majandusvööndi elusloodusvarade lubatud väljapüügi ise välja püüda, teevad rannikuriik ja teised asjaomased riigid kahepoolset, alapiirkondlikku või piirkondlikku koostööd, et võimaldada sama piirkonna sisemaariikidest arengumaadel osaleda alapiirkonna või piirkonna rannikuriikide majandusvööndite elusloodusvarade kasutamises kõigile asjaosalistele sobivatel tingimustel. Käesolevat sätet kohaldades arvestatakse ka lõikes 2 nimetatud asjaolusid.

4. Arenenud sisemaariikidel on õigus käesoleva artikli alusel osaleda ainult sama alapiirkonna või piirkonna arenenud rannikuriikide majandusvööndite elusloodusvarade kasutamises, võttes arvesse, mil määral rannikuriik on teistele riikidele oma majandusvööndi elusloodusvaradele juurdepääsu võimaldades arvestanud vajadust vähendada kahjulikku mõju kalandusühistutele ja nende riikide majandusraskusi, mille kodanikud on selles majandusvööndis tavapärast kalapüügiga tegelnud.

5. Eelmised sätted ei mõjuta alapiirkondlikke või piirkondlikke kokkuleppeid, mille kohaselt annavad rannikuriigid sama alapiirkonna või piirkonna sisemaariikidele võrdsed või eelisõigused majandusvööndite elusloodusvarade kasutamiseks.

Artikkel 70

Ebasoodsa geograafilise asendiga riigid

1. Ebasoodsa geograafilise asendiga riikidel on õigus võrdväärsel alusel osaleda sama alapiirkonna või piirkonna rannikuriikide majandusvööndite elusloodusvarade ülejäägi kasutamises, arvestades kõigi asjaomaste riikide majanduslikke ja geograafilisi olusid ning järgides käesolevat artiklit ja artikleid 61 ja 62.

2. Käesolevas osas tähendab “ebasoodsa geograafilise asendiga riik” suletud või osaliselt suletud merega piirnevat rannikuriiki ning muud rannikuriiki, mille geograafilise asendi tõttu sõltub tema elanikkonna või selle osa toitmiseks vajalike kalakoguste saamine alapiirkonna või piirkonna teiste riikide majandusvööndite elusloodusvarade kasutamisest, ning rannikuriike, kes ei või nõuda oma majandusvööndit.

3. Osalemistingimused ja üksikasjad määratakse kindlaks kahepoolsete, alapiirkondlike või piirkondlike kokkulepetega, milles muu hulgas arvestatakse:

- a) vajadust vältida rannikuriigi kalandusühistute ja kalatööstuse kahjustamist;

- b) mil määral ebasoodsa geograafilise asendiga riik käesoleva artikli alusel osaleb või on tal õigus osaleda teiste rannariikide majandusvööndis leiduvate elusloodusvarade kasutamises kahepoolsete, alapiirkondlike või piirkondlike kokkulepete alusel;

- c) mil määral teiste ebasoodsa geograafilise asendiga riigid ning sisemaariigid osalevad rannikuriigi majandusvööndi elusloodusvarade kasutamises ning sellest tulenevat vajadust vältida liigset koormust ühele rannikuriigile või selle osale;

- d) asjaomaste riikide elanike toitlusvajadusi.

4. Kui rannikuriigi püügivõimsus võimaldab tal kogu majandusvööndi elusloodusvarade lubatud püügikoguse ise välja püüda, teevad rannikuriik ja teised asjaomased riigid kahepoolset, alapiirkondlikku või piirkondlikku koostööd, et võimaldada sama alapiirkonna või piirkonna ebasoodsa geograafilise asendiga arengumaadel osaleda alapiirkonna või piirkonna rannikuriikide majandusvööndite elusloodusvarade kasutamises kõigile asjaosalistele sobivatel tingimustel. Käesolevat sätet kohaldades arvestatakse ka lõikes 3 nimetatud asjaolusid.

5. Ebasoodsa geograafilise asendiga arenenud riikidel on õigus käesoleva artikli alusel osaleda ainult sama alapiirkonna või piirkonna arenenud rannariikide majandusvööndite elusloodusvarade

kasutamises, võttes arvesse, mil määral rannikuriik on teistele riikidele oma majandusvööndi elusloodusvarade juurdepääsu võimaldades arvestanud vajadust vähendada kahjulikku mõju kaladusühistutele ja nende riikide majandusraskusi, mille kodanikud on tavapäraselt selles majandusvööndis kalapüügiga tegelnud.

6. Eelmised sätted ei mõjuta alapiirkondlikke ega piirkondlikke kokkuleppeid, mille kohaselt annavad rannikuriigid sama piirkonna ebasoodsa geograafilise asendiga riikidele võrdsed või eelisõigused majandusvööndites asuvate elusloodusvarade kasutamiseks.

Artikkel 71

Artiklite 69 ja 70 kohaldamata jätmine

Artikleid 69 ja 70 ei kohaldata rannikuriigile, mille majandus oluliselt sõltub tema majandusvööndi elusloodusvarade kasutamisest.

Artikkel 72

Õiguste üleandmise piirangud

1. Artiklites 69 ja 70 nimetatud elusloodusvarade kasutamise õigust ei saa kolmandatele riikidele ega nende kodanikele otse ega kaudselt üle anda rendilepingu või litsentsi alusel, ühisettevõtte loomise ega muu üleandmise teel, kui asjaomased riigid ei ole kokku leppinud teisiti.

2. Eelmine säte ei takista asjaomastel riikidel saada kolmandatelt riikidelt või rahvusvahelistelt organisatsioonidelt tehnilist või rahalist abi, mis võimaldab teostada artiklites 69 ja 70 nimetatud õigusi eeldusel, et abi ei tekita lõikes 1 nimetatud mõju.

Artikkel 73

Rannikuriigi õigusaktide kohaldamine

1. Rannikuriik võib majandusvööndi elusloodusvarade uurimisel, kasutamisel, kaitsel ja majandamisel oma suveräänseid õigusi teostades võtta käesoleva konventsiooni alusel kehtestatud õigusaktide kohaldamiseks meetmeid, nagu pardaleminek, inspekteerimine, arestimine ja kohtumenetlus.

2. Arestitud laevad ja nende laevapereid vabastatakse viivitamata pärast kautsjoni või muu tagatise üleandmist.

3. Majandusvööndis kalapüügile kohaldatavate õigusaktide rikkumise eest ei või rannikuriigile karistusena ette näha vangistust, kui asjaomased riigid ei ole kokku leppinud teisiti, ega kehalist karistust.

4. Välisriigi laeva arestimise või kinnipidamise korral teatab rannikuriik karistuse määramisest ja muude meetmete võtmisest viivitamata ja asjakohasel viisil lipuriigile.

Artikkel 74

Vastastikku asetsevate või külgnevate rannikutega riikide majandusvööndi piiride määramine

1. Mõlemat riiki rahuldava õiglase tulemuse saavutamiseks määratakse vastastikku asetsevate või külgnevate rannikutega riikide majandusvööndi piirid rahvusvahelise õiguse alusel sõlmitud lepinguga, nagu on ette nähtud Rahvusvahelise Kohtu põhikirja artiklis 38.

2. Kui mõistliku aja jooksul lepingut ei sõlmita, kohaldavad asjaomased riigid XV osas ettenähtud menetlust.

3. Lõikes 1 nimetatud lepingu menetlemise ajal teevad asjaomased riigid üksteisemõistmise vaimus koostööd, et sõlmida ajutine kokkulepe, mis üleminekuperioodi jooksul ei ohusta ega takista lõpliku lepinguni jõudmist. Ajutised kokkulepped ei mõjuta lõplikku piiride määramist.

4. Kui asjaomaste riikide vahel on sõlmitud leping, otsustatakse majandusvööndi piiride määramine selle lepingu kohaselt.

Artikkel 75

Kaardid ja geograafiliste koordinaatide loetelud

1. Võttes arvesse käesolevat osa, kantakse majandusvööndi välispiirid ning artikli 74 kohaselt määratud piirjooned kaartidele, mille mõõtkava võimaldab nende asendi kindlaks teha. Vajaduse korral võib välispiiride või piirjoonte määramise asemel koostada punktide geograafiliste koordinaatide loendi, milles täpsustatakse geodeetilisi andmeid.

2. Rannikuriik avalikustab kaardid või geograafiliste koordinaatide loendid nõuetekohaselt ning annab nende koopiad hoiule ÜRO peasekretärile.

VI OSA

MANDRILAVA

Artikkel 76

Mandrilava määratlus

1. Rannikuriigi mandrilava hõlmab merepõhjast ja selle all asu- vast maapõuest ala, mis ulatub tema territoriaalmerest kaugemale maismaaterritooriumi pikenduse kuni mandrilava välisservani või territoriaalmerest lähtejoontest 200 meremiili kaugusele, kui mandrilava välisserv nii kaugemale ei ulatu.

2. Rannikuriigi mandrilava ei ulatu kaugemale lõigetes 4–6 kehtestatud piiridest.

3. Mandrilava hõlmab rannikuriigi maismaamassiivi veealuse pikenduse ning koosneb merepõhjast ja mandrilava maapõuest, nõlvast ja jalamist. See ei hõlma süvamerepõhja ega süvamere mäeahelikke ja nende all asuvat maapõuet.

4. a) Käesoleva konventsiooni alusel määrab rannikuriik mandrilava välisserva, kui see ulatub territoriaalmerest lähtejoonest kaugemale kui 200 meremiili:

- i) lõike 7 kohaselt tõmmatud joone abil, lähtudes kõige välimistest punktidest, kus settekiivim paksus on vähemalt 1 % sellest punkti ja mandrilava nõlva jalami lühimast vahemaast, või
- ii) lõike 7 kohaselt tõmmatud joone abil, lähtudes punktist, mis on mandrilava nõlva jalamist kuni 60 meremiili kaugusel.

b) Mandrilava nõlva jalam on punkt, kus kalle maksimaalselt muutub, kui ei ole määratletud teisiti.

5. Lõike 4 punkti a alapunktide i ja ii kohaselt merepõhjal määratud punktid moodustavad mandrilava välispiirjoone ning asuvad kuni 350 meremiili kaugusel territoriaalmerest lähtejoonest või kuni 100 meremiili kaugusel 2 500 m samasügavusjoonest.

6. Olenemata lõikest 5 on mandrilava välispiir merealusel mäeahelikul territoriaalmerest lähtejoonest kuni 350 meremiili kaugusel. Käesolevat lõiget ei kohaldata merealustele kõrgendikele, mis on mandrilava looduslik koostisosa, nagu platoo, nõlv, kungas või kaljurahn, -nukk või -veer.

7. Kui mandrilava ulatub territoriaalmerest lähtejoonest kaugemale kui 200 meremiili, määrab rannikuriik oma mandrilava välispiiri territoriaalmerest lähtejoonest sirgjoontega, mille pikkus on kuni 60 meremiili ning mis ühendavad pikkus- ja laiuskraadide abil määratud punkte.

8. Rannikuriik teeb territoriaalmerest lähtejoontest kaugemale kui 200 meremiili ulatuvat mandrilava piirid teatavaks mandrilava piiristamise komisjonile, mis on loodud II lisa alusel tasakaalustatud geograafilise esindatuse põhimõttel. Komisjon annab rannikuriigile mandrilava välispiiri kehtestamiseks soovitusi. Soovituste alusel rannikuriigi määratud mandrilava piirid on lõplikud ja siduvad.

9. Rannikuriik annab mandrilava välispiire kirjeldavad kaardid ning geodeetilisi andmeid ja muud asjakohast teavet sisaldavad dokumendid hoiule ÜRO peasekretärile. Peasekretär tagab andmete nõuetekohase avalikustamise.

10. Käesolev artikkel ei mõjuta vastastikku asetsevate või külgnevate rannikutega riikide mandrilava piiride määramist.

Artikkel 77

Rannikuriigi õigused mandrilava suhtes

1. Mandrilava loodusvarade uurimine ja kasutamine on rannikuriigi suveräänne õigus.

2. Lõikes 1 nimetatud õigused on ainuõigused, seega ei tohi teine riik ilma rannikuriigi sõnaselge nõusolekuta mandrilava loodusvarasid uurida ega kasutada isegi siis, kui rannikuriik ise nimetatud loodusvarasid ei uuri ega kasuta.

3. Rannikuriigi õigused kehtivad mandrilava kohta sellest sõltumata, kas ta oma mandrilava kasutab või kas ta on mandrilava oma valdusesse võtmisest teatanud.

4. Käesolevas osas nimetatud loodusvarade hulka kuuluvad merepõhjas ja selle all maapõues asuvad maavarad ja teised eluta loodusvarad koos paiksete liikide hulka kuuluvate elusorganismidega, st organismidega, mis püügivanuses on liikumatud või merepõhja all või suudavad liikuda vaid pidevas kokkupuutes merepõhja või maapõuega.

Artikkel 78

Katvate vete ja nende kohal oleva õhuruumi õiguslik seisund ning teiste riikide õigused ja vabadused

1. Rannikuriigi õigused mandrilava suhtes ei mõjuta seda katvate vete või selle kohal asuva õhuruumi õiguslikku seisundit.

2. Rannikuriigi õiguste teostamine mandrilava suhtes ei tohi rikuda ega õigustamatult häirida meresõitu või muid konventsioonis sätestatud teiste riikide õigusi ja vabadusi.

Artikkel 79

Mandrilaval asuvad merealused kaablid ja torujuhtmed

1. Kõigil riikidel on õigus käesoleva artikli alusel paigaldada merealuseid kaableid ja torujuhtmeid.

2. Arvestades õigust võtta mandrilava uurimiseks põhjendatud meetmeid, kasutada selle loodusvarasid ning vältida, vähendada ja kontrollida torujuhtmetest pärinevat reostust, ei tohi rannikuriik takistada kaablite või torujuhtmete paigaldamist ega hooldamist.

3. Kaablite ja torujuhtmete paigaldamise skeemi ja suuna peab rannikuriik heaks kiitma.

4. Käesolev osa ei mõjuta rannikuriigi õigust seada tema territooriumile või territoriaalmerre paigaldatavatele kaablitele või torujuhtmetele tingimusi ega jurisdiktsiooni kaablite ja torujuhtmete üle, mida ehitatakse või kasutatakse tema mandrilava uurimise või

selle loodusvarade kasutamise eesmärgil või tema jurisdiktsiooni alla kuuluvate tehissaarte, seadmestike ja rajatiste käitamisel.

5. Merealuseid kaableid ja torujuhtmeid paigaldades arvestavad riigid juba olemasolevaid kaableid ja torujuhtmeid. Olemasolevate kaablite ja torujuhtmete remontimise võimalusi ei tohi piirata.

Artikkel 80

Mandrilaval asuvad tehissaared, seadmestikud ja rajatised

Artiklit 60 kohaldatakse *mutatis mutandis* mandrilaval asuvatele tehissaartele ja muudele rajatistele ning seadmestikele.

Artikkel 81

Puurimistööd mandrilaval

Rannikuriigil on ainuõigus lubada ja reguleerida kõiki mandrilaval tehtavaid puurimistöid.

Artikkel 82

Maksed kaugemal kui 200 meremiili asuva mandrilava kasutamise eest

1. Rannikuriik teeb territoriaalmerre lähtejoonest kaugemal kui 200 meremiili asuva mandrilava eluta loodusvarade kasutamise eest rahalisi või mitterahalisi makseid.

2. Makseid tehakse kogu kohapeal toimuva tootmistegevuse eest pärast esimese viie aasta möödumist igal aastal. Kuuendal aastal moodustab makse määr 1 % selle koha toodangu väärtusest või mahust. Määr kasvab igal aastal 1 % võrra kuni kaheteistkümnenda aastani ning on edaspidi 7 %. Toodangu hulka ei loeta kasutamisega seoses kulutatud ressursse.

3. Arengumaa, kes on tema mandrilaval toodetava maavara netoimportija, on selle maavara eest maksete tegemisest vabastatud.

4. Maksed tehakse Rahvusvahelise Süvamerepõhja Organisatsiooni kaudu, kes jaotab need õiglase jaotamise põhimõtte kohaselt konventsiooni osalisriikide vahel, arvestades arengumaade, esmajoones kõige vähem arenenud ning sisemaariikidest arengumaade huve ja vajadusi.

Artikkel 83

Mandrilava piiride määramine vastastikku asetsevate või külgnevate rannikutega riikide vahel

1. Õiglase lahenduse saavutamiseks määratakse vastastikku asetsevate või külgnevate rannikutega riikide mandrilava piirid rahvusvahelisel õigusel põhinevate lepingute alusel, nagu on kehtestatud Rahvusvahelise Kohtu põhikirja artiklis 38.
2. Kui mõistliku aja jooksul lepingut ei sõlmita, võtavad asjaomased riigid kasutusele XV osas ettenähtud menetlused.
3. Lõikes 1 nimetatud lepingu menetlemise ajal teevad asjaomased riigid üksteisemõistmise ja koostöö vaimus kõik endast oleneva, et sõlmida ajutine kokkulepe, mis üleminekuperioodi jooksul ei ohusta ega takista lõpliku lepinguni jõudmist. Ajutised kokkulepped ei mõjuta lõplikku piiride määramist.
4. Kui asjaomaste riikide vahel on sõlmitud leping, määratakse mandrilava piirid selle lepingu kohaselt.

Artikkel 84

Kaardid ja geograafiliste koordinaatide loetelud

1. Käesoleva osa kohaselt kantakse mandrilava välispiirid ning artikli 83 alusel tõmmatud piirjooned kaartidele, mille mõõtkava võimaldab nende asendi kindlaks teha. Vajaduse korral võib välispiiride või piirjoonte kaardi asemel koostada punktide geograafiliste asendite loetelu, milles täpsustatakse geodeetilisi andmeid.
2. Rannikuriik avalikustab kaardid või geograafiliste koordinaatide loetelud nõuetekohaselt ning annab kaartide ja loetelude koopiad hoiule ÜRO peasekretärile.

Artikkel 85

Tunnelite rajamine

Käesolev osa ei piira rannikuriigi õigust kasutada maapõue tunneli ehitamiseks, sõltumata maapõue kohal oleva veekihi paksusest.

VII OSA

AVAMERI

1. JAGU

ÜLDSÄTTED

Artikkel 86

Käesoleva osa kohaldamine

Käesolevat osa kohaldatakse mere kõigile osadele, mis jäävad väljapoole riigi majandusvööndit, territoriaalmerd või sisemerd või saarestikuriigi saartevahelist merd. Käesoleva artikliga ei piirata artikli 58 alusel kõigile riikidele majandusvööndis kuuluvaid õigusi.

Artikkel 87

Avamerevabadus

1. Avameri on avatud nii ranniku- kui ka sisemaariikidele. Avamerevabadust teostatakse käesoleva konventsiooni ning muude

rahvusvahelise õiguse normide kohaselt. See tagab nii ranniku- kui ka sisemaariikidele muu hulgas:

- a) meresõiduvabaduse;
- b) ülelennuvabaduse;
- c) kaablite ja torujuhtmete paigaldamise vabaduse, võttes arvesse VI osa;
- d) tehissaarte ja muude rahvusvahelise õiguse alusel lubatud rajatiste ehitamise vabaduse, võttes arvesse VI osa;
- e) kalapüügivabaduse, võttes arvesse 2. jaos esitatud tingimusi;
- f) teadusuuringute vabaduse, võttes arvesse VI ja XIII osa.

2. Nimetatud vabadusi teostades arvestavad riigid teiste riikide huve, kui nad teostavad avamerevabadust, ning käesolevast konventsioonist tulenevaid süvamerepõhjas tegutsemise õigusi.

Artikkel 88

Avamere kasutamine rahumeelsetel eesmärkidel

Avamerd kasutatakse rahumeelsetel eesmärkidel.

Artikkel 89

Avamere üle suveräänsuse kehtestamise lubamatus

Ükski riik ei või mingis avamere osas õiguspäraselt kehtestada oma suveräänsust.

Artikkel 90

Meresõiduvabadus

Nii ranniku- kui ka sisemaariigil on õigus saata avamerele oma lipu all sõitvaid laevu.

Artikkel 91

Laeva riikkondsus

1. Riik kehtestab laeva oma riikkondsusse võtmise, oma territooriumil registreerimise ja oma lipu all sõitmise tingimused. Laeval on selle riigi riikkondsus, kelle lipu all tal on õigus sõita. Nimetatud riigi ja laeva vahel peab olema tegelik seos.

2. Riik annab laevale, millele ta on andnud õiguse sõita oma lipu all, asjakohased dokumendid.

Artikkel 92

Laevade seisund

1. Ühe riigi lipu all sõitvad laevad on avamerel viibides selle riigi ainujurisdiktsiooni all, kui rahvusvaheliste lepingutega või käesoleva konventsiooniga ei nähta ette teisiti. Reisi vältel või külasatavas sadamas viibides ei tohi laev oma lippu vahetada, välja arvatud juhul, kui omanik vahetub või tehakse registrimuudatus.

2. Kui laev sõidab kahe või mitme riigi lipu all ja kasutab neid oma huvidest lähtudes, ei saa ta kuuluda ühegi kõnesoleva riigi riikkondsusesse ning teda võib käsitada riikkondsuseta laevana.

Artikkel 93

Ühinenud Rahvaste Organisatsioon, selle allasutuste või Rahvusvahelise Tuumaenergiaagentuuri lipu all sõitvad laevad

Eelmisi artikleid ei kohaldata laevadele, mis on Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni, selle allasutuste või Rahvusvahelise Tuumaenergiaagentuuri ametlikus teenistuses ja sõidavad asjakohase organisatsiooni lipu all.

Artikkel 94

Lipuriigi kohustused

1. Riik teostab oma lipu all sõitvate laevade haldus-, tehnilistes ja sotsiaalküsimustes oma jurisdiktsiooni ja kontrolli.

2. Riik:

a) peab registrit, mis sisaldab tema lipu all sõitvate laevade nimesid ja muid andmeid, välja arvatud laevad, millele nende väiksuse tõttu ei kohaldata üldtunnustatud rahvusvahelisi eeskirju, ning

b) siseriikliku õiguse alusel kohaldab oma lipu all sõitva laeva ning selle kapteni, juhtkonna ja meeskonna suhtes oma jurisdiktsiooni haldus-, tehnilistes ja sotsiaalküsimustes.

3. Riik võtab oma lipu all sõitvate laevade suhtes mereohutuse tagamise meetmeid, mis muu hulgas käsitlevad:

a) laevade konstruktsiooni, varustust ja meresõidukõlblikkust;

b) rahvusvahelisi nõudeid järgides mehitamist, töötingimusi, meeskonna väljaõpet;

c) kasutatavaid signaale, sidevahendite hooldust ja laevakokkupõrgete vältimist.

4. Nimetatud meetmetega tagatakse, et:

a) laeva vaatab enne registreerimist ning seejärel kindla ajavahe- miku järel üle kvalifitseeritud isik ning et pardal on laeva mere- sõiduohutust tagavad kaardid, merendusväljaanded ja navigat- siooniseadmed;

- b) laeva eest vastutavad meresõidu-, navigatsiooni-, side- ja mereinsenerikvalifikatsiooniga kapten ja juhtkond ning et meeskonna ettevalmistus ja suurus vastavad laeva tüübile, masinatele ja muule varustusele;
- c) laeva kapten, juhtkond ja vajalikul määral ka meeskond on kursis kohaldatavate rahvusvaheliste meresõiduohutust, laevakokkupõrgete vältimist, merereostuse vähendamist ja kontrolli ning raadioside pidamist käsitlevate eeskirjadega ning neile on esitatud nõue neid järgida.

5. Lõigetes 3 ja 4 nimetatud meetmeid võttes peavad riigid järgima üldtunnustatud rahvusvahelisi eeskirju, korda ja tavaid ning rakendama nendest kinnipidamise tagamise abinõusid.

6. Kui riigil on alust arvata, et laeva suhtes ei teostata korrektset jurisdiktsiooni ega kontrolli, võib sellest teatada lipuriigile. Teate saamise järel korraldab lipuriik uurimise ning vajaduse korral rakendab olukorra parandamiseks asjakohaseid abinõusid.

7. Riik algatab kvalifitseeritud isiku või isikute juhtimisel või nende kontrolli all juurduse avamerel toimunud laevaõnnetuse või vahejuhtumi suhtes, milles on osaline tema lipu all sõitev laev ning mis on põhjustanud raskeid vigastusi teise riigi kodanikele või olulist kahju teise riigi laevadele või seadmetele või merekeskkonnale. Lipuriik ja teine riik teevad laevaõnnetuse või vahejuhtumi suhtes teise riigi algatatud juurduse korraldamisel koostööd.

Artikkel 95

Sõjalaevade puutumatus avamerel

Avamerel sõitvatel sõjalaevadel on puutumatus mis tahes riigi jurisdiktsiooni suhtes, välja arvatud nende lipuriik.

Artikkel 96

Riigile kuuluva mitteäriksel eesmärkidel kasutatava laeva puutumatus

Laevadel, mille omanik või haldaja on riik ning mida kasutatakse ainult mitteäriksel eesmärkidel, on avamerel sõites puutumatus mis tahes riigi jurisdiktsiooni suhtes, välja arvatud nende lipuriik.

Artikkel 97

Kriminaaljurisdiktsioon laevakokkupõrke või muu vahejuhtumi korral

1. Avamerel sõitva laevaga toimunud laevakokkupõrke või muu vahejuhtumi korral võib kapteni või laeva teenistuses oleva muu isiku kriminaal- või distsiplinaarvastusele võtmise menetluse algatada üksnes lipuriigi või asjaomase isiku kodakondsusriigi kohus või haldusorgan.

2. Distsiplinaarküsimustes on üksnes kaptenitunnistuse, pädevustunnistuse või litsentsi väljastanud riigil õigus pärast nõuetekohast menetlust tunnistada kehtetuks asjakohane dokument, ka juhul, kui dokumendi omanik ei ole asjaomase riigi kodanik.

3. Laeva arestimise või kinnipidamise korralduse võib anda vaid laeva lipuriik, ka juhul, kui see on vajalik juurduse korraldamiseks.

Artikkel 98

Kohustus osutada abi

1. Riik nõuab, et tema lipu all sõitva laeva kapten, seadmata ohtu laeva, meeskonda või reisijaid:

- a) osutab abi igale merehädalisele;
- b) pärast abivajadusest teadaaamist suundub võimalikult kiiresti merehädalist päästma, kui see on võimalik;
- c) osutab pärast laevakokkupõrget abi teisele laevale, selle meeskonnale ja reisijatele ning teatab teisele laevale oma laeva nime, kodusadama ning lähima külastatava sadama nime.

2. Rannikuriik toetab merel ja selle kohal tegutseva töhusa otsimis- ja päästeteenistuse loomist, käigushoidmist ja hooldamist ning teeb vajaduse korral selleks naaberriikidega piirkondlike kokkulepete alusel koostööd.

Artikkel 99

Orjade vedamise keeld

Riik võtab töhusaid meetmeid, et takistada tema lipu all sõitvatel laevadel orjade vedamist ja karistada selle eest ning takistada oma

lipu ebaseaduslikku kasutamist sel eesmärgil. Laeva pardale põgenenud ori loetakse laeva lipust sõltumata *ipso facto* vabaks.

Artikkel 100

Kohustus teha koostööd piraatluse tõkestamiseks

Riigid teevad laiaulatuslikku koostööd, et tõkestada piraatlust avamerel või muus riikide jurisdiktsiooni alt välja jäävas paigas.

Artikkel 101

Piraatluse määratlus

Piraatluseks loetakse:

- a) ebaseaduslikke kinnipidamisi, ründeid või muid vägivaldaakte, mille on isiklikul eesmärgil toime pannud eravaldukses oleva laeva või õhusõiduki meeskond või reisijad ning mis on suunatud:
 - i) teise laeva või õhusõiduki või selle pardal asuva vara või isikute vastu avamerel;
 - ii) laeva, õhusõiduki, isikute või vara vastu kohas, mis ei kuulu ühegi riigi jurisdiktsiooni alla;
- b) vabatahtlikku ja teadlikku osalemist sellise laeva või õhusõiduki tegevuses, mida on võimalik määratleda piraatlaeva või -õhusõidukina;
- c) punktis a või b nimetatud tegudele õhutamist või nende teadlikku soodustamist.

Artikkel 102

Mässava meeskonnaga sõjalaeva ja muu riigile kuuluva laeva või lennuki piraatlus

Artiklis 101 määratletud piraatlik akt, mille paneb toime sõjalaeva või muu riigile kuuluva laeva või õhusõiduki meeskond, kes on mässama hakanud ja kontrolli laeval või õhusõidukis enda kätte saanud, samastatakse eraomanduses oleval laeval või õhusõidukis toimepandud piraatliku aktiga.

Artikkel 103

Piraatlaeva ja -õhusõiduki määratlus

Laeva või õhusõidukit loetakse piraatlaevaks või -õhusõidukiks, kui seda kontrollivad isikud kavatsevad seda kasutada artiklis 101

nimetatud tegevusteks. Määratlus kehtib ka selliseks tegevuseks kasutatava laeva või õhusõiduki kohta seni, kuni seda kontrollivad piraatliku akti toimepanemises süüdi olevad isikud.

Artikkel 104

Piraatlaeva või -õhusõiduki riikkondsuse säilitamine või kaotamine

Laev või õhusõiduk võib oma riikkondsuse säilitada sellest olenevata, et temast on saanud piraatlaev või -õhusõiduk. Riikkondsuse säilitamine või kaotamine otsustatakse selle riigi õiguse kohaselt, mille alusel riikkondsus on määratud.

Artikkel 105

Piraatlaeva või -õhusõiduki arestimine

Avamerel või muus kohas, mis ei kuulu ühegi riigi jurisdiktsiooni alla, võib riik arestida piraatlaeva või -õhusõiduki või piraatlusega omandatud ja piraatide kontrolli all oleva laeva või õhusõiduki, võtta vahi alla selle pardal olevad isikud ning arestida laeva pardal oleva vara. Karistuste määramise ning laeva, õhusõiduki või vara suhtes võetavate meetmete üle otsustab arestinud riigi kohus, arvestades heauskselt tegutsevate kolmandate poolte õigusi.

Artikkel 106

Vastutus aluseta arestimise eest

Kui riik on piraatluses kahtlustatava laeva või õhusõiduki arestinud piisava aluseta, vastutab ta tekitatud kahju eest selle riigi ees, kelle riikkondsusse laev või õhusõiduk kuulub.

Artikkel 107

Piraatluse kahtluse korral arestimisõigusega laevad ja õhusõidukid

Kui laeva või õhusõidukit kahtlustatakse piraatluses, on õigus arestida ainult sõjalaeval või sõjalennukil või selge pardamärgistusega muul laeval või õhusõidukil, mis on asjakohase volitusega ja riigi teenistuses.

Artikkel 108

Narkootiliste ja psühhotroopsete ainete salakaubavedu

1. Riigid teevad koostööd, et tõkestada narkootiliste ja psühhotroopsete ainete salakaubavedu, milles avamerel sõitvad laevad osalevad rahvusvaheliste konventsioonide vastaselt.

2. Riik, kellel on alust arvata, et tema lipu all sõitev laev on kaasanud narkootiliste ja psühhotroopsete ainete salakaubaveosse, võib sellise tegevuse tõkestamiseks nõuda teiste riikide koostööd.

Artikkel 109

Ringhäälingusaadete omavoliline edastamine avamerelt

1. Kõik riigid teevad koostööd, et tõkestada avamerelt ringhäälingusaadete omavoliline edastamine.

2. Konventsioonis tähendab "omavoliline ringhäälingusaadete edastamine" üldsusele mõeldud raadio- või telesaadete rahvusvaheliste eeskirjade vastast ülekannet laevalt või rajatiselt, välja arvatud hädasignaali eetrisseandmine.

3. Omavolilise ringhäälingusaadete edastamisega tegelnud isiku üle võivad kohut mõista:

- a) laeva lipuriigi kohtud;
- b) rajatise registreerimisriigi kohtud;
- c) isiku kodakondsusriigi kohtud;
- d) selle riigi kohtud, kus ringhäälingusaateid on võimalik vastu võtta, või
- e) selle riigi kohtud, mille ametlik raadioside on häiritud.

4. Riik, kellele kuulub jurisdiktsioon lõike 3 alusel, võib artikli 110 kohaselt vahistada avamerel omavoliliselt ringhäälingusaateid edastava isiku või arestida saateid edastava laeva ning asjakohase aparatuuri.

Artikkel 110

Pardaleminekuõigus

1. Kui pardaleminekuõigus ei tulene lepingutest, ei ole sõjalaeval õigust minna avamerel välisriigi sellise laeva pardale, millele ei kohaldata artiklites 95 ja 96 ettenähtud puutumatust, välja arvatud juhul, kui on alust arvata, et sellel laeval:

- a) tegeldakse piraatlusega;
- b) tegeldakse orjakaubandusega;
- c) edastatakse ebaseaduslikke ringhäälingusaateid ning sõjalaeva lipuriigil on artiklist 109 tulenev jurisdiktsioon;

d) puudub riikkondsus või

e) on sõjalaevaga sama riikkondsus, kuigi laev sõidab välisriigi lipu all või keeldub oma lippu näitamast.

2. Lõikes 1 nimetatud juhtudel võib sõjalaev kontrollida laeva õigust sõita selle lipu all. Sõjalaev võib sel eesmärgil saata kahtlustatavale laevale ohvitseri juhtimisel paadi. Kui kahtlus pärast dokumentide kontrolli säilib, võib laeva pardal jätkata uurimist kõiki asjaolusid arvestades.

3. Kui kahtlused osutuvad alusetuks ja kui kõnesolev laev ei ole toime pannud ühtegi tegu, mis õigustaks kontrollimist, hüvitatakse talle tekitatud kahju.

4. Neid sätteid kohaldatakse *mutatis mutandis* ka sõjalennukile.

5. Neid sätteid kohaldatakse ka selge pardamärgistusega ja nõuetekohaselt volitatud muule laevale või õhusõidukile, mis on riigi teenistuses.

Artikkel 111

Jälitamisõigus

1. Rannikuriik võib välisriigi laeva jälitada, kui tema pädeval asutusel on alust arvata, et laev on rikkunud tema seadusi. Jälitamist tuleb alustada, kui välisriigi laev või mõni tema paatidest on jälitava riigi sisemeres, saartevahelises meres, territoriaalmeres või külgvööndis; väljaspool territoriaalmerd või külgvööndit võib jälitamist jätkata ainult siis, kui seda ei ole katkestatud. Territoriaalmeres või külgvööndis viibivale välisriigi laevale peatumiskorraldust andev laev ei pea ise asuma territoriaalmeres ega külgvööndis. Kui välisriigi laev viibib artiklis 33 määratletud külgvööndis, võib jälitama asuda ainult juhul, kui on rikutud õigusi, mille kaitseks on külgvöönd kehtestatud.

2. Jälitamisõigust kohaldatakse *mutatis mutandis* majandusvööndis või mandrilaval, sealhulgas mandrilaval asetsevate rajatiste ümber loodud ohuvööndis toimepandud rannikuriigi nende õigusaktide rikkumise korral, mis on käesoleva konventsiooni alusel kehtestatud majandusvööndi ja mandrilava, sealhulgas nimetatud ohuvööndi kohta.

3. Jälitamisõigus lakkab kehtimast kohe, kui jälitatav laev siseneb oma või kolmanda riigi territoriaalmerre.

4. Jälitamist ei loeta alustatuks muidu, kui jälitav laev on kättesaadavate vahenditega kindlaks teinud, et jälitatav laev või tema paat või jälitatavat laeva emalaevana kasutav muu sõiduk asub territoriaalmerre või külgvööndi või majandusvööndi piirides või mandrilava kohal. Jälitamine võib alata pärast nähtavat või kuuluvat peatumissignaali, mis on antud jälitatava laeva nägemis- või kuuldekauguselt.

5. Jälitamisõigus on üksnes sõjalaevadel või -lennukitel või selge pardamärgistusega ja nõuetekohaselt volitatud muudel laevadel või õhusõidukitel, mis on riigi teenistuses.

6. Kui jälitab õhusõiduk:

a) kohaldatakse *mutatis mutandis* lõikeid 1–4;

b) kutsub ta kohale laeva või muu õhusõiduki ning jätkab pärast peatumiskorralduse andmist ise laeva jälitamist, kuni kohalekutsutud laev või teine õhusõiduk saabub ja võtab jälitamise üle, välja arvatud juhul, kui õhusõiduk on ise võimeline laeva kinni pidama. Väljaspool territoriaalmerd ei piisa kinnipidamiseks üksnes asjaolust, et õhusõiduk on laeva rikkumist või oletatavat rikkumist märganud, kui laevale ei ole antud korraldust peatuda ning teda ei ole pidevalt jälitanud sama õhusõiduk või muu õhusõiduk või laev.

7. Riigi jurisdiktsiooni all arestitud ja pädevate asutuste korraldava juurdluse eesmärgil selle riigi sadamasse eskorditud laeva vabastamist ei või nõuda ainult põhjusel, et seda laeva on asjaoludest lähtudes eskorditud üle majandusvööndi või avamere osa.

8. Kui laev on väljaspool territoriaalmerd peatatud või arestitud asjaoludel, mis ei anna jälitamisõigust, hüvitatakse talle tekitatud kahju.

Artikkel 112

Merealuste kaablite ja torujuhtmete paigaldamise õigus

1. Riikidel on õigus paigaldada väljapoole mandrilava jäävale süvamere põhjale merealuseid kaableid ja torujuhtmeid.

2. Kaablitele ja torujuhtmetele kohaldatakse artikli 79 lõiget 5.

Artikkel 113

Merealuste kaablite või torujuhtmete lõhkumine või vigastamine

Riik kehtestab õigusaktid, mis käsitlevad kuriteona merealuse kaabli lõhkumist või telegraafi- või telefoniühendust katkestava või takistava kaablivigastuse tekitamist või merealuse torujuhtme või kõrgepingejuhtme lõhkumist või vigastamist, mille tema lipu all sõitev laev või tema jurisdiktsiooni all olev isik on toime pannud tahtlikult või hooletuse tõttu. Sätet kohaldatakse ka tegevusele, millega niisugune lõhkumine või vigastamine võib tõenäoliselt kaasneda. Sätet ei kohaldata, kui lõhkumine või vigastus tuleneb oma elu või laeva õiguspäraselt päästa püüdvat inimeste tegevusest ning kui lõhkumise või vigastuste vältimiseks on kasutatud kõiki abinõusid.

Artikkel 114

Merealuse kaabli või torujuhtme omaniku põhjustatud teise merealuse kaabli või torujuhtme lõhkumine või vigastamine

Riik kehtestab õigusaktid, mille kohaselt kannab merealuse kaabli või torujuhtme remondi kulud tema jurisdiktsiooni alla kuuluv isik, kes süvamerepõhjal asuva kaabli või torujuhtme omanikuna on oma kaablit või torujuhet paigaldades või parandades teise kaabli või torujuhtme lõhkunud või neid vigastanud.

Artikkel 115

Merealuse kaabli või torujuhtme vigastamise vältimiseks tehtud kulutuste hüvitamine

Riik kehtestab õigusaktid, millega nähakse ette kaabli või torujuhtme omaniku kohustus hüvitada kahju laevaomanikele, kes suudavad tõestada, et nad on vigastuse vältimiseks rakendanud

kõiki ettevaatusabinõusid ning et nad on merealuse kaabli või torujuhtme vigastamise vältimiseks ohverdanud ankru või võrgu või muu kalapüügivahendi.

2. JAGU

AVAMERE ELUSLOODUSVARADE KAITSE JA MAJANDAMINE

Artikkel 116

Kalapüügiõigus avamerel

Kõigi riikide kodanikel on õigus püüda avamerel kala, kui riigid järgivad:

- a) lepingutest tulenevaid kohustusi;
- b) rannikuriikide õigusi ja kohustusi ning huve, mis on muu hulgas sätestatud artikli 63 lõikes 2 ning artiklites 64–67, ja
- c) käesoleva jao sätteid.

Artikkel 117

Riikide kohustus kehtestada oma kodanikele avamere elusloodusvarade kaitse meetmed

Kõigil riikidel on kohustus võtta oma kodanike suhtes meetmeid, mis on vajalikud avamere elusloodusvarade kaitseks, või teha selleks koostööd teiste riikidega.

Artikkel 118

Riikide koostöö elusloodusvarade kaitseks ja majandamiseks

Riigid teevad avamere elusloodusvarade kaitseks ja majandamiseks koostööd. Riigid, mille kodanikud kasutavad samu elusloo-

dusvarasid või erinevaid elusloodusvarasid samas piirkonnas, peavad nende kaitsmiseks vajalike meetmete võtmiseks läbirääkimisi. Riigid teevad koostööd selle eesmärgi saavutamiseks vajalike alapiirkondlike või piirkondlike kalandusorganisatsioonide loomiseks.

Artikkel 119

Avamere elusloodusvarade kaitse

1. Lubatavat väljapüüki määrates ning avamere elusloodusvarade kaitseks muid meetmeid võttes:

- a) rakendavad riigid parimatel kättesaadavate teadusuuringute tulemustel põhinevaid abinõusid püütavate liikide populatsiooni säilitamiseks või taastamiseks tasemel, mis tagab keskkonna- ja majandusteguritest ning arengumaade erinõudmistest tuleneva optimaalse saagikuse, kasutavad asjakohaseid püügimeetodeid ning arvestavad varude vastastikust sõltuvust ja järgivad rahvusvaheliselt soovitatavaid alapiirkondlikke, piirkondlikke ning ülemaailmsed miinimumstandardeid;
- b) võtavad riigid arvesse püütavate liikidega seotud või nendest sõltuvuses olevatele liikidele avalduvat mõju, et säilitada või taastada niisuguste seotud või sõltuvate liikide populatsioon tasemel, kus nende säilimine ei ole ohus.

2. Kättesaadavat teadusinfot, saagi ja püügikoormuse andmeid ning muud kalavarude kaitsmiseks asjakohast teavet edastatakse ja vahetatakse sobival viisil ja kõigi asjaomaste riikide osalusel pädeva rahvusvahelise alapiirkondliku, piirkondliku või ülemaailmse organisatsiooni kaudu.

3. Asjaomased riigid tagavad, et kaitsemeetmetega ja nende võtmisega ei rikuta vormiliselt ega sisuliselt ühegi riigi kalurite õigusi.

Artikkel 120

Mereimetajad

Artiklit 65 kohaldatakse ka avamere mereimetajate kaitsele ja majandamisele.

VIII OSA

SAARTE KOHTA KEHTIV KORD

Artikkel 121

Saarte kohta kehtiv kord

1. Saar on veega ümbritsetud looduslik maa-ala, mis jääb tõusuvee ajal vee alt välja.

2. Välja arvatud lõikes 3 sätestatud juhtudel, määratakse saare territoriaalmeri, külgvöönd, majandusvöönd ja mandrilava käesoleva konventsiooni kohaselt maismaaterritooriumile kohaldatavate sätete alusel.
3. Kaljudel, millel inimasustus või majandustegevus on võimatu, puuduvad majandusvöönd ja mandrilava.

IX OSA

SULETUD VÕI OSALISELT SULETUD MERED

Artikkel 122

Määratlus

Käesolevas konventsioonis tähendab "suletud või osaliselt suletud meri" lahte, akvatooriumi või muud mereala, mida ümbritseb kaks või mitu riiki ja mis on teise mere või ookeaniga ühendatud kitsa veeteega või mis täiesti või peamiselt koosneb kahe või mitme rannikuriigi territoriaalmerest ja majandusvööndist.

Artikkel 123

Suletud või osaliselt suletud merd piiravate riikide koostöö

Suletud või osaliselt suletud merd piiravad riigid teevad käesolevast konventsioonist tulenevate õiguste teostamisel ja kohustuste täitmisel koostööd. Sel eesmärgil püüavad nad otse või piirkondlike organisatsioonide kaudu:

- a) koordineerida mere elusloodusvarade majandamist, säilitamist, uurimist ja kasutamist;
- b) koordineerida oma merekeskkonna kaitse ja säilitamise õiguste ja kohustuste rakendamist;
- c) koordineerida teadusuuringuid ja korraldada vajaduse korral piirkonnas ühiseid teadusuuringute programme;
- d) kaasata käesoleva artikli elluviimisel vajaduse korral koostöösse teisi huvitatud riike või rahvusvahelisi organisatsioone.

X OSA

SISEMAARIKIDE MERELEPÄÄSU- JA MERELT MAALE PÄÄSU ÕIGUS NING LÄBISÕIDUVABADUS

Artikkel 124

Mõistete kasutamine

1. Käesolevas konventsioonis kasutatakse järgmisi mõisteid:

- a) *sisemaariik* – riik, millel puudub mererannik;
- b) *transiidiriik* – riik, millel on või millel puudub mererannik, mis asetseb sisemaariigi ja mere vahel ning läbi tema territooriumi kulgeb läbisõit;
- c) *transiitliiklus* – isikute, pagasi, kaupade vedu ning veokite läbisõit ühe või mitme transiidiriigi territooriumist, kui see koos

transiitveo, ladustamise, mahalaadimise või veovahendi vahetusega või ilma selleta moodustab ainult osa reisist, mis algab või lõpeb sisemaariigi territooriumil;

Artikkel 127

Tolli- ja muud maksud ning tasud

d) veovahend –

i) raudteeveerem, mere-, jõe- või järvelaev ja maanteeõiduk;

ii) kohalikest oludest tingituna koormakandjad ja veoloomad.

2. Sisemaa- ja transiidiriigid võivad vastastikusel kokkuleppel arvata veovahendite hulka ka torujuhtmed ja gaasitorud ning muid lõikes 1 loetlemata veovahendeid.

1. Transiitliiklusele ei kehtestata tolli- ega muid makse, välja arvatud tasud, mida võetakse osutatud teenuste eest.

2. Sisemaariikide veo- ja muid vahendeid ei maksustata läbisõidul kõrgema määraga, kui kehtib transiidiriigi veovahenditele.

Artikkel 128

Vabatsoonid ja teised tollisoodustused

Transiitliikluse hõlbustamiseks võib transiidiriigi sadamates nende riikide ja sisemaariikide vaheliste lepingute alusel võimaldada vabatsiooni ja muid tollisoodustusi.

Artikkel 125

Merelepääsu- ja merelt maale pääsu õigus ning läbisõiduvabadus

Artikkel 129

Koostöö veovahendite ehitamisel ja täiustamisel

1. Inimkonna ühisvara kasutamise õiguste teostamiseks on sisemaariikidel käesoleva konventsiooni ja avamerevabaduse põhimõtte alusel õigus pääseda merele ja merelt maale. Sel eesmärgil on sisemaariikidel vabadus läbida transiidiriikide territooriumi kõigi veovahenditega.

Kui transiidiriikides ei ole transiidivabaduse teostamiseks veovahendeid või kui tema veovahendid ning sadamarajatised ja -seadmed on ebapiisavad, võivad transiidiriigid nende ehitamisel ja täiustamisel teha koostööd sisemaariikidega.

2. Läbisõiduvabaduse teostamise tingimused ja üksikasjad lepivad sisemaa- ja transiidiriik kokku kahepoolsetes, alapiirkondlikes või piirkondlikes lepingutes.

Artikkel 130

Meetmed hilinevate või muude transiitliikluse tehnilist laadi probleemide vältimiseks või kõrvaldamiseks

3. Transiidiriikidel on oma territooriumi üle täieliku suveräänsuse teostamisel õigus võtta meetmeid, millega tagatakse, et käesolevas osas sisemaariikidele ettenähtud õigused ei kahjusta ühelgi viisil nende õigustatud huve.

1. Transiidiriik võtab hilinevate või muude tehnilist laadi probleemide vältimiseks asjakohaseid meetmeid.

2. Kui hilinevate või probleemide ikkagi esineb, teevad transiidiriikide ja sisemaariikide pädevad asutused koostööd nende kiireks kõrvaldamiseks.

Artikkel 126

Enamsoodustusrežiimi kohaldamise välistamine

Artikkel 131

Võrdne kohtlemine meresadamates

Nii käesoleva konventsiooni kui ka merelepääsu- ja merelt maale pääsu õigust käsitlevate erilepingute alusel, mis kehtestavad ranikuriikide geograafilisest asendist tulenevalt neile õigusi ja soodustusi, ei kohaldata enamsoodustusrežiimi.

Sisemaariigi lipu all sõitvaid laevu koheldakse meresadamates võrdselt teiste välisriikide laevadega.

Artikkel 132

Suuremate transiidisoodustuste andmine

Konventsiooniga ei ole vastuolus kohaldada konventsioonis ettenähtud soodustustest suuremaid transiidisoodustusi, milles on

kokku leppinud konventsiooni osalisriigid või mida on võimaldanud üks osalisriik. Konventsioon ei välista võimalust kehtestada edaspidi suuremaid soodustusi.

XI OSA

SÜVAMEREPÕHI

1. JAGU

ÜLDSÄTTED

Artikkel 133

Mõistete kasutamine

Käesolevas osas kasutatakse järgmisi mõisteid:

- a) *loodusvarad* – kõik tahked, vedelad või gaasilised loodusvarad, sealhulgas polümetallimaagid *in situ* süvamerepõhjas või selle all;
- b) *maavarad* – süvamerepõhjast ammutatud loodusvarad.

Artikkel 134

Käesoleva osa reguleerimisala

- 1. Käesolevat osa kohaldatakse süvamerepõhjale.
- 2. Käesoleva osaga reguleeritakse süvamerepõhjas toimuvat tegevust.
- 3. Artikli 1 lõikes 1 nimetatud piire tähistavate kaartide või geograafiliste koordinaatide loetelude hoiuleandmise ja avalikustamise nõuded on esitatud VI osas.
- 4. Käesolev artikkel ei mõjuta mandrilava välispiiride kehtestamist VI osa alusel ega vastastikku asetsevate või külgnevate rannikutega riikide vahel sõlmitud piirilepingute kehtivust.

Artikkel 135

Süvamerepõhja kohal asuvate vete ja õhuruumi õiguslik seisund

Käesolev osa ega selles käsitletud õiguste andmine või teostamine ei mõjuta süvamerepõhja kohal asuvate vete või nende kohal asuva õhuruumi õiguslikku seisundit.

2. JAGU

SÜVAMEREPÕHJA SUHTES RAKENDATAVAD PÕHIMÕTTED

Artikkel 136

Inimkonna ühisvara

Süvamerepõhi ja selle loodusvarad on inimkonna ühisvara.

Artikkel 137

Süvamerepõhi ja selle loodusvarade õiguslik seisund

- 1. Süvamerepõhja mis tahes osa või selle loodusvarade üle ei ole ühelgi riigil suveräänsust või suveräänseid õigusi ega ühelgi füüsilisel või juriidilisel isikul omandiõigust. Niisugust suveräänsuse või suveräänsete õiguste nõudmist või kehtestamist ei tunnustata.
- 2. Kõik õigused süvamerepõhjas asuvate loodusvarade üle kuuluvad kogu inimkonnale, kelle nimel tegutseb Rahvusvaheline Süvamerepõhja Organisatsioon. Neid loodusvarasid ei saa võõrandada. Ammutatud maavarasid võõrandatakse käesoleva osa alusel ning kooskõlas organisatsiooni eeskirjade ja korraga.
- 3. Riik või füüsiline või juriidiline isik taotleb süvamerepõhja maavarade ammutamise suhtes nõude- või omandi- või muud õigust, omandab selle või teostab seda üksnes käesoleva osa alusel. Teistsugust õiguste nõudmist, omandamist ja teostamist ei tunnustata.

Artikkel 138

Riikide üldine tegevus süvamerepõhjas

Riikide üldine tegevus süvamerepõhjas on rahu ja julgeoleku säilitamise, rahvusvahelise koostöö ning vastastikuse mõistmise

huvides kooskõlas käesoleva osaga ning ÜRO põhikirja põhimõtete ja teiste rahvusvahelise õiguse normidega.

Artikkel 141

Süvamerepõhja kasutamine ainult rahumeelsetel eesmärkidel

Artikkel 139

Vastutus nõuetekohase toimimise tagamise ja kahjude eest

1. Osalisriigid on kohustatud tagama, et osalisriigid või nende riigiettevõtted või nende kodanikest või nende kontrollitavad füüsilised või juriidilised isikud tegutsevad süvamerepõhjas kooskõlas käesoleva osaga. Sama nõuet kohaldatakse ka rahvusvaheliste organisatsioonide süvamerepõhjas toimuva tegevuse suhtes.

Artikkel 142

Rannikuriikide õigused ja õigustatud huvid

2. Piiramata rahvusvahelise õiguse norme ja III lisa artiklit 22, vastutab osalisriik või rahvusvaheline organisatsioon kahju eest, mis tuleneb sellest, et ta ei täida oma kohustusi käesoleva osa alusel; koos tegutsevad osalisriigid või rahvusvahelised organisatsioonid kannavad vastutust solidaarselt. Osalisriik ei vastuta kahju eest, mille on tekitanud käesoleva osa sätteid rikkudes isik, keda on osalisriik toetanud artikli 153 lõike 2 punkti b alusel, kui osalisriik on võtnud artikli 153 lõike 4 ja III lisa artikli 4 lõike 4 järgimiseks kõik asjakohased meetmed.

3. Kui osalisriigid on rahvusvaheliste organisatsioonide liikmed, võtavad nad meetmeid, et kohaldada käesolevat artiklit nimetatud rahvusvaheliste organisatsioonide suhtes.

Süvamerepõhi on avatud nii ranniku- kui ka sisemaariikidele võrdväärselt kasutamiseks ainult rahumeelsetel eesmärkidel, kahjustamata käesoleva osa teisi sätteid.

1. Kui süvamerepõhja maardlad ulatuvad rannikuriikide jurisdiktsiooni all olevatele territooriumidele, arvestatakse seal tegutsedes rannikuriikide õigusi ja õigustatud huve.

2. Rannikuriigi õiguste ja huvide kahjustamise vältimiseks peetakse asjakohase riigiga konsultatsioone ning vahetatakse teavet. Kui süvamerepõhjas toimuv tegevus võib kaasa tuua riigi jurisdiktsiooni all olevate loodusvarade kasutamise, on vaja rannikuriigi nõusolekut.

3. Käesolev osa ega selle alusel tagatavad või teostatavad õigused ei mõjuta rannikuriikide õigust võtta XII osa alusel meetmeid, et süvamerepõhjas toimuvast tegevusest tuleneva reostuse või tulehõõnede või reostuse või muude ohtlike asjaolude tõttu nende rannale või õigustatud huvidele tekkivat suurt ohtu ära hoida või vähendada.

Artikkel 140

Inimkonna hüväng

1. Käesoleva osa alusel toimub süvamerepõhjas tegevus ranniku- või sisemaariikide geograafilisest asendist sõltumata kogu inimkonna hüvangu nimel, arvestades esmajoones arengumaade ning selliste rahvaste huve ja vajadusi, kes ei ole veel saavutanud täielikku iseseisvust või muud omavalitsuslikku seisundit, mida Ühinenud Rahvaste Organisatsioon tunnustab peaassamblee resolutsiooni 1514 (XV) ja selle muude asjakohaste resolutsioonide alusel.

2. Organisatsioon kehtestab süvamerepõhjas toimuvast tegevusest tulenevate rahaliste ja muude majanduslike hüvede õiglase jaotamise korra artikli 160 lõike 2 punkti f alapunkti i alusel.

Artikkel 143

Teaduslikud mereuuringud

1. XIII osa kohaselt tehakse teaduslikke süvamerepõhjauuringuid ainult rahumeelsel eesmärgil ja kogu inimkonna hüvanguks.

2. Organisatsioon võib süvamerepõhja ja selle loodusvarade uurimiseks korraldada teaduslikke mereuuringuid ning sõlmida selleks lepinguid. Organisatsioon edendab ja toetab teaduslike

süvamerepõhjauuringute korraldamist, koordineerib uuringuid ning levitab uuringute ja analüüside tulemusi.

3. Osalisriigid võivad korraldada süvamerepõhjauuringuid. Osalisriigid edendavad sellekohast rahvusvahelist koostööd:

- a) osaledes rahvusvahelistes programmides ning toetades organisatsiooni ja riikide mereuurijate koostööd;
- b) edendades Rahvusvahelise Süvamerepõhja Organisatsiooni ja teiste rahvusvaheliste organisatsioonide kaasabil uuringuprogramme arengumaade ja teiste tehnoloogiliselt arengult mahaäänud riikide hüvanguks, et:
 - i) suurendada nende uurimissuutlikkust;
 - ii) tutvustada neile ja organisatsiooni töötajale uurimismeetodeid ja nende rakendusi;
 - iii) toetada nende kvalifitseeritud töötajate kaasamist süvamerepõhjauuringutesse;
- c) levitades vajaduse korral tõhusalt uuringute ja analüüside tulemusi organisatsiooni või teiste rahvusvaheliste kanalite kaudu.

Artikkel 144

Tehnoloogia edasiandmine

1. Organisatsioon võtab kooskõlas konventsiooniga meetmeid, et:
 - a) omandada süvamerepõhjas toimuva tegevusega seonduvat tehnoloogiat ja teaduslikke uurimismeetodeid;
 - b) edendada ja toetada selle tehnoloogia ja teaduslike uurimismeetodite edasiandmist arengumaadele viisil, mis on kasulik kõigile riikidele.
2. Organisatsioon ja osalisriigid teevad koostööd, et edendada süvamerepõhjas toimuva tegevusega seotud tehnoloogia ja teadusandmete edastamist, nii et organisatsiooni ettevõtte ja kõik osalisriigid saaksid neist kasu. Esmajoones nad algatavad ja edendavad:
 - a) programme süvamerepõhjas toimuva tegevusega seotud tehnoloogia edastamiseks organisatsiooni ettevõttele ja arengumaadele, hõlbustades muu hulgas ettevõtte ja arengumaade võimalusi hankida niisugust tehnoloogiat õiglastel ja mõistlikel tingimustel;

- b) meetmeid organisatsiooni tehnoloogia ja arengumaade oma-maise tehnoloogia arendamiseks, eelkõige pakkudes nende töötajatele koolitusvõimalusi mereteaduse ja -tehnoloogia alal ning täielikku osalemist süvamerepõhjas toimivas tegevuses.

Artikkel 145

Merekeskkonna kaitse

Konventsiooni alusel võetakse meetmeid, et merekeskkonda tõhusalt kaitsta süvamerepõhjas toimuva tegevusega kaasneva võimalike tagajärgede eest. Organisatsioon kehtestab eeskirjad ja korra, mille eesmärk on:

- a) vältida, vähendada ja kontrollida reostust ning muid ohte merekeskkonnale ja rannikule ning säilitada merekeskkonna ökoloogiline tasakaal, pöörates erilist tähelepanu vajadusele kaitsta keskkonda puurimise, süvendus- ja mäetööde, jäätmete merreheitmise ning seadmestike, torujuhtmete ja muude vajalike vahendite ehitamise, käitamise või hooldamise kahjuliku mõju eest;
- b) kaitsta ja säilitada süvamerepõhja loodusvarasid ning vältida merekeskkonna taimestiku ja loomastiku kahjustamist.

Artikkel 146

Inimelude kaitse

Süvamerepõhjas tegutsemise korral võetakse inimelu kaitseks tõhusaid meetmeid. Selleks kehtestab organisatsioon asjakohased eeskirjad ja korra, mis täiendavad rahvusvaheliste lepingute kaudu elluviidavat rahvusvahelist õigust.

Artikkel 147

Tegevus süvamerepõhjas ja merekeskkond

1. Süvamerepõhjas tegutsetakse muud merekeskkonnas toimuvat tegevust arvestades.
2. Süvamerepõhja tegevuses kasutatavad seadmestikud peavad vastama järgmistele tingimustele:
 - a) seadmestikke võib paigaldada, asendada ja eemaldada ainult käesoleva osa ning organisatsiooni kehtestatud eeskirjade ja korra alusel. Seadmestiku paigaldamisest, asendamisest või

eemaldamisest tuleb nõuetekohaselt teatada ning nendest hoiatamiseks tuleb asukohamärgistus korras hoida;

3. JAGU

b) seadmestikke ei või paigaldada kohta, kus need võivad segada meresõitu tunnustatud ja rahvusvaheliselt olulistel mereteedel, ega intensiivse kalapüügi piirkonda;

c) seadmestikud ümbritsetakse märgistatud ohuvöönditega, mis tagavad nii meresõidu kui ka seadmestiku ohutuse. Ohuvööndite asetus ei tohi takistada seaduspärasest meresõitu teatud aladel või rahvusvahelistel mereteedel;

d) seadmestikke kasutatakse ainult rahumeelsel eesmärgil;

e) seadmestikel ei ole saare staatust. Neil puudub oma territoriaalmeri ning neid ei arvestata territoriaalmere, majandusvööndi või mandrilava piiride määramisel.

3. Mujal merekeskkonnas tegutsedes arvestatakse süvamerepõhjas toimuvat tegevust.

Artikkel 148

Arengumaade osalemine süvamerepõhjas toimivas tegevuses

Arengumaade osalemine süvamerepõhjas toimivas tegevuses määratakse käesoleva osa alusel, arvestades esmajoones nende huve ja vajadusi, eriti sisemaariikide ja ebasoodsa geograafilise asendiga arengumaade erivajadust saada jagu takistustest, mis tulenevad ebasoodsast asendist, sealhulgas süvamerepõhjust eemal asetsemisest ning sellele raskendatud juurdepääsust.

Artikkel 149

Arheoloogilise ja ajaloolise väärtusega esemed

Kõik süvamerepõhjust leitud arheoloogilise ja ajaloolise väärtusega esemed hoitakse alles kogu inimkonna hüvanguks, arvestades päritoluriigi eelisõigusi või selle riigi eelisõigusi, kellele ese kuulub kultuurilisest või ajaloolisest või arheoloogilisest vaatekohast.

SÜVAMEREPOHJA LOODUSVARADE ARENDAMINE

Artikkel 150

Süvamerepõhjas tegutsemise poliitika

Süvamerepõhjas tegutsetakse käesoleva osa kohaselt viisil, mis toetab maailmamajanduse jõudsat arengut ja rahvusvahelise kaubanduse tasakaalustatud kasvu ning edendab rahvusvahelist koostööd kõigi riikide, eriti arengumaade ja teiste riikide huvides, et tagada:

a) süvamerepõhja loodusvarade areng;

b) süvamerepõhja loodusvarade korrapärane, ohutu ja otstarbekas majandamine, sealhulgas süvamerepõhjas toimuv tõhus tegevus, mis on kooskõlas usaldusväärsete kaitse- ning üleliigse reostuse vältimise põhimõtetega;

c) süvamerepõhja tegevuses osalemise võimaluste laiendamine esmajoones artiklite 144 ja 148 kohaselt;

d) organisatsiooni osalemine tulude kasutamises ning tehnoloogia edasiandmine ettevõttele ja arengumaadele, nagu nähakse ette käesolevas konventsioonis;

e) süvamerepõhjust ammutatud maavarade suurenev kättesaadavus vajadust mööda seoses teistest allikatest ammutatud maavaradega ning pakkumise ja nõudmise pikaajalise tasakaalu edendamine;

f) süvamerepõhjust ja muudest allikatest ammutatud maavarade õiglasel ja stabiilsel, tootjale tulusal ja tarbijale soodsadal hinnal ning pakkumise ja nõudmise pikaajalise tasakaalu edendamine;

g) kõigi osalisriikide, sõltumata nende majanduse korraldusest ja ühiskondlikust korrast või geograafilisest asendist, süvamerepõhja loodusvarade arendamises osalemise võimaluste suurendamine ning süvamerepõhjas toimuva tegevuse monopoliseerimise takistamine;

h) arengumaade kaitsmine majandusraskuste või eksporditulude vähenemise eest, mis tuleneb asjakohase maavara hinna alanimisest või selle ekspordimahu vähenemisest artiklis 151 käsitletud tegevuse tõttu;

i) inimkonna ühisvara arendamine kogu inimkonna hüvanguks;

algust, kui organisatsioon ei ole projekti laadi või ajastust silmas pidades oma eeskirjades ja korras ette näinud teisti.

j) et süvamerepõhjas ammutatud maavarade ning neist saadud toorme turulepääsu ja impordi tingimused on sama soodsad kui need, mida kohaldatakse muudest maardlatest toodetud maavarade ja toorme impordile.

b) Tootmisloa taotlemisel täpsustab ettevõtja nikli koguse, mis on kinnitatud tööplaani alusel kavandatud aasta jooksul ammutada. Loataotluses on ajakava kulutuste kohta, mis ettevõtja teeb pärast loa saamist; kulutused on arvutatud selliselt, et võimaldada tal planeeritud kuupäeval tööstuslikku tootmist alustada.

Artikkel 151

c) Punktide a ja b kohaldamise nõuded kehtestab organisatsioon III lisa artikli 17 kohaselt.

Tootmispoliitika

1. a) Piiramata artiklis 150 nimetatud eesmärgid ning et rakendada selle artikli punkti h, võtab organisatsioon meetmeid majanduskasvu tõhustamiseks, süvamerepõhja maavaradest saadud toorme turgude stabiilsuse edendamiseks ning tootjale tulusate ja tarbijale soodsate hindade tagamiseks ning tegutseb võimaluste piires või selliste kokkulepete või lepingute alusel, milles osalevad kõik asjahuvilised, sealhulgas tootjad ja tarbijad. Riigid teevad sel eesmärgil koostööd.

d) Organisatsioon annab tootmisloa vastavalt taotletud tootmismahule, välja arvatud juhul, kui taotletava mahu ja juba varem lubatud mahu summa ületab aasta vältel, mil planeeritud tootmine langeb vaheperioodile, nikli tootmise ülemmäära, mis on arvutatud loa andmise aastal lõike 4 kohaselt.

e) Kui luba on antud, saab sellest ja ja heakskiidetud taotlusest kinnitatud tööplaani osa.

b) Organisatsioonil on õigus osaleda toormekonverentsidel, milles osalevad nii tootjate kui ka tarbijate esindajad. Organisatsioonil on õigus saada konverentsil sõlmitava kokkuleppe või lepingu osaliseks. Organisatsioon osaleb nimetatud kokkulepete või lepingute alusel loodavas organis seoses süvamerepõhjas toimuva tootmistevõimega ning kooskõlas organite asjakohase korraga.

f) Kui ettevõtja loataotlust punkti d alusel ei rahuldata, võib ettevõtja esitada organisatsioonile igal ajal uue taotluse.

c) Organisatsioon täidab käesolevas lõikes nimetatud kokkulepetest või lepingutest tulenevaid kohustusi viisil, mis tagab nende võrdväärse alusel rakendamise süvamerepõhjas toimival maavarade tootmisel. Nii toimides tegutseb organisatsioon kooskõlas lepingute tingimuste ja ettevõtte kinnitatud tööplaanidega.

3. Vaheperiood algab viis aastat enne selle aasta 1. jaanuari, mil tööstuslikku tootmist on kinnitatud tööplaani alusel kõige varem plaanitud alustada. Kui kõige varasem tööstusliku tootmise algus viibib, muudetakse algselt arvutatud vaheperioodi ja tootmismahu ülemmäära. Vaheperiood kestab 25 aastat või kuni artiklis 155 nimetatud läbivaatamise konverentsi lõpuni või päevani, mil jõustuvad lõikes 1 nimetatud uued kokkulepped või lepingud, milline tahes neist toimub varem. Kui nimetatud kokkulepped või lepingud aeguvad või kaotavad mingil põhjusel kehtivuse, võtab organisatsioon endale ülejäänud vaheperioodi vältel käesolevas artiklis ettenähtud volitused.

2. a) Lõikes 3 määratud vaheperioodi vältel ei alustata kinnitatud tööplaani alusel toimuvat tööstuslikku tootmist enne, kui ettevõtja on taotlenud ning saanud organisatsioonilt tootmisloa. Tootmisloa taotletakse ja antakse vähemalt viis aastat enne tööplaanis ettenähtud tööstusliku tootmise

4. a) Tootmise ülemmäär vaheperioodi ühel aastal on:

i) nikli tarbimise trendijoone väärtuste vahe, mis on arvutatud punkti b kohaselt tööstusliku tootmise algaastale

vahetult eelneva aasta ja vaheperioodi algusele vahetult eelneva aasta vahel, ning

räägitakse organisatsiooniga läbi. Organisatsioon võib nõuda, et ettevõtja taotleks lisatoodangu jaoks täiendava tootmisloa.

- ii) 60 % nikli tarbimise trendijoon väärtuste vahest, mis on arvutatud punkti b kohaselt tootmisloa taotluse esitamise aasta ja tööstusliku tootmise algaastale vahetult eelneva aasta kohta.

- b) Täiendavate tootmislubade taotlused vaatab organisatsioon läbi alles pärast seda, kui on läbi vaadatud kõigi nende ettevõtjate taotlused, kes tootmisloa ei ole veel saanud; organisatsioon arvestab ka kõiki teisi tõenäolisi taotlejaid. Organisatsioon juhindub põhimõttest, mille kohaselt ei ületata vaheperioodiks ettenähtud aastatoodangu kogumahtu. Organisatsioon ei luba toota sellise plaani alusel, mis näeb aastatoodanguna ette üle 46 500 tonni niklit.

b) Punktis a on:

- i) nikli tootmise mahu ülemmäära arvutamiseks kasutatav trendijoon väärtus aastase nikli tarbimise väärtus trendijoonel, mis on arvutatud tootmisloa väljaandmise aastal. Trendijoon tuletatakse viimase 15 aasta andmete alusel nikli tegeliku tarbimise logaritmide lineaarregressioonist, kus aeg on sõltumatu väärtus. Seda trendijooni nimetatakse algseks trendijooneks;
- ii) kui algse trendijooni aastane juurdekasv on alla 3 %, siis läbib punktis a nimetatud koguste määramiseks kasutatav trendijoon algset trendijooni 15-aastase ajavahemiku esimese aasta väärtuse kohal ning tähistab 3 %-st aastast juurdekasvu; mis tahes vaheperioodi aasta jaoks määratud ülemmäär ei või ületada vahet selle aasta algse trendijooni väärtuse ning vaheperioodi algusaastale vahetult eelneva aasta algse trendijooni väärtuse vahel.

5. Organisatsioon näeb ettevõttele algseks tootmiseks ette lõike 4 kohaselt arvutatud tootmismahu ülemmäärast 38 000 tonni niklit.

- 6. a) Ettevõtja võib aasta jooksul toota tootmisloas määratud polümetailimaakide aastatoodangu mahust vähem või kuni 8 % rohkem, kui toodangu kogumaht ei ületa loaga ettenähtud mahtu. Igakordne 8 % künnise ületamine kuni 20 %-ni aastas, samuti kahele järjestikusele ületoodanguaastale järgneva esimese ja sellele järgnevate aastate ületoodang

7. Tootmisloa alusel ammutatavate teiste metallide, nagu polümetailimaakidest eraldatud vase, koobalti ja mangaani tootmismaht ei tohi olla suurem kui oleks olnud käesoleva artikli kohaselt nimetatud maakidest saadav maksimaalne niklitoodang. Organisatsioon kehtestab käesoleva lõike kohaldamiseks III lisa artiklis 17 ettenähtud eeskirjad ja korra.

8. Süvamerepõhja maavarade uurimisele ja kasutamisele kohaldatakse asjakohastest mitmepoolsetest kaubanduslepingutest tulenevaid õigusi ja kohustusi, mis on seotud kõlvatu majandustegevusega. Käesolevast sättest tulenevate vaidluste lahendamisel on mitmepoolsete kaubanduslepingute osalisriikidel õigus kohaldada nende lepingutega sätestatud vaidluste lahendamise menetlusi.

9. Organisatsioonil on õigus artikli 161 lõike 8 alusel kehtestatud eeskirju kohaldades piirata süvamerepõhjas muude kui polümetailimaakidest toodetavate maavarade tootmismahutu asjakohastel tingimustel ning asjakohaseid meetodeid kasutades.

10. Assamblee kehtestab majandusliku planeerimise komisjoni nõuandel põhineva nõukogu soovitusel kompensatsioonisüsteemi või võtab muid majandusmeetmeid, sealhulgas koostöös erioorganitega ja teiste rahvusvaheliste organisatsioonidega, et aidata arengumaid, kelle eksporditulused ja majandust mõjutab negatiivselt asjakohase maavara hinna või selle maavara ekspordimahu vähenemine süvamerepõhjas toimuva tegevuse tõttu. Taotluse korral algatab organisatsioon enim mõjutatud riikide probleemide uurimise, et nende majandusraskusi võimalikult vähendada ja neid majanduse kohandamisel abistada.

Artikkel 152

Rahvusvahelise Süvamerepõhja Organisatsiooni volituste kasutamine ja ülesannete täitmine

1. Organisatsioon väldib oma volituste kasutamisel ja ülesannete täitmisel, sealhulgas süvamerepõhjas tegutsemise lubamisel diskrimineerimist.

2. Käesoleva osa kohaselt on lubatud pöörata eritähelepanu sise- maariikide ja ebasoodsa geograafilise asendiga arengumaadele.

Artikkel 153

Uurimine ja kasutamine

1. Organisatsioon korraldab, teostab ja kontrollib süvamerepõhjas toimuvat tegevust kogu inimkonna nimel kooskõlas käesoleva artikli, teiste käesoleva osa asjakohaste sätete ja asjakohaste lisadega ning organisatsiooni eeskirjade ja korraga.

2. Lõike 3 kohaselt korraldab süvamerepõhjas tegevust:

a) ettevõtte;

b) koostöös organisatsiooniga osalisriigid või osalisriikide riigiettevõtted või osalisriigi kodakondsusega füüsilised isikud või osalisriikide või nende riikide või kodanike kontrollitavad juriidilised isikud, kui osalisriigid neid toetavad, või eespool nimetatutest koosnev rühm, mis vastab käesoleva osa ja III lisa nõuetele.

3. Süvamerepõhjas korraldatakse tegevus III lisa kohaselt koostatud kirjaliku tööplaani alusel, mille on läbi vaadanud õigus- ja tehniline komisjon ning seejärel kinnitanud nõukogu. Kui süvamerepõhjas korraldavad organisatsiooni volitusel tegevust lõike 2 punktis b) nimetatud üksused, vormistatakse tööplan III lisa artikli 3 kohaselt lepinguna. III lisa artikli 11 alusel võib selliste lepingutega ette näha ühistevõtmise korraldamise.

4. Organisatsioon kontrollib, et süvamerepõhjas toimuv tegevus on kooskõlas käesoleva osa asjakohaste sätete ja sellega seotud lisadega ning organisatsiooni eeskirjade ja korraga ning lõike 3 kohaselt kinnitatud tööplaanidega. Artikli 139 kohaselt aitavad osalisriigid organisatsioonil võtta tegevuse seaduslikkuse tagamiseks meetmeid.

5. Organisatsioonil on igal ajal õigus võtta käesolevas osas ettenähtud meetmeid, et tagada selle sätete järgimine ning täita talle käesoleva osa ja lepingu alusel määratud kontrollivat ja reguleerivat ülesannet. Organisatsioonil on õigus inspekteerida kõiki süvamerepõhjas paiknevaid ja seal toimivas tegevuses kasutatavaid rajatisi.

6. Lõikes 3 nimetatud lepingus nähakse ette selle kehtivuse tagamine. Leping vaadatakse läbi, peatatakse või lõpetatakse ainult III lisa artiklite 18 ja 19 alusel.

Artikkel 154

Perioodiline läbivaatamine

Konventsiooni jõustumisest alates kontrollib assamblee süstemaatiliselt iga viie aasta järel, kuidas on konventsiooniga kehtestatud süvamerepõhjas tegutsemise rahvusvaheline kord toimunud. Kontrollimise alusel võib assamblee võtta või soovitada teistel organitel võtta käesoleva osa ja sellega seotud lisade alusel korra toimumist parandavaid meetmeid.

Artikkel 155

Läbivaatamise konverents

1. Varaseima tööstusliku tootmise algusaasta 1. jaanuarist 15 aasta möödumise järel kutsub assamblee kokku käesoleva osa ning süvamerepõhja loodusvarade uurimist ja kasutamist reguleerivate lisade läbivaatamise konverentsi. Läbivaatamise konverentsil vaadeldakse selles ajavahemikus saadud kogemustest lähtudes üksikasjalikult, kas:

a) käesoleva osa nende sätete kohaldamisega, mis reguleerivad süvamerepõhja loodusvarade uurimist ja kasutamist, on saavutatud taotletud eesmärgid, sealhulgas toodud kasu kogu inimkonnale;

b) 15-aastase ajavahemiku vältel on kasutatud alasid kasutamata aladega võrreldes kasutatud tõhusalt ja tasakaalustatult;

c) süvamerepõhja ja selle loodusvarasid on arendatud ja kasutatud viisil, mis toetab maailmamajanduse jõudsat arengut ja rahvusvahelise kaubanduse tasakaalustatud kasvu;

- d) süvamerepõhjas on tegevuse monopoliseerimine takistatud;
- e) artiklites 150 ja 151 ettenähtud põhimõtteid on järgitud;
- f) süvamerepõhjas toimuva tegevuse tulemusena saadud hüved on jaotatud õiglaselt, esmajoones arengumaade huve ja vajadusi arvestades.

4. JAGU

RAHVUSVAHELINE SÜVAMEREPOHJA ORGANISATSIOON

Alajaotis A

Üldsätted**Artikkel 156****Organisatsiooni asutamine**

1. Käesolevaga asutatakse Rahvusvaheline Süvamerepõhja Organisatsioon, mis toimib käesoleva osa alusel.
2. Kõik osalisriigid on *ipso facto* organisatsiooni liikmed.
3. ÜRO kolmandal mereõiguse konverentsil osalenud vaatlejatel, kes on allkirjastanud lõppakti ja keda ei ole nimetatud artikli 305 lõike 1 punktis c, d, e või f, on õigus osaleda organisatsiooni töös vaatlejana selle eeskirjade ja korra kohaselt.
4. Organisatsiooni peakorter asub Jamaical.
5. Organisatsioon võib asutada piirkondlikke keskusi või büroosid, kui see on vajalik tema ülesannete täitmiseks.

Artikkel 157**Organisatsiooni laad ja põhimõtted**

4. Kui pärast viie aasta möödumist konverentsi algusest ei ole süvamerepõhja loodusvarade uurimises ja kasutamises jõutud kokkuleppele, võib konverents järgmise 12 kuu jooksul osalisriikide kolmeneljandikulise häälteenamusega otsustada, et võtab vastu ja esitab osalisriikidele ratifitseerimiseks või nendega ühinemiseks niisugused süsteemi muudatused, nagu ta peab asjakohaseks. Muudatused jõustuvad kõigi osalisriikide suhtes 12 kuud pärast seda, kui kolm neljandikku osalisriikidest on andnud hoiule oma ratifitseerimis- või ühinemiskirja.
5. Muudatused, mis läbivaatamise konverents on käesoleva artikli alusel vastu võtnud, ei mõjuta lepingute alusel saadud õigusi.

1. Organisatsiooni kaudu korraldavad ja kontrollivad osalisriigid käesoleva osa alusel süvamerepõhjas toimuvat tegevust, esmajoones süvamerepõhja loodusvarade majandamise eesmärgil.
2. Organisatsiooni volitused ja ülesanded on sõnaselgelt ette nähtud käesolevas konventsioonis. Konventsiooni kohaselt on organisatsioonil ka erakorralised volitused, mis on vajalikud süvamerepõhjas toimuva tegevuse korraldamiseks.
3. Organisatsiooni aluseks on kõigi tema liikmete suveräänse võrdsuse põhimõte.
4. Organisatsiooni liikmed täidavad käesoleva osa kohaselt võetud kohustusi heauskselt, et tagada liikmesriikidele nende liikmesusest tulenevad õigused ja hüved.

Artikkel 158

Organisatsiooni organid

1. Käesolevaga asutatakse organisatsiooni põhiorganid assamblee, nõukogu ja sekretariaat.
2. Käesolevaga asutatakse ettevõtte, mille kaudu organisatsioon täidab artikli 170 lõikes 1 nimetatud ülesandeid.
3. Käesoleva osa alusel võib vajaduse korral asutada allorganeid.
4. Organisatsiooni põhiorganid ja ettevõtte vastutavad neile antud volituste kasutamise ja ülesannete täitmise eest. Volitusi kasutades ja ülesandeid täites hoidub organ igasugusest tegevusest, mis võib raskendada või takistada teisele organile antud volituste kasutamist ja ülesannete täitmist.

Alajaotis B

Assamblee

Artikkel 159

Koosseis, menetlus ja hääletamine

1. Assamblee koosneb kõigist organisatsiooni liikmetest. Igal liikmel on assamblees üks esindaja, kellel võivad olla asendajad ja nõustajad.
2. Assamblee koguneb iga-aastasteks korralisteks istungjärgudeks ning erakorralisteks istungjärgudeks, kui nii on otsustanud assamblee või nõukogu või organisatsiooni peasekretär enamiku liikmete soovil.
3. Istungid peetakse organisatsiooni peakorteris, kui assamblee ei otsusta teisiti.
4. Assamblee võtab vastu oma kodukorra. Iga korralise istungjärgu alguses valib assamblee endale eesistuja ja asjakohased ametiisikud. Nimetatud isikud on ametis seni, kuni järgmisel istungjärgul valitakse uus eesistuja ja ametiisikud.
5. Assamblee liikmete enamus moodustab kvoorumi.

6. Igal assamblee liikmel on üks hää.

7. Menetlust käsitlevad otsused, ka assamblee erakorralise istungjärgu kokkukutsumise otsused tehakse istungil kohalviibivate ja hääletamisel osalevate liikmete hääleteenamusega.

8. Sisulistes küsimustes tehakse otsused kohalviibivate ja hääletamisel osalevate liikmete kahekolmandikulise hääleteenamusega eeldusel, et see hõlmab istungil osalevate liikmete enamust. Kui tekib vaidlus selle üle, kas küsimus on sisuline, käsitatakse seda sisulisena, kui assamblee ei otsusta sisuliste küsimuste otsustamiseks nõutava enamuse abil teisiti.

9. Kui sisulist küsimust hääletatakse esimest korda, võib eesistuja vähemalt viiendiku assamblee liikmete soovil lükata hääletamise vähemalt viie kalendripäeva võrra edasi. Sellist reeglit võib küsimusele kohaldada vaid ühe korra ja tingimusel, et küsimus lahendatakse samal istungjärgul.

10. Kui vähemalt neljandik organisatsiooni liikmetest esitab eesistujale kirjaliku taotluse saada nõuandev aramus selle kohta, kas assambleele esitatud ettepanek on konventsiooniga kooskõlas, pöördub assamblee nõuandva arvamuse saamiseks Rahvusvahelise Mereõiguse Kohtu merepõhjavaidluste kolleegiumi poole ning lükkab ettepaneku hääletamise kolleegiumis menetlemise aja võrra edasi. Kui nõuandev aramus ei saabu enne selle istungjärgu viimast nädalat, kus seda on taotletud, otsustab assamblee, millal edasilükatud ettepaneku hääletamiseks kokku tulla.

Artikkel 160

Volitused ja ülesanded

1. Assamblee kui organisatsiooni ainus organ, mille koosseisu kuuluvad kõik liikmed, on organisatsiooni juhtorgan, kellele teised organid on kohustatud käesoleva konventsiooni kohaselt aru andma. Käesoleva konventsiooni alusel on assambleel õigus kehtestada tegevuse üldpõhimõtted organisatsiooni pädevusse kuuluvates küsimustes.

2. Peale selle on assambleel järgmised volitused ja ülesanded:

a) valida kooskõlas artikliga 161 nõukogu liikmed;

b) valida nõukogu esitatud kandidaatide hulgast peasekretär;

- c) valida nõukogu soovitusel ettevõtte juhatus ja peadirektor;
- d) asutada allorganeid, kui need on vajalikud tema ülesannete täitmiseks käesoleva osa kohaselt. Allorganite koosseisu määramisel võetakse arvesse tasakaalustatud geograafilise esindatuse põhimõtet ning erihuve ja vajadust asjakohastes tehnilistes küsimustes kvalifitseeritud ja pädevate liikmete järele;
- e) ÜRO eelarve puhul kasutatava skaala alusel määrata liikmete sissemaksed organisatsiooni halduseelarvesse seni, kuni organisatsioonil on piisav sissetulek oma halduskulude katmiseks muudest allikatest;
- f) i) arutada läbi ja nõukogu soovitusel heaks kiita süvamerepõhjas toimuvast tegevusest saadava rahalise ja muu majandusliku kasu ning artikli 82 alusel tehtavate sissemaksete ja muude maksete õiglase jaotamise eeskirjad ja kord, võttes eriti arvesse arengumaade ning osalise iseseisvusega või omavalitsusliku staatusega rahvaste huve ja vajadusi. Kui assamblee ei kiida nõukogu soovitusi heaks, teeb ta nõukogule ettepaneku, et see vaataks oma seisukohad üle assamblee seisukohti arvestades;
- ii) arutada läbi ja heaks kiita nõukogu artikli 162 lõike 2 punkti o alapunkti ii kohaselt ajutiselt vastuvõetud organisatsiooni eeskirjad ja kord ning nende muudatused. Nimetatud eeskirjade ja korruga reguleeritakse süvamerepõhja geoloogilisi uuringuid, uurimist ja kasutamist, organisatsiooni finantsjuhtimist ja sisehaldust ning ettevõtte juhatuse soovitusel finantsvahendite ettevõttelt organisatsioonile ülekandmist;
- j) algatada uuringuid ja teha ettepanekuid, et edendada süvamerepõhja kasutamiseks tehtavat rahvusvahelist koostööd ning toetada seda reguleeriva rahvusvahelise õiguse järkjärgulist arengut ja kodifitseerimist;
- k) arutada üldisi probleeme, mis arengumaadel ning esmajoones sisemaariikidel ja ebasoodsa geograafilise asendiga riikidel kaasnevad süvamerepõhjas toimuva tegevusega nende ebasoodsa geograafilise asendi tõttu;
- l) luua nõukogu soovitusel ning majandusliku planeerimise komisjoni nõuandel kompensatsioonisüsteem või võtta muid artikli 151 lõikes 10 ettenähtud majanduse kohandamist abistavaid meetmeid;
- m) artikli 185 kohaselt peatada liikmesusest tulenevate õiguste ja eesõiguste kohaldamine;
- n) arutada muid organisatsiooni pädevuses olevaid küsimusi ning määrata organisatsiooni organite volituste ja funktsioonide jaotuse alusel organ, kes tegeleb küsimusega, mis ei ole määratud ühegi organi pädevusse.

Alajaotis C

Nõukogu

Artikkel 161

Koosseis, menetlus ja hääletamine

- g) otsustada süvamerepõhja kasutamisest saadud rahalise ja muu majandusliku kasu õiglase jaotamise üle käesoleva konventsiooni ning organisatsiooni eeskirjade ja korra kohaselt;
- h) arutada läbi ja heaks kiita organisatsiooni aastaeelarve, mille esitab nõukogu;
- i) tutvuda nõukogu ja ettevõtte esitatavate perioodiliste aruanete ning nõukogult või organisatsiooni muult organilt nõutud eriaruandega;
- 1. Nõukogu koosseisus on 36 organisatsiooni liiget, kelle assamblee on valinud järgmiselt:
 - a) neli liiget osalisriikidest, kes viimase viie aasta jooksul, mille kohta on kättesaadav statistika, on süvamerepõhjust ammutatud maavaradest valmistatud tooret tarbinud üle 2 % protsendi maailma tarbimismahust või kelle netoimport on olnud üle 2 % maailma impordimahust, ning üks Ida-Euroopa (sotsialismileeri) riik ja üks suurim tarbija;
 - b) neli liiget nendest kaheksast osalisriigist, kes on teinud kas otse või oma kodanike kaudu suurimaid investeeringuid süvamerepõhjas toimuva tegevuse ettevalmistamise ja korraldamisse, sealhulgas vähemalt üks Ida-Euroopa (sotsialismileeri) riik;

- c) neli liiget osalisriikidest, kes oma jurisdiktsiooni all oleva piirkonna toodangu põhjal on peamised süvamerepõhja maavarade netoeksportijad, sealhulgas vähemalt kaks arengumaad, kelle majanduse arenguks on niisuguste maavarade eksportimine väga oluline;
- d) kuus liiget erihuve esindavatest arengumaadest osalisriikidest. Erihuvidega võivad olla suure elanikkonnaga riigid, sisemaariigid, ebasoodsa geograafilise asendiga riigid; riigid, kes on süvamerepõhja maavarade peamised importijad; riigid, kes on selliste maavarade võimalikud tootjad ja kõige vähem arenenud riigid;
- e) kaheksateist liiget, kes on valitud nõukogu kohtade tasakaalustatud geograafilise jaotuse põhimõtte alusel eeldusel, et igast geograafilisest piirkonnast valitakse käesoleva punkti alusel vähemalt üks liige. Geograafilised piirkonnad selles tähenduses on Aafrika, Aasia, Ida-Euroopa (sotsialismimaad), Ladina-Ameerika ning Lääne-Euroopa ja muud riigid.
2. Nõukogu liikmete valimisel lõike 1 kohaselt tagab assamblee, et:
- a) sisemaariigid ja ebasoodsa geograafilise asendiga riigid on esindatud proportsionaalselt nende esindatusega assamblees;
- b) rannikuriigid, esmajoones arengumaad, kelle suhtes ei kohaldata lõike 1 punkti a, b, c või d, on esindatud proportsionaalselt nende esindatusega assamblees;
- c) nõukogus esindatud osalisriikide rühma esindavad selle rühma nimetatud liikmed.
3. Valimised toimuvad assamblee korralistel istungjärgudel. Nõukogu liige valitakse neljaks aastaks. Esimesel valimisel on iga lõikes 1 nimetatud rühma poolte liikmete ametiaeg kaks aastat.
4. Nõukogu liikmeid võib tagasi valida, kuid soovitatav on arvestada rotatsiooni põhimõtet.
5. Nõukogu töötab organisatsiooni peakorteris ja kohtub nii sageli, kui on vaja organisatsiooni toimimiseks, kuid mitte vähem kui kolm korda aastas.
6. Kvoorumid moodustab nõukogu liikmete enamus.
7. Igal nõukogu liikmel on üks hääl.
8. a) Menetlusküsimusi otsustatakse kohalviibivate ja hääletamisel osalevate liikmete hääleteenamusega.
- b) Otsused tehakse kohalviibivate ja hääletamisel osalevate liikmete kahekolmandikulise hääleteenamusega eeldusel, et see hõlmab nõukogu liikmete enamust, järgmistest sätetest tulenevates sisulistes küsimustes: artikli 162 lõike 2 punktid f, g, h, i, n, p ja v ning artikkel 191.
- c) Otsused tehakse kohalviibivate ja hääletamisel osalevate liikmete kolmeneljandikulise hääleteenamusega eeldusel, et see hõlmab nõukogu liikmete enamust, järgmistest sätetest tulenevates sisulistes küsimustes: artikli 162 lõike 1 ning artikli 162 lõike 2 punktid a, b, c, d, e, l, q, r, s, t, ja u, kui töövõtja või toetaja ei järgi lepingutingimusi; punkt w eeldusel, et selle alusel antud korraldused kehtivad kuni 30 päeva, välja arvatud juhul, kui seda kinnitab punkti d alusel tehtud otsus; artikli 162 lõike 2 punktid x, y, z; artikli 163 lõike 2; artikli 174 lõike 3 ning IV lisa artikkel 11.
- d) Otsused tehakse konsensuse alusel järgmistest sätetest tulenevates sisulistes küsimustes: artikli 162 lõike 2 punktid m ja o ning XI osa muudatuste vastuvõtmine.
- e) Punktides d, f ja g tähendab "konsensus" ametliku vastuseisu puudumist. Nõukogu eesistuja teeb ettepaneku esitamisest alates 14 päeva jooksul kindlaks, kas ettepaneku vastuvõtmisel võib tekkida ametlik vastuseis. Kui eesistuja on kindlaks teinud, et ametlik vastuseis tekib, moodustab ta ja kutsub kolme päeva jooksul kokku lepituskomitee, mis koosneb kuni üheksast nõukogu liikmest ning mille esimees on ta ise ning mille eesmärgiks on erimeelsused lepitada ning esitada ettepanek, mille saab konsensuse alusel vastu võtta. Komitee töötab viivitamata ning teeb ettekande 14 päeva jooksul pärast selle moodustamist. Kui komitee ei suuda esitada ettepanekut, mille saab konsensuse alusel vastu võtta, esitab ta oma ettekandes vastuseisu põhjendused.
- f) Eespool nimetatud jätud küsimustes, mida nõukogu saab otsustada organisatsiooni eeskirjade ja korra kohaselt või

muul viisil, tehakse otsus vastavalt eeskirjades ja korras täpsustatud käesoleva lõike punktide kohaselt või kui neid ei ole täpsustatud, siis nõukogu konsensuse alusel kokkulepitud punktide kohaselt.

- g) Kui on kahtlus, kas otsustada küsimus punkti a, b, c või d alusel, kohaldatakse punkti, mis näeb ette suurema hääleteenamuse või hääletamise konsensuse alusel, kui nõukogu ei ole hääleteenamuse või konsensuse alusel otsustanud teisiti.

9. Nõukogu kehtestab korra, mille kohaselt võib nõukogus esindamata organisatsiooni liige soovi korral või teda puudutava küsimuse käsitlemise korral saata nõukogu koosolekule oma esindaja. Esindajal on õigus osaleda arutelus hääleõiguseta.

Artikkel 162

Volitused ja ülesanded

1. Nõukogu on organisatsiooni täidesaatev organ. Nõukogul on volitused kehtestada käesoleva konventsiooni ja assamblee kehtestatud üldpõhimõtete alusel tegevuspõhimõtted organisatsiooni pädevuses olevate küsimuste lahendamiseks.

2. Peale selle nõukogu:

- a) jälgib ja koordineerib organisatsiooni pädevuses olevates küsimustes käesoleva osa sätete kohaldamist ja juhib organisatsiooni tähelepanu nende täitmata jätmisele;
- b) esitab assambleele valimiseks peasekretäri kandidaatide nimekirja;
- c) soovitab assambleele kandidaate ettevõtte juhatusse ja peadirektori kohale;
- d) vajaduse korral asutab kokkuvõtteid ja tõhusust silmas pidades allorganeid, mida ta peab vajalikuks oma volituste ja ülesannete käesoleva osa kohaseks täitmiseks. Allorganite koosseisu määramise peetakse silmas, et selle liikmed oleksid pädevad ning

et arvesse võetakse ka tasakaalustatud geograafilise jaotuse põhimõtet ja erihuve;

- e) võtab vastu kodukorra, sealhulgas eesistuja valimise korra;
- f) sõlmib ÜRO või teiste rahvusvaheliste organisatsioonidega Rahvusvahelise Süvamerepõhja Organisatsiooni nimel ja pädevuse piires lepinguid, mille kiidab heaks assamblee;
- g) arutab ettevõtte aruandeid ja annab need koos oma soovitus-tega edasi assambleele;
- h) esitab assambleele aastaaruandeid ning assamblee taotlusel ka eriaruandeid;
- i) annab ettevõttele artikli 170 alusel korraldusi;
- j) kinnitab III lisa artikli 6 kohaselt tööplaane. Nõukogu teeb otsuse tööplaani kohta 60 päeva jooksul pärast seda, kui õigus- ja tehniline komisjon on esitanud selle nõukogu istungjärgule, järgmise korra kohaselt:
 - i) kui komisjon soovib tööplaani kinnitada, kinnitab selle, kui ükski nõukogu liige ei esita eesistujale 14 päeva jooksul kirjalikke vastuväiteid selle kohta, et tööplan ei ole III lisa artikli 6 nõuete kohane. Kui vastuväide esitatakse, kohaldatakse artikli 161 lõike 8 punktis e sätestatud lepitusmenetlust. Kui vastuväide lepitusmenetluse lõppedes säilib, kinnitab nõukogu tööplaani, kui nõukogu liikmed, kelle hulka ei kuulu taotluse esitanud või taotluse esitajat toetavaid riike, ei lükka seda konsensuse alusel tagasi;
 - ii) kui komisjon soovib jätta tööplaani kinnitamata või ei anna soovitusi, võib nõukogu kinnitada tööplaani kohalviibivate ja hääletamisel osalevate liikmete kolmeneljandikulise hääleteenamusega eeldusel, et see enamus hõlmab istungil osalevate liikmete enamust;
- k) kinnitab ettevõtte IV lisa artikli 12 alusel esitatud tööplaane, kohaldades *mutatis mutandis* punktis j ettenähtud korda;
- l) kontrollib artikli 153 lõike 4 alusel ning organisatsiooni eeskirju ja korda järgides süvamerepõhjas toimuvat tegevust;

- m) võtab artikli 150 punkti h alusel ja majandusliku planeerimise komisjoni soovitudest lähtudes asjakohaseid meetmeid, et pakkuda kaitset neis nimetatud majandusraskuste eest;
- n) annab assambleele majandusliku planeerimise komisjoni nõuannetel põhinevaid soovitusi artikli 151 lõikes 10 nimetatud kompensatsioonisüsteemi või muude majanduse kohandamist abistavate meetmete kohta;
- o) i) soovitab assambleele eeskirju ja korda rahalise ja muu süvamerepõhjas toimuvast tegevusest tuleneva majandusliku kasu ning artikli 82 alusel tehtud sissemaksete ja muude maksete õiglaselt jaotamiseks, arvestades esmajoonel arengumaade ning osalise iseseisvusega või omavalitsusliku staatusega rahvaste huve ja vajadusi;
- ii) võtab ajutiselt vastu ja kohaldab assamblees menetlemise vältel organisatsiooni eeskirju ja korda ning nende muudatusi, arvestades õigus- ja tehnilise komisjoni või teiste asjaomaste allorganite soovitusi. Nimetatud eeskirjad ja kord on seotud süvamerepõhjas toimuvate geoloogiliste uuringute, uurimise ja kasutamisega ning organisatsiooni finantsjuhtimise ning sisehaldusega. Prioriteetsed on polümetallimaakide uurimist ja kasutamist käsitlevad eeskirjad ja kord. Muude loodusvarade uurimist ja kasutamist käsitlevad eeskirjad ja kord võetakse vastu kolme aasta jooksul päevast, mil organisatsiooni liige on esitanud asjakohase taotluse. Eeskirjad ja kord kehtivad ajutiselt, kuni assamblee need heaks kiidab või nõukogu neid assamblee arvamuste põhjal muudab;
- p) jälgib organisatsiooni käesoleva osa alusel toimuva tegevusega seoses tehtavate maksete laekumist;
- q) teeb tootmislubade taotlejate hulgast valiku III lisa artikli 7 alusel, kui selline valik on vajalik selle sätte kohaselt;
- r) esitab assambleele heakskiitmiseks organisatsiooni aastaeelarve eelnõu;
- s) annab assambleele soovitusi organisatsiooni pädevusse kuuluvates küsimustes;
- t) annab assambleele soovitusi liikmesusest tulenevate õiguste ja eesõiguste peatamiseks artikli 185 alusel;
- u) algatab assamblee nimel eeskirjade eiramise korral menetluse merepõhjavaraduste kolleegiumis;
- v) teavitab assambleed punkti u alusel algatatud menetluses merepõhjavaraduste kolleegiumi tehtud otsusest ning annab võetavate meetmete kohta soovitusi;
- w) erakorralises olukorras annab korraldusi, sealhulgas tegevuse peatamise või muutmise korraldusi, et vältida süvamerepõhjas toimuvast tegevusest tulenevat suurt kahju merekeskkonnale;
- x) keelab tööettevõtjatel või ettevõtetel võtta kasutusele alasid, kui on tõendeid merekeskkonnale suure kahju tekitamise ohu kohta;
- y) asutab allorganeid selliste finantseeskirjade ja -korra eelnõu väljatöötamiseks, mis on seotud:
- i) finantsjuhtimisega artiklite 171 ja 175 alusel ja
- ii) finantskorraga III lisa artikli 13 ja artikli 17 lõike 1 punkti c alusel;
- z) loob asjakohased mehhanismid, et juhtida inspektoreid, kes jälgivad, et süvamerepõhja kasutades järgitakse käesolevat osa ning organisatsiooni eeskirju ja korda ning organisatsiooni sõlmitud lepinguid.

Artikkel 163

Nõukogu organid

- q) teeb tootmislubade taotlejate hulgast valiku III lisa artikli 7 alusel, kui selline valik on vajalik selle sätte kohaselt;
- r) esitab assambleele heakskiitmiseks organisatsiooni aastaeelarve eelnõu;
- s) annab assambleele soovitusi organisatsiooni pädevusse kuuluvates küsimustes;
1. Käesolevaga asutatakse järgmised nõukogu organid:
- a) majandusliku planeerimise komisjon;
- b) õigus- ja tehniline komisjon.
2. Mõlemad komisjonid koosnevad nõukogu koosseisu osalisriikide nimetatud kandidaatide hulgast valitud 15 liikmest. Vajaduse korral võib nõukogu ökonoomsust ja tõhusust arvestades otsustada mõlemat komisjoni suurendada.

3. Komisjoni liikmetel on komisjoni pädevusse kuuluvates küsimustes asjakohane kvalifikatsioon. Osalisriigid nimetavad liikmekandidaadid, kes on pädevad ja ausad ning kellel on asjakohane kvalifikatsioon, et tagada komisjoni ülesannete tõhus täitmine.

Artikkel 164

Majandusliku planeerimise komisjon

4. Komisjoni liikmete valimisel arvestatakse riikide erihuve ning tasakaalustatud geograafilise esindatuse põhimõtet.

5. Osalisriik esitab ühte komisjoni ainult ühe kandidaadi. Ühte isikut ei valita mitmesse komisjoni.

6. Komisjoni liikmete ametiaeg on viis aastat. Liikme võib järgmiseks ametiajaks tagasi valida.

7. Komisjoni liikme surma, töövõimetuse või tagasiastumise korral enne ametiaja lõppu valib nõukogu järelejäänud ametiajaks liikme samade erihuvidega piirkonnast või samast geograafilisest piirkonnast.

8. Komisjonide liikmetel ei tohi olla finantshuve ühegi süvamerepõhja uurimise ega kasutamise seotud tegevuse suhtes. Oma kohustustest lähtudes ei avalda nad ka pärast ametiaja lõppemist töötussaladusi, organisatsioonile III lisa artikli 14 alusel edastatud varalisi andmeid ega muud komisjoni tööst tulenevalt teatavaks saanud konfidentsiaalset infot.

9. Komisjon täidab oma ülesandeid nõukogu vastuvõetud juhiste ja muude korralduste kohaselt.

10. Komisjon koostab ning esitab nõukogule heakskiitmiseks eeskirjad, mida ta peab vajalikuks oma ülesannete tõhusaks täitmiseks.

11. Komisjonide otsuste tegemise kord kehtestatakse organisatsiooni eeskirjade ja korra kohaselt. Vajaduse korral lisatakse nõukogu soovitudele kokkuvõtte komisjoni eriarvamuste kohta.

12. Üldjuhul tegutsevad mõlemad komisjonid organisatsiooni peakorteris ning tulevad kokku nii sageli, kui on vaja nende ülesannete tõhusaks täitmiseks.

13. Vajaduse korral võib komisjon oma ülesandeid täites nõu pidada teise komisjoni, ÜRO pädevate organite või eriorganite või rahvusvaheliste organisatsioonidega, kellel on asjakohane pädevus.

1. Majandusliku planeerimise komisjoni liikmetel on asjakohane kvalifikatsioon küsimustes, mis käsitlevad näiteks kaevandamist, maavarade majandamist, rahvusvahelist kaubandust või rahvusvahelist majandust. Nõukogu püüab tagada, et komisjoni liikmed esindaksid kõiki asjakohaseid valdkondi. Komisjoni kuulub vähemalt kaks liiget arengumaadest, kelle majandus sõltub suurel määral süvamerepõhja maavarade ekspordist.

2. Komisjon:

a) teeb nõukogu taotlusel ettepanekuid konventsiooni kohaselt süvamerepõhjas toimuvat tegevust käsitlevate otsuste rakendamise meetmete kohta;

b) jälgib süvamerepõhja maavarade pakkumise, nõudluse ja hindade kujunemist ja tegureid, arvestades nii importivate kui ka eksportivate riikide ning esmajoones asjakohaste arengumaade huve;

c) uurib olukordi, millel võivad olla artiklis 150 punktis h nimetatud kahjulikud mõjud ja millele osalisriigid on tähelepanu juhtinud, ning annab nõukogule asjakohaseid soovitusi;

d) teeb assambleele esitamiseks artikli 150 lõike 10 alusel nõukogule ettepanekuid kompensatsioonisüsteemide või muude majandusmeetmete rakendamise kohta, et abistada süvamerepõhjas toimuva tegevuse kahjulike mõjude tõttu kannatavaid arengumaid. Komisjon annab nõukogule soovitusi assamblee vastuvõetud kompensatsioonisüsteemi või muude meetmete rakendamiseks eri juhtudel.

Artikkel 165

Õigus- ja tehniline komisjon

1. Õigus- ja tehnilise komisjoni liikmetel on asjakohane kvalifikatsioon küsimustes, mis käsitlevad näiteks loodusvarade uurimist, kasutamist ja töötlemist, okeanograafiat, merekeskkonna

kaitset või süvamerekaevandamisega seotud majandus- ja õigusküsimusi ning muid asjakohaseid valdkondi. Nõukogu püüab tagada, et liikmed esindaksid kõiki asjakohaseid valdkondi.

2. Komisjon:

- a) annab nõukogu taotlusel organisatsiooni ülesannete täitmiseks soovitusi;
- b) jälgib artikli 153 lõike 3 alusel süvamerepõhjas toimuva tegevuse ametlikke tööplaanid ning esitab nõukogule asjakohaseid soovitusi. Komisjon põhjendab oma soovitusi ainult III lisas esitatud alustel ning annab selle kohta nõukogule aru;
- c) kontrollib nõukogu taotlusel süvamerepõhjas toimuvat tegevust ning vajaduse korral konsulteerib asjaomaste üksuste või riikidega või teeb nendega koostööd ning annab nõukogule selle kohta aru;
- d) valmistab ette süvamerepõhjas toimuva tegevuse keskkonnamõju hinnanguid;
- e) annab nõukogule soovitusi merekeskkonna kaitse kohta, arvestades selle ala tunnustatud ekspertide arvamusi;
- f) koostab ja esitab nõukogule artikli 162 lõike 2 punktis o nimetatud eeskirju ja korda, arvestades kõiki asjaomaseid tegureid, sealhulgas süvamerepõhjas toimuva tegevuse keskkonnamõju hinnanguid;
- g) vaatab sellised eeskirjad ja korra läbi ning vajaduse korral soovib nõukogul teha neisse muudatusi;
- h) annab nõukogule soovitusi koostada seireprogramm, mille abil tunnustatud teaduslikke meetodeid kasutades regulaarselt jälgida, mõõta, hinnata ja analüüsida süvamerepõhjas toimuvat tegevusest põhjustatud reostuse ohtu ja mõju merekeskkonnale, ning tagab, et asjakohased eeskirjad on piisavad ning neid järgitakse, ning koordineerib nõukogu heakskiidetud seireprogrammi rakendamist;
- i) soovib nõukogul organisatsiooni nimel algatada käesoleva osa ja asjaomaste lisade alusel ning eriti artiklit 187 arvestades menetlus merepõhjavaidluste kolleegiumis;

- j) annab nõukogule soovitusi meetmete kohta, mida tuleb võtta punkti i kohaselt algatatud menetluses merepõhjavaidluste kolleegiumi tehtud otsuste täitmisel;
- k) annab nõukogule soovitusi anda erakorralises olukorras korraldusi, mis võivad tegevuse peatada või seda muuta, et vältida süvamerepõhjas toimuvast tegevusest merekeskkonnale tekkivat suurt kahju. Niisuguseid soovitusi käsitleb nõukogu esmatahtsatena;
- l) annab nõukogule soovitusi keelata tööttevõtjatel või ettevõtetel võtta kasutusele alasid, kui on piisavalt tõendeid, et nende tegevus võib tekitada merekeskkonnale suurt kahju;
- m) annab nõukogule soovitusi nende inspektorite juhendamiseks ja jälgimiseks, kelle ülesanne on kontrollida süvamerepõhjas toimuvat tegevust ja määrata kindlaks, kas käesolevat osa, organisatsiooni eeskirju ja korda ning organisatsiooni sõlmitud lepinguid järgitakse;
- n) arvutab tootmismahdade ülemmäära ning annab organisatsiooni nimel tootmisaluste artikli 151 lõigete 2–7 alusel pärast seda, kui nõukogu on vajaduse korral III lisa artikli 7 kohaselt tootmisaluste taotlejate hulgast teinud oma valiku.

3. Osalisriigi või muu asjaomase lepinguosalise soovil kaasatakse inspekteerimisse peale komisjoni liikmete ka selle riigi või lepinguosalise esindaja.

Alajaotis D

Sekretariaat

Artikkel 166

Sekretariaat

- 1. Organisatsiooni sekretariaat koosneb peasekretärist ning organisatsioonile vajalikust personalist.
- 2. Peasekretäri valib assamblee neljaks aastaks nõukogu esitatud kandidaatide hulgast; peasekretäri võib tagasi valida.
- 3. Peasekretär on organisatsiooni kõrgeim haldusametnik ning osaleb nendes õigustes kõigil assamblee, nõukogu ja allorgani

istungitel ning täidab teisi peasekretäri või nende organite antud haldusülesandeid.

4. Peasekretär esitab igal aastal assambleele organisatsiooni töö kohta aruande.

Artikkel 167

Organisatsiooni personal

1. Organisatsiooni personal koosneb tema haldusfunktsiooni täitmiseks nõutava kvalifikatsiooniga teadus- ja tehnilistest töötajatest.

2. Personali värbamisel ja töölevõtmisel ning teenistustingimuste määramisel arvestatakse esmajoones vajadust tagada tulemuslikkus, pädevus ja ausus. Töölevõtmisel pööratakse tähelepanu personali värbamisele võimalikult laialdasel geograafilisel alusel.

3. Personali määrab ametisse peasekretär. Ametisse määramise ja ametist vabastamise ning tasustamise tingimused peavad olema kooskõlas organisatsiooni eeskirjade ja korraga.

Artikkel 168

Sekretariaadi rahvusvahelises

1. Oma kohustusi täites ei lähtu peasekretär ega personal ühegi riigi valitsuse ega muudest organisatsioonivälistest juhistest. Nad hoiduvad tegudest, mis on neile kui rahvusvahelistele ja ainult organisatsioonile alluvatele ametnikele sobimatud. Osalisriigid tunnustavad peasekretäri ja personali kohustuste rahvusvahelist laadi ega püüa neid kohustuste täitmisel mõjutada. Kõik juhtumid, kui personal rikub oma kohustusi, esitatakse asjakohasele halduskohtule organisatsiooni eeskirjade ja korra kohaselt.

2. Peasekretäril ega personalil ei tohi olla finantshuve ühegi süvamerepõhja uurimise või kasutamise seotud tegevuse suhtes. Oma kohustustest lähtudes ei avalda nad ka pärast ametiaja lõppemist tööstussaladusi, organisatsioonile III lisa artikli 14 alusel edastatud varalisi andmeid ega muud organisatsioonis töötades teatavaks saanud konfidentsiaalset infot.

3. Kui organisatsiooni personali liige ei täida lõikes 2 nimetatud kohustust, annab organisatsioon ta sellise rikkumise tõttu kannatanud osalisriigi või artikli 153 lõike 2 punktis b nimetatud osalisriigi toetatud füüsilise või juriidilise isiku nõudel organisatsiooni eeskirjades või korras ette nähtud kohtusse. Kannatanud poolel on õigus menetlusest osa võtta. Kui kohus soovib, vabastab peasekretär asjakohase personaliliikme ametist.

Artikkel 169

Konsulteerimine ning koostöö rahvusvaheliste ja valitsusväliste organisatsioonidega

1. Peasekretär sõlmib nõukogu heakskiidul organisatsiooni pädevusse kuuluvates küsimustes konsulteerimiseks ja koostöö tegemiseks kokkuleppeid ÜRO majandus- ja sotsiaalnõukogu tunnustatud rahvusvaheliste ja valitsusväliste organisatsioonidega.

2. Organisatsioon, kellega peasekretär on lõike 1 alusel sõlminud kokkuleppe, võib määrata esindaja, kes osaleb organisatsiooni organite istungitel nende organite kodukorra kohaselt vaatejana. Vajaduse korral nende organisatsioonide arvamuse saamiseks kehtestatakse asjakohane kord.

3. Peasekretär võib osalisriikidele edastada lõikes 1 nimetatud valitsusväliste organisatsioonide esitatud kirjalikke aruandeid nende pädevusse kuuluvate küsimuste kohta, mis on seotud organisatsiooni tegevusega.

Alajaotis E

Ettevõtte

Artikkel 170

Ettevõtte

1. Ettevõtte on organisatsiooni organ, kes artikli 153 lõike 2 punkti a alusel korraldab süvamerepõhjas toimuvat tegevust ning sealt ammutatud maavarade vedu, töötlemist ja turustamist.

2. Organisatsiooni rahvusvahelise juriidilise isikuna on ettevõttel IV lisa esitatud põhikirjas ettenähtud õigus- ja teovõime. Ettevõtte tegutseb käesoleva konventsiooni ning organisatsiooni eeskirjade ja korra ning assamblee kehtestatud üldpõhimõtete alusel ning tema tegevust juhib ja kontrollib nõukogu.

3. Ettevõtte peamine tegutsemiskoht on organisatsiooni peakorter.

4. Ettevõtte käsutusse antakse tema ülesannete täitmiseks artikli 173 lõike 2 ja IV lisa artikli 11 kohaselt rahalised vahendid ning artikli 144 ja teiste käesoleva konventsiooni asjakohaste sätete alusel tehnoloogia.

Alajaotis F

Organisatsiooni finantskorraldus

Artikkel 171

Organisatsiooni rahalised vahendid

Organisatsiooni rahaliste vahendite hulka kuuluvad:

- a) organisatsiooni liikmete artikli 160 lõike 2 punkti e alusel tehtud sissemaksed;
- b) vahendid, mis organisatsioon on saanud III lisa artikli 13 alusel seoses süvamerepõhjas toimuva tegevusega;
- c) ettevõttele IV lisa artikli 10 alusel ülekantud vahendid;
- d) artikli 174 alusel laenatud vahendid;
- e) liikmete või muude üksuste vabatahtlikud annetused ja
- f) artikli 151 lõike 10 alusel kompensatsioonifondi tehtud makset, mille allikad soovivad majandusliku planeerimise komisjon.

Artikkel 172

Organisatsiooni aastaeelarve

1. Peasekretär koostab organisatsiooni aastaeelarve eelnõu ja esitab selle nõukogule. Nõukogu vaatab eelnõu läbi ja esitab selle koos soovitusetega assambleele. Assamblee vaatab aastaeelarve eelnõu läbi ja kiidab selle heaks artikli 160 lõike 2 punkti h kohaselt.

Artikkel 173

Organisatsiooni kulud

1. Artikli 171 punktis a nimetatud sissemaksed tehakse organisatsiooni halduskulude katteks erikontole, kuni organisatsioon saab nende kulude katmiseks piisavalt vahendeid muudest allikatest.

2. Organisatsiooni halduskulud kaetakse organisatsiooni vahenditest eelisjärjekorras. Välja arvatud artikli 171 punktis a nimetatud sissemaksed, võib pärast halduskulude katmist järelejäävaid vahendeid muu hulgas:

- a) jaotada artikli 140 ja artikli 160 lõike 2 punkti g alusel;
- b) anda ettevõtte käsutusse artikli 170 lõike 4 alusel;
- c) kasutada arengumaadele kompensatsiooni maksmiseks artikli 151 lõike 10 ja artikli 160 lõike 2 punkti l alusel.

Artikkel 174

Organisatsiooni laenuvõime

1. Organisatsioonil on volitused võtta laenu.
2. Assamblee näeb organisatsiooni laenuvõime piirangud ette artikli 160 lõike 2 punkti f alusel vastuvõetud finantseeskirjades.
3. Organisatsiooni laenuvõtmise volitus on nõukogul.
4. Osalisriigid ei kannu vastutust organisatsiooni võlgade eest.

Artikkel 175

Aastaaudit

Organisatsiooni, raamatupidamisdokumente ja kontosid, sealhulgas tema raamatupidamisaruannet auditeerib igal aastal sõltumatu audiitor, kelle määrab assamblee.

Alajaotis G

Õiguslik seisund, eesõigused ja puutumatust

Artikkel 176

Õiguslik seisund

Organisatsioon on rahvusvaheline juriidiline isik ning tal on oma ülesannete ning eesmärkide täitmiseks vajalik teo- ja õigusvõime.

Artikkel 177

Eesõigused ja puutumatus

Oma ülesannete täitmiseks on organisatsioonis kõigi osalisriikide territooriumil käesolevas alajaotises ettenähtud eesõigused ja puutumatus. Ettevõtte eesõigused ja puutumatus on sätestatud IV lisa artiklis 13.

Artikkel 178

Kohtulik puutumatus

Organisatsioon, ning tema omand ja vara on kohtulikult puutumatud, kui organisatsioon ei ole oma puutumatusest teatavas ulatuses loobunud.

Artikkel 179

Puutumatus läbiotsimise ja sundvõõrandamise suhtes

Organisatsiooni omand ja vara on asukohast ja valdajast sõltumata puutumatud läbiotsimise suhtes ning konfiskeerimise või seaduse alusel või täitemenetluse kaudu kohaldatava muu sundvõõrandamise suhtes.

Artikkel 180

Piirangutest, reguleerimisest, kontrollimisest ja moratooriumidest vabastamine

Organisatsiooni omandile ja varale ei kohaldata piiranguid, kontrolli, moratooriume ega muid regulatsioone.

Artikkel 181

Organisatsiooni arhiivid ja ametlikud sidekanalid

1. Organisatsiooni arhiivid on asukohast sõltumata puutumatud.
2. Omandiandmeid, tööstussaladusi ega personaliandmeid ei saa avalikuks inspekteerimiseks avatud arhiivi.
3. Liikmesriik kasutab organisatsiooni ametlikke sidekanaleid samasugustel tingimustel kui muude rahvusvaheliste organisatsioonide sidekanaleid.

Artikkel 182

Organisatsiooni töös osalevate isikute eesõigused ja puutumatus

Assamblee või nõukogu või assamblee või nõukogu organite istungitel osalevatel osalisriikide esindajatel ja kogu organisatsiooni personalil on iga osalisriigi territooriumil:

- a) kohtulik puutumatus oma ametiülesannete täitmisel, kui esindatav riik või organisatsioon ei ole sellest teatavas ulatuses loobunud;
- b) kui nad ei ole selle osalisriigi kodanikud, samad vabastused siserännupiirangutest, välismaalaste registreerumise kohustustest ja riigi teenimise kohustusest ning valuutavahetuse ja reisiteenuste saamise korral samad õigused, nagu see osalisriik võimaldab teiste osalisriikide sama taseme esindajatele, ametnikele ja töötajatele.

Artikkel 183

Tolli- ja muust maksust vabastamine

1. Oma tegevuses on organisatsioon ning tema vara ja omand, sissetulek ja tehingud, mis on kooskõlas käesoleva konventsiooniga, vabastatud otsestest maksudest ning tema ametitegevuseks imporditud kaubad on vabastatud tollimaksust. Organisatsioon ei nõua, et ta vabastataks osutatud teenuste eest tasumisest.

2. Kui organisatsioon ostab või tema nimel ostetakse ametitegevuseks vajalikke hinnalisi kaupu või teenuseid ning kui selliste kaupade või teenuste hind sisaldab tolli- või muid makse, võtavad osalisriigid meetmeid, et ta tolli- või muude maksude tasumisest vabastataks või et need talle tagasi makstaks. Käesolevas artiklis sätestatud vabastuse alusel imporditud või muul viisil ostetud kaupu ei tohi vabastuse andnud osalisriigi territooriumil müüa ega edasi anda muul viisil kui selle osalisriigiga kokkulepitud tingimustel.

3. Osalisriigid ei maksusta organisatsiooni peasekretäri ja personalile makstavat palka ja tasu ega organisatsiooni ülesandel tegutsevatele sellistele ekspertidele tehtavaid väljamakseid, kes ei ole selle riigi kodanikud.

Alajaotis H

Liikmete õiguste ja eesõiguste peatamine*Artikkel 184***Hääleõiguse peatamine**

Kui osalisriik ei ole oma rahalisi sissemakseid organisatsioonile tähtajaks tasunud, ei ole tal hääleõigust, kui tema võlgnevus on võrdne kahe eelneva täisaasta maksete summaga või ületab selle. Assamblee võib sellisel liikmel siiski lubada hääletada, kui maks-mata on jäetud osalisriigist sõltumatu põhjusel.

*Artikkel 185***Liikmesusest tulenevate õiguste ja eesõiguste peatamine**

1. Assambleel on õigus nõukogu soovitusel peatada käesoleva osa sätteid korduvalt ja jämedalt rikkunud osalisriigi õiguste ja eesõiguste teostamine.

2. Lõike 1 alusel ei tohi võtta mingeid meetmeid enne, kui mere-põhjavidluste kolleegium on tuvastanud, et osalisriik on käes-oleva osa sätteid korduvalt ja jämedalt rikkunud.

5. JAGU

VAIDLUSTE LAHENDAMINE JA NÕUANDVAD ARVAMUSED*Artikkel 186***Rahvusvahelise Mereõiguse Kohtu merepõhjavidluste kolleegium**

Merepõhjavidluste kolleegiumi loomist ja tema jurisdiktsiooni reguleeritakse käesoleva jao, XV osa ja VI lisa sätetega.

*Artikkel 187***Merepõhjavidluste kolleegiumi jurisdiktsioon**

Merepõhjavidluste kolleegiumil on käesoleva osa ja asjakohaste lisade alusel jurisdiktsioon järgmistes süvamerepõhjas toimuvast tegevusest tulenevates vaidlustes:

- a) osalisriikidevahelised vaidlused käesoleva osa ja asjakohaste lisade tõlgendamise üle;
- b) osalisriigi ja organisatsiooni vahelised vaidlused, mis tulenevad:
 - i) organisatsiooni või osalisriigi tegevusest või tegevusetusest, mis on eeldatavasti vastuolus käesoleva osa ja sellega seotud lisadega või nende alusel vastuvõetud organisatsiooni eeskirjade ja korraga, või
 - ii) organisatsiooni tegevusest, mis eeldatavasti väljub tema jurisdiktsiooni piirest, või võimu kuritarvitamisest;
- c) lepingupoolte vaidlused, kui lepingupoolteks on osalisriigid, organisatsioon või ettevõtte või artikli 153 lõike 2 punktis b nimetatud riigiettevõtte või füüsilised või juriidilised isikud, kui vaidlused käsitlevad:
 - i) asjaomase lepingu või tööplaani tõlgendamist või kohaldamist või
 - ii) lepingupoolte tegevust või tegevusetust seoses süvamerepõhjas toimuva tegevusega, mis kahjustab teise poole õigustatud huve;
- d) organisatsiooni ja tulevase lepingupoolte vaidlused, kui lepingupoolt toetab artikli 153 lõike 2 punkti b kohaselt riik, ta on nõuetekohaselt täitnud III lisa artikli 4 lõikes 6 ja artikli 13 lõikes 2 esitatud tingimused ning kui vaidlused on tingitud lepingust keeldumisest või lepingu läbiraakimisel tekkinud õigus-küsimustest;
- e) vaidlused organisatsiooni ja osalisriigi või artikli 153 lõike 2 punktis b nimetatud riigiettevõtte või riigi toetatava füüsilise või juriidilise isiku vahel, kui organisatsioon kannab eeldatavasti III lisa artiklis 22 sätestatud vastutust;
- f) muud vaidlused, mis konventsiooni kohaselt alluvad kolleegiumi jurisdiktsioonile.

*Artikkel 188***Vaidluste lahendamine Rahvusvahelise Mereõiguse Kohtu erikolleegiumis või merepõhjavidluste kolleegiumi ad hoc kolleegiumis või kaubanduslikus vahekohtus**

- 1. Artikli 187 punktis a nimetatud osalisriikidevahelised vaidlused võib anda lahendada:

- a) vaidluspoolte taotlusel Rahvusvahelise Mereõiguse Kohtu erikolleegiumile, mis moodustatakse VI lisa artiklite 15 ja 17 alusel, või
- b) ühe vaidluspoole taotlusel merepõhjavidluste kolleegiumi juurde moodustatud *ad hoc* kolleegiumile, mis moodustatakse VI lisa artikli 36 alusel.

- 2. a) Artikli 187 punkti c alapunktis i nimetatud lepingu tõlgendamise või kohaldamise vaidlused antakse ühe vaidluspoole taotlusel lahendada kaubanduslikule vahekohtule, kui pooled ei lepi kokku teisiti. Kaubanduslikul vahekohtul ei ole õigust teha otsust konventsiooni tõlgendamise küsimustes. Kui vaidlus hõlmab seoses merepõhjas toimuva tegevusega ka XI osa ja sellega seotud lisade tõlgendamist, saadetakse asi seisukohavõtuks merepõhjavidluste kolleegiumi.

- b) Kui sellise arutelu alguses või vältel otsustab vahekohus ühe vaidluspoole taotlusel või *proprio motu*, et tema otsus sõltub merepõhjavidluste kolleegiumi seisukohast, esitab vahekohus selles küsimuses seisukoha saamiseks merepõhjavidluste kolleegiumile järelepärimise. Seejärel teeb vahekohus merepõhjavidluste kolleegiumi seisukohaga kooskõlastatud otsuse.

- c) Kui lepingus ei ole vaidluse korral vahekohtumenetluse kohaldamist ette nähtud ja kui lepingupooled ei lepi kokku teisiti, arutatakse asja ÜRO rahvusvahelise kaubandusõiguse komisjoni või niisuguste vahekohtueeskirjade kohaselt, mis on ette nähtud organisatsiooni eeskirjades ja korras.

Artikkel 189

Piiratud jurisdiktsioon organisatsiooni otsuste üle

Merepõhjavidluste kolleegiumil ei ole jurisdiktsiooni organisatsiooni käesoleva osa alusel teostatava diskretsiooni üle; ühelgi

juhul ei asenda ta organisatsiooni diskretsiooni enda omaga. Piiramata artikli 191 kohaldamist, jätab merepõhjavidluste kolleegiumi artikli 187 alusel oma jurisdiktsiooni teostades otsustamata, kas organisatsiooni eeskirjad või kord on kooskõlas käesoleva konventsiooniga, ega tunnista neid eeskirju või korda kehtetuks. Kolleegiumi pädevus piirdub vaid õigusega lahendada hagisid asjas, kus organisatsiooni eeskirjade ja korra kohaldamine on vastuolus vaidluspoolte lepingust või konventsioonist tulenevate kohustustega, või volituste ületamise kohta esitatud hagisid ning kahjutasu maksmise või muu hüvitamise nõudeid, kui teine pool ei ole täitnud lepingust või konventsioonist tulenevaid kohustusi.

Artikkel 190

Toetavate osalisriikide menetlusele ilmumine ja menetluses osalemine

1. Kui vaidluspool on artiklis 187 nimetatud füüsiline või juriidiline isik, teavitatakse sellest toetavat osalisriiki, kellel on õigus kirjalikke või suulisi avaldusi tehes menetluses osaleda.

2. Kui osalisriigi vastu esitab artikli 187 punktis c nimetatud vaidluses hagi teise osalisriigi toetatav füüsiline või juriidiline isik, võib kostjariik taotleda, et toetav riik ilmub menetlusele selle isiku nimel. Ilumata jäämise korral võib kostjariik kokku leppida, et teda esindab tema kodakondsusega juriidiline isik.

Artikkel 191

Nõuandavad arvamused

Merepõhjavidluste kolleegium annab assamblee või nõukogu taotlusel nõuandvaid arvamusi nende tegevuses tekkivates õiguslikes küsimustes. Arvamused edastatakse viivitamata.

XII OSA

MEREKESKKONNA KAITSE JA SÄILITAMINE

1. JAGU

paiknevatest allikatest või atmosfäärist või levivad selle kaudu või kaadamise tagajärjel;

ÜLDSÄTTED

Artikkel 192

- b) laevadelt pärinevat reostust; esmajoones tuleb selleks võtta meetmeid, et ära hoida õnnetusi ja erakorralisi olukordi, tagada meresõiduohutus, vältida kavatsatud ja kavatsemata merreheitmist ning kehtestada laevade konstruktsiooni, ehituse, varustuse, käitamise ja mehitamise nõudeid;

Üldkohustus

Riigid on kohustatud merekeskkonda kaitsma ja säilitama.

- c) reostust, mis pärineb merepõhja ning selle all asuva maapõue loodusvarade uurimiseks ja kasutamiseks kasutatavatest rajatistest ja seadmestikest; esmajoones tuleb selleks võtta meetmeid, et ära hoida õnnetusi ja erakorralisi olukordi, tagada mereoperatsioonide ohutus ning kehtestada niisuguste rajatiste või seadmestike konstruktsiooni, ehituse, varustuse, käitamise ja mehitamise nõudeid;

Artikkel 193

Riikide suveräänne õigus kasutada oma loodusvarasid

Riikidel on suveräänne õigus kasutada oma loodusvarasid, järgides oma keskkonnapoliitikat ning kohustust merekeskkonda kaitsta ja säilitada.

- d) reostust, mis pärineb teistest merekeskkonnas tegutsevatest rajatistest ja seadmestikest; esmajoones tuleb selleks võtta meetmeid, et ära hoida õnnetusi ja erakorralisi olukordi, tagada meresõiduohutus ning kehtestada niisuguste rajatiste või seadmestike konstruktsiooni, ehituse, varustuse, käitamise ja mehitamise nõudeid.

Artikkel 194

Merereostuse vältimise, vähendamise ja kontrollimise meetmed

4. Merekeskkonna kaitse ja säilitamise meetmeid võttes ei sekku riigid põhjendamata teiste riikide tegevusse nende suveräänsete õiguste teostamisel ning käesolevast konventsioonist tulenevate kohustuste täitmisel.

1. Riigid võtavad eraldi või ühiselt konventsiooniga kooskõlas olevaid meetmeid, et mis tahes allikast lähtuvat merereostust vältida, vähendada ja kontrollida, kasutades selleks parimaid vahendeid ning kooskõlastades oma tegevusi.

5. Käesoleva osa alusel võetakse ka meetmeid, et kaitsta ja säilitada haruldasi ja tundlikke ökosüsteeme ning väheneva arvukusega ja ohustatud liike ning teisi meres leiduvaid eluvorme.

2. Riigid võtavad meetmeid, et nende jurisdiktsiooni all toimuv tegevus ei põhjustaks reostuskahjusid teistele riikidele ega keskkonnale ning et nende jurisdiktsiooni või kontrolli all aset leidvate vahejuhtumite ja tegevuse tagajärjel tekkiv reostus ei levi kaugemale aladest, kus nad käesoleva konventsiooni kohaselt oma suveräänseid õigusi teostavad.

Artikkel 195

Kohustus vältida kahju või ohu edasikandumist ja ühte tüüpi reostuse teiseks muutumist

3. Käesoleva osa kohaseid meetmeid võetakse kõigi merereostusallikate suhtes. Meetmete hulka kuuluvad muu hulgas niisugused, mille eesmärk on võimalikult ulatuslikult vähendada:

Merereostuse vältimise, vähendamise ja kontrollimise meetmeid võttes väldivad riigid kahju või ohu otsest või kaudset edasikandumist ühelt alalt teisele või ühte tüüpi reostuse teiseks muutumist.

- a) selliste toksiliste, kahjulike või ohtlike, esmajoones püsivate ainete merekeskkonda sattumist, mis pärinevad maalt

Artikkel 196

Tehnoloogiate kasutamine või võõraste või uute liikide sisseviimine

1. Riigid võtavad meetmeid, et vältida, vähendada ja kontrollida merereostust, mis tuleneb nende jurisdiktsiooni või kontrolli all kasutatavatest tehnoloogiatest või võõraste või uute liikide tahtlikust või juhuslikust sisseviimisest merekeskkonna mingisse ossa, mis võib põhjustada merekeskkonna ulatuslikke ja kahjulikke muutusi.

2. Käesolev artikkel ei mõjuta konventsiooni kohaldamist merekeskkonna reostamise vältimisele, vähendamisele ja kontrollimisele.

2. JAGU

ÜLEMAAILMNE JA PIIRKONDLIK KOOSTÖÖ

Artikkel 197

Ülemaailmne ja piirkondlik koostöö

Riigid teevad otse või pädevate rahvusvaheliste organisatsioonide kaudu ülemaailmset ning vajaduse korral piirkondlikku koostööd, et koostada kooskõlas käesoleva konventsiooniga ning piirkondlike iseärasusi arvestades merekeskkonna kaitsmiseks ja säilitamiseks vajalikud rahvusvahelised eeskirjad ja normid ning välja töötada soovitatavad tavad ja menetlused.

Artikkel 198

Kahjust või kahju tekkimise ohust teatamine

Kui riik saab teada kahjust või selle tekkimise ohust, teavitab ta sellest viivitamata teisi riike, keda see võib mõjutada, ning pädevaid rahvusvahelisi organisatsioone.

Artikkel 199

Tegevuskava reostuse korral

Artiklis 198 nimetatud juhtudel teevad mõjutatud alal asuvad riigid ja rahvusvahelised organisatsioonid võimaluste piires

koostööd, et likvideerida reostuse tagajärjed ja ära hoida või minimeerida kahju. Sel eesmärgil töötavad riigid välja ühise tegevuskava merereostusele reageerimiseks.

Artikkel 200

Uuringud ja uurimisprogrammid ning teabevahetus

Riigid teevad vahetult või pädevate rahvusvaheliste organisatsioonide kaudu koostööd, et edendada uuringuid ja teadusuuringute programme ning tõhustada merereostuse kohta saadud teabe vahetamist. Riigid püüavad aktiivselt osaleda piirkondlikes ja rahvusvahelistes uurimisprogrammides, et saada teavet reostuse laadi ja ulatuse kohta ning sellega kokkupuute, selle leviku, ohtude ja likvideerimisvõimaluste hindamiseks.

Artikkel 201

Reguleerimise teaduslikud kriteeriumid

Artikli 200 kohaselt saadud teabe alusel teevad riigid vahetult või pädevate rahvusvaheliste organisatsioonide kaudu koostööd, et asjakohaste teaduslike kriteeriumide alusel koostada merereostuse vältimiseks, vähendamiseks ja kontrollimiseks vajalikud eeskirjad ja nõuded ning välja töötada soovitatavad tavad ja menetlused.

3. JAGU

TEHNILINE ABI

Artikkel 202

Arengumaadele antav teadus- ja tehniline abi

Otse või pädevate rahvusvaheliste organisatsioonide kaudu riigid:

a) edendavad merekeskkonna kaitsmiseks ja säilitamiseks ning merereostuse vältimiseks, vähendamiseks ja kontrollimiseks vajalikke teadus-, haridus-, tehnilisi või muid arengumaade abistamise programme. Abi sisaldab muu hulgas:

i) teadus- ja tehnilise personali koolitamist;

ii) asjakohastes rahvusvahelistes programmides osalemise hõlbustamist;

- iii) varustamist vajalike seadmete ja muu varustusega;
 - iv) asjakohase varustuse tootmise tõhustamist;
 - v) teadusuuringute-, seire-, haridus- ja muude programmide alast nõustamist ja vajalike võimaluste arendamist;
- b) annavad esmajoonel arengumaadele abi ulatuslikku merereostust põhjustada võivate suurõnnetuste mõju minimeerimiseks;
- c) annavad esmajoonel arengumaadele abi keskkonnanahindamise ettevalmistamisel.

Artikkel 203

Arengumaade sooduskohtlemine

Merereostuse vältimiseks, vähendamiseks ja kontrollimiseks või selle mõju minimeerimiseks teevad rahvusvahelised organisatsioonid arengumaadele soodustusi:

- a) rahaliste vahendite eraldamisel ja tehnilise abi andmisel ning
- b) eriteenuste kasutamisel.

4. JAGU

SEIRE JA KESKKONNAMÕJU HINDAMINE

Artikkel 204

Reostusseire

1. Võimaluste piires püüavad riigid teiste riikide õigusi arvestades otse või pädevate rahvusvaheliste organisatsioonide kaudu ning tunnustatud teaduslike meetodite abil jälgida, mõõta, hinnata ja analüüsida reostusohu ja reostuse mõju merekeskkonnale.

2. Merereostuse kindlakstegemiseks teostavad riigid esmajoonel järelevalvet mis tahes nende lubatud või korraldatud tegevuse mõju üle.

Artikkel 205

Aruannete avalikustamine

Riigid avaldavad artikli 204 alusel saadud tulemuste põhjal koostatud aruanded või esitavad neid korrapäraselt pädevale rahvusvahelisele organisatsioonile, kes teeb aruanded kõigile riikidele kättesaadavaks.

Artikkel 206

Tegevuse võimaliku mõju hindamine

Kui riikidel on alust arvata, et nende jurisdiktsiooni või kontrolli all kavandatav tegevus võib põhjustada ulatusliku merereostuse või ulatuslikke ja kahjulikke muutusi, hindavad nad võimalust mööda tegevuse võimalikku mõju merekeskkonnale ning edastavad hindamise tulemusel koostatud aruanded artiklis 205 sätestatud viisil.

5. JAGU

MEREREOSTUSE VÄLTIMIST, VÄHENDAMIST JA KONTROLLIMIST REGULEERIVAD RAHVUSVAHELISED EESKIRJAD JA SISERIIKLIKUD ÕIGUSAKTID

Artikkel 207

Maismaal paiknevatest allikatest pärinev reostus

1. Rahvusvahelisi eeskirju ja norme ning soovitatavaid tavasid ja menetlusi arvestades kehtestavad riigid õigusaktid, et ära hoida, vähendada ja kontrollida merereostust, mis pärineb maal paiknevatest allikatest, sealhulgas jõgedest, estuaaridest, torujuhtmetest ja väljalaskekohtadest.

2. Riigid võtavad reostuse vältimiseks, vähendamiseks ja kontrollimiseks ka muid meetmeid.

3. Riigid püüavad oma tegevuspõhimõtteid selles valdkonnas piirkonniti kooskõlastada.

4. Riigid püüavad pädevate rahvusvaheliste organisatsioonide või diplomaatilise konverentsi kaudu tegutsedes kehtestada ülemaailmsed ja piirkondlikud eeskirjad ja normid ning soovitatavad tavad ja menetlused, et vältida, vähendada ja kontrollida maal paiknevatest allikatest pärinevat reostust, arvestades piirkondlikku eripära, arengumaade majandusliku suutlikkust ja nende majandusarengu vajadusi. Nimetatud eeskirjad ja normid ning soovitatavad tavad ja menetlused vaadatakse vajadust mööda aeg-ajalt uuesti läbi.

5. Lõigetes 1, 2 ja 4 nimetatud õigusaktide, meetmete, eeskirjade, normide ning soovitatavate tavade ja menetluste eesmärk on ka võimalikus ulatuses minimeerida toksiliste, kahjulike ja ohtlike, esmajoones püsivate ainete merekeskkonda sattumist.

Artikkel 208

Siseriiklikule jurisdiktsioonile alluvas merepõhjas toimuvast tegevusest tulenev reostus

1. Rannikuriigid võtavad vastu õigusaktid, et vältida, vähendada ja kontrollida merereostust, mis pärineb nende jurisdiktsiooni all olevas merepõhjas toimuvast tegevusest või artiklite 60 ja 80 kohaselt nende jurisdiktsiooni all olevatelt tehissaartelt või muudelt rajatistelt või nende seadmetest.

2. Riigid võtavad sellise reostuse vältimiseks, vähendamiseks ja kontrollimiseks ka muid meetmeid.

3. Siseriiklikel õigusaktidel ja meetmetel on rahvusvaheliste eeskirjade ja normide ning soovitatavate tavade ja menetlustega võrdne õigusjõud.

4. Riigid püüavad oma tegevuspõhimõtteid selles valdkonnas piirkonniti kooskõlastada.

5. Rahvusvaheliste organisatsioonide või diplomaatilise konverentsi kaudu tegutsedes kehtestavad riigid lõikes 1 nimetatud reostuse vältimiseks, vähendamiseks ja kontrollimiseks ülemaailmsed ja piirkondlikud eeskirjad ja normid ning soovitatavad tavad ja menetlused. Nimetatud eeskirjad ja normid ning soovitatavad tavad ja menetlused vaadatakse vajadust mööda aeg-ajalt uuesti läbi.

Artikkel 209

Süvamerepõhjas toimuvast tegevusest pärinev reostus

1. XI osa alusel kehtestatakse rahvusvahelised eeskirjad ja kord, et vältida, vähendada ja kontrollida süvamerepõhjas toimuvast tegevusest pärinevat merereostust. Nimetatud eeskirjad ja kord vaadatakse vajadust mööda aeg-ajalt uuesti läbi.

2. Käesoleva jao alusel võtavad riigid vastu õigusaktid, et vältida, vähendada ja kontrollida süvamerepõhjas toimuvast tegevusest

pärinevat merereostust, mis tuleneb selle riigi lipu all sõitvatelt või tema registrisse kantud laevadelt või tema volitusel tegutsevatelt rajatistelt ja seadmetelt. Nimetatud õigusaktidel on lõikes 1 nimetatud rahvusvaheliste eeskirjade ja korraga sama õigusjõud.

Artikkel 210

Kaadamisest tulenev reostus

1. Riigid võtavad vastu õigusaktid kaadamisest pärineva reostuse vältimiseks, vähendamiseks ja kontrollimiseks.

2. Riigid võtavad sellise reostuse vältimiseks, vähendamiseks ja kontrollimiseks ka muid meetmeid.

3. Nende õigusaktide ja meetmetega tagatakse, et kaadamist ei toimu ilma riikide pädevate asutuste loata.

4. Rahvusvaheliste organisatsioonide või diplomaatilise konverentsi kaudu tegutsedes kehtestavad riigid sellise reostuse vältimiseks, vähendamiseks ja kontrollimiseks ülemaailmsed ja piirkondlikud eeskirjad ja normid ning soovitatavad tavad ja menetlused. Nimetatud eeskirjad ja normid ning soovitatavad tavad ja menetlused vaadatakse vajadust mööda aeg-ajalt uuesti läbi.

5. Territoriaalmerre ja majandusvööndisse või mandrilavale ei või ilma rannikuriigi otsese heakskiiduta kaadata; rannikuriigil on õigus kaadamist lubada, reguleerida ja kontrollida pärast seda, kui ta on seda asja arutanud teise riigiga, kes võib oma geograafilise asendi tõttu sattuda reostusohu.

6. Nimetatud reostuse vältimiseks, vähendamiseks ja kontrollimiseks kehtestatud siseriiklikel õigusaktidel ja meetmetel on rahvusvaheliste eeskirjade ja normidega võrdne õigusjõud.

Artikkel 211

Laevadelt pärinev reostus

1. Pädevate rahvusvaheliste organisatsioonide või diplomaatilise konverentsi kaudu tegutsedes kehtestavad riigid laevadelt pärineva merereostuse vältimiseks, vähendamiseks ja kontrollimiseks rahvusvahelised eeskirjad ja normid ning määravad laevaliinid, et võimalikult vähendada mere-, sealhulgas rannikureostust

põhjustavaid õnnetusi ning rannikuriikide reostuskahju. Nimetatud eeskirjad ja normid vaadatakse samuti vajaduse korral aegajalt uuesti läbi.

2. Riigid võtavad vastu õigusaktid oma lipu all sõitvatelt või registrisse kantud laevadelt pärineva merereostuse vältimiseks, vähendamiseks ja kontrollimiseks. Sellistel õigusaktidel on pädevate rahvusvaheliste organisatsioonide või diplomaatilise konverentsi kaudu kehtestatud üldtunnustatud rahvusvaheliste eeskirjade ja normidega võrdne õigusjõud.

3. Kui riigid kehtestavad merekeskkonna reostuse vältimiseks, vähendamiseks ja kontrollimiseks erinõudeid, mille alusel välisriikide laevad saavad siseneda nende sadamatesse või sisevetesse või külastada nende avamereterminale, avalikustavad nad need nõuetekohaselt ning edastavad pädevale rahvusvahelisele organisatsioonile. Kui kaks või mitu rannikuriiki kehtestavad kooskõlastatud nõuded, tehakse kokkuleppes osalevad riigid teatavaks. Kõik riigid nõuavad oma lipu all sõitva või oma registrisse kantud laeva kaptenilt, et ta niisuguses kokkuleppes osaleva riigi territoriaalmeres sõites esitaks sellise riigi taotlusel teavet selle kohta, kas laev jätkab liikumist kokkuleppes osaleva mõne sama piirkonna selle riigi suunas, ning kui see on nii, tõendab, et laev vastab selle riigi sadamasse sisenemise nõuetele. Käesolev artikkel ei piira laeva õigust jätkata rahumeelset läbisõitu ega artikli 25 lõike 2 kohaldamist.

4. Rannikuriigid võivad oma territoriaalmeres suveräänsust teostades võtta vastu õigusakte, et vältida, vähendada ja kontrollida merereostust, mis pärineb välisriikide laevadelt, sealhulgas rahumeelse läbisõidu õigust teostavatelt laevadelt. Niisugused õigusaktid ei takista II osa 3. jao kohaselt välismaa laevade rahumeelset läbisõitu.

5. Rannikuriigid võivad 6. jao järgimiseks võtta vastu oma majandusvööndis pädeva rahvusvahelise organisatsiooni või diplomaatilise konverentsi kaudu kehtestatud üldtunnustatud rahvusvaheliste eeskirjade ja normide kohaseid õigusakte, et vältida, vähendada ja kontrollida laevadelt pärinevat reostust.

6. a) Kui lõikes 1 nimetatud rahvusvaheliste eeskirjade ja normide kohaldamine ei võimalda reostust vältida või vähendada ning rannikuriikidel on alust taotleda, et nende majandusvööndi teatavas, täpselt kindlaksmääratud osas võetaks laevadelt pärineva reostuse vältimiseks okeanograafilistest ja ökoloogilistest oludest või loodusvarade kasutamisest või

kaitsest või liikluse erilaadsusest tingitud tunnustatud tehnilistest põhjustest tulenevaid erimeetmeid, võib rannikuriik pärast teise asjaomase riigiga pädeva rahvusvahelise organisatsiooni kaudu peetud asjakohast konsulteerimist edastada organisatsioonile majandusvööndi selle ala ja objektide kohta teate, mis sisaldab selgitavat teadus- ja tehnilist teavet. Organisatsioon teeb teate saamisest 12 kuu jooksul kindlaks, kas taotlus on õigustatud. Kui organisatsioon leiab, et taotlus on õigustatud, võib rannikuriik võtta vastu selles alas laevadelt pärineva reostuse vältimiseks, vähendamiseks ja kontrollimiseks vajalikke õigusakte, millega rakendatakse organisatsiooni kaudu eripiirkondadele kohaldatavaid rahvusvahelisi eeskirju ja norme või meresõidutavasid. Nimetatud õigusakte hakatakse välisriikide laevadele kohaldama organisatsioonile teate esitamisest arvates 15 kuu pärast.

b) Rannikuriigid avalikustavad sellise täpselt kindlaksmääratud ala piirid.

c) Kui rannikuriigid kavatsevad võtta vastu laevadelt pärineva reostuse vältimiseks, vähendamiseks ja kontrollimiseks sama ala kohta täiendavaid õigusakte, teavitavad nad sellest teate esitamisega samal ajal ka organisatsiooni. Täiendavad õigusaktid võivad käsitleda lasti merreheitmist või meresõidutavasid, kuid neid ei kohaldata välisriikide laevade konstruktsiooni, ehituse, mehitamise või varustuse suhtes, vaid selles valdkonnas kehtivad üldtunnustatud rahvusvahelised eeskirjad ja normid; kõnealuseid õigusakte hakatakse välisriigi laevadele kohaldama organisatsioonile teate edastamisest alates 15 kuu jooksul eeldusel, et organisatsioon on need heaks kiitnud asjakohase teate saamisest arvates 12 kuu jooksul.

7. Käesolevas artiklis nimetatud rahvusvahelised eeskirjad ja normid peavad muu hulgas sisaldama nõuet viivitamata teavitada rannikuriiki, kui laevaõnnetusega või vahejuhtumitega võib kaasneda tema rannikut või sellega seonduvaid huve kahjustav lasti merre heitmine.

Artikkel 212

Atmosfäärist pärinev või selle kaudu leviv reostus

1. Riigid võtavad vastu atmosfäärist pärineva või selle kaudu leviva reostuse vältimiseks, vähendamiseks ja kontrollimiseks õigusakte, mida kohaldatakse nende suveräänsuse all olevale

õhuruumile ja nende lipu all sõitvatele laevadele või nende registrisse kantud laevadele või õhusõidukitele ning mis lähtuvad õhusõiduohutuse kohta kehtestatud ning muudest rahvusvahelistest eeskirjadest ning soovitatavatest tavadest või menetlustest.

2. Riigid võtavad reostuse vältimiseks, vähendamiseks ja kontrollimiseks ka muid meetmeid.

3. Rahvusvaheliste organisatsioonide või diplomaatilise konverentsi kaudu tegutsedes püüavad riigid kehtestada ülemaailmsed ja piirkondlikud eeskirjad ja normid ning soovitatavad tavad ja menetlused sellise reostuse vältimiseks, vähendamiseks ja kontrollimiseks.

6. JAGU

NÕUETE TÄITMISE TAGAMINE

Artikkel 213

Nõuete täitmise tagamine maismaal paiknevast allikast pärineva reostuse korral

Riigid tagavad artikli 207 kohaselt vastuvõetud õigusaktide täitmise ning võtavad vastu õigusakte ja meetmeid, et rakendada pädevate rahvusvaheliste organisatsioonide või diplomaatilise konverentsi kaudu kehtestatud rahvusvahelisi eeskirju ja norme maal paiknevast allikast pärineva reostuse vältimiseks, vähendamiseks ja kontrollimiseks.

Artikkel 214

Nõuete täitmise tagamine merepõhjas toimuvast tegevusest tuleneva reostuse korral

Riigid tagavad artikli 208 kohaselt vastuvõetud õigusaktide täitmise ning võtavad vastu õigusakte ja meetmeid, et rakendada pädevate rahvusvaheliste organisatsioonide või diplomaatilise konverentsi kaudu kehtestatud rahvusvahelisi eeskirju ja norme niisuguse reostuse vältimiseks, vähendamiseks ja kontrollimiseks, mis tuleneb nende jurisdiktsiooni aluses merepõhjas toimuvast tegevusest või on sellega seotud või mis tuleneb artiklite 60 ja 80 kohaselt nende jurisdiktsiooni all olevatelt tehisaartelt, rajatistelt ja seadmestikelt.

Artikkel 215

Nõuete täitmise tagamine süvamerepõhjas toimuvast tegevusest tuleneva reostuse korral

Konventsiooni XI osa kohaselt reguleerib süvamerepõhjas toimuvast tegevusest tuleneva merereostuse vältimiseks, vähendamiseks ja kontrollimiseks kehtestatud rahvusvaheliste eeskirjade ja korra täitmise tagamist käesolev osa.

Artikkel 216

Nõuete täitmise tagamine kaadamisest tuleneva reostuse korral

1. Käesoleva konventsiooni kohaselt tagavad kaadamisest tuleneva merereostuse vältimiseks, vähendamiseks ja kontrollimiseks vastuvõetud õigusaktide ja pädeva rahvusvahelise organisatsiooni või diplomaatilise konverentsi kaudu kehtestatud rahvusvaheliste eeskirjade ja normide täitmise:

- a) rannikuriik tema territoriaalmerre või majandusvööndisse või mandrilavale kaadamise korral;
- b) lipuriik tema lipu all sõitvate laevade või tema registrisse kantud laevade ja õhusõidukite puhul;
- c) mis tahes riik tema territooriumil või avamereterminalides toimuva jäätmete või muu materjali laadimise korral.

2. Ükski riik ei ole kohustatud käesoleva artikli alusel menetlust algatama, kui teine riik on koosõlas käesoleva artikliga menetluse juba algatanud.

Artikkel 217

Nõuete täitmise tagamine lipuriigi poolt

1. Riigid tagavad, et nende lipu all sõitvad või nende registrisse kantud laevad järgivad laevadelt pärineva reostuse vältimiseks, vähendamiseks ja kontrollimiseks pädeva rahvusvahelise organisatsiooni või diplomaatilise konverentsi kaudu kehtestatud rahvusvahelisi eeskirju ja norme ning käesoleva osa alusel vastuvõetud siseriiklikke õigusakte; nimetatud eeskirjade, normide ja õigusaktide rakendamiseks võtavad riigid vastu õigusakte ja muid meetmeid. Lipuriigid tagavad, et neid eeskirju, norme ja õigusakte täidetakse sellest olenemata, kus rikkumine on toime pandud.

2. Riigid võtavad meetmeid, et nende lipu all sõitvad või nende registrisse kantud laevad pääsevad merele vaid siis, kui on täidetud lõikes 1 nimetatud rahvusvahelised eeskirjad ja normid, sealhulgas laevade konstruktsiooni, ehitust, varustust ja mehitamist käsitlevad nõuded.

3. Riigid tagavad, et nende lipu all sõitvad või nende registrisse kantud laevadel on pardal lõikes 1 nimetatud rahvusvaheliste eeskirjade ja normide kohaselt väljastatud sertifikaadid. Riigid tagavad, et nende lipu all sõitvaid laevu korrapäraselt inspekteeritakse, et selgitada sertifikaadi vastavus laeva tegelikule seisundile. Teised riigid tunnustavad sertifikaate kui tõendit laeva olukorra kohta ning sertifikaatidel on samasugune õigusjõud kui nende väljaantud sertifikaatidel, kui ei ole alust arvata, et laeva seisund ei vasta olulisel määral sertifikaadis esitatud andmetele.

4. Kui laev rikub pädeva rahvusvahelise organisatsiooni või diplomaatilise konverentsi kaudu kehtestatud eeskirju ja norme, korraldab lipuriik artiklitega 218, 220 ja 228 vastuollu minemata kohe juurdlust või algatab oletatava rikkumise suhtes menetluse sellest sõltumata, kus rikkumine toimus või kus sellisest rikkumisest põhjustatud reostus aset leidis või avastati.

5. Rikkumist uurivad lipuriigid võivad taotleda teiste riikide abi, kui see on juhtumi asjaolude selgitamiseks vajalik. Riigid püüavad lipuriikide asjakohaseid taotlusi rahuldada.

6. Riigid uurivad tema lipu all sõitva laeva toimepandud oletatavat rikkumist mis tahes riigi kirjalikul taotluse alusel. Kui on olemas oletatava rikkumise suhtes menetluse alustamiseks vajalik tõendusmaterjal, algatab lipuriik viivitamata kooskõlas oma õigusaktidega sellise menetluse.

7. Lipuriigid teavitavad viivitamata taotluse esitanud riiki ja pädevat rahvusvahelist organisatsiooni võetud meetmetest ning nende tulemustest. Selline teave on kõigile riikidele kättesaadav.

8. Riigid kehtestavad õigusaktidega oma lipu all sõitvatele laevadele ranged karistused, et ära hoida niisuguseid rikkumisi.

Artikkel 218

Nõuete täitmise tagamine sadamariigi poolt

1. Kui laev viibib vabatahtlikult riigi sadamas või avamereterminalis, võib see riik alustada juurdlust ning kui tõendid seda toetavad, algatada menetluse lasti merreheitmise asjus, kui laev on õigusrikkumise toime pannud pädeva rahvusvahelise organisatsiooni või diplomaatilise konverentsi kehtestatud neid eeskirju ja norme eirates, mida kohaldatakse väljaspool selle riigi sisemerd, territoriaalmerd või majandusvööndit.

2. Lõike 1 alusel ei algatata menetlust teise riigi sisemeres, territoriaalmeres või majandusvööndis toimunud merreheitmise asjas, kui seda ei nõua see riik, lipuriik või riik, keda nimetatud rikkumine kahjustab või ohustab või juhul, kui rikkumine on põhjustanud või tõenäoliselt põhjustab reostust menetlust algatava riigi sisemeres, territoriaalmeres või majandusvööndis.

3. Kui laev viibib vabatahtlikult riigi sadamas või avamereterminalis, võib see riik võimaluste piires alustada teise riigi taotlusel juurdlust lõikes 1 nimetatud rikkumise asjas, mis on oletatavasti toimunud taotluse esitanud riigi sisemeres, territoriaalmeres või majandusvööndis või põhjustanud või ähvardanud põhjustada seal kahju. Võimalust mööda rahuldab riik samal viisil ka lipuriigi nõude uurida rikkumist selle toimepaneku kohast sõltumata.

4. Sadamariigi käesoleva artikli alusel korraldatud juurdluste protokollid antakse üle lipuriigile ja rannikuriigile, kui nad seda soovivad. Võttes arvesse konventsiooni 7. jagu, võib juurdluste põhjal menetluse rannikuriigi taotlusel peatada, kui rikkumine on toimunud tema sisemeres, territoriaalmeres või majandusvööndis. Asjakohased asitõendid ja protokollid koos sadamariigi võimudele esitatud kautsjoni või rahalise tagatisega antakse sel juhul üle rannikuriigile. Üleandmise järel lõpetab sadamariik asja menetlemise.

Artikkel 219

Laevade meresõidukõlblikkusega seotud reostuse vältimise meetmed

Kui riigid on taotluse alusel või omal algatusel teinud kindlaks, et nende sadamas või avamereterminalis viibiv laev rikub laevade

meresõidukõlblikkuse kohta kehtestatud rahvusvahelisi nõudeid ning ohustab seetõttu merekeskkonda, võivad nad 7. jagu arvesse võttes võtta võimaluste piires haldusmeetmeid selle laeva merelemineku takistamiseks. Riigid võivad lubada laeval liikuda ainult lähimasse laevaremondidokki ning lubada tal teekonda jätkata kohe, kui rikkumise põhjus on kõrvaldatud.

Artikkel 220

Nõuete täitmise tagamine rannikuriikide poolt

1. Kui laev viibib vabatahtlikult riigi sadamas või avamereterminalis, võib see riik 7. jao alusel algetada menetluse käesoleva konventsiooni kohaselt tema vastuvõetud õigusaktide või laevadelt pärineva reostuse vältimise, vähendamise ja kontrollimise rahvusvaheliste eeskirjade ja normide rikkumise suhtes, kui rikkumine on toime pandud selle riigi territoriaalmeres või majandusvööndis.

2. Kui on ilmne, et riigi territoriaalmeres sõitev laev on läbisõidul rikkunud selle riigi konventsiooniga kooskõlas vastuvõetud õigusakte või laevadelt pärineva reostuse vältimise, vähendamise ja kontrollimise rahvusvahelisi eeskirju ja norme, võib riik II osa 3. jao asjakohaste sätete kohaldamist piiramata laeva inspekteerida ning kui tõendid seda toetavad, algetada menetluse ning pidada laeva oma õigusaktide ja 7. jao alusel kinni.

3. Kui on ilmne, et riigi majandusvööndis või territoriaalmeres sõitev laev on majandusvööndis viibides rikkunud laevadelt pärineva reostuse vältimise, vähendamise ja kontrollimise rahvusvahelisi eeskirju ja norme või nendega kooskõlas olevaid ja nende kehtestamiseks vastuvõetud siseriiklikke õigusakte, võib riik laevalt nõuda teavet tema päritolu ja kodusadama, tema eelmise ja järgmise külastatava sadama ning muude rikkumise tuvastamiseks vajalike asjaolude kohta.

4. Riigid võtavad vastu õigusakte ning võtavad muid meetmeid, et nende lipu all sõitvad laevad täidaksid lõike 3 kohaselt esitatava teabe edastamise nõudeid.

5. Kui on ilmne, et riigi majandusvööndis või territoriaalmeres sõitev laev on majandusvööndis viibides pannud toime lõikes 3 nimetatud rikkumise, mille tagajärg on oluline lasti merreheitmine, mis põhjustab või ähvardab põhjustada märkimisväärse reostuse, ja kui laev keeldub teabe andmisest või kui laeva antud teave ilmselgelt ei vasta tegelikule olukorrale ja kui juhtumi muud asjaolud nõuavad, korraldab riik laeva inspekteerimise.

6. Kui on kindlaid tõendeid, et riigi majandusvööndis või territoriaalmeres sõitev laev on majandusvööndis pannud toime lõikes 3 nimetatud rikkumise, mis on põhjustanud ulatusliku lasti merreheitmise, mis tekitab või ähvardab tekitada ulatuslikku kahju rannikule või rannikuriigi huvidele või territoriaalmeres või majandusvööndi loodusvaradele ning kui tõendid seda toetavad, võib riik 7. jao kohaselt algetada menetluse, sealhulgas pidada laeva kooskõlas oma õigusaktidega kinni.

7. Olenemata lõikest 6 on rannikuriigil õigus lubada laeval teekonda jätkata, kui pädeva rahvusvahelise organisatsiooni kaudu või muul viisil on kokku lepitud asjakohased menetlused, millega kautsjoni või muu tagatise nõuded on täidetud.

8. Lõikeid 3, 4, 5, 6 ja 7 kohaldatakse artikli 211 lõike 6 alusel vastuvõetud siseriiklikele õigusaktidele.

Artikkel 221

Laevaõnnetustest tuleneva reostuse vältimise meetmed

1. Konventsiooni selle osaga ei ole vastuolus riikide õigus võtta rahvusvahelisest, nii konventsiooni- kui ka tavaõigusest tulenevaid meetmeid, mis on kooskõlas väljaspool tema territoriaalmered tekitatud kahju või kahjuohu ulatusega, et kaitsta oma rannikut või sellega seotud huve, sealhulgas kalandust reostuse või reostusohu eest, mis järgneb laevaõnnetusele või sellega seotud tegevusele, millel võivad olla väga kahjulikud tagajärjed.

2. Käesolevas artiklis tähendab "laevaõnnetus" laevakokkupõrget, madalikule sõitu või meresõidul laeva pardal või väljaspool seda

toimunud muud juhtumid, mille tagajärg on laeva või lasti kahju või kahjuoht.

Artikkel 225

Artikkel 222

Nõuete täitmise tagamine atmosfäärist pärineva või selle kaudu leviva reostuse korral

Riigid tagavad oma suveräänsuse all olevas õhuruumis või oma lipu all sõitval või oma registrisse kantud laeval või õhusõidukil kooskõlas artikli 212 lõikega 1 ja käesoleva konventsiooni teiste sätetega kehtestatud õigusaktide täitmise ning võtavad vastu muid õigusakte ja võtavad pädevate rahvusvaheliste organisatsioonide või diplomaatilise konverentsi kaudu kehtestatud meetmeid, et rakendada kooskõlas kõigi asjakohaste rahvusvaheliste õhusõiduohutust käsitlevate eeskirjade ja normidega atmosfäärist pärineva või selle kaudu leviva merereostuse vältimise, vähendamise ja kontrollimise rahvusvahelisi eeskirju ja norme.

7. JAGU

TAGATISED

Artikkel 223

Menetluse lihtsustamise meetmed

Käesoleva osa alusel algatatud menetluste korral võtavad riigid meetmeid, et lihtsustada tunnistajate ülekuulamist ja teise riigi või pädeva rahvusvahelise organisatsiooni esitatud tõendite vastuvõetavaks tunnistamist ning hõlbustavad pädeva rahvusvahelise organisatsiooni, lipuriigi või reostuse tõttu kahju kannatanud riigi esindajatel menetlustes osalemist. Menetlustel osalevatel esindajatel on siseriiklikes õigusaktides või rahvusvahelises õiguses ettenähtud õigused ja kohustused.

Artikkel 224

Volituste teostamine

Käesoleval osa kohaselt võivad välisriikide laevade suhtes volitusi teostada ainult ametiisikud või sõjalaevad või muud selge märgistusega ning riigi teenistuses olevad asjakohaste volitustega laevad või õhusõidukid.

Volituste teostamisel kahjulike tagajärgede vältimise kohustus

Konventsiooni alusel välisriikide laevade suhtes oma volitusi teostades ei riku riigid meresõiduohutuse nõudeid ega sea laevu muul viisil ohtu, ei vii neid ankurdamiseks ohtlikku sadamasse ega ohusta põhjendamatult merekeskkonda.

Artikkel 226

Juurdlus välisriikide laevade suhtes

1. a) Riigid ei pea välisriikide laevu kinni kauem, kui on vältimatu artiklites 216, 218 ja 220 sätestatud juurdluse korraldamiseks. Välisriigi laeva inspekteerimine piirdub nende sertifikaatide, protokollide ja muude samaväärsete dokumentide uurimisega, mida laev peab üldtunnustatud rahvusvaheliste nõuete kohaselt kaasas kandma; laeva võib füüsiliselt inspekteerida üksnes pärast uurimist ja ainult siis, kui:

i) on alust arvata, et laeva seisund või varustus ei vasta olulisel osal neis dokumentides märgitud asjaoludele;

ii) dokumentidest ei piisa rikkumise tõestamiseks või

iii) laeval ei ole kehtivaid sertifikaate ega protokolle.

b) Kui juurdlusel tuvastatakse merekeskkonna kaitsmiseks kohaldatavate siseriiklike õigusaktide või rahvusvaheliste nõuete rikkumine, tuleb laev viivitamata kaitsjoni või muu asjakohase rahalise tagatise alusel vabastada.

c) Kui laeva vabastamine võib põhjendamatult kahjustada merekeskkonda, võib laevade meresõidukõlblikkust käsitlevaid rahvusvahelisi eeskirju ja norme piiramata laeva vabastamisest keelduda või seada tingimuseks laeva suundumise lähimasse laevaremondidokki. Kui vabastamisest on keeldutud või sellele tingimusi seatud, peab sellest viivitamata teavitama laeva lipuriiki, kes võib taotleda laeva vabastamist XV osa alusel.

2. Riigid teevad koostööd, et töötada välja kord, millega välditaks laevade tarbetut inspekteerimist merel.

Artikkel 230

Artikkel 227

Välisriikide laevade võrdne kohtlemine

Oma käesolevast osast tulenevaid õigusi ja kohustusi järgides ei diskrimineeri riigid vormiliselt ega sisuliselt mis tahes teise riigi laevu.

Artikkel 228

Menetluse peatamine ja menetluse algatamise piiramine

1. Kui riik on reostuse vältimiseks, vähendamiseks ja kontrollimiseks kohaldatavatest siseriiklikest õigusaktidest või rahvusvahelistest eeskirjadest ja normidest lähtudes algatanud menetluse väljaspool oma territoriaalmerd välisriigi laeva toimepandud rikkumise suhtes, menetlus peatatakse, kui lipuriik esitab asjakohased süüdistused kuue kuu jooksul pärast esimese menetluse algatamise kuupäeva, välja arvatud juhul, kui menetlus on seotud rannikuriigile tekitatud olulise kahjuga või kui lipuriik on korduvalt eiranud oma kohustust tagada nende rahvusvaheliste eeskirjade ja normide täitmine, millega on seotud toimepandud rikkumine. Kui lipuriik taotleb käesoleva artikli alusel menetluse peatamist, esitab ta menetlust algatanud riigile õigel ajal asja toimiku ja menetlusprotokollid. Kui lipuriigi algatatud menetlus on lõpetatud, lõpetatakse ka peatatud menetlus. Menetluskulude tasumisel tagastab rannikuriik peatatud menetlusega seotud kautsjoni või muu rahalise tagatise.

2. Riik ei algata välisriikide laevade suhtes menetlust, kui õigusrikkumise toimepanemisest alates on möödunud kolm aastat või kui lõike 1 alusel on seda teinud juba teine riik.

3. Käesolev artikkel ei piira lipuriigi õigust võtta kooskõlas oma seadustega meetmeid, sealhulgas määrata karistus, sõltumata teise riigi algatatud menetlusest.

Artikkel 229

Tsiviilmenetluse algatamine

Konventsioon ei mõjuta tsiviilmenetluse algatamist merereostusest tulenevate kahjunõuete asjus.

Rahatrahvid ja süüdistatavate tunnustatud õiguste järgimine

1. Merereostuse vältimist, vähendamist ja kontrollimist reguleerivate siseriiklike õigusaktide või rahvusvaheliste eeskirjade ja normide rikkumise eest võib määrata rahatrahve juhul, kui välisriigi laev on õigusrikkumise pannud toime väljaspool territoriaalmerd.

2. Merereostuse vältimist, vähendamist ja kontrollimist reguleerivate siseriiklike õigusaktide või rahvusvaheliste eeskirjade ja normide rikkumise eest võib määrata rahatrahve juhul, kui õigusrikkumise on pannud toime välisriigi laev territoriaalmeres ning tegemist ei ole territoriaalmeres tahtliku ega ulatusliku reostamisega.

3. Välisriikide laevade toimepandud rikkumiste menetluse korraldamisel, mille tulemusena võidakse määrata rahatrahv, järgitakse kõiki süüdistatava õigusi.

Artikkel 231

Lipuriigi ja teiste asjaomaste riikide teavitamine

Riigid teavitavad viivitamata lipuriiki ja mis tahes muud asjaomast riiki 6. jao alusel välisriikide laevade suhtes võetud meetmetest ning esitavad lipuriigile meetmete kohta ametliku aruande. Territoriaalmeres toimepandud rikkumiste suhtes peab rannikuriik teavitama ainult menetluse raames võetud meetmetest. Kuuenda jao alusel välisriikide laevade suhtes võetud meetmetest teavitatakse lipuriigi diplomaatilisi esindajaid või konsulaarametnikke ning võimaluse korral ka pädeva merendusametuse esindajaid.

Artikkel 232

Meetmete võtmisega kaasnev riikide vastutus

Kui 6. jao alusel võetavad meetmed on ebaseaduslikud või kättesaadavat teavet arvestades ületavad õigustatud nõudmisi,

kannavad riigid sellega tehtud kahjude eest vastutust. Riigid või maldavad kahjunõuded esitada oma kohtutele.

Artikkel 233

Rahvusvaheliseks laevaliikluseks kasutatavate mereväänade kohta kehtivad tagatised

Jaod 5, 6 ja 7 ei mõjuta rahvusvaheliseks meresõiduks avatud mereväänade õiguslikku seisundit. Kui 10. osas nimetamata välisriigi laev paneb toime artikli 42 lõike 1 punktides a ja b nimetatud õigusaktide rikkumise, mis põhjustab või ähvardab põhjustada väinade merekeskkonnale suurt kahju, võivad väinaga piirnevad riigid võtta asjakohaseid meetmeid, järgides käesoleva jao sätteid *mutatis mutandis*.

8. JAGU

JÄÄGA KAETUD ALAD

Artikkel 234

Jääga kaetud alad

Rannikuriikidel on õigus vastu võtta ja kohaldada merekeskkonna reostuse vältimiseks, vähendamiseks ja kontrollimiseks mittedis-krimineerivaid õigusakte oma majandusvööndis jääga kaetud aladele, kus eriti karmid kliimaolud ja jää takistavad või ohustavad meresõitu suurema osa aastast ning kus merereostus võib põhjustada suurt kahju või tekitada pöördumatuid häireid ökoloogilises tasakaalus. Nimetatud õigusaktides võetakse asjakohaselt arvesse meresõiduvajadusi ning merekeskkonna kaitset ja säilitamist kõige täpsemate kättesaadavate teadusuuringute tulemuste põhjal.

9. JAGU

VASTUTUS

Artikkel 235

Vastutus

1. Riigid vastutavad oma merekeskkonna kaitsmist ja säilitamist käsitlevate rahvusvaheliste kohustuste täitmise eest. Nad kannavad vastutust rahvusvahelise õiguse alusel.

2. Riigid tagavad, et nende jurisdiktsioonile alluval füüsilistel või juriidilistel isikutel on võimalik kooskõlas siseriikliku õigusega edasi kaevata merereostusest põhjustatud kahju eest viivitamatu ja õiglase hüvitise saamiseks.

3. Merereostusest põhjustatud kahju viivitamatuks ja õiglaseks hüvitamiseks teevad riigid koostööd rahvusvahelise õiguse kohaldamisel ning edendavad rahvusvahelist õigusloomet, mis käsitleb vastutust kahjude hindamisel ja hüvitamisel, vaidluste lahendamist ning vajaduse korral ka sellise piisava hüvitise maksmise kriteeriumide ja menetluse väljatöötamist, nagu kohustuslik kindlustus või muu hüvitusfond.

10. JAGU

SUVERÄÄNNE PUUTUMATUS

Artikkel 236

Suverääanne puutumatus

Käesoleva konventsiooni merekeskkonna kaitsmist ja säilitamist käsitlevaid sätteid ei kohaldata sõjalaevadele ja abilaevadele ega teistele riigi omandis või halduses olevatele mitteäriilisel eesmärgil kasutatavatele laevadele või õhusõidukitele. Riigi omandis või halduses oleva sellise laeva või õhusõiduki kasutamise võimalusi piiramata tagavad riigid, et laevad ja õhusõidukid järgivad konventsiooniga kehtestatud nõudeid, kui see on vähegi võimalik.

11. JAGU

TEISTEST MEREKESKKONNA KAITSMIST JA SÄILITAMIST KÄSITLEVATEST KONVENTSIOONIDEST TULENEVAD KOHUSTUSED

Artikkel 237

Teistest merekeskkonna kaitsmist ja säilitamist käsitlevatest konventsioonidest tulenevad kohustused

1. Käesolev osa ei piira kohustusi, mille riigid on endale võtnud varem sõlmitud merekeskkonnakaitsmist ja säilitamist käsitlevate

konventsioonide ja muude lepingutega ning käesoleva konventsiooni põhimõtete arendamiseks sõlmitud lepingutega.

2. Muude konventsioonidega võetud merekeskkonna kaitsmise ja säilitamise kohustusi täidetakse käesoleva konventsiooni põhimõtteid ja eesmärgi järgides.

XIII OSA

TEADUSLIKUD MEREUURINGUD

1. JAGU

ÜLDSÄTTED

Artikkel 238

Õigus korraldada teaduslikke mereuuringuid

Kõigil riikidel nende geograafilisest asukohast sõltumata ja pädevatel rahvusvahelistel organisatsioonidel on õigus korraldada teaduslikke mereuuringuid, arvestades käesolevas konventsioonis sätestatud teiste riikide õigusi ja kohustusi.

Artikkel 239

Teaduslike mereuuringute edendamine

Riigid ja pädevad rahvusvahelised organisatsioonid edendavad ja hõlbustavad teaduslike mereuuringute korraldamist kooskõlas käesoleva konventsiooniga.

Artikkel 240

Teaduslike mereuuringute korraldamise üldpõhimõtted

Teaduslike mereuuringute korraldamisel rakendatakse järgmisi põhimõtteid:

- a) teaduslikke mereuuringuid korraldatakse ainult rahumeelsel eesmärgil;
- b) teaduslikeks mereuuringuteks kasutatakse käesoleva konventsiooniga kooskõlas olevaid teadusmeetodeid ja vahendeid;
- c) teaduslikud mereuuringud ei tohi põhjendamatult häirida muud konventsiooniga kooskõlas olevat merkasutust ning merd muul viisil kasutades tuleb arvestada uuringuid;

- d) teaduslikele mereuuringutele kohaldatakse kõiki konventsiooniga kehtestatud, sealhulgas merekeskkonna kaitsmist ja säilitamist käsitlevaid eeskirju.

Artikkel 241

Teaduslike mereuuringute nõudeõigusliku alusena mittetunnustamine

Teaduslikud mereuuringud ei saa olla merekeskkonna ega selle loodusvarade kohta esitatava nõude õiguslikuks aluseks.

2. JAGU

RAHVUSVAHELINE KOOSTÖÖ

Artikkel 242

Rahvusvahelise koostöö edendamine

1. Riigid ja pädevad rahvusvahelised organisatsioonid edendavad rahumeelseid teaduslikke mereuuringuid riikide suveräänsuse ja jurisdiktsiooni tunnustamise põhimõtet järgides ning üldisest hüvangust lähtudes.

2. Sel eesmärgil ning käesolevast konventsioonist tulenevaid õigusi ja kohustusi piiramata edastab riik käesoleva osa alusel teistele riikidele või koostöös nendega teavet, mis võimaldab inimeste tervisele ja ohutusele ning merekeskkonnale kahju tekkimist vältida ja kontrollida.

Artikkel 243

Soodsate tingimuste loomine

Riigid ja pädevad rahvusvahelised organisatsioonid teevad kahe- ja mitmepoolsete lepingute sõlmimise kaudu koostööd selleks, et

luua merekeskkonnas teaduslike mereuuringute korraldamiseks soodsad tingimused ja et ühendada teadlaste pingutused merekeskkonna protsesside ja nähtuste põhiolemuse ning nende vaheliste seoste uurimiseks.

Artikkel 244

Teabe avaldamine ja levitamine

1. Konventsiooni järgides avaldavad ja levitavad riigid ja pädevad rahvusvahelised organisatsioonid asjakohaste kanalite kaudu teavet suuremate uurimiskavade ja nende eesmärkide kohta ning teevad teatavaks uuringutulemused.

2. Sel eesmärgil edendavad riigid aktiivselt nii ise kui ka koostöös teiste riikide ja pädevate rahvusvaheliste organisatsioonidega teadusteabe liikumist ning teaduslikest mereuuringutest tulenevate andmete edastamist esmajoones arengumaadele ning edendavad arengumaade iseseisvaid teaduslikke mereuuringuid, korraldades muu hulgas nende tehnilisele ja teaduspersonalile praktilist ja teoreetilist väljaõpet.

3. JAGU

TEADUSLIKE MEREUURINGUTE KORRALDAMINE JA EDENDAMINE

Artikkel 245

Teaduslikud mereuuringud territoriaalmeres

Oma suveräänsust teostavatel rannikuriikidel on ainuõigus reguleerida, lubada ja korraldada teaduslikke mereuuringuid oma territoriaalmeres. Teaduslikke mereuuringuid võib teha ainult rannikuriigi otsesel nõusolekul ja tema määratud tingimustel.

Artikkel 246

Teaduslikud mereuuringud majandusvööndis ja mandrilaval

1. Oma suveräänsust teostavatel rannikuriikidel on õigus reguleerida, lubada ja korraldada teaduslikke mereuuringuid oma

majandusvööndis või mandrilaval kooskõlas käesoleva konventsiooni asjakohaste sätetega.

2. Majandusvööndis ja mandrilaval korraldatakse teaduslikke mereuuringuid rannikuriigi nõusolekul.

3. Tavaolukorras annavad rannikuriigid teistele riikidele või pädevatele rahvusvahelistele organisatsioonidele nõusoleku korraldada oma majandusvööndis või mandrilaval kooskõlas konventsiooniga kogu inimkonna hüvanguks tehtavaid rahumeelseid teaduslikke mereuuringuid, et suurendada teadmisi merekeskkonnast. Rannikuriik kehtestab nõuded ja menetluse, mis tagavad, et nõusoleku andmine põhjendamatult ei hiline ega jää andmata.

4. Lõike 3 kohaldamisel eeldatakse, et tavaolukord võib olla ka rannikuriigi ja uuringuid tegeva riigi vaheliste diplomaatiliste suhete puudumise korral.

5. Rannikuriigid võivad oma diskretsiooniõiguse kohaselt keelduda andmast teisele riigile või pädevale rahvusvahelisele organisatsioonile nõusolekut oma majandusvööndis või mandrilaval teaduslike mereuuringute korraldamiseks, kui projekt:

- a) on otseselt oluline elus või eluta loodusvarade uurimise või kasutamise seisukohalt;
- b) toob kaasa mandrilava puurimise, lõhkeainete kasutamise või kahjulike ainete merekeskkonda viimise;
- c) toob kaasa artiklites 60 ja 80 nimetatud tehissaarte, seadmetike ja rajatiste ehitamise, käitamise või kasutamise;
- d) sisaldab artikli 248 kohaselt edastatud projekti laadi ja eesmärkide kohta teavet, mis on ebatäpne, või kui teadusuuringuid korraldaval riigil või pädeval rahvusvahelisel organisatsioonil on selle riigi ees varasemast ajast täitmata kohustusi.

6. Lõikest 5 olenemata ei või rannikuriigid kasutada oma diskretsiooniõigust, et keelduda lõike 5 punkti a alusel andmast nõusolekut korraldada mandrilaval käesoleva osa alusel teaduslikke mereuuringuid territoriaalmeres lähtejoonest kaugemal kui 200 meremiili, väljaspool alasid, mida rannikuriik võib igal ajal

avalikult määrata kui alasid, mida kasutatakse või üksikasjalikult uuritakse või mida hakatakse mõistliku ajavahemiku möödudes kasutama või üksikasjalikult uurima. Rannikuriigid annavad mõistlikul määral teada niisuguste alade määramisest ning nendega seotud muudatustest, kuid ei pea andma teavet seal toimuva tegevuse üksikasjade kohta.

7. Lõige 6 ei kahjusta rannikuriikidele mandrilava suhtes artiklis 77 sätestatud õigusi.

8. Käesolevas artiklis nimetatud teaduslikud mereuuringud ei tohi põhjendamatult häirida rannikuriigile konventsioonis ettenähtud suveräänsete õiguste ja jurisdiktsiooni teostamist.

Artikkel 247

Rahvusvaheliste organisatsioonide teaduslikud mereuuringud või nende egiidi all korraldatavad teaduslikud mereuuringud

Kui rannikuriik on rahvusvahelise organisatsiooni liige või kui ta on sõlminud sellega kahepoolse kokkuleppe ning tema majandusvööndis või mandrilaval tahab nimetatud rahvusvaheline organisatsioon otse või oma egiidi all korraldada teaduslikke mereuuringuid, annab rannikuriik mereuuringuks loa pärast seda, kui ta on projektiga üksikasjalikult tutvunud ja selle heaks kiitnud või kui riik on projekti heaks kiitnud organisatsiooni otsuse põhjal või kui riik soovib uuringus osaleda ega ole väljendanud oma vastu-seisu nelja kuu jooksul pärast seda, kui organisatsioon on talle projekti esitanud.

Artikkel 248

Rannikuriigi teavitamise kohustus

Riigid ja pädevad rahvusvahelised organisatsioonid, kes kavatsevad korraldada rannikuriigi majandusvööndis või mandrilaval teaduslikke mereuuringuid, edastavad rannikuriigile vähemalt kuus kuud enne oodatava teaduslike mereuuringute projekti algust järgmised andmed:

- a) projekti laad ja eesmärk;
- b) kasutatavad uurimismeetodid ja vahendid, sealhulgas laevade nimed, tonnaaž, tüübid ja klassid, ning teadusvarustuse kirjeldus;

- c) täpne geograafiline ala, kus uuring korraldatakse;
- d) uurimislava eeldatava saabumise ja lõpliku lahkumise kuupäev või seadmete paigaldamise ja äraviimise kuupäev;
- e) uurimist korraldava institutsiooni nimi, selle juht ning projekti eest vastutav isik;
- f) millises ulatuses osaleb või on esindatud projektis rannikuriik.

Artikkel 249

Kohustus täita teatud tingimusi

1. Riigid ja pädevad rahvusvahelised organisatsioonid, kes korraldavad rannikuriigi majandusvööndis või mandrilaval teaduslikke mereuuringuid, täidavad järgmisi tingimusi:

- a) tagavad rannikuriigi õiguse soovi korral osaleda või olla esindatud teaduslike mereuuringute projektis, esmajoones viibida uurimislavade või muude aluste või muude teaduslike rajatiste pardal, kui see on otstarbekas, maksmata selle eest rannikuriigi teadlastele tasu ning kohustamata rannikuriiki osalema projekti kulude kandmises;
- b) esimesel võimalusel edastavad rannikuriigile selle taotlusel esialgsed aruanded ning uurimistöö lõppedes selle tulemused ja kokkuvõtted;
- c) lubavad rannikuriigile selle taotlusel juurdepääsu kõigile teaduslike mereuuringute andmetele ja proovidele ning edastavad talle andmed, mida saab paljundada, ja proovid, mida saab nende teaduslikku väärtust vähendamata osadeks jagada;
- d) rannikuriigi taotlusel edastavad talle arvamuse selliste andmete, proovide ja uurimistulemuste kohta või abistavad arvamuse andmisel või tõlgendamisel;
- e) lõike 2 alusel tagavad, et uurimistulemused tehakse avalikkusele asjakohaste siseriiklike ja rahvusvaheliste kanalite kaudu kättesaadavaks esimesel võimalusel;
- f) teevad rannikuriigile viivitamata teatavaks uurimiskava olulised muudatused;
- g) viivad pärast projekti lõppemist ära rajatised ja varustuse, kui ei ole kokku lepitud teisiti.

2. Käesolev artikkel ei piira rannikuriigi õigusaktidega kehtestatud tingimusi, mis käsitlevad tema diskretsiooniõiguse kasutamist

anda oma nõusolek või keelduda sellest artikli 246 lõike 5 kohaselt või nõuda eelnevat kokkulepet uurimistulemuste rahvusvaheliselt kättesaadavaks tegemiseks, kui need on loodusvarade uurimise ja kasutamise seisukohalt olulised.

Artikkel 250

Teaduslike mereuuringuid käsitlev teabevahetus

Teaduslike mereuuringutega seoses vahetatakse teateid asjakohaste ametlike kanalite kaudu, kui ei ole kokku lepitud teisiti.

Artikkel 251

Üldkriteeriumid ja juhised

Pädevate rahvusvaheliste organisatsioonide kaudu püüavad riigid kehtestada uuringute korraldamise üldkriteeriumid ja juhised, et aidata riikidel selgitada teaduslike mereuuringute laadi ja mõju.

Artikkel 252

Vaikiv nõusolek

Riigid või pädevad rahvusvahelised organisatsioonid võivad teaduslike mereuuringuid jätkata artiklis 248 ettenähtud teabe rannikuriigile edastamisest arvates kuue kuu pärast, kui rannikuriik ei ole uuringuid korraldavale riigile nelja kuu jooksul pärast seda teavet sisaldava teate kättesaamist teatanud, et:

- a) ta ei anna artikli 246 alusel oma nõusolekut;
- b) selle riigi või pädeva rahvusvahelise organisatsiooni edastatud projekti laadi või eesmärkide kohta käiv teave on ilmselgelt faktidega vastuolus;
- c) ta nõuab artiklite 248 ja 249 kohaselt antud teabele täiendavat teavet või
- d) selle riigi või pädeva rahvusvahelise organisatsiooni varasemas uuringuprojektis artikli 249 alusel ettenähtud kohustused on täitmata.

Artikkel 253

Teaduslike mereuuringute peatamine või katkestamine

1. Rannikuriigil on õigus nõuda tema majandusvööndis või mandrilaval korraldatavate teaduslike mereuuringute peatamist, kui:

- a) uurimistegevus on vastuolus artikli 248 kohaselt rannikuriigile edastatud teabega, mille põhjal rannikuriik andis oma nõusoleku, või
- b) uurimistegevust juhtiv riik või pädev rahvusvaheline organisatsioon ei järgi artiklis 249 sätestatud põhimõtteid, mis käsitlevad rannikuriikide teaduslike mereuuringutega seotud õigusi.

2. Rannikuriigil on õigus nõuda teaduslike mereuuringute katkestamist, kui ei järgita artiklit 248 ning kui see tähendab olulisi muutusi uuringuprojektis või uurimistegevuses.

3. Rannikuriik võib teaduslike mereuuringute katkestamist nõuda juhul, kui lõikes 1 kirjeldatud olukord ei lahene mõistliku ajavahemiku vältel.

4. Pärast rannikuriigilt teaduslike mereuuringute peatamise või katkestamise otsuse kohta teate saamist lõpetavad riigid või pädevad rahvusvahelised organisatsioonid teaduslikud mereuuringud.

5. Rannikuriigil on õigus lõike 1 kohaselt antud peatamiskorraldus tagasi võtta ja lubada mereuuringuid jätkata, kui uuringuid korraldav riik või pädev rahvusvaheline organisatsioon on täitnud artiklite 248 ja 249 tingimused.

Artikkel 254

Naabruses asuvate sisemaariikide ja ebasoodsa geograafilise asendiga riikide õigused

1. Riigid ja pädevad rahvusvahelised organisatsioonid, kes on rannikuriigile esitanud artikli 246 lõikes 3 nimetatud teaduslike mereuuringute projekti, teavitavad kavandatavatest uuringutest rannikuriigi naabruses asuvaid sisemaariike ja ebasoodsa geograafilise asendiga riike ning rannikuriiki.

2. Kui rannikuriik on artikli 246 ja konventsiooni teiste asjakohaste sätete alusel andnud mereuuringuteks oma nõusoleku, teavitavad uuringuid korraldavad riigid ja pädevad rahvusvahelised organisatsioonid uuringute korraldamisest naabruses asuvaid sisemaarike ja ebasoodsa geograafilise asendiga riike nende taotlusel ning vajaduse korral edastavad artiklis 248 ja artikli 249 lõike 1 punktis f nimetatud teabe.

3. Rannikuriigi ja mereuuringuid korraldava riigi või pädevate rahvusvaheliste organisatsioonide konventsiooniga kooskõlas kokkulepitud tingimuste kohaselt võimaldatakse rannikuriigi naabruses asuval sisemaariikidel ja ebasoodsa geograafilise asendiga riikidel nende taotlusel osaleda teaduslike mereuuringute projektis ja kaasata nende määratud eksperte, kelle on rannikuriik heaks kiitnud.

4. Lõikes 1 nimetatud riigid ja pädevad rahvusvahelised organisatsioonid annavad sisemaariikidele ja ebasoodsa geograafilise asendiga riikidele nende taotlusel artikli 249 lõike 1 punktis d nimetatud teavet ja abi, võttes arvesse artikli 249 lõiget 2.

Artikkel 255

Teaduslike mereuuringute hõlbustamise ja uurimislavade abistamise meetmed

Konventsiooni alusel kehtestavad riigid eeskirjad ja korra väljaspool nende territoriaalmerd korraldatavate teaduslike mereuuringute edendamiseks ja hõlbustamiseks ning oma õigusaktide kohaselt lihtsustavad käesoleva osa sätteid järgivate uurimislavade pääsu oma sadamatesse ja toetavad neile abi andmist.

Artikkel 256

Teaduslikud süvamerepõhjauuringud

Kõigil riikidel nende geograafilisest asukohast sõltumata ning pädevatel rahvusvahelistel organisatsioonidel on kooskõlas XI osaga õigus korraldada teaduslikke süvamerepõhjauuringuid.

Artikkel 257

Teaduslikud mereuuringud majandusvööndist väljapoole jäävatel veealadel

Kõigil riikidel nende geograafilisest asendist sõltumata ning pädevatel rahvusvahelistel organisatsioonidel on kooskõlas

konventsiooniga õigus korraldada teaduslikke mereuuringuid väljapoole majandusvööndit jäävatel veealadel.

4. JAGU

MEREKESKKONNAS ASUVAD TEADUSLIKE MEREUURINGUTE RAJATISED JA SEADMESTIKUD

Artikkel 258

Paigaldamine ja kasutamine

Merekeskkonnas korraldatavateks teadusuuringuteks vajalike rajatiste või seadmestike paigaldamisele ja kasutamisele kohaldatakse samu tingimusi, mis on konventsioonis kehtestatud teaduslike mereuuringute korraldamise kohta.

Artikkel 259

Rajatise ja seadmestiku õiguslik seisund

Käesolevas jaos nimetatud rajatistel ja seadmestikel ei ole saare staatust. Neil puudub oma territoriaalmeri ning territoriaalmere, majandusvööndi ja mandrilava piire määramiseks neid ei arvestata.

Artikkel 260

Ohuvöönd

Uurimisrajatiste ümber võib kooskõlas konventsiooni asjakohaste sätetega rajada vajaliku laiusega ja kuni 500 meetri kaugusele ulatuvaid ohuvööndeid.

Artikkel 261

Kohustus mitte häirida laevaliiklust

Uurimistööks vajalike rajatiste või seadmestike paigaldamine või kasutamine ei tohi häirida liiklust rahvusvahelistel laevateedel.

Artikkel 262

Märgistus ja hoiatussignaalid

Käesolevas jaos nimetatud rajatised ja seadmestikud kannavad registririigi või asjakohase rahvusvahelise organisatsioonimärgistust ning meresõiduohutuse tagamiseks kasutatakse seal

rahvusvaheliselt kokkulepitud hoiatussignaale, arvestades pädevate rahvusvaheliste organisatsioonide kehtestatud eeskirju ja norme.

5. JAGU

VASTUTUS

Artikkel 263

Vastutus

1. Riigid ja pädevad rahvusvahelised organisatsioonid vastutavad selle eest, et nende korraldatavad või nende nimel korraldatavad teaduslikud mereuuringud on konventsiooniga kooskõlas.

2. Riigid ja pädevad rahvusvahelised organisatsioonid vastutavad selle eest, kui teiste riikide, nende füüsiliste või juriidiliste isikute või pädevate rahvusvaheliste organisatsioonide korraldavate teaduslike mereuuringute suhtes võetavad meetmed on konventsiooniga vastuolus, ning hüvitavad nimetatud meetmete võtmisest tuleneva kahju.

3. Riigid ja rahvusvahelised organisatsioonid vastutavad artikli 235 kohaselt kahju eest, mille on põhjustanud nende

korraldatud või nende nimel korraldatud teaduslikest mereuuringutest tulenev merereostus.

6. JAGU

VAIDLUSTE LAHENDAMINE JA AJUTISED MEETMED

Artikkel 264

Vaidluste lahendamine

Konventsiooni teaduslike mereuuringuid käsitlevate sätete tõlgendamisel või kohaldamisel tekkivad vaidlused lahendatakse kooskõlas XV osa 2. ja 3. jaoga.

Artikkel 265

Ajutised meetmed

Kooskõlas XV osa 2. ja 3. jaoga korraldatava menetluse vältel ei võimalda teaduslikeks mereuuringuteks volitatud riik või pädev rahvusvaheline organisatsioon uurimistegevust alustada ega jätkata ilma rannikuriigi otsese nõusolekuta.

XIV OSA

MERETEHNOLOOGIA ARENDAMINE JA EDASIANDMINE

1. JAGU

ÜLDSÄTTED

Artikkel 266

Meretehnoloogia arendamine ja edasiandmine

1. Riigid teevad otse või pädevate rahvusvaheliste organisatsioonide kaudu oma võimaluste piires koostööd mereteaduse ning meretehnoloogia headel ja põhjendatud tingimustel arendamiseks ja edasiandmiseks.

2. Riigid soodustavad mereteaduse ja meretehnoloogia arengut esmajoonel arengumaades, sealhulgas sisemaariikides ja ebasoodsa geograafilise asendiga riikides ning muudes riikides, kes vajavad või taotleavad tehnilist abi mereloodusvarade uurimisel, kasutamisel, kaitsel ja majandamisel, merekeskkonna kaitsmisel ja säilitamisel ning teaduslikes mereuuringutes ja konventsiooniga

kooskõlas olevates merekeskkonnaga seotud muudes tegevusvaldkondades, et kiirendada oma sotsiaalset ja majanduslikku arengut.

3. Võrdsuspõhimõttest lähtudes püüavad riigid luua kõigi asjaosaliste huvides meretehnoloogia edasiandmiseks soodsaid majandus- ja õigustingimusi.

Artikkel 267

Õigustatud huvide kaitsmine

Riigid võtavad artikli 266 alusel koostööd tehes muu hulgas arvesse meretehnoloogia omanike, tarnijate ja vastuvõtjate õigustatud huve.

Artikkel 268

2. JAGU

Põhieesmärgid

Riigid edendavad otse või pädevate rahvusvaheliste organisatsioonide kaudu:

- a) meretehnoloogiateadmiste omandamist, hindamist ja levitamist ning lihtsustavad niisugusele teabele juurdepääsu;
- b) asjakohase meretehnoloogia arendamist;
- c) meretehnoloogia edasiandmiseks vajaliku tehnoloogilise infrastruktuuri loomist;
- d) kõige vähem arenenud maade ja teiste arengumaade elanike haridust ja väljaõpet;
- e) esmajoonelise piirkondlikku, alapiirkondlikku ja kahepoolset rahvusvahelist koostööd.

Artikkel 269

Põhieesmärkide saavutamise meetmed

Artiklis 268 nimetatud eesmärkide saavutamiseks püüavad riigid otse või pädevate rahvusvaheliste organisatsioonide kaudu muu hulgas:

- a) koostada tehnilise koostöö programme, et korraldada meretehnoloogia edasiandmist esmajoonelise arengumaadele, sealhulgas sisemaariikidele ja ebasoodsa geograafilise asendiga riikidele ning muudele riikidele, kes vajavad või taotleavad sellist abi ning kellel ei ole olnud võimalik mereteaduse ning mereloodusvarade uurimiseks ja kasutamiseks luua ega välja arendada oma tehnoloogilist võimsust või niisuguse tehnoloogia infrastruktuuri;
- b) edendada soodsaid tingimusi lepingute ja muude kokkulepete sõlmimiseks õiglastel ja põhjendatud tingimustel;
- c) pidada esmajoonelise meretehnoloogia edasiandmist käsitlevaid teaduskonverentse, -seminare ja -sümposioone;
- d) edendada teadlaste, ekspertide ja tehnoloogia vahetust;
- e) korraldada projekte ning edendada ühisettevõtlust ning teisi kahe- ja mitmepoolse koostöö vorme.

RAHVUSVAHELINE KOOSTÖÖ

Artikkel 270

Rahvusvahelise koostöö viisid ja vahendid

Koostööd meretehnoloogia arendamiseks ja edasiandmiseks tehakse võimaluste piires kahe- või mitmepoolsete või piirkondlike programmide ja uute täiendatud programmide alusel, et lihtsustada mereuuringute korraldamist ja meretehnoloogia edasiandmist esmajoonelises uutes valdkondades ning ookeanide uurimise ja arendamise rahvusvahelist rahastamist.

Artikkel 271

Juhised, kriteeriumid ja normid

Riigid edendavad otse või pädevate rahvusvaheliste organisatsioonide kaudu üldtunnustatud juhiste, kriteeriumide ja normide kehtestamist meretehnoloogia edasiandmiseks kahepoolsetel alustel või rahvusvaheliste organisatsioonide või teiste üksuste kaudu, arvestades esmajoonelise arengumaade huve ja vajadusi.

Artikkel 272

Rahvusvaheliste programmide koordineerimine

Meretehnoloogia edasiandmise vallas püüavad riigid tagada, et piirkondlikke ja ülemaailmseid programme ning nende muud tegevust koordineeriks pädevad rahvusvahelised organisatsioonid, arvestades sisemaariikide ja ebasoodsa geograafilise asendiga arengumaade huve ja vajadusi.

Artikkel 273

Koostöö Rahvusvahelise Süvamerepõhja Organisatsiooni ja teiste rahvusvaheliste organisatsioonidega

Riigid teevad tihedat koostööd pädevate rahvusvaheliste organisatsioonide ja Rahvusvahelise Süvamerepõhja Organisatsiooniga, et ergutada ja hõlbustada süvamerepõhja tehnoloogia edasiandmist arengumaadele, nende elanikele ja ettevõtetele.

Artikkel 274

Rahvusvahelise Süvamerepõhja Organisatsiooni eesmärgid

Tehnoloogia valdajate, tarnijate ja saajate ning kõigi teiste õigus-
tatud huve arvestades tagab Rahvusvaheline Süvamerepõhja
Organisatsioon, et:

- a) tasakaalustatud geograafilise esindatuse põhimõttest lähtudes
pääsevad nii ranniku- kui ka sisemaariigid ning ebasoodsa
geograafilise asendiga arengumaad tema korraldatavale
juhtiv-, teadus- ja tehnilise personali väljaõppele;
- b) seadmete, masinate, tööriistade ja protsesside asjakohased teh-
nilised dokumendid on kättesaadavad nii tehnilist abi vajava-
tele või taotlevatele arengumaadele kui ka teistele riikidele;
- c) meretehnoloogia vallas saavad arengumaad ning muud seda
vajavad või taotlevad riigid ja nende elanikud lihtsustatud kor-
ras oskusteavet ja kutseõpet ning muud tehnilist abi;
- d) arengumaadele ja muudele selles vallas tehnilist abi vajavatele
või taotlevatele riikidele antakse varustust ja seadmeid, prot-
sesse käsitlevat teavet ja muud tehnilist oskusteavet konvent-
sioonis ettenähtud finantskorraldusega.

3. JAGU

**RIIKLIKUD JA PIIRKONDLIKUD MEREUURINGUTE JA
-TEHNOLOOGIA KESKUSED**

Artikkel 275

Riiklike keskuste asutamine

1. Riigid edendavad otse või pädevate rahvusvaheliste organisat-
sioonide ja Rahvusvahelise Süvamerepõhja Organisatsiooni
kaudu riiklike mereuuringute ja -tehnoloogia keskuste rajamist
ning seniste riiklike keskuste tugevdamist, esmajoones arengu-
maadest rannikuriikides, et tõhustada nende teaduslikke mereuurin-
gud ja suurendada nende võimet merekeskkonda heaperemehe-
likult kasutada ja säilitada.
2. Riigid toetavad otse või pädevate rahvusvaheliste organisat-
sioonide ja Süvamerepõhja Organisatsiooni kaudu niisuguste riik-
like keskuste asutamist ja tugevdamist, et pakkuda sellist abi

vajavatele või taotlevatele riikidele nüüdisaegseid koolitusvõima-
lusi, varustust ja oskusteavet ning tehnilisi eksperte.

Artikkel 276

Piirkondlike keskuste asutamine

1. Riigid koos pädevate rahvusvaheliste organisatsioonide, Süva-
merepõhja Organisatsiooni ja riiklike mereuuringukeskustega
aitavad esmajoones arengumaadel luua piirkondlikke mereuurin-
gukeskusi, et tõhustada arengumaade mereuuringuid ja soodus-
tada meretehnoloogia edasiandmist.
2. Nende eesmärkide saavutamiseks teevad kõik piirkonna riigid
piirkondlike keskustega koostööd.

Artikkel 277

Piirkondlike keskuste ülesanded

Piirkondlike keskuste ülesanded muu hulgas on:

- a) kõigi tasemete väljaõppe- ja haridusprogrammid mereteaduse
ja tehnoloogiliste uuringute kohta, esmajoones sellistes vald-
kondades nagu elusloodusvarade säilitamine ja kaitse ning
muu merebioloogia, okeanograafia, hüdrograafia, inseneritöö,
merekeskkonna geoloogilised uuringud ning kaevandamis- ja
soolatustamistehnoloogia;
- b) haldusuuringud;
- c) õppeprogrammid, milles käsitletakse merekeskkonna kaitset ja
säilitamist ning reostuse vältimist, vähendamist ja kontrolli-
mist;
- d) piirkondlike konverentside, seminaride ja sümposiumide kor-
raldamine;
- e) mereteaduslike ja -tehnoloogiliste andmete kogumine ja tööt-
lemine;
- f) viivitamatu mereteaduslike ja -tehnoloogiliste uuringute tule-
muste levitamine kergesti kättesaadavate trükiste abil;

- g) meretehnoloogia edasiandmist käsitleva riikliku poliitika avalikustamine ning eri riikide poliitika pidev võrdlev uurimine;

4. JAGU

RAHVUSVAHELISTE ORGANISATSIOONIDE KOOSTÖÖ

Artikkel 278

- h) tehnoloogia turustamist ning patendilepinguid ja muud patendikorraldust käsitleva teabe kogumine ja süstematiseerimine;

Rahvusvaheliste organisatsioonide koostöö

Käesolevas osas ja XIII osas nimetatud pädevad rahvusvahelised organisatsioonid võtavad asjakohaseid meetmeid, et ise või tihe-
das omavahelises koostöös täita neile käesolevas osas ettenähtud ülesandeid ja kohustusi.

- i) tehniline koostöö piirkonna teiste riikidega.

XV OSA

VAIDLUSTE LAHENDAMINE

1. JAGU

ÜLDSÄTTED

Artikkel 279

Vaidluste rahumeelse lahendamise kohustus

Osalisriigid lahendavad konventsiooni tõlgendamise või kohaldamise vaidluse rahumeelselt kooskõlas ÜRO põhikirja artikli 2 lõikega 3, võttes põhikirja artikli 33 lõikes 1 nimetatud meetmeid.

Artikkel 280

Vaidluste lahendamine poolte valitud rahumeelsel viisil

Käesolev osa ei piira ühegi osalisriigi õigust igal ajal lahendada konventsiooni tõlgendamise või kohaldamise vaidlus nende valitud rahumeelsel viisil.

Artikkel 281

Asja menetlemine vaidluse lahendamata jäämise korral

1. Kui osalisriigid konventsiooni tõlgendamise või kohaldamise vaidluse pooltena on kokku leppinud vaidluse lahendada nende valitud rahumeelsel viisil, kohaldatakse käesolevas osas ettenähtud menetlust vaid juhul, kui rahumeelse lahendusele ei ole jõutud ja poolte kokkulepe edasist menetlust ei välista.

2. Kui pooled on kokku leppinud ka tähtaja, kohaldatakse lõiget 1 pärast tähtaja lõppemist.

Artikkel 282

Üldkokkulepete või piirkondlike või kahepoolsete kokkulepete alusel võetud kohustused

Kui konventsiooni tõlgendamise või kohaldamise üle vaidlevad pooled on üldkokkuleppe või piirkondliku või kahepoolse või muu kokkuleppe alusel otsustanud vaidluse lahendada ühe poole taotlusel menetluses, mis toob kaasa kohustusliku otsuse, kohaldatakse menetlust käesolevas osas ettenähtud menetluse asemel, kui vaidluspooled ei ole kokku leppinud teisiti.

Artikkel 283

Seisukohtade vahetamise kohustus

1. Kui osalisriikidel tekib konventsiooni tõlgendamise või kohaldamise vaidlus, asuvad vaidluspooled kohe pärast seisukohtade vahetamist vaidlust lahendama läbirääkimiste teel või muul rahumeelsel viisil.

2. Pooled vahetavad kohe seisukohti ka juhul, kui menetlus on lõppenud lahendita või kui leitud lahendi kohaldamise viis eeldab nõupidamiste jätkumist.

Artikkel 284

Lepitusmenetlus

1. Osalisriik kui konventsiooni tõlgendamise või kohaldamise vaidluse pool võib kutsuda teist poolt leppima kooskõlas V lisa 1. jaos sätestatud menetlusega või muu lepitusmenetlusega.

2. Kui pooled on kohaldatavas lepitusmenetluses kokku leppinud, võivad vaidluspooled esitada vaidluse selle menetluse abil lahendamiseks.

3. Kui leppimisüleskutset ei järgita või kui pooled ei jõua lepitusmenetluse kohaldamises kokkuleppele, on lepitusmenetlus lõpetatud.

4. Kui vaidluse lahendamiseks on algatatud lepitusmenetlus, võib vaidluse lõpetada ainult selles menetluses.

Artikkel 285

Käesoleva jao kohaldamine XI osa alusel lahendatavatele vaidlustele

Käesolevat jagu kohaldatakse vaidlusele, mis XI osa 5. jao kohaselt lahendatakse käesolevas osas sätestatud menetluses. Kui vaidluspool on muu üksus kui osalisriik, kohaldatakse käesolevat jagu *mutatis mutandis*.

2. JAGU

SIDUVA OTSUSEGA KOHUSTUSLIKUD MENETLUSED

Artikkel 286

Menetluste kohaldamine käesoleva jao alusel

Kui 1. jaost lähtudes lahendust ei leita, antakse konventsiooni tõlgendamise või kohaldamise vaidlus 3. jao kohaselt ükskõik millise vaidluspoole taotlusel lahendada käesoleva jao alusel pädevale vahekohtule või muule kohtule.

Artikkel 287

Menetluse valik

1. Konventsiooni alla kirjutades, ratifitseerides või sellega ühine-des või igal ajal pärast seda võib osalisriik kirjalikult teatada, et ta valib konventsiooni tõlgendamise või kohaldamise vaidluse menetlemiseks ühe või mitu järgmistest instantsidest:

a) VI lisa alusel loodud Rahvusvaheline Mereõiguse Kohus;

b) Rahvusvaheline Kohus;

c) VII lisa alusel loodud vahekohus;

d) VIII lisa alusel selles lisas nimetatud vaidluste lahendamiseks loodud vahekohus.

2. Lõike 1 kohane teade ei mõjuta vaidluspoole kohustust tunnustada Rahvusvahelise Mereõiguse Kohtu merepõhjavaidluste kolleegiumi pädevust XI osa 5. jaos sätestatud ulatuses ja viisil, samuti ei mõjuta see kohustus nimetatud teadet.

3. Kui osalisriik on pool vaidluses, mida jõustunud teates ei ole nimetatud, menetletakse asja VII lisa alusel loodud vahekohtus.

4. Kui vaidluspooled on vaidluse lahendamiseks valinud sama menetluse, võib vaidluse lahendamiseks kasutada vaid seda menetlust, kui pooled ei ole kokku leppinud teisiti.

5. Kui vaidluspooled ei ole vaidluse lahendamiseks valinud sama menetlust, võib vaidluse anda lahendada VII lisa alusel loodud vahekohtule, kui pooled ei ole kokku leppinud teisiti.

6. Lõike 1 alusel edastatud teade kehtib kolm kuud alates päevast, mil tühistamisteade on antud hoiule ÜRO peasekretärile.

7. Uue teate või tühistamisteate edastamine või teate kehtivusaja lõppemine ei mõjuta poolelioleva kohtuasja menetlemist käesoleva artikli kohaselt valitud pädevas vahekohtus või muus koh-tus, kui pooled ei ole kokku leppinud teisiti.

8. Käesolevas artiklis nimetatud teated ja tühistamisteated antakse hoiule ÜRO peasekretärile, kes edastab nende koopiad osalisriikidele.

Artikkel 288

Kohtu pädevus

1. Artiklis 287 nimetatud kohtu või vahekohtu pädevusse kuuluvad konventsiooni tõlgendamise või kohaldamise vaidlused, mis talle käesoleva osa alusel antakse lahendada.

2. Artiklis 287 nimetatud kohtu või vahekohtu pädevusse kuuluvad konventsiooniga seotud rahvusvahelise lepingu tõlgendamise või kohaldamise vaidlused, mis talle käesoleva osa alusel antakse lahendada.

3. VI lisa alusel loodud Rahvusvahelise Mereõiguse Kohtu merepõhjavidluste kolleegiumi ja XI osa 5. jaos nimetatud muu kolleegiumi või vahekohtu pädevusse kuuluvad küsimused, mis talle käesoleva osa alusel antakse lahendada.

4. Kohtu või vahekohtu pädevuse vaidlus lahendatakse selle kohtu või vahekohtu otsusega.

3. Käesoleva artikli alusel võib ajutisi meetmeid ette näha, neid muuta või tühistada ainult vaidluspoole taotlusel ja pärast poolte ärakuulamist.

4. Kohus või vahekohus teavitab viivitamata vaidluspooli ja vajaduse korral teisi osalisriike ajutiste meetmete kehtestamisest, muutmisest või tühistamisest.

5. Käesoleva jao alusel vaidlust menetlema hakkava vahekohtu koosseisu lõpliku kindlaksmääramiseni võib käesolevas artiklis ettenähtud meetmeid kehtestada, kohandada või tühistada poolte kokkulepitud kohus või vahekohus; kui ajutise meetme rakendamise taotluse esitamisest alates kahe nädala jooksul kokkuleppele ei jõuta, teeb otsuse Rahvusvaheline Mereõiguse Kohus või süvamerepõhjas toimuva tegevuse korral merepõhjavidluste kolleegium, kui ta leiab, et moodustatav vahekohus saab pädevuse *prima facie* ning olukorra kiireloomulisus seda tingib. Pärast lõpliku koosseisu kinnitamist võib vaidlust lahendama hakkav vahekohus lõigete 1–4 kohaselt ajutisi meetmeid rakendada, tühistada või kinnitada.

6. Vaidluspoolled järgivad viivitamata käesoleva artikli alusel rakendatavaid ajutisi meetmeid.

Artikkel 289

Ekspertid

Teadus- või tehnikaküsimusi sisaldavat vaidlust lahendades võib käesoleva osa alusel pädev kohus või vahekohus vaidluspoole taotlusel või *proprio motu* pooltega konsulteerimise järel ning soovitatavalt VIII lisa artikli 2 kohaselt koostatud nimekirja alusel valida vähemalt kaks teadus- või tehnikaeksperti, kes osalevad kohtu või vahekohtu töös ilma hääleõiguseta.

Artikkel 290

Ajutised meetmed

1. Kui vaidlus on asjakohase korra kohaselt antud kohtu või vahekohtu menetlusse, kelle pädevusse asi käesoleva osa või XI osa 5. jao alusel *prima facie* hinnangul kuulub, võib kohus või vahekohus rakendada selliseid ajutisi meetmeid, mida ta peab olukorda arvestades otstarbekaks, et kuni lõpliku otsuse tegemiseni säilitada vaidluspoole õigused või et vältida merekeskkonna kahjustamist.

2. Ajutisi meetmeid võib muuta või tühistada, kui neid õigustavad asjaolud muutuvad või lakkavad olemast.

Artikkel 291

Juurdepäas

1. Osalisriikidele on avatud kõik käesolevas osas nimetatud vaidluste lahendamise menetlused.

2. Muudele üksustele on vaidluste lahendamise menetlused avatud ainult konventsioonis ettenähtud korras.

Artikkel 292

Laevade ja laevaperede viivitamatu vabastamine

1. Kui osalisriigi pädevad asutused on teise osalisriigi lipu all sõitvat laeva kinni pidades väidetavalt eiranud konventsiooniga kehtestatud nõuet laev ja laevapere pärast põhjendatud kaitsjoni või muu rahalise tagatise üleandmist viivitamata vabastada, võib asja anda poolte kokkulepitud vahekohtusse või muusse kohtusse; kui sellist kokkulepet kinnipidamisest arvates 10 päeva jooksul ei saavutata, võivad osalisriigid anda asja artikli 287 kohaselt

kinnipidaja tunnustatud vahekohtusse või muusse kohtusse või Rahvus vahelisse Mereõiguse Kohtusse, kui pooled ei lepi kokku teisiti.

2. Vabastamistaotluse võib teha ainult see riik või taotluse võib teha ainult selle riigi nimel, mille lipu all laev sõidab.

3. Kohus või vahekohus võtab vabastamistaotluse viivitamata arutusele, arvestamata laeva või selle omaniku või laevapere vastu siseriiklikus kohtus algatatud asju. Laeva kinni pidanud riigi pädevatel asutustel on õigus laev või laevapere igal ajal vabastada.

4. Kohtu määratud kautsjoni või muu rahalise tagatise üleandmise järel täidavad laeva kinni pidanud riigi pädevad asutused viivitamata kohtu või vahekohtu otsuse laeva või laevapere vabastamise kohta.

Artikkel 293

Kohaldatav õigus

1. Kohus või vahekohus, kelle pädevuses on käesolevas jaos käsitletud kohtuasjade lahendamine, kohaldab konventsiooni ja teisi rahvusvahelise õiguse nõudeid, mis ei ole konventsiooniga vastuolus.

2. Lõige 1 ei piira sellise kohtu ega vahekohtu õigust, kelle pädevuses on käesolevas jaos käsitletud kohtuasjade lahendamine, leida lahend *ex aequo et bono*, kui pooled selles kokku lepivad.

Artikkel 294

Eelmenetlus

1. Artiklis 287 ettenähtud kohus või vahekohus, kellele esitatakse artiklis 297 nimetatud taotlus, otsustab selle alusel või *proprio motu* nõude õiguspärasuse ja *prima facie* põhjendatuse üle. Kui kohus või vahekohus otsustab, et nõue ei ole õiguspärane või et see on *prima facie* aluseta, lõpetab ta menetluse.

2. Taotluse vastuvõtmise järel teavitab kohus või vahekohus taotlusest viivitamata teist poolt või teisi pooli ning määrab aja, mille vältel pooled võivad nõuda lõike 1 kohase otsuse tegemist.

3. Käesolev artikkel ei piira ühegi vaidluspoolle õigusi esitada kooskõlas menetlusreeglitega esmaseid vastuväiteid.

Artikkel 295

Siseriiklike õigusemõistmise võimaluste ammendamine

Konventsiooni tõlgendamise või kohaldamise vaidluse võib osalisriik anda käesolevas osas sätestatud menetlusse rahvusvahelises õiguses ettenähtud juhtudel ainult pärast seda, kui siseriikliku õigusemõistmise võimalused on ammendatud.

Artikkel 296

Otsuste lõplikkus ja kohustuslikkus

1. Käesoleva jao järgi pädeva kohtu või vahekohtu otsus on lõplik ja kõik vaidluspooled peavad selle täitma.

2. Otsus on kohustuslik ainult vaidluspooltele ja ainult vaidlusalasjas.

3. JAGU

2. JAO KOHALDAMISE PIIRANGUD JA ERANDID

Artikkel 297

2. jao kohaldamise piirangud

1. Konventsiooni tõlgendamise või kohaldamise vaidlus, mis on seotud rannikuriigile konventsioonis ettenähtud suveräänsete õiguste või jurisdiktsiooni teostamisega, võetakse 2. jaos sätestatud menetlusse, kui:

- rannikuriik on väidetavalt rikkunud konventsioonis ettenähtud laevasõidu, ülelennu või merealuste kaablite ja torujuhtmete paigaldamise vabadusi ja õigusi või teisi artiklis 58 nimetatud rahvusvaheliselt seaduslikke merekasutusviise;
- riik on väidetavalt rikkunud eespool nimetatud vabaduste, õiguste ja kasutusviiside teostamisel konventsiooni nõudeid või konventsiooni alusel rannikuriigi vastuvõetud nõudeid või teisi konventsiooniga kooskõlas olevaid rahvusvahelise õiguse nõudeid või
- rannikuriik on väidetavalt rikkunud tema suhtes kohaldatavaid merekeskkonna kaitsmise ja säästmise rahvusvahelisi nõudeid, mis on kehtestatud konventsiooniga või pädeva rahvusvahelise organisatsiooni kaudu või mille on kehtestanud konventsiooniga kooskõlas kokkukutsutud diplomaatiline konverents.

2. a) Konventsiooni tõlgendamise või kohaldamise vaidlus, mis on seotud mereuuringutega, lahendatakse kooskõlas 2. jaoga, arvestades rannikuriigi õigust jätta 2. jagu kohaldamata vaidlustele, mis tekivad:
- i) rannikuriigi õiguse või diskretsiooni teostamisest artikli 246 kohaselt või
 - ii) rannikuriigi otsusest peatada või katkestada teadusuuring artikli 253 kohaselt.
 - b) Vaidlus, mis tekib teadusuuringuid korraldava riigi väitest, et rannikuriik ei teosta talle artiklite 246 ja 253 alusel kuuluvaid õigusi konventsiooniga kooskõlas oleval viisil, kohaldatakse ühe poole taotlusel V lisa 2. jao järgi lepitusmenetlust eeldusel, et lepituskomisjon ei kahtle rannikuriigi diskretsioonis määrata artikli 246 lõikes 6 nimetatud eripiirkondi või rannikuriigi õiguses keelduda artikli 246 lõike 5 alusel.
3. a) Konventsiooni tõlgendamise või kohaldamise vaidlus, mis on seotud kalandusega, lahendatakse kooskõlas 2. jaoga, välja arvatud asjaolu, et rannikuriik ei ole kohustatud nõustuma sellisel lahendamise vaidlusi, mis käsitlevad tema suveräänseid õigusi või nende teostamist majandusvööndis paiknevate elusloodusvarade suhtes, nagu rannikuriigi diskretsiooni kindlaks määrata lubatav väljapüük, püügi võimsus ja teistele riikidele ülejääkide eraldamine ning kehtestada õigusaktides säilitamis- ja korralduslikke tingimusi.
- b) Kui käesoleva osa 1. jao alusel lahendusele ei jõuta, kohaldatakse vaidlusele ühe poole taotlusel lepitusmenetlust V lisa 2. jao alusel, kui väidetavalt:
- i) rannikuriik ei ole ilmselgelt suutnud täita oma kohustusi ega võtta elusloodusvara püsijäämiseks majandusvööndis õigeid säilitamis- ja korralduslikke meetmeid;
 - ii) rannikuriik on teise riigi taotluse järel meelevaldselt keeldunud kindlaks määramast nende varude lubatavat väljapüüki ja püügivõimsust, mille püüdmisest on teine riik huvitatud, või
 - iii) rannikuriik on meelevaldselt keeldunud eraldamast artiklite 62, 69 ja 70 ja konventsiooni alusel tema enda kehtestatud tingimuste alusel teisele riigile kogu ülejääki või osa sellest, millest ta on teatanud.
- c) Ühelgi juhtumil ei asenda lepituskomisjon rannikuriigi diskretsiooni enda omaga.
- d) Lepituskomisjoni aruanne edastatakse asjaomastele rahvusvahelistele organisatsioonidele.
- e) Osalisriigid lisavad artiklite 69 ja 70 alusel läbiräägitavatesse lepingutesse sätte lepingu tõlgendamisel ja kohaldamisel tekkivate lahkarvamuste oluliseks vähendamiseks võetavate meetmete ning lahkarvamuste tekkimisel järgitavate menetluste kohta, kui osalisriigid ei lepi kokku teisiti.

Artikkel 298

Vabatahtlikud erandid 2. jao kohaldamise suhtes

1. Konventsioonile alla kirjutades, seda ratifitseerides või sellega ühinedes või igal ajal pärast neid toiminguid võib riik, piiramata 1. jaost tulenevaid kohustusi, kirjalikult teatada, et ta ei kohalda ühte või mitut 2. jaos sätestatud menetlust järgmistele vaidlustele:
- a) i) vaidlused artiklite 15, 74 ja 83 tõlgendamise või kohaldamise asjas seoses merepiiridega või ajalooliste lahtede või nimedega eeldusel, et sellise teate edastanud riik nõustub teise poole taotlusega kohaldada lepitusele V lisa 2. jagu, kui vaidlus tekib pärast konventsiooni jõustumist ning pooled ei jõua mõistliku ajavahemiku jooksul läbirääkimiste teel kokkuleppele või kui samal ajal ei menetleta riigi suveräänsust või tema maismaa- või saarte territooriumi käsitlevat vaidlust;
 - ii) kui lepituskomisjon on esitanud oma aruande, mis sisaldab asjakohaseid põhjendusi, räägivad pooled selle aruande alusel läbi; kui läbirääkimiste tulemusena kokku ei

lepita, lahendatakse vaidlus poolte kokkuleppel 2. jaos ettenähtud menetluses, kui pooled ei lepi kokku teisiti;

iii) käesolevat punkti ei kohaldata poolte kokkuleppel lahendatavatele merepiirivaidlustele või muudele vaidlustele, mida on ette nähtud lahendada pooltele kohustusliku kahe- või mitmepoolse kokkulepe alusel;

b) riigile kuuluvate mitteäriksel eesmärkidel kasutatavate laevade ja õhusõidukite sõjategevuses osalemisega või muud sõjategevusega seotud vaidlused ja vaidlused, mis on tekkinud seaduste täitmise tagamisega seoses suveräänsete õiguste teostamisega ning mis ei kuulu artikli 197 lõigete 2 ja 3 alusel kohtu või vahekohtu pädevusse;

c) ÜRO Julgeolekunõukogu ÜRO põhikirjas talle ettenähtud funktsioonide täitmisest tekkivad vaidlused, välja arvatud juhul, kui julgeolekunõukogu otsustab küsimuse oma päevakorrast välja jätta või kutsub pooli üles lahendama vaidluse käesolevas konventsioonis sätestatud korras.

2. Lõike 1 alusel teate edastanud osalisriik võib selle igal ajal tagasi võtta või nõustuda sellega, et teates nimetatud vaidlusele kohaldatakse konventsioonis sätestatud menetlust.

3. Lõike 1 alusel teate edastanud osalisriigil ei ole õigust teise osalisriigi nõusolekuta kohaldada vaidlusele konventsioonis ettenähtud menetlust, kui ta on välistanud selle vaidluse suhtes konventsiooni kohaldamise.

4. Kui üks osalisriik on edastanud lõike 1 punkti a alusel deklaratsiooni, võib teine osalisriik kohaldada vaidlusele teates nimetatud menetlust.

5. Uue teate edastamine või teate kehtetuks tunnistamine ei mõjuta käesoleva artikli alusel toimuvat kohtu või vahekohtu menetlust, kui pooled ei lepi kokku teisiti.

6. Käesoleva artikli alusel edastatavad teated ja teadete kehtetuks tunnistamise teated antakse hoiule ÜRO peasekretärile, kes edastab nende koopiad osalisriikidele.

Artikkel 299

Poolte õigus menetluses kokku leppida

1. Kui vaidlusele ei kohaldata 2. jaos sätestatud menetlust artikli 297 või artiklis 298 nimetatud teate alusel, võib nimetatud menetlust kohaldada ainult vaidluspoolte nõusolekul.

2. Käesolev jagu ei piira vaidluspoolte õigust leppida vaidluse lahendamiseks kokku mõnes muus menetluses või jõuda vaba-tahtlikule kokkuleppele.

XVI OSA

ÜLDSÄTTED

Artikkel 300

Heauskus ja õiguste kuritarvitamine

Osalisriigid täidavad käesoleva konventsiooni alusel võetud kohustusi heauskselt ega kuritarvita konventsiooniga kehtestatud jurisdiktsiooni ega muid õigusi ja vabadusi.

Artikkel 301

Mere rahumeelne kasutamine

Konventsioonist tulenevaid õigusi kasutades ja kohustusi täites loobuvad osalisriigid teise riigi territoriaalse terviklikkuse ja

poliitilise iseseisvuse vastu jõu kasutamisest või sellega ähvardamisest või muust tegevusest, mis on vastuolus ÜRO põhikirjas sisalduvate rahvusvahelise õiguse põhimõtetega.

Artikkel 302

Teabe avaldamine

Konventsiooniga ettenähtud vaidluste menetlemise õigust kasutades ei ole osalisriigid kohustatud esitama teavet, mille avaldamine on vastuolus tema julgeolekuhuvidega.

Artikkel 303

Meres leiduvad arheoloogilise ja ajaloolise väärtusega esemed

1. Riigid on kohustatud kaitsma meres leiduvaid arheoloogilise ja ajaloolise väärtusega esemeid ja teevad sel eesmärgil koostööd.
2. Selliste esemetega kaubitsemise kontrollimiseks võib rannikuriik artiklit 33 kohaldades lähtuda asjaolust, et nimetatud artiklis käsitletud merepiirkonnast ilma rannikuriigi nõusolekuta esemete eemaldamine on artiklis nimetatud õigusaktide rikkumine tema territooriumil või territoriaalmeres.
3. Käesolev artikkel ei mõjuta identifitseeritavate omanike õigusi, päästeõigust või muid mereõiguse nõudeid ega kultuurivahetust käsitlevaid seadusi ja asjakohast praktikat.

4. Käesolev artikkel ei kahjusta teisi arheoloogilise või ajaloolise väärtusega esemete kaitset käsitlevaid rahvusvahelisi lepinguid ega rahvusvahelise õiguse nõudeid.

Artikkel 304

Vastutus kahju tekitamise eest

Konventsiooni sätteid, mis käsitlevad vastutust kahju tekitamise eest, ei piira vastutust käsitlevate eeskirjade kohaldamist ega uute eeskirjade väljatöötamist rahvusvahelise õiguse alusel.

XVII OSA

LÕPPSÄTTED

Artikkel 305

Allakirjutamine

1. Konventsioon on allakirjutamiseks avatud:
 - a) kõigile riikidele;
 - b) Namiibiale, keda esindab ÜRO Namiibia nõukogu;
 - c) kõigile assotsieerunud riikidele, kellel on omavalitsuslik staatus, mis on saadud enesemääramise teel ja mida on tunnustanud ÜRO Peaassamblee resolutsiooniga 1514 (XV), ning kellel on konventsiooniga reguleeritud küsimustes pädevus, sealhulgas pädevus ühineda neid küsimusi käsitlevate lepingutega;
 - d) asjakohaste ühinemiskirjade alusel kõigile omavalitsusliku staatusega assotsieerunud riikidele, kellel on konventsiooniga reguleeritud küsimustes pädevus, sealhulgas pädevus ühineda neid küsimusi käsitlevate lepingutega;
 - e) kõigile täieliku siseriikliku omavalitsusega territooriumidele, keda on sellisena tunnustanud ÜRO, kuid kes ei ole veel saavutanud täielikku iseseisvust kooskõlas peaassamblee resolutsiooniga 1514 (XV) ja kellel on konventsiooniga reguleeritud küsimustes pädevus, sealhulgas pädevus ühineda neid küsimusi käsitlevate lepingutega;

f) IX lisa kohaselt rahvusvahelistele organisatsioonidele.

2. Konventsioon on allakirjutamiseks avatud kuni 9. detsembrini 1984 Jamaica välisministeeriumis ja 1. juulist 1983 kuni 9. detsembrini 1984 ÜRO peakorteris New Yorgis.

Artikkel 306

Ratifitseerimine ja ametlik kinnitamine

Konventsiooni ratifitseerivad riigid ja teised artikli 305 lõike 1 punktides b, c, d ja e nimetatud üksused ning konventsiooni kinnitavad ametlikult artikli 305 lõike 1 punktis f nimetatud üksused IX lisa alusel. Ratifitseerimiskirjad ja ametliku kinnitamise kirjad antakse hoiule ÜRO peasekretärile.

Artikkel 307

Ühinemine

Konventsioon jääb riikidele ja teistele artiklis 305 nimetatud üksustele ühinemiseks avatuks. Artikli 305 lõike 1 punktis f nimetatud üksused ühinevad kooskõlas IX lisaga. Ühinemiskirjad antakse hoiule ÜRO peasekretärile.

Artikkel 308

Jõustumine

1. Konventsioon jõustub kuuekümnenda ratifitseerimis- või ühinemiskirja hoiuleandmise päevast arvates kaheteistkümne kuu pärast.
2. Kui riik ratifitseerib konventsiooni või ühineb sellega pärast kuuekümnenda ratifitseerimis- või ühinemiskirja hoiuleandmist, jõustub konventsioon lõike 1 kohaselt ratifitseerimis- või ühinemiskirja hoiuleandmisest arvates kolmekümnendal päeval.
3. Rahvusvahelise Süvamerepõhja Organisatsiooni assamblee tuleb kokku konventsiooni jõustumise päeval ja valib organisatsiooni nõukogu. Esimene nõukogu moodustatakse artikli 161 põhimõtete kohaselt, kui artiklit ei saa otse kohaldada.
4. Ettevalmistuskomisjoni koostatud eeskirjade ja korra eelnõusid kohaldatakse ajutiselt, kuni organisatsioon need XI osa kohaselt vastu võtab.
5. Organisatsioon ja selle organid tegutsevad kooskõlas ÜRO kolmanda mereõiguse konverentsi ettevalmistavaid investeeringuid käsitleva II resolutsiooniga ja ettevalmistuskomisjoni selle resolutsiooni alusel tehtud otsustega.

Artikkel 309

Reservatsioonid ja erandid

Konventsiooni suhtes ei saa teha reservatsioone ega erandeid, välja arvatud juhul, kui teised konventsiooni artiklid seda võimaldavad.

Artikkel 310

Deklaratsioonid ja avaldused

Artikkel 309 ei välista, et riik võib konventsioonile alla kirjutades, seda ratifitseerides või sellega ühinedes teha deklaratsioone või avaldusi, et muu hulgas ühtlustada oma õigusakte konventsiooni sätetega eeldusel, et nimetatud deklaratsioonid või avaldused ei välista tema suhtes konventsiooni kohaldamist ega muuda seda.

Artikkel 311

Seos teiste konventsioonide ja muude rahvusvaheliste lepingutega

1. Käesolev konventsioon on ülimuslik 29. aprilli 1958. aastal Genfis vastuvõetud mereõiguse konventsiooni suhtes.
2. Käesolev konventsioon ei takista osalisriikidel järgida teistest käesoleva konventsiooniga kooskõlas olevatest lepingutest tulenevaid õigusi ja kohustusi, mis võimaldavad teistel osalisriikidel järgida oma käesolevast konventsioonist tulenevaid õigusi ja kohustusi.
3. Kaks või mitu osalisriiki võivad omavahel sõlmida nende suhtes konventsiooni kohaldamise, muutmise või peatamise lepinguid tingimusel, et need ei lähe vastuollu konventsiooni põhimõtete ja eesmärkidega ega takista teistel osalisriikidel järgida oma käesolevast konventsioonist tulenevaid õigusi ja kohustusi.
4. Osalisriigid, kes kavatsevad sõlmida lõikes 3 nimetatud lepingu, teavitavad konventsiooni hoiulevõtja kaudu teisi osalisriike lepingu sõlmimise ning sellega ettenähtud muudatuste või peatamise kavatsusest.
5. Käesolev artikkel ei mõjuta osalisriigi õigust sõlmida konventsiooni teiste artiklite alusel rahvusvahelisi lepinguid või jätkata sõlmitud lepingute kohaldamist.
6. Osalisriigid lepivad kokku, et artiklis 136 nimetatud inimkonna ühisvara põhimõtet ei muudeta ning nad ei hakka ühegi selle sätte suhtes piiranguid võimaldava lepingu pooleks.

Artikkel 312

Muudatuste tegemine

1. Konventsiooni jõustumisest arvates kümne aasta möödudes võib osalisriik teha ÜRO peasekretärile saadetavas kirjalikus teates ettepaneku konventsiooni nende osade muutmiseks, mis ei käsitle süvamerepõhjas toimuvat tegevust, ja taotleda muudatuste ettepanekute arutamiseks konverentsi kokkukutsumist. Peasekretär edastab teate kõigile osalisriikidele. Kui teate edastamisest arvates kaheteistkümne kuu pärast on ettepaneku heaks kiitnud vähemalt pool osalisriikidest, kutsub peasekretär konverentsi kokku.
2. Muudatuste tegemise konverentsil kohaldatakse sama menetlust kui ÜRO kolmandal mereõiguse konverentsil, kui konverents

ei otsusta teisiti. Konverents teeb kõik võimaliku, et jõuda muudatustes kokkuleppele konsensuse alusel ning et hääletatakse ainult siis, kui konsensuse saavutamise võimalused on ammendatud.

Artikkel 313

Muudatuste tegemine lihtmenetluse abil

1. Kui osalisriik teeb ÜRO peasekretärile saadetavas kirjalikus teates ettepaneku muu kui süvamerepõhjas toimuvat tegevust käsitleva osa muutmiseks, võib korraldada lihtmenetluse konverentsi kokku kutsumata. Peasekretär edastab sellekohase teate kõigile osalisriikidele.

2. Kui teate edastamisest arvates kaheteistkümne kuu pärast on mõni osalisriik teatanud, et ta muudatusettepaneku või selle lihtmenetluses vastuvõtmisega ei nõustu, lükatakse muudatusettepanek tagasi. Peasekretär teavitab sellest viivitamata osalisriike.

3. Kui teate edastamisest arvates kaheteistkümne kuu pärast ei ole ükski riik muudatusettepaneku või selle lihtmenetluses vastuvõtmise suhtes vastuseisu väljendanud, on muudatusettepanek vastu võetud. Peasekretär teavitab osalisriike muudatusettepaneku vastuvõtmisest.

Artikkel 314

Süvamerepõhjas toimuvat tegevust käsitlevate sätete muutmine

1. Osalisriik võib organisatsiooni peasekretärile saadetavas kirjalikus teates teha ettepaneku muuta IV lisa 4. jao sätteid või süvamerepõhjas toimuvat tegevust käsitlevaid muid sätteid. Peasekretär edastab teate osalisriikidele. Muudatusettepaneku kiidab assamblee heaks nõukogu ettepanekul. Neisse organitesse kuuluvatel osalisriikide esindajatel on täielik volitus muudatusettepanekuid arutada ja need heaks kiita. Kui nõukogu ja assamblee on muudatusettepaneku heaks kiitnud, on see vastu võetud.

2. Enne muudatusettepaneku lõike 1 alusel heakskiitmist teevad nõukogu ja assamblee kindlaks, et see ei mõjuta artikli 155

kohaselt toimuva läbivaatamise konverentsi menetluse ajal süvamerepõhja loodusvarade uurimist ja kasutamist.

Artikkel 315

Muudatuste allakirjutamine, ratifitseerimine ja nendega ühinemine ning muudatuste autentsed tekstid

1. Konventsiooni muudatuste vastuvõtmisest arvates kaheteistkümne kuu jooksul on muudatused osalisriikidele allakirjutamiseks avatud ÜRO New Yorgi peakorteris, kui muudatuses ei nähta ette teisiti.

2. Artikleid 306, 307 ja 320 kohaldatakse konventsiooni kõigile muudatustele.

Artikkel 316

Muudatuste jõustumine

1. Peale lõikes 5 nimetatud muudatuste jõustuvad konventsiooni muudatused neid ratifitseerivate või nendega ühinevate riikide suhtes kolmekümnendal päeval pärast seda, kui kaks kolmandikku osalisriikidest või 60 osalisriiki on ratifitseerimis- või ühinemiskirja hoiule andnud, olenevalt sellest, kumb hulk on suurem. Muudatus ei takista teistel osalisriikidel järgida konventsioonist tulenevaid õigusi ja kohustusi.

2. Muudatuses võib ette näha, et selle jõustumiseks on vaja rohkem ratifitseerimisi või ühinemisi, kui on ette nähtud käesolevas artiklis.

3. Lõikes 1 nimetatud muudatuse ratifitseerinud või sellega ratifitseerimis- või ühinemiskirja hoiuleandmise ajal ühinenud riikide suhtes jõustub muudatus kolmekümnendal päeval pärast ratifitseerimis- või ühinemiskirja hoiuleandmist.

4. Kui riik saab konventsiooni osalisriigiks pärast lõikes 1 nimetatud muudatuse jõustumist ning ta ei väljenda muud kavatsust:

- a) käsitatakse teda muudetud konventsiooni osalisriigina;
- b) käsitatakse teda muutmata konventsiooni osalisriigina sellise riigi suhtes, kes ei ole kohustatud muudatusi järgima.

5. Süvamerepõhjas toimuvat tegevust reguleeriva sätte või VI lisa muudatus jõustub kõigi osalisriikide suhtes ühe aasta möödudes

päevast, mil kolm neljandikku osalisriikidest on oma ratifitseerimis- või ühinemiskirja hoiule andnud.

6. Kui riik saab konventsiooni osalisriigiks pärast lõikes 5 nimetatud muudatuste jõustumist, käsitatakse teda muudetud konventsiooni osalisriigina.

Artikkel 317

Denonsseerimine

1. Osalisriik võib ÜRO peasekretärile edastatud kirjaliku teatega konventsiooni denonsseerida ning ta võib seda põhjendada. Põhjuste nimetamata jätmine ei mõjuta denonsseerimise kehtivust. Denonsseerimine jõustub teate kättesaamisest arvates ühe aasta pärast või teates ettenähtud hilisemal kuupäeval.

2. Denonsseerimine ei vabasta riiki konventsiooni osalisriigiks olnud aja jooksul tekkinud rahalistest ja lepingulistest kohustustest ega mõjuta selle riigi suhtes konventsioonist tekkinud õigusi või kohustusi või õiguslikku seisundit.

3. Denonsseerimine ei vabasta osalisriiki konventsioonis sisalduvate nende kohustuste täitmisest, mis tulenevad rahvusvahelisest õigusest käesolevast konventsioonist sõltumata.

Artikkel 318

Lisad

Lisad on konventsiooni lahutamatu osa ning kui viidatakse konventsioonile või selle osale, peetakse silmas ka lisasid või nende osi, kui ei ole sõnaselgelt ette nähtud teisiti.

Artikkel 319

Hoiulevõtja

1. Konventsiooni ja selle muudatuste hoiulevõtja on ÜRO peasekretär.

2. Lisaks hoiulevõtmisele peasekretär:

- a) annab osalisriikidele, Rahvusvahelise Süvamerepõhja Organisatsioonile ja pädevatele rahvusvahelistele organisatsioonidele aru konventsiooniga seotud üldist laadi küsimuste kohta;
 - b) teavitab Rahvusvahelist Süvamerepõhja Organisatsiooni igast konventsiooni ja selle muudatuste ratifitseerimisest ja ametlikust kinnitamisest ning nendega ühinemisest ja konventsiooni denonsseerimisest;
 - c) teavitab osalisriike artikli 311 lõike 4 alusel sõlmitavatest lepingutest;
 - d) edastab osalisriikidele ratifitseerimiseks või ühinemiseks kooskõlas konventsiooniga vastuvõetud muudatusi;
 - e) konventsiooni järgides korraldab vajalikke kohtumisi.
3. a) Peasekretär edastab artiklis 156 nimetatud vaatlejatele nende teavitamiseks:
- i) lõike 2 punktis a nimetatud aruanded;
 - ii) lõike 2 punktides b ja c nimetatud teated;
 - iii) lõike 2 punktis d nimetatud muudatuste teksti.
- b) Peasekretär kutsub kõnealused vaatlejad lõike 2 punktis e nimetatud osalisriikide kohtumistele vaatlejateks.

Artikkel 320

Autentsed tekstid

Konventsiooni araabia-, hiina-, hispaania-, inglise-, prantsuse- ja venekeelne originaaltekst on võrdselt autentsed ning need antakse artikli 305 lõike 2 kohaselt hoiule ÜRO peasekretärile.

Selle kinnituseks on täievolilised esindajad konventsioonile alla kirjutanud.

Koostatud kümnendal detsembril tuhande üheksasaja kaheksakümne teisel aastal Montego Bays.

LISA

I LISA

PIKA RÄNDEGA LIIGID

1. Pikkuim-tuun: *Thunnus alalunga*
2. Harilik tuun: *Thunnus thynnus*
3. Suursilm-tuun: *Thunnus obesus*
4. Vööttuun: *Katsuwonus pelamis*
5. Kulduim-tuun: *Thunnus albacares*
6. Mustuim-tuun: *Thunnus atlanticus*
7. Väiketuunid: *Euthynnus alletteratus*; *Euthynnus affinis*
8. Siniuim-tuun: *Thunnus maccoyii*
9. Makrelltuun: *Auxis thazard*; *Auxis rochei*
10. Latikalised: sugukond *Bramidae*
11. Marliinid: *Tetrapturus angustirostris*; *Tetrapturus belone*; *Tetrapturus pfluegeri*; *Tetrapturus albidus*; *Tetrapturus audax*; *Tetrapturus georgei*; *Makaira mazara*; *Makaira indica*; *Makaira nigricans*
12. Purikalalised: *Istiophorus platypterus*; *Istiophorus albicans*
13. Mõõkkala: *Xiphias gladius*
14. Makrellhauglased: *Scomberesox saurus*; *Cololabis saira*; *Cololabis adocetus*; *Scomberesox saurus scombroides*
15. Kuldmakrelllased: *Coryphaena hippurus*; *Coryphaena equiselis*
16. Ookeanihaid: *Hexanchus griseus*; *Cetorhinus maximus*; sugukond *Alopiidae*; *Rhincodon typus*; sugukond *Carcharhinidae*; sugukond *Sphyrnidae*; sugukond *Isurida*
17. Vaalalised: sugukond *Physeteridae*; sugukond *Balaenopteridae*; sugukond *Balaenidae*; sugukond *Eschrichtiidae*; sugukond *Monodontidae*; sugukond *Ziphiidae*; sugukond *Delphinida*

II LISA

MANDRILAVA PIIRIKOMISJON

Artikkel 1

Artikli 76 kohaselt asutatakse üle 200 meremiili kaugusele ulatuva mandrilava piirikomisjon järgmiste artiklite alusel.

Artikkel 2

1. Komisjonis on 21 geoloogia, geofüüsika või hüdrograafia ala asjatundjast liiget, kelle konventsiooni osalisriigid valivad oma kodanike hulgast tasakaalustatud geograafilise esindatuse põhimõtet arvestades ning kes esindavad iseennast.

2. Esimesed valimised toimuvad esimesel võimalusel, kuid igal juhul konventsiooni jõustumisest arvates 18 kuu jooksul. Vähemalt kolm kuud enne korralisi valimisi saadab ÜRO peasekretär osalisriikidele kirja palvega esitada pärast asjakohaseid piirkondlikke arutelusid kolme kuu jooksul kandidaadid. Peasekretär koostab esitatud kandidaatidest tähestikulises järjestuses nimekirja ning esitab selle liikmesriikidele.

3. Komisjoni liikmed valitakse osalisriikide kohtumisel, mille korraldab peasekretär ÜRO peakorteris. Kvoorumi moodustab kaks kolmandikku osalisriikidest ning valituks osutub kandidaat, kes saab kahe kolmandiku kohalviibivate ja hääletusel osalevate osalisriigi esindajate hääled. Igast geograafilisest piirkonnast valitakse vähemalt kolm esindajat.

4. Komisjoni liikmed valitakse ametisse viieks aastaks. Neid on õigus tagasi valida.

5. Komisjoni liikme kandidaadi esitanud osalisriik katab liikme kulud komisjoni töös osalemise vältel. Asjaomane rannikuriik katab liikme kulud seoses käesoleva lisa artikli 3 lõike 1 punktis b ettenähtud nõustamisega. Komisjoni sekretariaadi moodustamise korraldab ÜRO peasekretär.

Artikkel 3

1. Komisjoni ülesanded on:

- a) vaadata läbi rannikuriikide esitatud andmed ja muud materjalid, mis käsitlevad mandrilava välispiire aladel, kus piirid ulatuvad üle 200 meremiili, ning anda soovitusi artikli 76 ning ÜRO kolmanda mereõiguse konverentsi 29. augustil 1980 vastuvõetud vastastikuse mõistmise memorandumil alusel;

- b) pakkuda asjaomase rannikuriigi taotlusel teaduslikku ja tehnilist nõustamist punktis a nimetatud andmete ja materjalide ettevalmistamisel.

2. Komisjon võib vajadust mööda teha Unesco valitsustevahelise okeanograafiakomisjoni, Rahvusvahelise Hüdrograafiaorganisatsiooni ja teiste pädevate rahvusvaheliste organisatsioonidega koostööd, et vahetada teadus- ja tehnikateavet, mis võib abistada komisjoni tema ülesannete täitmisel.

Artikkel 4

Kui rannikuriik kavatseb artikli 76 alusel määrata oma mandrilava välispiirid kaugemale kui 200 meremiili, esitab ta komisjonile piiri kohta üksikasjad koos teadus- ja tehnikaandmetega esimesel võimalusel, kuid igal juhul kümne aasta jooksul pärast konventsiooni jõustumist selle riigi suhtes. Rannikuriik esitab ka kõigi komisjoni liikmete nimed, kes teda teadus- või tehnikaküsimustes nõustasid.

Artikkel 5

Komisjon tegutseb seitsmeliikmeliste allkomisjonide kaudu, mis on moodustatud tasakaalustatuse põhimõttel ja rannikuriigi esitatud üksikasju arvestades, kui komisjon ei otsusta teisiti. Materjalid esitanud rannikuriigi kodanikest komisjoni liikmed ning rannikuriiki teadus- ja tehnikaküsimustes nõustanud komisjoni liikmed selle küsimusega tegelevasse allkomisjoni ei kuulu, kuid neil on õigus osaleda komisjoni asjaomaseid materjale käsitlevates toimingutes. Materjalid esitanud rannikuriigi esindajad võivad osaleda asjaomastes toimingutes ilma hääleõigusega.

Artikkel 6

1. Allkomisjon esitab komisjonile oma soovitusel.

2. Komisjon kiidab allkomisjoni esitatud soovituse heaks kohalviibivate ja hääletusel osalevate liikmete kahekolmandikulise häälteenamusega.

3. Komisjoni soovitusel esitatakse kirjalikult materjalid esitanud rannikuriigile ning ÜRO peasekretärile.

Artikkel 7

Rannikuriigid kehtestavad mandrilava välispiirid artikli 76 lõike 8 ning asjakohase siseriikliku menetluse alusel.

Artikkel 8

Kui rannikuriik ei nõustu komisjoni soovitustega, esitab ta põhjendatud ajavahemiku jooksul komisjonile uued või läbivaadatud materjalid.

Artikkel 9

Komisjoni võetavad meetmed ei mõjuta piiride määramist vastastikku asetsevate või külgnevate rannikutega riikide vahel.

III LISA

SÜVAMEREPÕHJA GEOLOOGILISTE UURINGUTE, UURIMISE NING KASUTAMISE
PÕHITINGIMUSED

Artikkel 1

Omandiõigus maavaradele

Ammutatud maavarade suhtes antakse õigused üle kooskõlas käesoleva konventsiooniga.

Artikkel 2

Geoloogilised uuringud

1. a) Organisatsioon soodustab süvamerepõhja geoloogilisi uuringuid.
 - b) Geoloogilisi uuringuid korraldatakse pärast seda, kui organisatsioon on saanud kirjaliku lubaduse, et geoloogilisi uuringuid tehakse käesolevat konventsiooni järgides ning kooskõlas organisatsiooni artiklites 143 ja 144 nimetatud koolituselast koostööd ja merekaitset käsitlevate eeskirjade ja korraga ning et tunnustatakse organisatsiooni kontrolli nende nõuete täitmise üle. Geoloogiliste uuringute korraldaja annab organisatsioonile teada ligikaudse ala või ligikaudsed alad, kus ta geoloogilisi uuringuid kavatseb teha.
 - c) Geoloogilisi uuringuid võib samal alal teha ühel ajal mitu teostajat.
2. Geoloogilised uuringud ei anna selle tegijale loodusvarade suhtes min-geid õigusi. Teostaja võib ammutada teatud hulga loodusvarasid katsete tegemiseks.

Artikkel 3

Uurimine ja kasutamine

1. Ettevõtte, osalisriigid ja teised artikli 153 lõike 2 punktis b nimetatud üksused võivad taotleda süvamerepõhjas toimuva tegevuse tööplaanidele organisatsiooni kinnitust.
2. Ettevõtte võib taotluse esitada süvamerepõhja mis tahes osa kohta, kuid teiste reserveeritud ala kohta esitatud taotlustele kehtivad käesoleva lisa artiklis 9 sätestatud lisatingimused.
3. Uurimist ja kasutamist korraldatakse ainult aladel, mida on kirjeldatud artikli 153 lõikes 3 nimetatud ning konventsiooni ja organisatsiooni eeskirjade ja korra kohaselt kinnitatud tööplaanides.

4. Kinnitatud tööplaanid:

- a) on kooskõlas käesoleva konventsiooni ning organisatsiooni eeskirjade ja korraga;
- b) sätestavad artikli 153 lõike 4 alusel organisatsiooni kontrolli süvamerepõhjas toimuva tegevuse üle;
- c) annavad ettevõtjale organisatsiooni eeskirjade ja korra kohaselt ainuõiguse uurida ja kasutada täpsustatud kategooria loodusvarasid tööplaanis kirjeldatud alal. Kui taotluse esitaja esitab kinnitamiseks tööplani, mis hõlmab ainult uurimisetapi või kasutamisetapi, annab kinnitatud tööplaan ainuõigused ainult selle etapi suhtes.

5. Organisatsiooni kinnituse saamisel on tööplaanid organisatsiooni ja taotluse esitaja või esitajate vahel sõlmitud lepingu vormis, välja arvatud ettevõtte esitatud tööplaanid.

Artikkel 4

Taotlejate sobivus

1. Muud taotlejad kui ettevõtte on sobivad, kui neil on artikli 153 lõike 2 punktis b nimetatud kodakondsus või kontroll ja toetus ning kui nad järgivad nõutud korda ning vastavad organisatsiooni eeskirjades ja korras sisalduvatele sobivusnormidele.
2. Sobivusnormid on seotud taotleja rahaliste ja tehniliste võimalustega ning tema tegevusega varasemate organisatsiooni sõlmitud lepingute täitmisel, välja arvatud lõikes 6 sätestatud juhtudel.
3. Kõiki taotlejaid toetab kodakondsusjärgne osalisriik; kui taotlejal on rohkem kui üks kodakondsus, nagu mitme riigi esindajate ühingu või konsortsiumi korral, toetavad taotlejat kõik asjaomased osalisriigid või kui taotlejat kontrollib tegelikult teine osalisriik või selle kodanikud, toetavad taotlust mõlemad osalisriigid. Toetusnõuete rakendamise kriteeriumid ja kord esitatakse organisatsiooni eeskirjades ja korras.
4. Toetajariik või -riigid vastutavad oma õiguse piires, et lepingu töövõtja korraldab süvamerepõhjas tegevust kooskõlas lepingu tingimuste ja konventsioonist tulenevate kohustustega. Toetajariik ei vastuta tema toetatava töövõtja kohustuste täitmata jätmise eest, kui osalisriik on kehtestanud asjakohased õigusaktid ning võtnud haldusmeetmeid selle tagamiseks, et tema jurisdiktsiooni alla kuuluvad isikud järgivad neid kohustusi.

5. Taotluse esitanud osalisriikide sobivuse hindamise menetluses arvestatakse nende riigi staatust.

6. Sobivusnormide järgi peavad kõik taotlejad taotluse osana:

- a) järgima XI osas ettenähtud kohustusi, organisatsiooni nõudeid, eeskirju ja menetlusi ning organisatsiooni organite otsuseid ja organisatsiooniga sõlmitud lepingu tingimusi;
- b) tunnustama organisatsiooni konventsiooniga ettenähtud kontrolli süvamerepõhjas toimuva tegevuse üle;
- c) esitama organisatsioonile kirjaliku kinnituse, et lepingust tulenevaid kohustusi täidetakse heas usus;
- d) järgima käesoleva lisa artiklis 5 ettenähtud tehnoloogia edasiandmise sätteid.

Artikkel 5

Tehnoloogia edasiandmine

1. Tööplaani esitamisel teevad kõik taotlejad organisatsioonile kättesaadavaks süvamerepõhjas toimivas tegevuses kasutatavate seadmete ja meetodite üldkirjelduse ning muu asjakohase mittevaralise teabe nimetatud tehnoloogia omadustest ning kohast, kus see on kättesaadav.

2. Ettevõtjad teavitavad organisatsiooni muudatustest lõike 1 alusel esitatud kirjeldustes ja teabes, kui tehnoloogiat oluliselt muudetakse või tehakse uuendusi.

3. Süvamerepõhjas toimuvat tegevust käsitlevates lepingutes on töövõtjale ette nähtud järgmised kohustused:

- a) teha organisatsiooni soovil õiglastel ja põhjendatud kaubandustingimustel ettevõttele kättesaadavaks tehnoloogia, mida ta süvamerepõhjas lepingu alusel tegutsemisel kasutab ning mida töövõtjal on seaduslik õigus edasi anda. Seda tehakse litsentside või muude asjakohaste kokkulepete alusel, mille üle töövõtja ettevõttega läbi räägib ning mis lisatakse lepingule täiendava kokkuleppena. Selle kohustuse täitmist võib nõuda ainult juhul, kui ettevõtte ei ole võimeline sama või võrdväärset tehnoloogiat turult õiglastel ja põhjendatud kaubandustingimustel hankima;
- b) saada lepingu alusel süvamerepõhjas toimivas tegevuses kasutatava tehnoloogia omaniku kirjalik kinnitus, et viimane teeb tehnoloogia, mis pole turul üldkättesaadav ja mida ei reguleerita punktiga a, organisatsiooni taotlusel ettevõttele litsentsi või muu asjakohase kokkuleppe alusel ning õiglastel ja põhjendatud kaubandustingimustel

kättesaadavaks samas ulatuses, kui see on kättesaadav töövõtjale. Kui kinnitust ei saada, ei kasuta töövõtja nimetatud tehnoloogiat süvamerepõhjas toimivas tegevuses;

- c) ettevõtte taotlusel saada omanikult lepingu alusel ning võimaluse korral ilma töövõtjale suuri kulutusi tekitamata seaduslik õigus anda ettevõttele edasi töövõtja süvamerepõhjas kasutatavat tehnoloogiat, mida töövõtjal ei ole õigust muul seaduslikul viisil edasi anda ning mis ei ole turul üldkättesaadav. Kui töövõtjal ja tehnoloogia omanikul on oluline ärisuhe, määrab see suhe ja kontrolli või mõju osatähtsus, kas kõik võimalikud meetmed on niisuguse õiguse saamiseks võetud. Kui töövõtjal on omaniku üle tegelik kontroll ning ta ei ole saanud omanikult seaduslikku õigust, arvestatakse seda töövõtja sobivuse hindamisel, kui viimane esitab järgmise tööplaani kinnitamise taotluse;
- d) ettevõtte taotlusel lihtsustada ettevõtte punktis b nimetatud tehnoloogia omandamist litsentsi või muu asjakohase kokkuleppe alusel ning õiglastel ja põhjendatud kaubandustingimustel, kui ettevõtte otsustab tehnoloogia omanikuga ise läbirääkimisi pidada;

- e) võtta punktides a, b, c ja d nimetatud meetmeid arengumaa või arengumaade rühma heaks, kui need on taotlenud lepingut käesoleva lisa artikli 9 alusel, eeldusel et meetmed piirduvad töövõtja käesoleva lisa artikli 8 kohaselt reserveeritud ala kasutamisega ning et arengumaa või arengumaade rühma taotleja leping ei hõlma tehnoloogia edasiandmist kolmandale riigile või kolmanda riigi kodanikele. Nimetatud kohustust ei kohaldata töövõtjale, kui ettevõtte ei ole tehnoloogiat taotlenud või töövõtja pole tehnoloogiat ettevõttele edasi andnud.

4. Vaidlused lõikes 3 esitatud kohustuste ning lepingu muude sätete üle tuleb lahendada XI osa kohaselt ning nende kohustuste rikkumisel võib käesoleva lisa artikli 18 alusel lepingu peatada või lõpetada või määrata rahaträhve. Vaidlused selle üle, kas töövõtja pakkumised järgivad õiglasi ja põhjendatud kaubandustingimusi, esitab ükskõik kumb pool lahendamiseks kaubanduslikule vahekohtule UNCITRALi vahekohtueeskirjade või organisatsiooni eeskirjades ja korras ettenähtud muude vahekohtueeskirjade kohaselt. Kui leitakse, et töövõtja pakkumine ei järgi õiglasi ja põhjendatud kaubandustingimusi, antakse töövõtjale 45 päeva aega pakku-mise nõuetega vastavusse viimiseks, enne kui organisatsioon võtab meetmeid kooskõlas käesoleva lisa artikliga 18.

5. Kui ettevõtte ei ole võimeline hankima süvamerepõhjas maavarade ammutamiseks ja töötlemiseks tehnoloogiat õiglastel ja põhjendatud kaubandustingimustel, võib nõukogu või assamblee kokku kutsuda süvamerepõhjas tegutsevad osalisriigid, süvamerepõhjas tegutsevaid üksusi toetavad osalisriigid ja teised osalisriigid, kellel on niisugusele tehnoloogiale

juurdepääs. Nimetatud osalisriigid konsulteerivad omavahel ning võtavad meetmeid, et teha tehnoloogia ettevõttele õiglastel ja põhjendatud kaubandustingimustel kättesaadavaks. Kõik osalisriigid võtavad oma õigusaktide piires sel eesmärgil asjakohaseid meetmeid.

6. Kui luuakse ettevõtte osalusega ühissettevõtte, antakse tehnoloogia üle ühissettevõttelepingu alusel.

7. Lõikes 3 nimetatud kohustused on ette nähtud kõigis süvamerepõhjas tegutsemiseks sõlmitud lepingutes ettevõtte tööstusliku tootmise alustamisest arvates 10 aasta jooksul ning nende täitmist võib nõuda selle perioodi vältel.

8. Käesolevas artiklis tähendab "tehnoloogia" eriseadmeid ja tehnilist oskusteavet, sealhulgas käsiraamatuid, jooniseid, kasutamiseõpetusi, koolitust ja tehnilist nõustamist, mis on vajalik süsteemi monteerimiseks, hooldamiseks ja käitamiseks, ning seaduslikku õigust neid sel eesmärgil kasutada ilma kellegi ainuõiguseta.

Artikkel 6

Tööplaani kinnitamine

1. Käesoleva konventsiooni jõustumisest arvates kuue kuu pärast ning seejärel iga nelja kuu möödudes vaatab organisatsioon läbi talle esitatud tööplaani.

2. Lepingu vormis tööplaani heakskiitmise taotlust läbi vaadates teeb organisatsioon kõigepealt kindlaks, kas:

a) taotleja on järginud taotlustele käesoleva lisa artikli 4 alusel ettenähtud menetlust ning võtnud selles artiklis nõutud kohustused ning esitanud organisatsiooni nõutud kinnitused. Kui seda korda ei ole järgitud või kui ei ole võetud nimetatud kohustusi või puuduvad kinnitused, antakse taotlejale puudujääkide kõrvaldamiseks aega 45 päeva;

b) taotleja on käesoleva osa artikli 4 kohaselt sobiv.

3. Esitatud tööplaan vaadatakse läbi saabumise järjekorras. Plaanid on kooskõlas ning reguleeritud konventsiooni ning organisatsiooni eeskirjade ja korraga, sealhulgas nendega, mis käsitlevad tegutsemisnõudeid, rahalisi makseid ning tehnoloogia edasiandmise kohustust. Kui esitatud tööplaanid on nõuetekohased, kinnitab organisatsioon need eeldusel, et järgitakse organisatsiooni eeskirjades ja korras ettenähtud võrdse kohtlemise nõudeid, välja arvatud juhul, kui:

a) tööplaanis nimetatud ala või selle osa sisaldub tööplaanis, mille organisatsioon on juba heaks kiitnud või mis on organisatsioonile esitatud, kuid veel läbi vaatamata;

b) organisatsioon ei kinnita tööplaanis nimetatud ala või selle osa artikli 162 lõike 2 punkti x alusel või

c) tööplaani esitab või seda toetab osalisriik, kelle käsutuses on juba:

i) tööplaanid polümetallimaakide uurimiseks ja kasutamiseks reserveerimata aladel, mis koos kummagi osaga alast, mille kohta on esitatud kinnitamistaotlus, ületab 30 % 400 000 ruutkilomeetri suurusel ringalast, mis ümbritseb kummaski tööplaanis nimetatud ala keskpunkti;

ii) tööplaanid polümetallimaakide uurimiseks ja kasutamiseks reserveerimata aladel, mis koos moodustavad 2 % kogu merepõhja alast, mis ei ole reserveeritud või mille kasutamist ei ole artikli 162 lõike 2 punkti x kohaselt heaks kiidetud.

4. Lõike 3 punktis c ettenähtud nõude järgimiseks arvestatakse ühingu või konsortsiumi esitatud tööplaani proportsionaalselt asjakohaste toetajariikide vahel kooskõlas käesoleva lisa artikli 4 lõikega 3. Organisatsioon võib lõike 3 punktis c nimetatud tööplaani kinnitada, kui ta otsustab, et see ei võimalda osalisriigil või tema toetataval üksusel süvamerepõhjas toimuvat tegevust monopoliseerida ega takistada teiste osalisriikide asjakohast tegevust.

5. Lõike 3 punktist a olenemata võib organisatsioon artikli 151 lõikes 3 sätestatud vaheperioodi lõppedes oma eeskirjade ja korra kohaselt kehtestada konventsiooniga kooskõlas oleva muu korra ja muid kriteeriume, mille alusel teha taotlejate hulgast valik. Korra ja kriteeriumidega tagatakse tööplaanide kinnitamine võrdse kohtlemise põhimõtte alusel.

Artikkel 7

Tootmislubade andmisel taotlejate hulgast valiku tegemine

1. Konventsiooni jõustumisest arvates kuue kuu pärast ning seejärel iga nelja kuu möödudes vaatab organisatsioon läbi vahetult eelneva perioodi jooksul laekunud tootmislubade taotlused. Organisatsioon väljastab load tootmispiiranguid, toormelepingu alusel võetud organisatsiooni kohustusi ja artikli 151 kohaselt sõlmitud kokkuleppeid järgides.

2. Kui tootmisloa taotlejate vahel tuleb teha valik artikli 151 lõigetes 2–7 nimetatud tootmispiirangute tõttu või toormelepingu alusel võetud organisatsiooni kohustuste tõttu või artikli 151 lõike 1 alusel sõlmitud

kokkuleppe tõttu, teeb organisatsioon valiku oma eeskirjades ja korras ette nähtud objektiivsuse ja võrdse kohtlemise põhimõttest lähtudes.

Artikkel 9

Tegevus reserveeritud alal

3. Lõike 2 kohaldamisel eelistab organisatsioon taotlejaid, kes:

- a) tagavad suurema tootlikkuse, arvestades nende rahalist ja tehnilist sobivust ning ka varasemate kinnitatud tööplaanide alusel tegutsemist, kui see on toimunud;
- b) toodavad organisatsioonile varasemat kasumit, arvestades tööstusliku tootmise kavandatud algust;
- c) on juba geoloogilistesse uuringutesse ja uurimisse enim vahendeid investeerinud.

4. Taotlejad, keda ei valita, on eelistatud järgmistel perioodidel, kuni nad saavad tootmisloa.

5. Valiku tegemisel arvestatakse vajadust suurendada kõigi osalisriikide võimalusi osaleda süvamerepõhja kasutamises nende sotsiaalsest või majanduslikust korrast või geograafilisest asukohast olenemata, vältides mis tahes riigi või üksuse diskrimineerimist ning tegevuse monopoliseerimist.

6. Kui kasutamisel on vähem reserveeritud kui reserveerimata alasid, eelistatakse tootmisloa andmisel reserveeritud alasid.

7. Käesolevas artiklis nimetatud otsused tehakse esimesel võimalusel pärast iga perioodi lõppu.

Artikkel 8

Alade reserveerimine

Taotlustes käsitletav ala ei pea olema üks tervik, kuid peab olema piisavalt suure kogupindala ja hinnangulise majandusliku väärtusega, et võimaldada kahte kaevandamisoperatsiooni; see ei kehti taotluste kohta, mille ettevõtte või muud üksused on esitanud reserveeritud ala kohta. Taotleja näitab ära koordinaadid, mis jagavad ala kahte võrdse majandusliku väärtusega ossa, ning esitab kummagi osa kohta kõik saadud andmed. Piiramata organisatsiooni käesoleva lisa artikli 17 kohaseid õigusi, kuuluvad polümetallimaakide kohta esitatavate andmete hulka maakide kaardistamine, proovide võtmine, nende hulk ning metallisisaldus. Andmete saamisest arvates 45 päeva jooksul määrab organisatsioon ala, kus toimub tegevus ainult organisatsiooni ettevõtte kaudu või koos arengumaadega. Kui organisatsioon soovib sõltumatu eksperdi hinnangut selle kohta, kas kõik käesolevas artiklis nõutud andmed on esitatud, võib määramise kuni 45 päevaks edasi lükata. Määratud ala saab reserveeritud alaks niipea, kui reserveerimata ala tööplaan on kinnitatud ning leping alla kirjutatud.

1. Ettevõtte võib otsustada, kas ta kavatseb reserveeritud aladel tegutseda. Otsuse võib teha igal ajal, välja arvatud juhul, kui organisatsioon saab lõike 4 kohase teate, sel juhul teeb ettevõtte otsuse mõistliku ajavahemiku jooksul. Ettevõtte võib teha otsuse luua nende alade kasutamiseks huvitatud riigi või üksusega ühisettevõtte.

2. Ettevõtte võib IV lisa artikli 12 alusel osa tegevuse korraldamiseks sõlmida lepinguid. Samuti võib ta asjakohaseks tegevuseks luua ühisettevõtteid üksustega, kel on artikli 153 lõike 2 punkti b alusel õigus süvamerepõhjas tegutseda. Ettevõtte võimaldab nimetatud ühisettevõttes osaleda osalisriikidest arengumaadel või nende kodanikel.

3. Organisatsioon võib oma eeskirjades ja korras näha ette niisuguste lepingute ja ühisettevõtete kohta materiaalsed ja menetluslikud nõuded ja tingimused.

4. Arengumaast osalisriik või selle või muu asjakohase arengumaa toetav või kontrollitav füüsiline või juriidiline isik võib organisatsiooni teavitada soovist esitada käesoleva lisa artikli 6 kohaselt reserveeritud ala kohta tööplaan. Tööplaan vaadatakse läbi, kui ettevõtte lõike 1 alusel otsustab loobuda sellel alal tegutsemisest.

Artikkel 10

Taotlejate soodustamine ja eelistamine

Sama ala uurimise kohta tööplaani esitanud taotlejate hulgast eelistatakse ettevõtjat, kelle tööplaan on käesoleva lisa artikli 3 lõike 4 punkti c kohaselt kinnitatud ainult uurimisetapi suhtes. Kui ettevõtja tegevus ei ole rahuldav, võib soodustused ja eelistused tühistada.

Artikkel 11

Ühisettevõtted

1. Lepingutes võib ette näha organisatsiooni ja töövõtja vahel luua ühisettevõtte või jagada tootmist või muu ühistegevus, millele kohaldatakse samasugust läbivaatamise, peatamise ja lõpetamise korda nagu organisatsiooni sõlmitud lepingutele.

2. Ühisettevõtteid moodustavad töövõtjad võivad käesoleva lisa artikli 13 kohaselt saada finantssoodustusi.

3. Ühisettevõtte osanikud maksavad käesoleva lisa artiklis 13 ettenähtud makseid oma osaluse ulatuses, arvestades selles artiklis sätestatud finantssoodustusi.

Artikkel 12

Ettevõtte tegevus

1. Artikli 153 lõike 2 punkti a alusel süvamerepõhjas toimuvat ettevõtte tegevust reguleeritakse XI osa, organisatsiooni eeskirjade ja korra ning asjakohaste otsustega.

2. Ettevõtte tööplaanides on esitatud tõendid tema rahalise ja tehnilise suutlikkuse kohta.

Artikkel 13

Lepingute finantstingimused

1. Kehtestades nõudeid, eeskirju ja menetlusi, mis käsitlevad organisatsiooni ja artikli 153 lõike 2 punktis b nimetatud üksuste vaheliste lepingute finantstingimusi ning pidades läbirääkimisi finantstingimuste üle XI osa ja oma eeskirjade ja korra kohaselt, juhindub organisatsioon järgmistest eesmärkidest:

- a) tagada organisatsioonile tööstuslikust tootmisest optimaalne laekum;
- b) soodustada süvamerepõhja uurimiseks ja kasutamiseks investeeritud tegevust;
- c) tagada töövõtjatele finantsiline võrdsus ja võrreldavad finantskohustused;
- d) anda töövõtjatele võrdväärse alusel soodustusi selleks, et luua ettevõtte ja arengumaade või nende kodanikega ühisettevõtteid, toetada neile tehnoloogia edasiandmist ja koolitada organisatsiooni ning arengumaade töötajaid;
- e) võimaldada ettevõttel merepõhjas kaevandada samal ajal artikli 153 lõike 2 punktis b nimetatud üksustega;
- f) tagada, et lõike 14, käesoleva lisa artikli 19 kohaselt läbivaadatud lepingutingimuste või käesoleva lisa artikli 11 sätete alusel töövõtjatele võimaldatavate soodustuste tulemusena töövõtjaid ei subsideerita, mis annaks neile maismaakaevandajatega võrreldes konkurentsieelise.

2. Lepingu vormis tööplaani kinnitamise taotluse menetlemisel tekkivate halduskulude katteks võetakse tasu 500 000 USA dollarit taotluse kohta. Nõukogu vaatab tasu suuruse mõne aja möödumise järel läbi, et tagada selle abil halduskulude katmine. Kui taotluse menetlemise halduskulud on väiksemad, maksab organisatsioon taotlejale vahe tagasi.

3. Töövõtja maksab lepingu jõustumise kuupäevast alates aastamaksu suurusega 1 miljon USA dollarit. Kui heakskiidetud tööstusliku tootmise alguskuupäev lükkub edasi tootmisloa artikli 151 kohaselt andmise hilenemise tõttu, loobutakse maksust edasilükkumisperioodi eest. Tööstusliku tootmise alguskuupäevast alates maksab töövõtja tootmismaksu või kindlaksmääratud aastamaksu, olenevalt sellest, kumb summa on suurem.

4. Tööstusliku tootmise alguskuupäevast arvates aasta jooksul valib töövõtja kooskõlas lõikega 3, kas ta maksab organisatsioonile:

a) ainult tootmismaksu või

b) tootmismaksust ja puhaslaekumiosast koosneva summa.

5. a) Kui töövõtja maksab organisatsioonile ainult tootmismaksu, määratakse selle suurus lepingu alusel alalt ammutatud polümetallimaakidest toodetud töödeldud metalli turuväärtuse protsendina. Protsent määratakse järgmiselt:

i) 1.–10. tööstusliku tootmise aastal: 5 %;

ii) 11. aastast kuni tööstusliku tootmise lõpuni: 12 %.

b) Nimetatud turuväärtus määratakse lepingu alusel alalt ammutatud polümetallimaakidest toodetud töödeldud metalli koguse ning nende metallide asjaomase aruandeaasta keskmise hinna alusel, nagu on määratletud lõigetes 7 ja 8.

6. Kui töövõtja otsustab maksta organisatsioonile tootmismaksust ja puhaslaekumiosast koosneva summa, määratakse maksete suurus järgmiselt:

a) tootmismaks määratakse punktis b sätestatud lepingu alusel piirkonnast ammutatud polümetallimaakidest toodetud töödeldud metalli turuväärtuse protsendina. Protsent määratakse järgmiselt:

i) esimesel tööstusliku tootmise perioodil: 2 %;

ii) teisel tööstusliku tootmise perioodil: 4 %.

Kui punktis d ettenähtud teise tööstusliku tootmise perioodi vältel langeb punktis m määratud investeringutasuvus mis tahes aruandeaastal alla 15 % seetõttu, et on makstud 4 % tootmismaksu, on selle aruandeaasta vältel tootmismaks 4 % asemel 2 %.

b) Nimetatud turuväärtus määratakse lepingu alusel piirkonnast ammutatud polümetallimaakidest toodetud töödeldud metalli koguse ning nende metallide asjaomase aruandeaasta keskmise hinna alusel, nagu on määratletud lõigetes 7 ja 8.

- c) i) Organisatsiooni puhaskuulumiosa määratakse töövõtja puhaskuulumist, mis saadakse lepingus käsitletud alal loodusvarade kaevandamisest ning mida edaspidi nimetatakse tulenevaks puhaskuulumiks.

- ii) Organisatsiooni tuleneva puhaskuulumi osa määratakse kindlaks järgmise kasvuplaani kohaselt:

Tuleneva puhaskuulumi kogus	Organisatsiooni osa	
	Tööstusliku tootmise esimene periood	Tööstusliku tootmise teine periood
Kogus, mille investeeringutasuvus on suurem kui 0 %, kuid väiksem kui 10 %	35 %	40 %
Kogus, mille investeeringutasuvus on suurem kui 10 %, kuid väiksem kui 20 %	42,5 %	50 %
Kogus, mille investeeringutasuvus on 20 % või suurem	50 %	70 %

- d) i) Punktides a ja c nimetatud esimene tööstusliku tootmise periood algab tööstusliku tootmise esimesel aruandeaastal ja lõpeb sellel aruandeaastal, mil töövõtja arenduskulud koos tagasisaamata osa intressidega on kaetud tema kassajäägiga järgmiselt.

Esimesel aruandeaastal, mil arenduskulud tekivad, võrduvad tagasisaamata arenduskulud arenduskuludega miinus selle aasta kassajääk. Igal järgneval aruandeaastal võrduvad tagasisaamata arenduskulud eelneva aruandeaasta lõpus tagasisaamata arenduskuludega pluss aastane 10 % intress pluss käesoleva aruandeaasta arenduskulud ja miinus töövõtja käesoleva aruandeaasta kassajääk. Tagasisaamata arenduskulud on esimest korda nullis aruandeaastal, mil töövõtja arenduskulud koos tagasisaamata osa intressidega on täiesti kaetud tema kassajäägiga. Töövõtja kassajääk mis tahes aruandeaastal on tema kogulaekum miinus tegevuskulud miinus punkti c alusel organisatsioonile tehtavad maksed.

- ii) Teine tööstusliku tootmise periood algab esimese tööstusliku tootmise perioodi lõppemisele järgneval aruandeaastal ning kestab kuni lepingu lõppemiseni.

- e) "Tulenev puhaskuulum" tähendab töövõtja puhaskuulumi ja kaevandamise arenduskulude ja töövõtja arenduskulude suhte tulemust. Kui töövõtja kaevandab ja veab polümetallimaake ning toodab eelkõige kolme töödeldud metalli – koobaltit, vaske ja niklit –, on tuleneva

puhaskuulumi summa vähemalt 25 % töövõtja puhastulust. Kui töövõtja kaevandab ja veab polümetallimaake ning toodab eelkõige nelja töödeldud metalli – koobaltit, vaske, mangaani ja niklit – ning kõigil muudel juhtudel võib organisatsioon punkti n kohaselt oma eeskirjades ja korras näha ette asjakohase alammäära, nagu on kehtestatud 25 % alammäär kolme metalli korral.

- f) "Töövõtja puhaskuulum" tähendab töövõtja kogulaekumit, millest on maha arvatud tegevuskulud ning punktis j nimetatud arenduskulud.

- g) i) Kui töövõtja kaevandab ja veab polümetallimaake ning toodab töödeldud metalle, tähendab "töövõtja kogulaekum" lepingu alusel alalt ammutatud polümetallimaakidest toodetud osaliselt töödeldud metallide müügist saadud puhastulu ning muid sissetulekuid, mis organisatsiooni finantseeskirjade ja -korra kohaselt saadakse lepingujärgsest tegevusest.

- ii) Muudel kui punkti g alapunktis i ja punkti n alapunktis iii nimetatud juhtudel tähendab "töövõtja kogulaekum" lepingu alusel alalt kaevandatud polümetallimaakidest toodetud osaliselt töödeldud metallide müügist saadud tulu ning muid sissetulekuid, mida kooskõlas organisatsiooni finantseeskirjade ja -korraga võib põhjendatult pidada lepingukohasest tegevusest tulenevaks.

- h) "Töövõtja arenduskulud" tähendavad:

- i) kõiki enne tööstusliku tootmise alustamist tehtud kulutusi, mis on otse seotud lepingus nimetatud alal tootmisvõimsuse arendamisega ning sellega seotud lepingu alusel toimuva tegevusega, välja arvatud punktis n nimetatud juhtumitel, sealhulgas masinate, seadmete, laevade, töötlemistehase, ehitustegevuse, ehitiste, maade, maanteed, piirkonna geoloogilise ja muu uurimise ning teadus- ja arendustegevuse kulud, intressid, rendid, litsentsid ja tasud, arvestades üldtunnustatud majandusarvestuse põhimõtteid, ja

- ii) alapunktis i nimetatud kulutustega samalaadseid kulutusi, mis tekivad tööstusliku tootmise alustamise järel ja on vajalikud tööplaani elluviimiseks, välja arvatud tegevuskulud.

- i) Põhivara realiseerimisest saadav tulu ning selle põhivara turuväärtus, mis ei ole enam lepingust tulenevaks tegevuseks vajalik ning mis ei lähe müüki, arvatakse töövõtja arenduskuludest asjaomase aruandeaasta kestel maha. Kui mahaarvamised ületavad töövõtja arenduskulud, lisatakse ülejääk töövõtja kogutulule.

- j) Punkti h alapunktis i ja punkti n alapunktis iv nimetatud enne tööstusliku tootmise algust tekkinud töövõtja arenduskulud saadakse tagasi 10 võrdses aastases osas tööstusliku tootmise alguskuupäevast

arvates. Punkti h alapunkti ii ja punkti n alapunkti iv nimetatud pärast tööstusliku tootmise algust tekkinud töövõtja arenduskulud saadakse tagasi 10 või vähemas võrdses aastases osas nii, et on tagatud nende täielik tagasisaamine lepingu lõppemise ajaks.

k) "Töövõtja tegevuskulud" tähendavad pärast tööstusliku tootmise algust lepingus käsitletud ala tootmisvõimsuste käitamise ning sellega seotud tegevuse kulutusi üldtunnustatud majandusarvestuse põhimõtteid arvestades, sealhulgas kindlaksmääratud aastamaks või tootmismaks, olenevalt sellest, kumb on suurem, kulutused palkadele, töötasudele, töötajate toetustele, materjalidele, teenustele, veole, kulutused töötlemisele ja turustamisele, intressidele, kommunaalkulud, merekeskkonna säilitamise kulud, lepingust tulenevate tehingute üld- ja halduskulud ning tegevuskulude puhaskahjum. Tegevuskulude puhaskahjumit võib edasi või tagasi kanda kahe aasta võrra, välja arvatud lepingu kahel viimasel aastal, mil võib neid tagasi kanda kahele eelnevale aastale.

l) Kui töövõtja kaevandab ja veab polümetallimaake ning toodab töödeldud ja osaliselt töödeldud metalle, tähendab "kaevandamise arenduskulud" töövõtja lepingus käsitletud piirkonnas loodusvarade kaevandamisega otse seotud arenduskulud, sealhulgas taotluse tasu, määratud aastamaks ja kohaldamise korral ka ala geoloogiliste uuringute ja uurimise kulud ning osa teadus- ja arendustegevuse kuludest, arvestades üldtunnustatud majandusarvestuse põhimõtteid ning organisatsiooni finantseeskirju ja -korda.

m) "Investeeringutasuvus" tähendab aruandeaasta tuleneva puhaslaekumi suhet kaevandamise arenduskuludes. Suhte arvutamisel arvestatakse kaevandamise arenduskulude hulka ka kaevandamise uutele või väljavahetatavatele seadmetele tehtud kulutused, millest arvatakse maha väljavahetatavate seadmete algmaksumus.

n) Kui töövõtja ainult kaevandab, siis tähendab:

i) "tulenev puhaslaekum" töövõtja kogu puhaslaekumit;

ii) "töövõtja puhaslaekum" punktis f määratletud töövõtja puhaslaekumit;

iii) "töövõtja kogulaekum" polümetallimaakide müügist saadavat kogulaekumit ning muud laekumit, mis organisatsiooni finantseeskirjade ja -korra kohaselt saadakse lepingu alusel toimuvatest tehingutest;

iv) "töövõtja arenduskulud" punkti h alapunkti i kohaselt enne tööstusliku tootmise algust tehtud kulutusi ning punkti h alapunkti ii kohaselt pärast tööstusliku tootmise algust tehtud kulutusi, mis on

otseselt seotud lepingus nimetatud alal loodusvarade kaevandamisega, arvestades üldtunnustatud majandusarvestuse põhimõtteid;

v) "töövõtja tegevuskulud" punktis k nimetatud töövõtja tegevuskulud, mis on otse seotud lepingus ettenähtud piirkonnas loodusvarade kaevandamisega, arvestades üldtunnustatud majandusarvestuse põhimõtteid;

vi) "investeeringutasuvus" töövõtja aruandeaasta puhaslaekumi suhet arenduskuludes. Suhte arvutamisel arvestatakse töövõtja arenduskulude hulka ka uuele või väljavahetatavatele seadmetele tehtud kulutused, millest arvatakse maha väljavahetatavate seadmete algmaksumus.

o) Punktides h, k, l ja n nimetatud kulutused töövõtja makstavate intresside peale on lubatavad niivõrd, kui organisatsioon kiidab artikli 4 lõike 1 alusel heaks mõistliku võlgade ja jaotamata kasumi suhte ja intressimäärad, järgides kaubandustavasid.

p) Käesolevas lõikes nimetatud kulude hulka ei kuulu ettevõtte tulumaks ega muud samalaadsed maksud, mille riik kehtestab töövõtja tehingule.

7. a) Lõigetes 5 ja 6 nimetatud "töödeldud metall" tähendab metalle põhilisel kujul, nagu nendega tavaliselt rahvusvahelistel tähtsajalistel turgudel kaubeldakse. Organisatsioon määratleb oma finantseeskirjades ja -korras asjaomase rahvusvahelise turu. Metallide puhul, millega sellistel turgudel ei kaubelda, tähendab "töödeldud metall" metalli niisugusel kujul, nagu nendega tavaliselt kaubeldakse korporatiiv- ja ettevõttesisestest tehingutest.

b) Kui organisatsioon ei suuda muul viisil määrata kindlaks lõike 5 punktis b ja lõike 6 punktis b lepinguga ettenähtud alalt kaevandatud polümetallimaakidest toodetud töödeldud metalli kogust, määratakse kogus maagi metallisisalduse, töötlemise tõhususe ja muude tegurite põhjal organisatsiooni eeskirju ja korda ning üldtunnustatud majandusarvestuse põhimõtteid järgides.

8. Kui rahvusvaheline tähtajaline turg pakub representatiivset töödeldud metallide, polümetallimaakide ja osaliselt töödeldud metallide hinnamehanismi, kasutatakse keskmist turuhinda. Teistel juhtudel määrab organisatsioon pärast töövõtjaga konsulteerimist toodetele lõike 9 kohaselt õiglase hinna.

9. a) Kõik käesolevas artiklis nimetatud kulud, kulutused ja laekumid ning hinnaotsustused on vabaturu või korporatiiv- ja ettevõttesisestest tehingute tulemus. Selle puudumisel teeb otsused

organisatsioon pärast töövõtjaga konsulteerimist selliselt, nagu oleksid need vabaturu või korporatiiv- ja ettevõttesiseste tehingute tulemused, arvestades teistel turgudel toimuvaid tehinguid.

- b) Käesoleva lõike täitmise ja täitmise järelevalve tagamiseks juhindub organisatsioon korporatiiv- ja ettevõttesisese tehingu põhimõtetest ja tõlgendustest, mis pärinevad ÜRO hargmaiste korporatsioonide komisjonilt, arengu- ja arenenud riikide vaheliste maksustamis- pingute eksperdirühmalt ning teistelt rahvusvahelistelt organisatsioonidelt, ning kehtestab oma eeskirjades ja korras ühetaolised ja rahvusvaheliselt tunnustatavad majandusarvestuse eeskirjad ja korra ning töövõtjale menetluse, et valida sõltumatuid auditoreid, kes auditeerivad neid eeskirju ja korda järgides.

10. Töövõtja esitab audiitoritele finantseeskirjade ja -korra kohaselt käesolevas artiklis ettenähtud andmed.

11. Käesolevas artiklis nimetatud kulud, kulutused ja laekumid ning hinnad ja väärtused määratakse kooskõlas üldtunnustatud majandusarvestuse põhimõtete ja organisatsiooni finantseeskirjade ja -korraga.

12. Lõigete 5 ja 6 kohased maksed tehakse organisatsioonile vabalt kasutatavas valuutas või vabalt saadaval ning peamistel välismaistel valuutavahetusturgudel kasutatavas valuutas või töövõtja valikul töödeldud metalli turuhinna ekvivalentides. Turuväärtus määratakse lõike 5 punkti b alusel. Vabalt kasutatavad valuutad ja vabalt saadaval ning peamistel välismaistel valuutavahetusturgudel kasutatavad valuutad määratakse kindlaks organisatsiooni eeskirjades ja korras kooskõlas valitseva rahvusvahelise valuutapraktikaga.

13. Kõik töövõtjate rahalised kohustused organisatsiooni ees ning käesolevas artiklis nimetatud tasud, kulud, kulutused, laekumid ja tulud väljendatakse baasaasta suhtes.

14. Majandusliku planeerimise ning õigus- ja tehnilise komisjoni soovitusi arvestades võib organisatsioon kehtestada nõudeid, eeskirju ja menetlusi, et võimaldada töövõtjatele soodustusi lõikes 1 nimetatud eesmärkide saavutamiseks.

15. Organisatsiooni ja töövõtja vahelise lepingu finantstingimuste tõlgendamise või kohaldamise vaidluse võivad mõlemad pooled esitada kaubanduslikule vahekohtule, kui pooled ei lepi kokku lahendada vaidlus artikli 188 lõike 2 alusel muul viisil.

Artikkel 14

Andmete edastamine

1. Organisatsiooni eeskirju ja korda ning tööplaani tingimusi järgides ja kindlaksmääratud ajavahemike järel edastab ettevõtja organisatsioonile

tööplaanis nimetatud ala kohta kõik andmed, mis on organisatsiooni peamistele organitele nende volituste ja ülesannete teostamiseks vajalikud ja asjakohased.

2. Tööplaanis nimetatud piirkonna kohta edastatud varalisi andmeid kasutatakse ainult käesolevas artiklis sätestatud eesmärkidel. Varaliseks ei loeta andmeid, mida organisatsioon vajab merekaitset ja -ohutust reguleerivate eeskirjade ja korra koostamiseks ning mis ei käsitle seadmete konstruktsiooni.

3. Organisatsioon ei avalda ettevõttele ega kellelegi väljaspool organisatsiooni andmeid, mille on edastanud geoloogiliste uuringute teostajad, lepingute taotlejad või töövõtjad ning mis puudutavad omandit; ettevõttele võib avaldada reserveeritud alade kohta käivaid andmeid. Andmeid, mis nimetatud isikud on ettevõttele edastanud, ei avalda ettevõtte organisatsioonile ega kellelegi väljaspool organisatsiooni.

Artikkel 15

Koolitusprogrammid

Töövõtja koostab organisatsiooni ja arengumaade personali koolitusprogrammid, sealhulgas sellise personali osalemiseks lepingu alusel süvamerepõhjas toimivas tegevuses kooskõlas artikli 144 lõikega 2.

Artikkel 16

Uurimise ja kasutamise ainuõigus

Organisatsioon annab XI osa ja oma eeskirjade ja korra kohaselt ettevõtjale ainuõiguse tööplaanis nimetatud alal kindlaks määratud loodusvara uurimiseks ja kasutamiseks ning tagab, et teine üksus ei tegeleks samal alal mõne teise loodusvaraga ettevõtja tegevust häirival viisil. Artikli 153 lõike 6 alusel tagatakse ettevõtja lepingute kehtivus.

Artikkel 17

Organisatsiooni eeskirjad ja kord

1. Organisatsioon võtab vastu ja kohaldab ühetaoliselt artikli 160 lõike 2 punkti f alapunkti ii ja artikli 162 lõike 2 punkti o alapunkti ii alusel eeskirju ja korda oma XI osas määratud ülesannete täitmiseks muu hulgas järgmistest küsimustest:

- a) süvamerepõhjas tehtavate geoloogiliste uuringute, uurimise ja kasutamise seotud haldusmenetlus;
- b) tööd:
 - i) ala suurus;
 - ii) tööde kestus;

- iii) nõuded, sealhulgas käesoleva lisa artikli 4 lõike 6 punktis c nimetatud kinnitus;
- iv) loodusvarade kategooriad;
- v) alast loobumine;
- vi) arenguaruanded;
- vii) andmete esitamine;
- viii) ettevõtjate inspekteerimine ja järelevalve;
- ix) muusse merekeskkonnas toimuvasse tegevusse sekkumise vältimine;
- x) töövõtja õiguste ja kohustuste edasiandmine;
- xi) arengumaadele artikli 144 alusel tehnoloogia edasiandmise ning nende otsese osaluse kord;
- xii) kaevandamisnormid ja -tavad, sealhulgas need, mis käsitlevad ohutust, loodusvarade säilitamist ja merekaitset;
- xiii) tööstusliku tootmise määratlemine;
- xiv) taotlejate sobivusnormid;
- c) finantsasjad:
- i) võrdväärtsete kulude ja majandusarvestuse eeskirjade ning auditi-
torite valiku meetodite kehtestamine;
- ii) töödest saadava laekumi jaotamine;
- iii) käesoleva lisa artiklis 13 nimetatud soodustused;
- d) artikli 151 lõike 10 ja artikli 164 lõike 2 punkti d alusel tehtud otsuste rakendamine.
2. Eeskirjades ja korras tuleb täielikult arvestada järgmisi kriteeriume.
- a) Ala suurus:
- organisatsioon määrab uurimiseks sobiva suurusega ala, mis võib olla kuni kaks korda nii suur kui kasutamiseks eraldatud ala, et võimaldada ulatuslikku uurimistegevust. Ala suurus arvutatakse alade reserveerimist käsitleva käesoleva lisa artikli 8, artiklis 151 esitatud tootmistingimuste ning lepingutingimuste kohaselt, arvestades kättesaadava merepõhja kaevandamise tehnoloogia taset ning alade asjaomaseid füüsikalisi omadusi. Alad ei ole väiksemad ega suuremad, kui on vaja selle eesmärgi saavutamiseks.
- b) Tööde kestus:
- i) geoloogiliste uuringute kestust ei piirata;
- ii) muude uuringute kestus peab võimaldama põhjalikku ülevaadet alast, seal kasutatavate kaevandamisseadmete konstruktsioonist ja ehitusest ning väikese ja keskmise suurusega töötlemistehaste konstruktsioonist ja ehitusest, et katsetada kaevandamis- ja töötlemisseadmeid;
- iii) kasutamise kestus on seotud kaevandamisprojekti majandusliku elueaga, arvestades selliseid tegureid nagu maagi vaesestamine, kaevandamis- ja töötlemisvahendite kasutusiga ja äriplane tasuvus. Kasutamise kestus peab olema piisav, et võimaldada maavarade tööstuslikku kaevandamist alal, ning peab sisaldama põhjendatud ajavahemiku tööstuslikuks tootmiseks sobivate kaevandamis- ja töötlemissüsteemide konstrueerimiseks, mille vältel tööstuslikku tootmist ei nõuta. Kasutamise kogukestus peab siiski olema piisavalt lühike, et võimaldada organisatsioonil muuta tööplaani nende eeskirjade ja korra kohaselt, mis on vastu võetud pärast tööplaani kinnitamist.
- c) Tootlikkusnõuded:
- organisatsioon nõuab, et ettevõtja teeks uurimisetapil perioodilisi kulutusi, mis on põhjendatult seotud tööplaanis nimetatud ala suurusega, ning kulutusi, mida eeldatakse *bona fide* tegutselt ettevõtjalt, kes kavatseb piirkonnas organisatsiooni ettenähtud tähtsaja piires alustada tööstuslikku tootmist. Nõutavad kulutused ei või olla nii suured, et nende tõttu jääksid eemale ettevõtjad, kelle tehnoloogia on üldkasutatavast vähem kulukas. Organisatsioon kehtestab maksimaalse ajavahemiku, mille vältel algab pärast uurimisetapi lõpuleviimist ja kasutamisetapi algust tööstuslik tootmine. Ajavahemiku määramisel võtab organisatsioon arvesse, et ulatusliku kaevandamis- ja töötlemissüsteemi konstrueerimist ei saa alustada enne uurimisetapi lõpuleviimist ning kasutamisetapi algust. Vastavalt sellele tuleb tööstusliku tootmise alustamiseks kuluva ajavahemiku puhul võtta arvesse pärast uurimisetapi konstrueerimiseks kuluvat aega ning mõistlikult arvestada ka konstrueerimise ajakavas esinevaid vältimatuid hilinemisi. Kui tööstuslikku tootmist on alustatud, nõuab organisatsioon põhjendatud tähtsaja piires ja asjaomaseid tegureid arvesse võttes, et ettevõtja jätkaks tootmist organisatsiooni tööplaanis ettenähtud aja vältel.
- d) Loodusvarade kategooriad:
- määrates loodusvarade kategooriaid, mille suhtes tööplaan kinnitada, rõhutab organisatsioon muu hulgas, et:
- i) teatavaid loodusvarasid tuleb kaevandada sama meetodit kasutades ja
- ii) teatavaid loodusvarasid saab arendada ühel ajal, sekkumata teiste samas piirkonnas teisi loodusvarasid arendavate ettevõtjate tegevusse.
- Käesolev punkt ei takista organisatsioonil kinnitada sama taotleja tööplaani enama kui ühe kategooria suhtes samal alal.
- e) Alast loobumine:
- ettevõtjal on õigus igal ajal karistuseeta loobuda tööplaanis nimetatud alal osast või kõigist õigustest.

f) Merekeskkonna kaitse:

eeskirjade ja korra eesmärk on tõhusalt kaitsta merekeskkonda süvamerepõhjas toimuvast tegevusest või kaevandamiskoha kohal maavarasid töötlevatest laevadest tuleneva kahjuliku mõju eest, arvestades puurimise, süvendamise, puursüdämike võtmise või kaevamise ning setete, jäätmete või heitvee merre heite või kaadamise kahjulikku mõju.

g) Tööstuslik tootmine:

tööstuslik tootmine algab siis, kui ettevõtja alustab ulatuslikku kaevandustegevust, mille põhjal võib selgelt järeldada, et tegevuse põhieesmärk on nimelt tootmine, mitte teabe kogumine või seadmete või tehase analüüsimine või testimine.

Artikkel 18

Karistused

1. Töövõtja lepingust tulenevaid õigusi võib peatada või lõpetada ainult järgmistel juhtudel:

- a) kui töövõtja on organisatsiooni hoiatustest hoolimata tegutsenud viisil, mille tagajärjeks on oluline, jätkuv ja tahtlik lepingu põhitingimuste, XI osa ja organisatsiooni eeskirjade ja korra rikkumine, või
- b) kui töövõtja ei ole järginud temale kohaldatavat vaidluste lahendamise institutsiooni lõplikku kohustuslikku otsust.

2. Kui toimub lepingu lõike 1 punktis a nimetatata rikkumine, võib organisatsioon lõike 1 punktis a ettenähtud peatamise või lõpetamise asemel kohaldada rikkumise raskusastmele vastavaid rahatrahve.

3. Välja arvatud artikli 162 lõike 2 punkti w kohased erakorralised korraldused, peab organisatsioon enne peatamise või lõpetamise või rahatrahvide kohaldamist andma töövõtjale võimaluse kasutada kõiki XI osa 5. jaos ettenähtud õiguslikke võimalusi.

Artikkel 19

Lepingu muutmine

1. Kui ilmnevad või võivad ilmneda asjaolud, mis poole arvates muudavad lepingu ebavõrdseks või teostamatuks või muutub võimatuks XI osas

või lepingus seatud eesmärkide täitmine, alustavad pooled läbirääkimisi lepingu muutmise üle.

2. Artikli 153 lõike 3 kohaselt sõlmitud lepingut võib muuta ainult poolte nõusolekul.

Artikkel 20

Õiguste ja kohustuste üleandmine

Lepingust tulenevaid õigusi ja kohustusi võib üle anda ainult organisatsiooni nõusolekul ning selle eeskirju ja korda järgides. Organisatsioon ei keeldu põhjendamatult oma nõusoleku andmisest, kui taotleja on sobiv ning ta võtab üle kõik üleandja kohustused ning kui üleandmine ei ole seotud tööplaaniga, mille kinnitamine on käesoleva lisa artikli 6 lõike 3 punkti c alusel keelatud.

Artikkel 21

Kohaldatav õigus

1. Lepingut reguleerivad lepingu sätted, organisatsiooni eeskirjad ja kord ning muud käesoleva konventsiooniga kooskõlas olevad rahvusvahelise õiguse nõuded.

2. Konventsiooni alusel pädeva kohtu või vahekohtu tehtud organisatsiooni ja töövõtja õigusi ja kohustusi käsitlev otsus tuleb täita kõigi osalisriikide territooriumil.

3. Mitte ükski osalisriik ei või töövõtjale panna XI osaga vastuolus olevaid kohustusi. XI osaga ei ole vastuolus, kui osalisriik kohaldab enda toetatavale töövõtjale või tema lipu all sõitvale laevale keskkonna- või muu valdkonna õigusakte, mis on rangemad, kui käesoleva lisa artikli 17 lõike 2 punkti f alusel kehtestatud organisatsiooni eeskirjad ja kord.

Artikkel 22

Vastutus

Töövõtja vastutab tema õigusvastasest tegevusest tekkinud kahju eest, arvestades ka organisatsiooni võetud või võtmata jäetud meetmeid. Samamoodi vastutab organisatsioon kahju eest, mis tekib tema õigusvastasest tegevusest volituste ja ülesannete teostamisel, kaasa arvatud artikli 168 lõikes 2 nimetatud rikkumised, arvestades töövõtja võetud või võtmata jäetud meetmeid. Vastutus hõlmab iga juhtumi korral kahju tegelikku ulatust.

IV LISA

ETTEVÖTTE PÕHIKIRI

Artikkel 1

Eesmärgid

1. Ettevõtte on organisatsiooni organ, kes artikli 153 lõike 2 punkti a kohaselt korraldab süvamerepõhjas tegevust ning veab, töötleb ja turustab süvamerepõhjust ammutatud maavarasid.

2. Oma eesmärgi ja ülesandeid täites tegutseb ettevõtte käesolevat konventsiooni ja organisatsiooni eeskirju ja korda järgides.

3. Lõike 1 kohaselt süvamerepõhja loodusvarasid arendades tegutseb ettevõtte käesoleva konventsiooni alusel kooskõlas usaldusväärsete äripõhimõtetega.

Artikkel 2

Suhted organisatsiooniga

1. Artiklit 170 järgides tegutseb ettevõtte kooskõlas assamblee üldise poliitika ja nõukogu juhistega.

2. Lõike 1 kohaselt on ettevõtte oma tegevuses autonoomne.

3. Konventsioon ei kohusta ettevõtet vastutama organisatsiooni tegude ja kohustuste eest ega organisatsiooni vastutama ettevõtte tegude ja kohustuste eest.

Artikkel 3

Vastutuse ulatus

Piiramata käesoleva lisa artikli 11 lõike 3 kohaldamist, ei vastuta ükski organisatsiooni liige üksnes oma liikmesusest tulenevalt ettevõtte tegude ja kohustuste eest.

Artikkel 4

Kosseis

Ettevõtte koosneb juhatajast, peadirektorist ja ülesannete täitmiseks vajalikust personalist.

Artikkel 5

Juhatus

1. Juhatus koosneb 15 artikli 160 lõike 2 punkti c kohaselt assamblee valitud liiket. Juhatus valimisel arvestatakse tasakaalustatud geograafilise esindatuse põhimõtet. Kandidaatide esitamisel peavad organisatsiooni liikmed ettevõtte majandusedu tagamiseks silmas kandidaatide pädevust ja asjakohast kvalifikatsiooni.

2. Juhatus liikmed valitakse neljaks aastaks ja neid võib tagasi valida; tähelepanu pööratakse rotatsiooni põhimõttele.

3. Juhatus liikmed jätkavad ametiülesannete täitmist seni, kuni uued liikmed on valitud. Kui liikme ametikoht vabaneb, valib assamblee artikli 160 lõike 2 punkti c kohaselt ametisse uue liikme kuni eelmise liikme ametiaja lõpuni.

4. Juhatus liikmed tegutsevad oma ametikoha pädevuse piires. Kohustusi täites ei lähtu liige ühegi valitsuse ega muudest juhistest. Kõik liikmed arvestavad teiste liikmete sõltumatust ning hoiduvad igasugustest katsetest neid ülesannete täitmisel mõjutada.

5. Juhatus liikmed saavad töötasu ettevõtte vahenditest. Töötasu määra kehtestab assamblee nõukogu soovitusel.

6. Juhatus tegutseb tavaolukorras ettevõtte peakontoris ning kohtub nii sageli, kui on vaja ettevõtte tegutsemiseks.

7. Kaks kolmandikku juhatus liikmetest moodustab kvoorumi.

8. Igal juhatus liikmel on üks hää. Kõik küsimused otsustatakse liikmete hääletamusega. Kui liikmel on mingis juhatus hääletamisele pandud küsimuses huvi konflikt, võib ta jätta hääletamata.

9. Organisatsiooni liige võib küsida juhatuselt teavet teda otse mõjutavate tehingute kohta. Juhatus püüab nimetatud teavet anda.

Artikkel 6

Juhatus volitused ja ülesanded

Juhatus juhib ettevõtte tegevust. Käesoleva konventsiooni alusel täidab

juhatuse oma ülesandeid ettevõtte eesmärkide saavutamiseks, sealhulgas:

- a) valib oma liikmete hulgast esimehe;
- b) võtab vastu kodukorra;
- c) koostab ja esitab nõukogule artikli 153 lõike 3 ja artikli 162 lõike 2 punkti j alusel tööplaani;
- d) koostab tööplaanid ja programme artiklis 170 kirjeldatud tegevuse korraldamiseks;
- e) valmistab ette ja esitab nõukogule tootmislubade taotlusi artikli 151 lõigete 2–7 alusel;
- f) volitab pidama läbirääkimisi III lisa artikli 5 lõike 3 punktides a, c ja d nimetatud tehnoloogia ning muu tehnoloogia hankimise üle ning kiidab heaks läbirääkimiste tulemused;
- g) kehtestab tingimused ja volitab pidama läbirääkimisi ühissettevõtete ja muu III lisa artiklites 9 ja 11 nimetatud ühistegevuse üle ning kiidab niisuguste läbirääkimiste tulemused heaks;
- h) teeb assambleele ettepaneku, millise osa ettevõtte netosissetulekutest peaks säilitama reservis kooskõlas artikli 160 lõike 2 punktiga f ja käesoleva artikli lõikega 10;
- i) kiidab heaks ettevõtte aastaelarve;
- j) volitab käesoleva lisa artikli 12 lõike 3 kohaselt hankima kaupu ja teenuseid;
- k) esitab nõukogule käesoleva lisa artikli 9 kohaselt aastaaruande;
- l) esitab nõukogule assambleele heakskiitmiseks mõeldud ettevõtte personali korralduse, juhtimise, ametisse nimetamise ja ametist vabastamise korra eelnõu ning võtab vastu eeskirjad korra jõustamiseks;
- m) laenab rahalisi vahendeid ning pakub käesoleva lisa artikli 11 lõike 2 kohaselt tagatisi;
- n) osaleb kohtumenetlustes, lepingutes ja toimingutes ning võtab käesoleva lisa artikli 13 alusel meetmeid;
- o) delegeerib nõukogu heakskiidul peadirektorile ja komiteedele volitusi, millega ei kaasne diskretsiooniõigust.

Artikkel 7

Ettevõtte peadirektor ja personal

1. Assamblee valib nõukogu soovitusel ja juhatuse ettepanekul ettevõtte peadirektori, kes ei ole juhatuse liige. Peadirektor on ametis kindlaksmääratud aja kuni viis aastat ning teda võib tagasi valida.

2. Peadirektor on ettevõtte seaduslik esindaja ning kõrgeim ametnik ning juhatuse ees ettevõtte tegevuse asjus aruandekohustuslik. Ta vastutab ettevõtte personali korralduse, juhtimise, ametisse nimetamise ning ametist vabastamise eest käesoleva lisa artikli 6 punktis 1 nimetatud nõuete ja eeskirjade kohaselt. Peadirektor osaleb juhatuse istungitel hääleõiguseta ning võib hääleõiguseta osaleda assamblee või nõukogu istungitel, kui arutatakse ettevõtet käsitlevaid küsimusi.

3. Personalit värbamisel ja töölevõtmisel ning teenistustingimuste määramisel arvestatakse esmajoones isikute suutlikkust ja pädevust. Tähelepanu pööratakse personalit värbamisele võimalikult laialdasel geograafilisel alusel.

4. Oma kohustusi täites ei lähtu peadirektor ega personal ühegi valitsuse ega muudest ettevõttevälistest juhistest. Nad hoiduvad tegudest, mis on neile kui rahvusvahelistele ja ainult ettevõttele alluvatele ametnikele sobimatud. Osalisriigid tunnustavad peadirektori ja personali kohustuste rahvusvahelist laadi ega püüa neid kohustuste täitmisel mõjutada.

5. Artikli 168 lõikes 2 ettenähtud kohustust kohaldatakse ka ettevõtte personalile.

Artikkel 8

Asukoht

Ettevõtte peakontor asub organisatsiooni peakorteri juures. Ettevõtte võib asutada teisi kontoreid ning asutusi mis tahes osalisriigi territooriumil viimase nõusolekul.

Artikkel 9

Raamatupidamisaruanded ja muud aruanded

1. Ettevõtte esitab majandusaasta lõpust arvates hiljemalt kolme kuu pärast nõukogule läbivaatamiseks oma aastaaruande, mis sisaldab raamatupidamisaruannet, ning edastab nõukogule sobiva sagedusega kokkuvõtliku aruande ettevõtte rahalisest olukorrast ning tulude ja kulude aruande, mis näitab tööde tulemust.

2. Ettevõtte avalikustab oma aastaaruande ning muud aruanded asjakohasel viisil.

3. Käesolevas artiklis nimetatud raamatupidamisaruanne ja muud aruanded edastatakse organisatsiooni liikmetele.

Artikkel 10

Puhastulu jaotus

1. Lõike 3 kohaselt teeb ettevõtte kooskõlas III lisa artikliga 13 organisatsioonile maksed või võrdväärse tehingu.

2. Assamblee määrab juhatusel ettevõtte puhastulust osa, mis peetakse kinni ettevõtte reservi jaoks. Ülejäänud kantakse üle organisatsioonile.

3. Algsperioodil, mille vältel ettevõtte peab muutuma isemajandavaks ning mis kestab tööstusliku tootmise alustamisest arvates kuni 10 aastat, vabastab assamblee ettevõtte lõikes 1 ettenähtud maksetest ja jätab kogu ettevõtte puhastulu ettevõtte reservi.

Artikkel 11

Rahalised vahendid

1. Ettevõtte rahaliste vahendite hulka kuuluvad:

- a) organisatsioonilt artikli 173 lõike 2 punkti b alusel saadud summad;
- b) ettevõtte tegevuse rahastamiseks tehtud osalisriikide vabatahtlikud sissemaksed;
- c) lõigete 2 ja 3 kohaselt ettevõtte laenatud summad;
- d) ettevõtte tehtud töödest saadud sissetulek;
- e) muud vahendid, mis on ettevõtte käsutuses, et alustada tööd esimesel võimalusel ja täita oma ülesannet.

2. a) Ettevõttel on õigus laenata rahalisi vahendeid ja anda lisa- ja muid tagatisi, nagu ta otsustab. Enne oma väärtpaberite avalikku müüki finantsturgudel või osalisriigi valuuta avalikku müüki peab ettevõtte taotlema selle osalisriigi nõusolekut. Laenatavate vahendite kogusumma kinnitab nõukogu juhatusel soovitusel.

b) Osalisriigid peavad tegema mõistlikke jõupingutusi, et toetada ettevõtte laenukaotusi kapitaliturult ja rahvusvahelistelt finantsasutustelt.

3. a) Ettevõtte käsutusse antakse rahalised vahendid, mis on vajalikud kaevanduskoha uurimiseks ja kasutamiseks ning sealt ammutatud maavarade ning saadud nikli, vase, koobalti ja mangaani veoks, töötlemiseks ja turustamiseks ning algsete halduskulude katmiseks. Nimetatud rahaliste vahendite hulk ning reguleerimise kriteeriumid ja tegurid määratakse kindlaks ettevalmistuskomisjoni koostatavas organisatsiooni eeskirjade ja korra eelnõus.

b) Kõik osalisriigid annavad ettevõttele pikaajalist intressivaba laenu, mis moodustab poole punktis a nimetatud rahalistest vahenditest hindamise ajal kehtiva ÜRO regulaarse eelarve hindamisskaala

kohaselt, mida kohandatakse riikidele, kes ei ole ÜRO liikmed. Ülejäänud rahaliste vahendite hankimisel tekkivaid ettevõtte võlgu garanteerivad kõik osalisriigid sama skaala alusel.

c) Kui osalisriikide antud summa on väiksem punktis a ettenähtust, vaatab assamblee oma esimesel istungjärgul puuduva osa suuruse läbi ning võtab konsensuse alusel meetmeid, arvestades osalisriikide punktides a ja b tulenevaid kohustusi ning ettevalmistuskomisjoni soovitusi.

d) i) Osalisriigid deponeerivad konventsiooni jõustumisest arvates 60 päeva jooksul või ratifitseerimis- või ühinemiskirja hoiuleandmisest arvates 30 päeva jooksul, sõltuvalt sellest, kumb on hilisem, ettevõttele edasimüügiõigusega intressivabu võlakirju koguses, mis võrdub selle osalisriigi osaga punkti b kohaselt antavas intressivabas laenus.

ii) Juhatus valmistab konventsiooni jõustumisest arvates esimesel võimalusel ja hiljem igal aastal või muu sobiva ajavahemiku järel ette kava, mis sisaldab tema halduskulude katmise ning artikli 170 ja käesoleva lisa artikli 12 kohaselt toimuva tegevuse rahastamisega seotud nõudmiste suurusjärku ja ajastatust.

iii) Seejärel teavitab ettevõtte organisatsiooni kaudu osalisriike nende osalusest punktis b ettenähtud rahalistes vahendites. Ettevõtte nõuab sisse kavas ettenähtud intressivabade laenude katmiseks vajaliku koguse võlakirju.

iv) Osalisriigid annavad teatise saamisel ettevõtte käsutusse oma osa võlatagatisest punkti b kohaselt.

e) i) Ettevõtte taotluse korral võib osalisriik eraldada võlatagatise lisaks neile, mis on eraldatud punktis b nimetatud skaala alusel.

ii) Võlatagatise asemel võib osalisriik teha ettevõttele vabatahtliku sissemaks selle laenukogusega võrdses koguses, mida ta peaks tagama.

f) Intressiga laenude tagasimaksmine on prioriteetne intressivabade laenude tagasimaksmise suhtes. Intressivabad laenud makstakse tagasi ajakava kohaselt, mille assamblee on nõukogu soovitusel ja juhatusel nõustamisel vastu võtnud. Oma ülesande täitmisel juhindub juhatus organisatsiooni eeskirjade ja korra asjakohastest sätetest, arvestades ettevõtte tõhusa toimimise ning esmajoones majandusliku sõltumatuse tagamise tähtsust.

g) Ettevõtte käsutusse antavad rahalised vahendid on vabalt kasutatavas valuutas või valuutas, mis on vabalt kättesaadav ning kasutatav peamistel valuutavahetusturgudel. Niisugused valuutad määratakse organisatsiooni eeskirjades ja korras kooskõlas

rahvusvahelise rahapoliitilise praktikaga. Ükski osalisriik ei piira ettevõtte rahaliste vahendite omamist, kasutamist ega vahetamist, välja arvatud lõikes 2 sätestatud juhtudel.

- h) "Võlatagatis" tähendab ettevõtte võlausaldajatele osalisriigi antud lubadust maksta ettevõtte tagatisega kaetud rahalised võlgnevused *pro rata* asjakohase skaala kohaselt pärast seda, kui võlausaldajad on osalisriigile saatnud teate ettevõtte lepinguliste kohustuste täitmata jätmise kohta. Võlgnevuste maksmise kord on kooskõlas organisatsiooni eeskirjade ja korraga.

4. Ettevõtte finantsvahendid, vara ja kulud hoitakse organisatsiooni omadest lahus. Käesolev artikkel ei takista ettevõtet sõlmida organisatsiooniga kokkuleppeid rajatiste, personali ja teenuste ning teise poole kantud halduskulude tagasimaksmise korralduse kohta.

5. Ettevõtte arvestusdokumente, raamatupidamist ja arveid, sealhulgas raamatupidamisaruannet kontrollib nõukogu määratud sõltumatu auditi-
tor.

Artikkel 12

Tööd

1. Ettevõtte teeb nõukogule ettepanekuid artikli 170 kohase tegevuse projektide kohta. Ettepanekud sisaldavad kirjalikku tööplaani süvamerepõhjas artikli 153 lõike 3 alusel toimuva tegevuse kohta ning muud teavet, mida õigus- ja tehniline komitee vajab projekti hindamiseks ning nõukogu selle heakskiitmiseks.

2. Nõukogu heakskiidu saamisel teostab ettevõtte projekti lõikes 1 nimetatud kirjaliku tööplaani alusel.

3. a) Kui ettevõtte käsutuses ei ole tema tehinguteks vajalikke kaupu ja teenuseid, võib ta need hankida. Sel eesmärgil väljastab ta kutsed vähempakkumisele ning hankelepingu võidab pakkuja, kelle tingimused on kvaliteedi, hinna ja tarnetähtaja poolest optimaalsed.

b) Kui selliseid pakkumisi on mitu, otsustatakse hankelepingu võitja kooskõlas:

i) põhimõttega mitte diskrimineerida kedagi poliitilisel või muul põhjusel, mis ei ole seotud tööde korrektse ja tulemusliku teostamisega;

ii) nõukogu heakskiidetud juhiste, mis käsitlevad arengumaa-dest, esmajoones sisemaariikidest ja ebasoodsa geograafilise asendiga arengumaadest pärit kaupadele ja teenustele soodustuste pakkumist.

c) Juhatus võib määrata kindlaks asjaolud, mille korral ei ole vaja järgida vähempakkumise väljakuulutamise nõuet.

4. Toodetud maavarad ja töödeldud ained kuuluvad ettevõttele.

5. Ettevõtte müüb oma tooteid võrdväärse alusel. Ettevõtte ei paku mitte-ärilist allahindlust.

6. Piiramata ettevõttele konventsiooni alusel antud üld- või erivolitusi, kasutab ettevõtte talle äritegevuse edendamiseks vajalikke ettenägematuid volitusi.

7. Ettevõtte ei sekku ühegi osalisriigi siseasjadesse ega lase asjaomase osalisriigi poliitikal oma otsuseid mõjutada. Otsuste tegemisel on tähtsad vaid ärikaalutlused, mida vaetakse käesoleva lisa artiklis 1 nimetatud ülesannete täitmisel erapooletult.

Artikkel 13

Õiguslik seisund, eesõigused ja puutumatus

1. Võimaldamaks ettevõtet täita oma ülesandeid, antakse talle osalisriikide territooriumil käesolevas artiklis ettenähtud seisund, eesõigused ja puutumatus. Selle põhimõtte rakendamiseks võivad ettevõtte ja osalisriiki sõlmida kokkuleppeid.

2. Ettevõtetel on oma ülesannete täitmiseks ja eesmärkide saavutamiseks vajalik õigus- ja teovõime, esmajoones võime:

a) sõlmida lepinguid riikide ja rahvusvaheliste organisatsioonidega ning muid lepinguid ning võtta ühismeetmeid;

b) omandada, rentida, vallata ja käsutada vallas- ja kinnisvara;

c) olla kohtumenetluses hageja või kostja.

3. a) Ettevõtte vastu võib hagi esitada ainult pädevas kohtus selle riigi territooriumil, kus:

i) ettevõtte on kontor või asutus;

ii) ettevõtte on kohale määratud esindaja kohtuteate vastuvõtmiseks;

iii) ettevõtte on sõlminud kaupade või teenuste tarnelepingu;

iv) ettevõtte on emiteerinud väärtpapereid;

v) ettevõtte osaleb muul viisil äritegevuses.

b) Ettevõtte varal on asukohast ja valdajast sõltumata puutumatus võetuse ja täitemenetluse suhtes enne ettevõtte vastu suunatud kohtuotsuse üleandmist.

4. a) Ettevõtte omandil ja varal on asukohast ja valdajast sõltumata puutumatus rekvideerimise, konfiskeerimise, eksproprieerimise või muu võetuse või täitemenetluse suhtes.
- b) Ettevõtte omandile ja varale ei kohaldata asukohast ja valdajast sõltumata piiranguid, kontrolli, moratoriume ega muid regulatsioone.
- c) Ettevõtte ja selle töötajad järgivad selle riigi siseriiklikke õigusakte, kus toimub ettevõtte või selle töötajate äri- või muu tegevus.
- d) Osalisriigid tagavad ettevõttele samad õigused, eesõigused ja puutumatus kui teistele nende territooriumil äritegevuses osalevatele üksustele. Õigused, eesõigused ja puutumatus võimaldatakse ettevõttele samadel alustel kui teistele samasuguses äritegevuses osalevatele üksustele. Kui osalisriigid annavad arengumaadele või nende äriüksustele eriõigusi, võimaldatakse need ka ettevõttele.
- e) Osalisriigid võivad ettevõttele pakkuda spetsiaalseid soodustusi, õigusi, eesõigusi ja puutumatus, ilma et need peaksid laienema teistele äritegevuses osalejatele.
5. Ettevõtte peab asukohariigiga, kus tema kontorid ja asutused paiknevad, läbirääkimisi, et saada vabastus otsestest ja kaudsetest maksudest.
6. Osalisriigid võtavad meetmeid, et kehtestada oma õigusaktidega käesolevas lisas esitatud põhimõtted ning teavitavad meetmetest ettevõtet.
7. Ettevõtte võib talle käesoleva artikli või lõikes 1 nimetatud erikokkuleppe alusel antud eesõigustest ja puutumatusest oma tingimustel ja ulatuses loobuda.

V LISA

LEPITUSMENETLUS

1. jagu

LEPITUSMENETLUS XV OSA 1. JAO KOHASELT

Artikkel 1

Menetluse algatamine

Kui vaidluspooled on artikli 284 kohaselt otsustanud käesoleva jao alusel leppida, võib pool algatada menetluse, edastades sellekohase kirjaliku teate teisele vaidluspolele või teistele vaidluspoletele.

Artikkel 2

Lepitajate nimekiri

Lepitajate nimekirja koostab ja seda ajakohastab ÜRO peasekretär. Igal poolel on õigus nimetada neli õigluse, pädevuse ja usaldusväärsuse poolest tuntud lepitajat. Nimetatud isikutest koostatakse nimekiri. Kui mingil ajal nimekirjas on vähem kui neli osalisriigi nimetatud isikut, on osalisriigil õigus isikuid juurde nimetada. Lepitaja jääb nimekirja senikauaks, kuni teda nimetanud osalisriik ta tagasi kutsub, eeldusel et lepitaja jätkab selle lepituskomisjoni koosseisus, kuhu ta on määratud, menetluse lõpuni.

Artikkel 3

Lepituskomisjoni moodustamine

Kui pooled ei lepi kokku teisiti, moodustatakse lepituskomisjon järgmiselt.

- a) Lepituskomisjoni koosseisus on punkti g kohaselt viis liiget.
- b) Menetlust algatav pool määrab kaks lepitajat, kes valitakse eelistatavalt käesoleva lisa artiklis 2 ettenähtud nimekirjast ja kellest üks võib olla selle riigi kodanik, kui pooled ei lepi kokku teisiti. Selliselt määratud isikud on nimetatud ka käesoleva lisa artiklis 1 ettenähtud teates.
- c) Teine vaidluspool määrab kaks lepitajat punktis b sätestatud viisil käesoleva lisa artiklis 1 nimetatud teatise kättesaamisest arvates 21 päeva jooksul. Kui lepitajaid ettenähtud ajavahemiku jooksul ei määrata, võib menetluse algatanud pool ühe nädala jooksul pärast

nimetatud ajavahemiku lõppemist teavitada teist poolt menetluse lõpetamisest või taotleda ÜRO peasekretärit isikute määramist punkti e alusel.

- d) 30 päeva jooksul pärast nelja lepitaja nimetamist määravad need käesoleva lisa artiklis 2 viidatud nimekirjast viienda lepitaja, kes on esimees. Kui ettenähtud ajavahemiku jooksul lepitajaid ei määrata, võib kumbki pool ühe nädala jooksul pärast selle ajavahemiku lõppemist taotleda ÜRO peasekretärit isiku määramist punkti e alusel.
- e) 30 päeva jooksul pärast punktis c või d esitatud nõude kättesaamist teeb ÜRO peasekretär artiklis 2 ettenähtud nimekirjast lähtudes ja vaidluspooltega konsulteerides vajalikud määramised.
- f) Vabanenud ametikohad täidetakse esialgse nimetamiskorra kohaselt.
- g) Kui kaks või mitu poolt lepivad kokku ühistes huvides, määravad nad ühiselt kaks lepitajat. Kui kahel või mitmel poolel on erinevad huvid või ei jõua nad ühistes huvides kokkuleppele, määravad nad lepitajad eraldi.
- h) Kui vaidluses osaleb mitu erinevate huvidega poolt või kui pooled ei jõua ühiste huvide olemasolus kokkuleppele, kohaldavad nad punkte a–f võimaluste piires.

Artikkel 4

Menetlus

Lepituskomisjon määrab oma menetluse ise, kui pooled ei lepi kokku teisiti. Komisjon võib vaidluspolele nõusolekul kutsuda osalisriike üles esitama suuliselt või kirjalikult oma seisukohti. Komisjoni menetlust, aruanet ja soovitusi käsitlevad otsused tehakse liikmete häälteenamusega.

Artikkel 5

Vabatahtlik kokkulepe

Komisjon võib poolte tähelepanu juhtida meetmetele, mis võivad lihtsustada vaidluse kohta vabatahtliku kokkuleppe sõlmimist.

Artikkel 6

Komisjoni funktsioon

Komisjon kuulab pooled ära, vaatab nende nõuded ja vastuväited läbi ning esitab oma ettepanekud vabatahtlikule kokkuleppele jõudmiseks.

*Artikkel 7***Aruanne**

1. Komisjon esitab aruande komisjoni moodustamisest arvates 12 kuu jooksul. Aruandes sisaldub kokkulepe või kui kokkulepet pole saavutatud, järeldused kõikides vaidluse asjaolusid või asjakohaseid seadusi käsitlevates küsimustes ning soovitused vabatahtliku kokkuleppe sõlmimiseks.

2. Komisjoni aruanne, sealhulgas järeldused ja soovitused, ei ole pooltele kohustuslikud.

*Artikkel 8***Lõpetamine**

Lepitusmenetlus lõpetatakse, kui lahendus on leitud ning kui pooled on ÜRO peasekretärile saadetud kirjalikus teates tunnustanud aruandes sisalduvaid soovitusi või kui üks pool on soovitused tagasi lükanud või kui möödub kolm kuud päevast, mil aruanne on pooltele üle antud.

*Artikkel 9***Tasud ja kulud**

Komisjoniga seonduvad tasud ja kulud katavad vaidluspooled.

*Artikkel 10***Poolte õigus menetlust muuta**

Vaidluspooled võivad ainult sellele vaidlusele kohaldatava kokkuleppe alusel muuta käesoleva lisa sätteid.

2. jagu

LEPITUSMENETLUSE KOHALDAMISE KOHUSTUS XV OSA 3. JAO KOHASELT*Artikkel 11***Menetluse algatamine**

1. Vaidluspool, kellele võib kooskõlas XV osa 3. jaoga kohaldada käesoleva jao alusel lepitusmenetlust, võib menetluse algatada teisele poolele või pooltele edastatava kirjaliku teatega.

2. Vaidluspool, keda teavitatakse punkti 1 kohaselt, on kohustatud seda menetlust kohaldama.

*Artikkel 12***Teatele vastamata jätmise ja lepitusmenetluse kohaldamata jätmise**

Asja arutamist ei takista vaidluspoole või vaidluspoolte menetlust algata-vale teatele vastamata jätmise või menetluse kohaldamata jätmise.

*Artikkel 13***Pädevus**

Erimeelsused käesoleva jao alusel toimiva lepituskomisjoni pädevuse üle lahendab komisjon.

*Artikkel 14***1. jao kohaldamine**

Käesoleva lisa 1. jao artikleid 2–10 kohaldatakse käesoleva jao kohaselt.

VI LISA

RAHVUSVAHELISE MEREÕIGUSE KOHTU PÕHIKIRI

Artikkel 1

Üldsätted

1. Rahvusvaheline Mereõiguse Kohus luuakse ja toimib käesoleva konventsiooni ja käesoleva põhikirja kohaselt.
2. Kohus asub vabas hansalinnas Hamburgis Saksamaa Liitvabariigis.
3. Vajaduse korral võib kohus istungit pidada ja oma ülesandeid täita ka mujal.
4. Vaidluse kohtusse andmist reguleerivad XI ja XV osa sätted.

1. jagu

KOHTU KORRALDUS

Artikkel 2

Koosseis

1. Kohtu koosseis on 21 sõltumatut liiget, kes on valitud nende õigluse ja usaldusväärsuse ning mereõiguslast pädevust arvestades.
2. Kohtus tervikuna tagatakse maailma kõigi põhiliste õigussüsteemide esindatus ning tasakaalustatud geograafiline esindatus.

Artikkel 3

Liikmed

1. Kaks kohtu liiget ei või olla sama riigi kodanikud. Kui kohtu liige on mitme riigi kodanik, loetakse ta selle riigi kodanikuks, kus ta tavaliselt teostab oma kodaniku- ja poliitilisi õigusi.
2. ÜRO Peaassamblee määratletud geograafiline rühm on esindatud vähemalt kolme liikmega.

Artikkel 4

Nimetamine ja valimine

1. Iga osalisriik võib nimetada kaks artikli 2 nõuetele vastavat isikut. Kohtu liikmed valitakse selliselt nimetatud isikute nimekirjast.

2. Vähemalt kolm kuud enne valimiste kuupäeva edastab esmavalimiste korral ÜRO peasekretär ja järgmiste valimiste korral kohtusekretär osalisriikidele kirjaliku kutse nimetada kohtu valimiseks kahe kuu jooksul oma esindajad. Ta koostab kõigi nimetatud isikute tähestikulise nimekirja koos viitega neid nimetanud riigile ning esitab selle osalisriikidele enne iga valimise kuupäevale eelneva kuu seitsmendat päeva.

3. Esmavalimised toimuvad käesoleva konventsiooni jõustumise kuupäevast arvates kuue kuu jooksul.

4. Kohtu liikmed valitakse salajasel hääletusel. Valimised korraldatakse esmavalimiste korral ÜRO peasekretäri kokkukutsutud osalisriikide kohtumisel ja järgmiste valimiste korral osalisriikide kokkulepitud korra kohaselt. Kvoorumi moodustavad kaks kolmandikku osalisriikidest. Valituks osutuvad isikud, kes saavad enim hääli ning kohalolevate ja hääletavate osalisriikide kahekolmandikulise häälteenamuse eeldusel, et enamuse moodustab osalisriikide enamus.

Artikkel 5

Ametiaeg

1. Kohtu liikmed valitakse üheksaks aastaks ja neid võib tagasi valida eeldusel, et esmavalimistel valitud liikmetest seitsme ametiaeg lõpeb kolme aasta järel ja seitsme ülejäänud ametiaeg kuue aasta järel.

2. Kohtu liikmed, kelle ametiaeg lõpeb eespool nimetatud kolme- ja kuueaastase ajavahemiku järel, valib ÜRO peasekretär loosi teel kohe pärast esmavalimisi.

3. Kohtu liikmed täidavad oma kohustusi senikaua, kuni nende ametikohad täidetakse. Ka pärast asendamist viivad nad lõpule menetluse, mille nad algatasid enne asendamise kuupäeva.

4. Kohtu liikme errumineku korral esitab ta selle kohta kirja kohtu esimehele. Ametikohad vabaneb kirja kättesaamisel.

Artikkel 6

Vabad ametikohad

1. Vabad ametikohad täidetakse esmavalimiste kohta kehtestatud korra kohaselt; kohtusekretär väljastab ametikoha vabanemisest arvates ühe kuu jooksul käesoleva lisa artiklis 4 nimetatud kutsed ning kohtu esimees määrab pärast osalisriikidega konsulteerimist valimiste kuupäeva.

2. Kohtu liige, kes valitakse asendama enne ametiaja lõppu lahkunud liiget, on ametis ülejäänud osa lahkunud liikme ametiajast.

Artikkel 7

Sobimatu tegevus

1. Kohtu liige ei tohi teostada poliitilist- või haldusvõimu ega olla aktiivselt seotud või omada finantshuve seoses ettevõttega, mille tegevuseks on mere või merepõhja loodusvarade uurimine või kasutamine või muu mere või merepõhjaga seotud äriiline tegevus.

2. Kohtu liige ei või üheski asjas tegutseda esindaja, nõustaja ega advokaadina.

3. Kõik kahtlused neis küsimustes lahendatakse teiste kohalviibivate kohtu liikmete häälteenamusega.

Artikkel 8

Asja lahendamises osalemise tingimused

1. Ükski kohtu liige ei tohi osaleda asja lahendamises, milles ta on eelnevalt osalenud ühe poole esindaja, nõustaja või advokaadina või siseriikliku või rahvusvahelise kohtu või vahekohtu liikmena või muudes ülesannetes.

2. Kui kohtu liige leiab, et ta ei või asja lahendamises osaleda, teavitab ta sellest kohtu esimeest.

3. Kui esimees leiab, et mõni kohtu liikmetest ei või asja lahendamisel osaleda, edastab ta liikmele asjakohase teate.

4. Mis tahes kahtlused neis küsimustes lahendatakse teiste kohalviibivate kohtu liikmete häälteenamusega.

Artikkel 9

Esitatud tingimustele mittevastavus

Kui kohtu teiste liikmete üksmeelse arvamuse kohaselt ei vasta üks liige enam esitatud tingimustele, kuulutab kohtu esimees ametikoha vabaks.

Artikkel 10

Eesõigused ja puutumatus

Kohtu liikmel on tööülesannete täitmisel diplomaatilised eesõigused ja puutumatus.

Artikkel 11

Kohtu liikmete pidulik deklaratsioon

Enne kohustuste täitmisele asumist deklareerivad kõik kohtu liikmed pidulikult istungil, et teostavad oma volitusi erapooletult ja korrektselt.

Artikkel 12

Esimees, aseesimees ja kohtusekretär

1. Kohus valib kolmeks aastaks esimehe ja aseesimehe, keda võib tagasi valida.

2. Kohus nimetab ametisse kohtusekretäri ning võib vajaduse korral ametisse nimetada teisi samaväärseid ametnikke.

3. Esimees ja aseesimees asuvad alaliselt kohtu juures.

Artikkel 13

Kvoorum

1. Istungil osalevad kõik liikmed, kellel on võimalik; kvoorum moodustab 11 liiget.

2. Käesoleva lisa artikli 17 kohaselt otsustab kohus, millised liikmed on kättesaadavad teatud vaidluse lahendamisel kvoorum moodustamiseks, arvestades käesoleva lisa artiklites 14 ja 15 ettenähtud kolleegiumide tõhusat toimimist.

3. Kohus arutab kõiki kohtule esitatud vaidlusi ja taotlusi ning teeb nende kohta otsuse, välja arvatud juhul, kui kohaldatakse käesoleva lisa artiklit 14 või kui pooled taotlevad, et küsimust käsitletaks käesoleva lisa artikli 15 alusel.

Artikkel 14

Merepõhjavidluste kolleegium

Merepõhjavidluste kolleegium asutatakse käesoleva lisa 4. jao alusel. Selle jurisdiktsioon, volitused ja funktsioonid nähakse ette XI osa 5. jaos.

Artikkel 15

Erikolleegium

1. Kohus võib asutada kolmest või enamast valitud liikmest koosnevaid kolleegiume, mida ta peab eri tüüpi vaidluste lahendamisel vajalikuks.

2. Kohus moodustab poolte taotlusel vaidluse lahendamiseks kolleegiumi. Kolleegiumi koosseisu määrab kohus poolte heakskiidul.

3. Asjaajamise kiirendamiseks moodustab kohus igal aastal viiest valitud liikmest kolleegiumi, kes arutab vaidlusi ja teeb otsuseid lihtmenetluse alusel. Valitakse kaks asendusliiget nende liikmete asendamiseks, kes ei saa teatud menetluses osaleda.

4. Käesolevas artiklis ettenähtud kolleegiumid arutavad vaidlusi ja teevad otsuseid poolte taotlusel.

5. Käesolevas artiklis ja käesoleva lisa artiklis 14 sätestatud kolleegiumi tehtud otsust käsitatakse kohtu otsusena.

Artikkel 16

Kohtu kodukord

Kohus kehtestab oma funktsioonide täitmiseks juhised. Kohus kehtestab kodukorra.

Artikkel 17

Kohtu liikmete kodakondsus

1. Kui kohtu liikmetel on vaidluspooltega sama kodakondsus, on neil õigus kohtu liikmena menetluses osaleda.

2. Kui kohtu koosseisus on ühe vaidluspoollega sama kodakondsusega liige, võib teine vaidluspool valida isiku, kes osaleb kohtu liikmena.

3. Kui kohtu koosseisus ei ole vaidluspooltega sama kodakondsusega liiget, võib iga pool valida isiku, kes osaleb kohtu liikmena.

4. Käesolevat artiklit kohaldatakse käesoleva lisa artiklites 14 ja 15 nimetatud kolleegiumidele. Esimees palub pooltega konsulteerides vajalikul hulgal kolleegiumi moodustanud kohtu liikmetel anda oma koht liikmetele, kes on asjaomaste pooltega samast kodakondsusest, ning nende puudumisel või kui nad ei saa osaleda, poolte valitud liikmetele.

5. Kui mitmel poolel on samad huvid, käsitatakse neid eelnevate sätete tähenduses ühe poolena. Mis tahes kahtlused selles osas lahendatakse kohtu otsusega.

6. Lõigete 2, 3 ja 4 alusel valitud liikmed vastavad käesoleva lisa artiklites 2, 8 ja 11 esitatud nõuetele. Nad osalevad otsuse tegemisel oma kolleegidega võrdsetel alustel.

Artikkel 18

Kohtu liikmete tasustamine

1. Iga valitud kohtu liige saab aastatasu ning iga oma funktsioonide täitmise päeva eest eritasu eeldusel, et ühelgi aastal ei ületa liikmele makstavate eritasude kogusumma aastatasu.

2. Esimees saab aastatasu.

3. Aseesimees saab eritasu iga päeva eest, mil ta täidab esimehe ülesandeid.

4. Käesoleva lisa artikli 17 alusel valitud liikmed, välja arvatud kohtu muud valitud liikmed, saavad hüvitist kõigi päevade eest, mil nad oma ülesandeid täidavad.

5. Palgad, tasud ja hüvitised määratakse kohtu töökoormust arvestades teatud ajavahemike järel osalisriikide kohtumistel. Neid ei tohi ametiaja jooksul vähendada.

6. Kohtusekretäri palk määratakse osalisriikide kohtumistel kohtu ettepaneku alusel.

7. Osalisriikide kohtumistel vastuvõetud eeskirjades määratakse tingimused, mille alusel makstakse kohtu liikmetele ja kohtusekretärile vanaduspensioni, ning tingimused, mille alusel hüvitatakse kohtu liikmete ja kohtusekretäri reisikulud.

8. Paldad, tasud ja hüvitised on maksuvabad.

Artikkel 19

Kohtukulud

1. Kohtukulud kannavad osalisriigid ja organisatsioon niisugustel tingimustel ja viisil, nagu otsustatakse osalisriikide kohtumistel.

2. Kui kohtuasja pool on muu üksus kui osalisriik või organisatsioon, määrab kohus summa, mille pool peab maksma kohtukuludeks.

2. jagu

PÄDEVUS

Artikkel 20

Juurdepääs kohtule

1. Kohus on avatud osalisriikidele.

2. Kohus on avatud ka teistele üksustele XI osas nimetatud juhtudel või muude selliste kokkulepete alusel esitatud kohtuasjade korral, mis annavad poolte nõusolekul kohtule asjakohase pädevuse.

Artikkel 21

Kohtualluvus

Kohtu pädevusse kuuluvad kõik käesoleva konventsiooni alusel esitatud vaidlused ja taotlused ning kõik selliste muude kokkulepete alusel esitatud asjad, milles on ette nähtud kohtu asjakohane pädevus.

Artikkel 22

Teisi kokkuleppeid käsitlevad vaidlused

Kui tekib vaidlus sellise lepingu või konventsiooni tõlgendamise või kohaldamise üle, milles käsitletakse konventsiooniga reguleeritud asju, võivad pooled kokku leppida selle esitamises kohtule lahendamiseks.

Artikkel 23

Kohaldatav õigus

Kohus lahendab kõik vaidlused ja taotlused artikli 293 kohaselt.

3. jagu

MENETLUS

Artikkel 24

Menetluse algatamine

1. Kohtusekretärile edastatakse vaidluse kohta erileppe teade või kirjalik taotlus. Mõlemal juhul nimetatakse vaidluse objekt ja pooled.
2. Kohtusekretär teavitab erileppest või taotlusest kõiki asjaosalisi.
3. Kohtusekretär teavitab ka kõiki osalisriike.

Artikkel 25

Ajutised meetmed

1. Artikli 290 kohaselt on kohtul ja merepõhjavaidluste kolleegiumil õigus ette näha ajutisi meetmeid.
2. Kui kohus ei pea istungit või kui ei ole võimalik kokku saada piisavat arvu liikmeid kvoorumi moodustamiseks, näeb käesoleva lisa artikli 15 lõike 3 alusel moodustatud lihtmenetluse kolleegium ette võtta ajutisi meetmeid. Olenemata käesoleva lisa artikli 15 lõikest 4, võib ajutisi meetmeid ette näha vaidlusepooled taotlusel. Kohtul on õigus neid läbi vaadata ja muuta.

Artikkel 26

Asja arutamine

1. Asja arutamist kontrollib esimees või aseesimees, kui esimees ei saa oma kohustusi täita. Kui kumbki ei saa esimehe kohustusi täita, täidab neid kohtus viibiv staažikaim kohtunik.
2. Asja arutatakse avalikult, kui kohus ei otsusta teisiti või kui pooled ei soovi kinnist arutamist.

Artikkel 27

Asja arutamise korraldamine

Kohus korraldab asja arutamist, otsustab millal ja kuidas iga pool esitab oma argumendid ning korraldab tõendite kogumise.

Artikkel 28

Kohustuste täitmata jätmine

Kui üks pool ei ilmu kohtusse või ei esine kaitsega, võib teine pool taotleda kohtult menetluse jätkamist ja otsuse tegemist. Poole kohtusse ilmumata jäämine või oma seisukohtade kaitsmata jätmine ei takista menetlust. Enne otsuse tegemist peab kohus kindlaks tegema, et vaidlus kuulub tema pädevusse ning et nõue on argumentidega ja õiguslikult hästi põhjendatud.

Artikkel 29

Otsustamine häälteenamusega

1. Kõik küsimused otsustatakse kohalviibivate kohtu liikmete häälteenamusega.
2. Häälte võrdse jagunemise korral otsustab asja esimehe või tema kohusetäitja hääli.

Artikkel 30

Kohtuotsus

1. Kohtuotsus on põhjendatud.
2. Kohtuotsuses sisalduvad otsuse tegemisel osalenud kohtu liikmete nimed.
3. Kui kohtu liikmed ei ole teinud kohtuotsust üksmeelselt, on igal liikmel õigus lisada oma eriarvamus.
4. Kohtuotsusele kirjutavad alla esimees ja kohtusekretär. Kohtuotsus tehakse teatavaks avalikul istungil, eelnevalt sellest pooli nõuetekohaselt teavitades.

Artikkel 31

Menetluse sekkumise taotlus

1. Kui osalisriik leiab, et vaidluse lahendamisel tehtav otsus võib mõjutada tema õiguslikke huve, võib ta kohtule esitada menetluse sekkumise taotluse.

2. Kohus otsustab taotluse rahuldamise üle.

3. Kui menetlusse sekkumise taotlus rahuldatakse, on kohtuotsus sekkunud poolele kohustuslik ulatuses, mis seondub küsimustega, mille tõttu see osalisriik asjasse sekkus.

Artikkel 32

Õigus menetlusse astuda tõlgendamis- ja kohaldamisküsimustes

1. Kui arutatakse konventsiooni tõlgendamist või kohaldamist, teavitab kohtusekretär sellest kõiki osalisriike.

2. Kui käesoleva lisa artiklite 21 või 22 alusel arutatakse rahvusvahelise kokkuleppe tõlgendamist või kohaldamist, teavitab kohtusekretär sellest kõiki kokkuleppe pooli.

3. Kõigil lõigetes 1 ja 2 nimetatud pooltel on õigus menetlusse astuda; selle õiguse kasutamise korral on kohtuotsuses esitatav tõlgendus talle võrdselt kohustuslik.

Artikkel 33

Otsuste lõplikkus ja kohustuslikkus

1. Kohtuotsus on lõplik ning kõik vaidluspoolad peavad seda täitma.

2. Otsus on kohustuslik ainult selle vaidluse poolte suhtes.

3. Kui vaidlus käsitleb otsuse tähendust või reguleerimisala, tõlgendab kohus seda poole taotlusel.

Artikkel 34

Kulud

Iga pool kannab oma kulud ise, kui kohus ei otsusta teisiti.

4. jagu

MEREPÕHJAVAILDLUSTE KOLLEGIUM

Artikkel 35

Koosseis

1. Käesoleva lisa artiklis 14 nimetatud merepõhjavidluste kolleegiumi koosseisus on 11 liiget, kelle valivad endi hulgast kohtu liikmed hääletamusega.

2. Kolleegiumi liikmete valimisel tagatakse maailma peamiste õigussüsteemide esindatus ja tasakaalustatud geograafiline esindatus. Organisatsiooni assamblee võib esindatuse kohta teha üldisi soovitusi.

3. Kolleegiumi liikmed valitakse iga kolme aasta järel ning neid on õigus tagasi valida.

4. Kolleegium valib oma ametiajaks oma liikmete hulgast esimehe, kelle ametiaeg on sama pikk kui kolleegiumil.

5. Kui kolleegiumi kolmeaastase perioodi järel on veel pooleliolevaid menetlusi, lõpetab kolleegium need menetlused oma algkoosseisus.

6. Kui kolleegiumis vabaneb ametikoht, valib kohus oma liikmete hulgast kolleegiumi liikme, kes on ametis eelmise liikme ametiaja lõpuni.

7. Kolleegium on otsustusvõimeline, kui kohal on seitse kohtu valitud liiget.

Artikkel 36

Ad hoc kolleegiumid

1. Merepõhjavidluste kolleegium moodustab kolmest liikmest koosneva ad hoc kolleegiumi artikli 188 lõike 1 punkti b alusel esitatud vaidluse lahendamiseks. Kolleegiumi koosseisu määrab merepõhjavidluste kolleegium poolte heakskiidul.

2. Kui pooled ei jõua ad hoc kolleegiumi koosseisus kokkuleppele, määrab iga vaidluspool ühe liikme ja kolmanda liikme määravad pooled omavahelisel kokkuleppel. Kui kokkuleppele ei jõuta või üks pool liiget ei määra, teeb pärast pooltega konsulteerimist asjakohased määramised kohe merepõhjavidluste kolleegiumi esimees.

3. Ad hoc kolleegiumi liikmed ei tohi olla ühegi vaidluspoolte teenistuses ega kodanikud.

Artikkel 37

Juurdepääs

Merepõhjavidluste kolleegium on avatud osalisriikidele, organisatsioonile ja teistele XI osa 5. jaos nimetatud üksustele.

Artikkel 38

Kohaldatav õigus

Lisaks artiklile 293 kohaldab kolleegium:

- konventsiooni kohaselt kehtestatud organisatsiooni eeskirju ja korda;
- lepinguid süvamerepõhjas toimuva tegevuse kohta neid lepinguid käsitlevates asjades.

Artikkel 39

Kolleegiumi otsuste täitmise tagamine

Kolleegiumi otsuseid kohaldatakse osalisriikides samal viisil kui selle osalisriigi kõrgeima kohtu otsuseid või määrusi.

Artikkel 40

Käesoleva lisa teiste jagude kohaldatavus

1. Kolleegiumile kohaldatakse käesoleva lisa teisi jagusid, mis ei ole vastuolus käesoleva jaoga.
2. Oma nõuandvaid arvamusi andes juhindub kolleegium käesoleva lisa kohtumenetluse sätetest kolleegiumile kohaldatavas ulatuses.

5. jagu

MUUDATUSED

Artikkel 41

Muudatused

1. Käesolevasse lisse tehakse muudatusi ainult artikli 313 kohaselt või konsensuse alusel konventsiooni kohaselt kokku kutsutud konverentsil; see ei kehti 4. jao muutmise kohta.
2. Neljandas jaos tehakse muudatusi ainult artikli 314 kohaselt.
3. Kohus võib käesoleva põhikirja muudatuste tegemiseks esitada osalisriikidele kirjaliku ettepaneku aruteluks lõigete 1 ja 2 kohaselt.

VII LISA

VAHEKOHUS

Artikkel 1

Menetluse algatamine

XV osa kohaselt võib vaidluspool alata kaesolevas lisas ettenähtud vahekohtumenetluse, edastades teisele vaidluspoolele või -pooltele kirjaliku teate. Teatega koos esitatakse hagiavaldus ja hagi alus.

Artikkel 2

Vahekohtunike nimekiri

1. Vahekohtunike nimekirja koostab ja seda ajakohastab ÜRO peasekretär. Igal osalisriigil on õigus nimetada neli vahekohtunikku, kes peavad olema asjatundjad merenduse alal ning tuntud õigluse, pädevuse ja usaldusväärsuse poolest. Nimetatud isikutest koostatakse nimekiri.

2. Kui mingil ajal on nimekirjas vähem kui neli osalisriigi nimetatud vahekohtunikku, on osalisriigil õigus nimetada veel isikuid.

3. Vahekohtunik jääb nimekirja senikauaks, kuni teda nimetanud osalisriik ta tagasi kutsub, eeldusel et vahekohtunik jätkab selle vahekohtu koosseisus, kuhu ta on määratud, menetluse lõpuni.

Artikkel 3

Vahekohtu moodustamine

Kui pooled ei lepi kokku teisiti, moodustatakse vahekohus järgmiselt.

- Vahekohtu koosseisus on punkti g kohaselt viis liiget.
- Menetlust algatav osalisriik määrab kaks vahekohtunikku, kes valitakse kaesoleva lisa artiklis 2 ettenähtud nimekirjast ja kellest üks võib olla selle riigi kodanik. Selliselt määratud isikud on nimetatud ka kaesoleva lisa artiklis 1 ettenähtud teates.
- Teine vaidluspool määrab kaesoleva lisa artiklis 1 nimetatud teate kättesaamisest arvates 30 päeva jooksul ühe liikme, kes on soovitatavalt valitud eespool nimetatud nimekirjast ja kes võib olla selle riigi kodanik. Kui ettenähtud ajavahemiku jooksul vahekohtunikku ei määrata, võib menetluse algatanud pool kahe nädala jooksul pärast nimetatud ajavahemiku lõppemist taotleda määramist punkti e alusel.
- Ülejäänud kolm liiget määratakse poolte kokkuleppe alusel. Liikmed valitakse soovitatavalt eespool nimetatud nimekirjast ja on kolmandate riikide kodanikud, kui pooled ei lepi kokku teisiti. Vaidluspoolad määravad nende kolme liikme hulgast vahekohtu esimehe. Kui

pooled ei saavuta kaesoleva lisa artiklis 1 nimetatud teate kättesaamisest arvates 60 päeva jooksul kokkulepet ühe või mitme liikme või esimehe määramises, määratakse ülejäänud liikmed vaidluspoole taotlusel punkti e alusel. Taotlus esitatakse eespool nimetatud 60päevase ajavahemiku lõppemisest arvates kahe nädala pärast.

- Asjakohased liikmed valib Rahvusvahelise Mereõiguse Kohtu esimees, kui pooled ei lepi kokku, et punktide c ja d kohaselt määrab need poolte valitud isik või kolmas riik. Kui esimehel puudub võimalus kaesoleva punkti alusel tegutseda või ta on ühe vaidluspoole kodanik, määrab astmelt järgmine Rahvusvahelise Mereõiguse Kohtu liige, kes on kättesaadav ega ole ühegi poole kodanik. Kaesolevas punktis nimetatud määramised tehakse kaesoleva lisa artiklis 2 ettenähtud nimekirjade järgi taotluse kättesaamisest arvates 30 päeva jooksul ja pooltega konsulteerides. Selliselt määratud liikmed on erineva kodakondsusega ega tohi olla ühegi vaidluspoole teenistuses, alalised elanikud või kodanikud.
- Vabad ametikohad täidetakse esialgse määramise kohta kehtestatud korra kohaselt.
- Ühiste huvidega pooled määravad ühe kohtu liikme ühise kokkuleppe alusel. Kui osaleb mitu erihuvidega poolt või kui esineb erimeelsusi ühiste huvide olemasolu kinnitamisel, määrab igaüks neist kohtusse ühe liikme.
- Enama kui kahe poolega vaidluste korral kohaldatakse punkte a ja f suurimas võimalikus ulatuses.

Artikkel 4

Vahekohtu ülesanded

Kaesoleva lisa artikli 3 alusel moodustatud vahekohus tegutseb kaesoleva lisa ja konventsiooni teiste sätete kohaselt.

Artikkel 5

Menetlus

Vahekohus kehtestab ise oma menetluse, tagades kõigile pooltele võimaluse esitada oma argumendid ja ennast kaitsta, kui vaidluspoolad ei lepi kokku teisiti.

*Artikkel 6***Vaidluspoolte kohustused**

Vaidluspoolad hõlbustavad vahekohtu tööd ning oma õigusaktide kohaselt ja kõiki nende käsutuses olevaid vahendeid kasutades:

- a) esitavad kohtule kõik asjakohased dokumendid, teabe ja vahendid;
- b) vajaduse korral võimaldavad kohtul kutsuda tunnistajaid või eksperte ning neilt tunnistusi saada ja külastada asjakohaseid sündmuspaiku.

*Artikkel 7***Kulud**

Vahekohtu kulud, sealhulgas liikmete töötasu katavad võrdsetes osades vaidluspoolad, kui vahekohus ei otsusta konkreetsete asjaolude tõttu teisiti.

*Artikkel 8***Otsustamiseks vajalik häälteenamus**

Vahekohus teeb otsused liikmete häälteenamusega. Vähem kui poolte liikmete puudumine või hääletamisest loobumine ei takista otsuste tegemist. Häälte võrdse jagunemise korral otsustab asja esimehe hääle.

*Artikkel 9***Vahekohtusse ilmumata jätmine**

Kui üks pool ei ilmu vahekohtusse või ei esine kaitsega, võib teine pool kohtult taotleda menetluse jätkamist ning otsuse tegemist. Poole vahekohtusse ilmumata jäämine või oma seisukohtade kaitsmata jätmine ei takista

menetlust. Enne otsuse tegemist peab vahekohus kindlaks tegema, et vaidlus kuulub tema pädevusse ning et nõue on argumentidega ja õiguslikult hästi põhjendatud.

*Artikkel 10***Otsus**

Vahekohtu otsus piirdub vaidlusasjaga ning see on põhjendatud. Otsuses esitatakse osalenud liikmete nimed ja selle tegemise kuupäev. Iga liige võib otsusele lisada oma eriarvamuse.

*Artikkel 11***Otsuse lõplikkus**

Otsus on lõplik ja seda ei saa edasi kaevata, kui vaidluspoolad ei ole edasikaebamiskorras kokku leppinud. Poolad peavad otsuse täitma.

*Artikkel 12***Otsuse tõlgendamine ja rakendamine**

1. Otsuse tõlgendamise või rakendamise lahkarvamused esitab ükskõik kumb pool otsuse teinud vahekohtule. Vahekohtu vabad ametikohad täidetakse kohtu algseks moodustamiseks ettenähtud korra kohaselt.

2. Lahkarvamuse võib artikli 287 alusel vaidluspoolte kokkuleppel esitada ka muule kohtule.

*Artikkel 13***Kohaldamine muudele üksustele kui osalisriigid**

Käesoleva osa sätteid kohaldatakse *mutatis mutandis* muude üksuste kui osalisriikide vaidlustele.

VIII LISA

ERIVAHEKOHUS

Artikkel 1

Menetluse algatamine

XV osa kohaselt võib käesoleva konventsiooni 1) kalandust, 2) merekeskkonna kaitset ja säilitamist, 3) teaduslikke mereuuringuid või 4) meresõitu, sealhulgas kaadamisest tulenevat reostust käsitlevate artiklite tõlgendamise või kohaldamise vaidluse pool esitada vaidluse lahendamiseks käesolevas osas ettenähtud erivahekohtu menetluse korras teisele vaidluspoolle või -pooltele edastatud kirjaliku teatega. Kirjalikus teates on esitatud hagiavaldus ning selle põhjendused.

Artikkel 2

Ekspertide nimekiri

1. 1) Kalanduse, 2) merekeskkonna kaitset ja säilitamist, 3) mereuuringuid või 4) meresõitu, sealhulgas laevadelt ja kaadamisest tulenevat reostust tundvate ekspertide nimekiri koostatakse ja säilitatakse.

2. Ekspertide nimekirjad koostatakse ja säilitatakse kalanduse valdkonnas ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni juures, merekeskkonna kaitsmise ja säilitamise vallas ÜRO Keskkonnaprogrammi juures, teaduslike mereuuringute vallas Valitsustevahelise Okeanograafia Komisjoni juures, meresõidu, sealhulgas laevadelt ja kaadamisest tuleneva reostuse vallas Rahvusvahelise Mereorganisatsiooni juures või asjakohase allorgani juures, kellele organisatsioon, programm või komisjon on oma funktsiooni delegeerinud.

3. Kõigil osalisriikidel on õigus nimetada igas valdkonnas kaks eksperti, kelle pädevus valdkonna õiguslikes, teaduslikes või tehnilistes küsimustes on kinnitatud ja üldtunnustatud ning kellel on õiglusest ja usaldusväärsusest tulenev hea maine. Nimetatud isikutest moodustatakse asjakohane nimekiri.

4. Kui nimekirjas on vähem kui kaks osalisriigi nimetatud eksperti, on osalisriigil õigus isikuid juurde nimetada.

5. Ekspert jääb nimekirja senikauaks, kui teda nimetanud osalisriik ta tagasi kutsub, eeldusel et ekspert jätkab selle erivahekohtu koosseisus, millesse ta on määratud, kuni erivahekohtu menetluse lõpuni.

Artikkel 3

Erivahekohtu koosseis

Kui pooled ei lepi kokku teisiti, on käesoleva lisa alusel toimiva erivahekohtu koosseis järgmine.

a) Erivahekohtu koosseisus on punkti g kohaselt viis liiget.

b) Menetlust algatav pool määrab kaks liiget, kes valitakse soovitatavalt käesoleva lisa artiklis 2 ettenähtud vaidlusküsimusega seotud nimekirjast ja kellest üks võib olla selle riigi kodanik. Selliselt määratud isikud on nimetatud ka käesoleva lisa artiklis 1 ettenähtud teates.

c) Teine vaidluspool määrab käesoleva lisa artiklis 1 nimetatud teate kättesaamisest arvates 30 päeva jooksul soovitatavalt käesoleva lisa artiklis 2 nimetatud asjakohasest nimekirjast kaks liiget, kellest üks võib olla selle riigi kodanik. Kui liikmeid ettenähtud ajavahemiku jooksul ei määrata, võib menetluse algatanud pool kahe nädala jooksul pärast selle ajavahemiku lõppemist taotleda, et määramine toimuks punkti e kohaselt.

d) Vaidluspooled määravad kokkuleppel ametisse erivahekohtu esimehe, kes valitakse soovitatavalt asjakohasest nimekirjast ja kes on kolmanda riigi kodanik, kui pooled ei lepi kokku teisiti. Kui pooled käesoleva lisa artiklis 1 nimetatud teate saamisest arvates 30 päeva jooksul esimehe määramises kokkuleppele ei jõua, toimub määramine vaidluspoolle taotlusel punkti e kohaselt. Taotlus tuleb esitada eespool nimetatud 30päevase ajavahemiku lõppemisest arvates kahe nädala jooksul.

e) Punktide c ja d alusel esitatud taotluste laekumisest arvates 30 päeva jooksul teeb asjakohased määramised ÜRO peasekretär, kui pooled ei lepi kokku, et määramised teeb poolte valitud kolmas isik või kolmas riik. Käesolevas punktis nimetatud määramised tehakse käesoleva lisa artiklis 2 ettenähtud asjakohase nimekirja järgi, konsulteerides vaidluspoolte ja asjakohaste rahvusvaheliste organisatsioonidega. Selliselt määratud liikmed on erinevast kodakondsusest ega tohi olla selle vaidluse ühegi poolte teenistuses, alalised elanikud või kodanikud.

f) Vabanenud ametikoht täidetakse esialgse määramise korra kohaselt.

g) Ühiste huvidega pooled määravad vastastikusel nõusolekul koos kaks liiget. Kui pooltel on erinevad huvid või kui pooled ei jõua ühiste huvide olemasolu suhtes kokkuleppele, määrab igaüks neist kohtusse ühe liikme.

h) Vaidlustes, milles osalevad rohkem kui kaks poolt, kohaldatakse punkte a–f suurimas võimalikus ulatuses.

Artikkel 4

Üldsätted

VII lisa artikleid 4–13 kohaldatakse *mutatis mutandis* käesoleva lisa alusel erivahekohtu menetlusele.

*Artikkel 5***Asjaolude selgitamine**

1. Käesoleva konventsiooni 1) kalandust, 2) merekeskkonna kaitset ja säilitamist, 3) teaduslikke mereuuringuid või 4) meresõitu, sealhulgas kaadamisest tulenevat reostust käsitlevate artiklite tõlgendamise või kohaldamise vaidluse pool võib alati leppida kokku nõudmises, mille kohaselt käesoleva lisa artikli 3 alusel moodustatud erivahekohus korraldab juurd-luse ning selgitab vaidluse asjaolusid.

2. Erivahekohtu lõike 1 alusel paikvaatluse tulemusena saadud tõendeid käsitatakse samaväärsetena poolte omadega, kui pooled ei lepi kokku teisiti.

3. Kõigi vaidluspoolte taotluse korral võib erivahekohus anda soovitusi, millel ei ole otsuse juriidilist jõudu, kuid mis annavad pooltele aluse vaidlusküsimused uuesti läbi vaadata.

4. Lõike 2 kohaselt tegutseb erivahekohus käesoleva lisa alusel, kui pooled ei lepi kokku teisiti.

IX LISA

RAHVUSVAHELISTE ORGANISATSIIONIDE OSALUS

Artikkel 1

Mõisted

Artiklis 305 ja käesolevas lisas tähendab “rahvusvaheline organisatsioon” riikide moodustatud valitsustevahelist organisatsiooni, millele liikmesriigid on andnud üle pädevuse käesoleva konventsiooniga reguleeritud küsimustes, sealhulgas pädevuse sõlmida nendes küsimustes lepinguid.

Artikkel 2

Allakirjutamine

Rahvusvaheline organisatsioon võib käesolevale konventsioonile alla kirjutada, kui tema liikmesriigid on konventsioonile alla kirjutanud. Allakirjutamisel teeb rahvusvaheline organisatsioon deklaratsiooni nende konventsiooniga reguleeritud küsimuste kohta, milles on sellele allakirjutanud liikmesriigid pädevuse organisatsioonile delegeerinud, ning pädevuse laadi ja ulatuse.

Artikkel 3

Kinnitamine ja ühinemine

1. Rahvusvaheline organisatsioon võib hoiule anda kinnitamis- või ühinemiskirja, kui tema liikmete enamus annab või on andnud hoiule oma ratifitseerimis- või ühinemiskirja.

2. Rahvusvahelise organisatsiooni hoiuleantud dokumendid sisaldavad käesoleva lisa artiklites 4 ja 5 ettenähtud kohustuste võtmist ja deklaratsioone.

Artikkel 4

Osaluse ulatus ning õigused ja kohustused

1. Kinnitamis- või ühinemiskiri sisaldab kohustust tunnustada riikide konventsioonist tulenevaid õigusi ja kohustusi küsimustes, milles on konventsiooni osalisriigid organisatsiooni liikmena talle pädevuse delegeerinud.

2. Rahvusvaheline organisatsioon on käesoleva konventsiooni osaline ulatuses, milles tal on käesoleva lisa artiklis 5 nimetatud deklaratsioonide, teadaannete ja teadetega antud pädevus.

3. Rahvusvaheline organisatsioon järgib talle delegeeritud küsimustes õigusi ja kohustusi, mis on tema liikmesriikidel konventsiooni osalisriigina. Rahvusvahelise organisatsiooni liikmesriigid ei teosta pädevust, mille nad on organisatsioonile üle andnud.

4. Rahvusvaheliste organisatsioonide osalus ei suurenda tema liikmesriikide osalisriikide esindatust, sealhulgas otsuste tegemise korral.

5. Rahvusvaheliste organisatsioonide osalus ei anna ühelgi juhul konventsiooni alusel õigusi organisatsiooni liikmesriikidele, kes ei ole konventsiooni osalisriigid.

6. Kui tekib vastuolu rahvusvahelise organisatsiooni konventsioonist tulenevate kohustuste ja organisatsiooni asutamislepingust või muudest asjakohastest õigusaktidest tulenevate kohustuste vahel, on ülimuslikud konventsioonist tulenevad kohustused.

Artikkel 5

Deklaratsioonid, teated ja teadaanded

1. Rahvusvahelise organisatsiooni kinnitamis- või ühinemiskiri sisaldab deklaratsiooni nende konventsiooniga reguleeritavate küsimuste kohta, milles on organisatsiooni liikmesriigid konventsiooni osalisriikidena pädevuse organisatsioonile delegeerinud.

2. Rahvusvahelise organisatsiooni liikmesriik teeb konventsiooni ratifitseerides või sellega ühinedes või siis, kui organisatsioon annab hoiule oma kinnitamis- või ühinemiskirja, olenevalt sellest, kumb on hilisem, deklaratsiooni nende konventsiooniga reguleeritud küsimuste kohta, milles ta on pädevuse organisatsioonile delegeerinud.

3. Osalisriikidel, kes on rahvusvahelise organisatsiooni liikmesriigid, on pädevus neis konventsiooniga reguleeritud küsimustes, mille organisatsioonile delegeerimise kohta need riigid ei ole käesoleva artikli alusel esitanud deklaratsiooni, teadet ega teadaannet.

4. Rahvusvahelised organisatsioonid ja nende liikmesriikidest osalisriigid teavitavad konventsiooni hoiulevõtjat viivitamata pädevuse muutmisest, sealhulgas uutest pädevuse delegeerimistest, mida täpsustatakse lõigetes 1 ja 2 nimetatud deklaratsioonides.

5. Osalisriik võib rahvusvaheliselt organisatsioonilt ja liikmesriikidest osalisriikidelt taotleda teavet selle kohta, kuidas jaotub organisatsiooni ja liikmesriikide vahel pädevus asjakohastes küsimustes. Organisatsioon ja asjaomased liikmesriigid edastavad teabe mõistliku ajavahemiku jooksul. Rahvusvaheline organisatsioon ja liikmesriigid võivad sellist teavet anda ka oma algatusel.

6. Käesoleva artikli alusel edastatavate deklaratsioonide, teadete ja teadaannetega täpsustatakse delegeeritud pädevuse laadi ja ulatust.

Artikkel 6

Vastutus

1. Pooled, kellel on pädevus käesoleva lisa artikli 5 kohaselt, vastutavad konventsioonist tulenevate kohustuste täitmata jätmise ja muu rikkumise eest.

2. Osalisriik võib taotleda rahvusvaheliselt organisatsioonilt või selle liikmesriikidelt teavet teatud küsimuse eest vastutaja kohta. Organisatsioon ja asjaomased liikmesriigid edastavad selle teabe. Kui nimetatud teave jäetakse mõistliku ajavahemiku jooksul andmata või edastatakse vastuoluline teave, vastutatakse selle eest solidaarselt.

Artikkel 7

Vaidluste lahendamine

1. Kinnitamis- või ühinemiskirja hoiule andes või igal ajal pärast seda on rahvusvahelisel organisatsioonil õigus kirjaliku deklaratsiooniga artikli 287 lõike 1 punktide a, c ja d kohaselt valida üks või mitu konventsiooni tõlgendamise või kohaldamise vaidluste lahendamise viisi.

2. XV osa kohaldatakse *mutatis mutandis* konventsiooniosaliste vaidlustele, kui üks või mitu neist on rahvusvahelised organisatsioonid.

3. Kui rahvusvaheline organisatsioon ja üks või mitu tema liikmesriiki moodustavad ühe vaidluspoole või on ühiste huvidega pooled, käsitatakse seda organisatsiooni nõustumisena kohaldada vaidluse lahendamiseks sama menetlust kui liikmesriigid; kui liikmesriik on valinud artikli 287 alusel ainult Rahvusvahelise Kohtu, käsitatakse seda organisatsiooni ja asjaomase liikmesriigi nõustumisena vahekohtuga VII lisa alusel, kui vaidluspooled ei lepi kokku teisiti.

Artikkel 8

XVII osa kohaldatavus

XVII osa kohaldatakse *mutatis mutandis* rahvusvahelisele organisatsioonile, välja arvatud järgmistel juhtudel:

- a) rahvusvahelise organisatsiooni kinnitamis- või ühinemiskirja ei arvestata artikli 308 lõike 1 kohaldamisel;
- b) i) rahvusvahelisel organisatsioonil on ainupädevus artiklite 312–315 kohaldamisel muudetavas küsimuses talle käesoleva lisa artikli 5 alusel antud pädevuse ulatuses;
- ii) artikli 316 lõigete 1, 2 ja 3 kohaldamisel käsitatakse rahvusvahelise organisatsiooni kinnitamis- või ühinemiskirja muudatuse kohta, mis käsitleb käesoleva lisa artikli 5 alusel rahvusvahelise organisatsiooni pädevusse antud küsimusi, iga liikmesriigist osalisriigi kinnitamis- või ühinemiskirjana;
- iii) rahvusvahelise organisatsiooni kinnitamis- või ühinemiskirja ei arvestata artikli 316 lõigete 1 ja 2 kohaldamisel teiste muudatuste korral;
- c) i) rahvusvaheline organisatsioon ei saa konventsiooni artikli 317 alusel denonsseerida, kui mõni tema liikmesriikidest on osalisriik ning vastab käesoleva lisa artiklis 1 ettenähtud nõuetele;
- ii) rahvusvaheline organisatsioon denonsseerib käesoleva konventsiooni, kui mitte ükski tema liikmesriikidest ei ole osalisriik või kui rahvusvaheline organisatsioon ei vasta käesoleva lisa artiklis 1 ettenähtud nõuetele. Denonsseerimine jõustub viivitamata.

ÜRO

10. detsembri 1982. aasta mereõiguse konventsiooni XI osa

RAKENDUSLEPING

KÄESOLEVA LEPINGU OSALISRIIGID,

TUNNUSTADES ÜRO 10. detsembri 1982. aasta mereõiguse konventsiooni (edaspidi "konventsioon") olulist panust rahu, õigluse ja progressi säilitamisel kogu inimkonnale,

KINNITADES veel kord, et väljapoole riikide jurisdiktsiooni jääv merepõhi ning selle all asuv maapõu (edaspidi "süvamerepõhi") ning süvamerepõhja loodusvarad on inimkonna ühisvara,

OLLES TEADLIKUD konventsiooni olulisest rollist merekeskkonna kaitsmisel ja säilitamisel ning kasvavast murest maailma keskkonna üle,

OLLES ARUTANUD ÜRO peasekretäri aruannet, milles käsitletakse aastatel 1990–1994 peetud riikidevahelisi mitteametlikke konsultatsioone konventsiooni XI osa ja muude asjakohaste sätetega (edaspidi "XI osa") seotud küsimuste kohta,

TÄHELDADES poliitilisi ja majanduslikke muutusi, sealhulgas turukeskset lähenemisviisi, mis mõjutavad XI osa rakendamist,

SOOVIDES lihtsustada ülemaailmset osalemist konventsioonis,

OLLES ARVAMUSEL, et XI osa rakendusleping on parim viis seda eesmärki saavutada,

on kokku leppinud järgmises:

Artikkel 1

2. Konventsiooni artikleid 309–319 kohaldatakse käesolevale lepingule samamoodi nagu konventsioonile.

XI osa rakendamine

Artikkel 3

1. Lepingu osalisriigid kohustuvad XI osa rakendama kooskõlas käesoleva lepinguga.

Allakirjutamine

2. Lisa on lepingu lahutamatu osa.

Käesolev leping on konventsiooni artikli 305 lõike 1 punktides a, c, d, e ja f nimetatud riikidele ja üksustele allakirjutamiseks avatud ÜRO peakorteris selle vastuvõtmisest arvates 12 kuu jooksul.

Artikkel 2

Artikkel 4

Käesoleva lepingu ja XI osa suhe

Ühinemise nõusolek

1. Käesoleva lepingu ja XI osa sätteid tõlgendatakse ja kohaldatakse ühtse tervikuna. Käesoleva lepingu ja XI osa vahelise vastuolu korral on ülimuslikud lepingu sätted.

1. Pärast käesoleva lepingu vastuvõtmist tähendab iga konventsiooni suhtes esitatud ratifitseerimis- või kinnitamis- või ühinemiskiri nõusolekut ühineda käesoleva lepinguga.

2. Ükski riik ega üksus ei saa ühineda käesoleva lepinguga, kui ta ei ole eelnevalt ühinenud konventsiooniga või ei ühine sellega samal ajal.

3. Artiklis 3 nimetatud riik või üksus võib oma ühinemise nõusolekut väljendada järgmisel viisil:

a) allakirjutamine, mis ei eelda ratifitseerimist, ametlikku kinnitamist ega artiklis 5 sätestatud korda;

b) ratifitseerimist või ametlikku kinnitamist eeldav allakirjutamine, millele järgneb ratifitseerimine või ametlik kinnitamine;

c) allakirjutamine 5 artiklis sätestatud korras või

d) ühinemine.

4. Konventsiooni artikli 305 lõike 1 punktis f nimetatud üksused kinnitavad ühinemist kooskõlas konventsiooni IX lisaga.

5. Ratifitseerimis-, kinnitamis- või ühinemiskiri antakse hoiule ÜRO peasekretärile.

Artikkel 5

Lihhtmenetlus

1. Kui riik või üksus on enne käesoleva lepingu vastuvõtmist andnud hoiule konventsiooni ratifitseerimis-, kinnitamis- või ühinemiskirja ning on lepingule artikli 4 lõike 3 punkti c kohaselt alla kirjutanud, käsitatakse seda nõusolekuna end siduda käesoleva lepinguga selle vastuvõtmisest arvates 12 kuu pärast, kui riik ei teata hoiulevõtjale enne seda kuupäeva kirjalikult, et ta ei järgi käesolevas artiklis sätestatud lihtsustatud korda.

2. Nimetatud teate saamise korral antakse nõusolek käesoleva lepinguga sidumiseks artikli 4 lõike 3 punkti b kohaselt.

Artikkel 6

Jõustumine

1. Leping jõustub 30 päeva pärast arvates päevast, mil 40 riiki on esitanud artiklite 4 ja 5 alusel nõusoleku, eeldusel et riikide

hulgas on vähemalt seitse riiki, keda nimetatakse ÜRO kolmanda mereõiguse konverentsi II resolutsiooni (edaspidi "II resolutsioon") lõike 1 punktis a ja vähemalt viis neist on arenenud riigid. Leping jõustub 16. novembril 1994, kui jõustumistingimused on selleks ajaks täidetud.

2. Kõigi riikide või üksuste suhtes, kes esitavad oma ühinemisnõusoleku pärast lõikes 1 nimetatud tingimuste täitmist, jõustub leping nõusoleku andmisest arvates 30. päeval.

Artikkel 7

Ajutine kohaldamine

1. Kui leping ei ole 16. novembriks 1994 jõustunud, kohaldavad seda kuni jõustumiseni ajutiselt:

a) riigid, kes on andnud nõusoleku võtta leping vastu ÜRO Peaassambleel, kui riik ei teata hoiulevõtjale kirjalikult, et ta ei kohalda lepingut või kohaldab ainult pärast kirjaliku teate edastamist või allakirjutamist;

b) riigid ja üksused, kes lepingule alla kirjutavad, välja arvatud riik või üksus, kes teavitab hoiulevõtjat allakirjutamise ajal kirjalikult sellest, et ta ei kohalda lepingut ajutiselt;

c) riigid ja üksused, kes annavad ajutise kohaldamise nõusoleku, teavitades hoiulevõtjat sellest kirjalikult;

d) riigid, kes lepinguga ühinevad.

2. Kõik riigid ja üksused kohaldavad lepingut oma siseriiklikke õigusakte järgides alates 16. novembrist 1994 või alates allakirjutamise või teavitamise või ühinemisnõusoleku andmise kuupäevast, kui see on hilisem.

3. Ajutine kohaldamine lõpeb lepingu jõustumise kuupäeval. Igal juhul lõpeb ajutine kohaldamine 16. novembril 1994, kui sel kuupäeval ei ole täidetud artikli 6 lõikes 1 esitatud nõue, mille kohaselt peab olema nõusolek vähemalt seitsmelt II resolutsiooni lõike 1 punktis a nimetatud riigilt, millest vähemalt viis on arenenud riigid.

Artikkel 8

Osalisriigid

1. Lepingus tähendab "osalisriigid" riike, kes on andnud nõusoleku lepinguga ühineda ja kelle suhtes see on jõustunud.

2. Lepingut kohaldatakse *mutatis mutandis* konventsiooni artikli 305 lõike 1 punktides c, d, e ja f nimetatud üksustele, kellest on saanud lepinguosalisel igapäevase koostöö kehtestatud tingimuste kohaselt, ning niivõrd, kuivõrd neid võib pidada lepinguosalisteks.

Selle kinnituseks on täievolilised esindajad lepingule alla kirjutanud.

Koostatud kahekümne kaheksandal juulil tuhande üheksasaja üheksakümne neljandal aastal New Yorgis.

Artikkel 9

Hoiulevõtja

Lepingu hoiulevõtja on ÜRO peasekretär.

Artikkel 10

Autentsed tekstid

Lepingu originaal, mille araabia-, hiina-, hispaania, inglise-, prantsuse- ja venekeelne tekst on võrdselt autentsed, antakse hoiule ÜRO peasekretärile.

LISA

1. JAGU

Osalisriikide kulud ja institutsionaalne korraldus

1. Rahvusvaheline Süvamerepõhja Organisatsioon (edaspidi "organisatsioon") on organisatsioon, mille kaudu osalisriigid XI osas ja käesolevas lepingus ettenähtud süvamerepõhja kasutamise korra kohaselt korraldavad ja kontrollivad süvamerepõhjas toimuvat tegevust, esmajoones süvamerepõhja loodusvarade haldamiseks. Organisatsiooni volitused ja ülesanded on talle antud käesoleva konventsiooni alusel. Organisatsioonil on kooskõlas konventsiooniga erakorralised volitused, mis tulenevad tema süvamerepõhjas toimuva tegevusega seotud volituste kasutamisest ja ülesannete täitmisest ning on selleks vajalikud.

2. Osalisriikide kulude vähendamiseks järgivad konventsiooni ja lepingu alusel asutatavad organid ja allorganid kulutasuvuse põhimõtet. Sama põhimõtet kohaldatakse ka kohtumiste sageduse, kestuse ja ajakava määramisel.

3. Organisatsiooni organite ja allorganite asutamine ja toimimine põhineb järkjärgulisel arengul, arvestades asjakohaste organite ja allorganite vajadusi nii, et nad võiksid süvamerepõhjas toimuva tegevuse eri arengujärgkutes tõhusalt oma kohustusi täita.

4. Organisatsiooni esmaülesandeid täidab konventsiooni jõustumisel assamblee, nõukogu, sekretariaat, õigus- ja tehniline komisjon ning finantskomitee. Majandusliku planeerimise komisjoni ülesandeid täidab õigus- ja tehniline komisjon, kuni nõukogu otsustab teisiti või kuni kinnitatakse esimene kasutamise tööplan.

5. Konventsiooni jõustumise ja esimese kasutamise tööplani kinnitamise vahelisel ajal organisatsioon:

- a) menetleb XI osa ja lepingu kohaselt tööplani kinnitamise taotlusi;
- b) rakendab otsuseid, mis käsitlevad organisatsiooni ettevalmistava komisjoni ja Rahvusvahelise Mereõiguse Kohtu asutamist ettevalmistava komisjoni (edaspidi "ettevalmistuskomisjon") registreeritud esmainvestoreid ja nende tagajateks olevaid riike, sealhulgas nende konventsiooni artikli 308 lõike 5 ja II resolutsiooni lõike 13 kohaseid õigusi ja kohustusi;
- c) jälgib lepingu vormis kinnitatud uurimise tööplaanidele vastavat tegutsemist;
- d) jälgib ja hindab süvamerepõhjas toimuva kaevandamise arengusuundi, sealhulgas analüüsib korrapäraselt maailma metalliturgu ja metallihindu, suundumusi ja väljavaateid;
- e) uurib, milline on süvamerepõhjas toimuva maavarade tootmise võimalik mõju metallide tõenäoliselt kõige enam mõjutatavate maismaatootjate majandusele, et võimalikult vähendada nende raskusi ja aidata nende majandust kohendada, arvestades ettevalmistuskomisjoni sellekohast tööd;
- f) võtab vastu süvamerepõhjas toimuva tegevuse kohta eeskirjad ja korra. Olenemata konventsiooni III lisa artikli 17 lõike 2 punktide b ja c, arvestatakse nimetatud eeskirjades ja korras lepingu tingimusi, viivitusi merepõhja tööstuslikul kaevandamisel ja süvamerepõhjas toimuva tegevuse tõenäolist edenemiskiirust;
- g) võtab vastu merekeskkonna kaitse ja säilitamise norme sisaldavad eeskirjad ja korra;
- h) edendab ja soodustab süvamerepõhjas toimuva tegevusega seotud teaduslikke mereuuringuid ning kogub ja levitab selliste uuringute ja analüüside tulemusi, pannes eriti rõhku süvamerepõhjas toimuva tegevuse keskkonnamõju uuringutele;

- i) kogub teadusteavet ja jälgib süvamerepõhjas toimuva tegevuse, esmajoonelise merekeskkonna kaitse ja säilitamise seisukohalt olulise tehnoloogia arengut;
 - j) hindab geoloogiliste uuringute andmeid;
 - k) töötab õigel ajal välja kasutamist, sealhulgas merekeskkonna kaitset ja säilitamist reguleerivad eeskirjad ja korra.
6. a) Nõukogu vaatab uurimise tööplaani kinnitamiseks esitatud taotluse läbi pärast õigus- ja tehniliselt komisjonilt sellekohase soovitusel. Uurimise tööplaani kinnitamiseks esitatud taotlust menetletakse konventsiooni, sealhulgas selle III lisa ja käesoleva lepingu sätete alusel, arvestades järgmist:
- i) kui uurimise tööplaani esitab riik või üksus või sellise üksuse koostisosa, kes on nimetatud II resolutsiooni lõike 1 punkti a alapunktis ii või iii ja kes ei ole süvamerepõhjas enne konventsiooni jõustumist tegevust alustanud registreeritud esmainvestorid ega tema õigusjärglased, loetakse tööplaani sobivaks nii finants- kui tehniliste kriteeriumide alusel, kui toetajariik või -riigid tõendavad, et taotleja on uuringutele ja uurimisele kulutanud vähemalt 30 miljonit USA dollarit ning sellest vähemalt 10 % tööplaanis nimetatud ala leidmiseks, mõõdistamiseks ja hindamiseks. Kui tööplaani muus suhtes vastab konventsioonile ning selle alusel vastuvõetud eeskirjadele ja korrale, kinnitab nõukogu selle lepingu kujul. Käesoleva lisa 3. jao lõiget 11 tõlgendatakse ja kohaldatakse sellega kooskõlas;
 - ii) olenemata II resolutsiooni lõike 8 punktist a, võib registreeritud esmainvestor nõuda uurimise tööplaani kinnitamist konventsiooni jõustumisest arvates 36 kuu jooksul. Uurimise tööplaani sisaldab dokumente, aruandeid ja muid ettevalmistuskomisjonile enne ja pärast registreerimist esitatud andmeid ning vastavustunnistust, milles on esitatud aruanne ettevalmistuskomisjoni II resolutsiooni lõike 11 punkti a alusel esmainvestorile kehtestatud korrast tulenevate kohustuste täitmise kohta. Niisugune tööplaani loetakse kinnitatuks. Kinnitatud tööplaani on XI osa ja käesoleva lepingu kohaselt organisatsiooni ja registreeritud esmainvestori vahel sõlmitud lepingu vormis. II resolutsiooni lõike 7 punkti a alusel makstav 250 000 USA dollari suurune teenustasu loetakse uurimisetapiga seonduvaks tasuks käesoleva lisa 8 jao lõike 3 alusel. Käesoleva lisa 3. jao lõiget 11 tõlgendatakse ja kohaldatakse sellega kooskõlas;
 - iii) kooskõlas mittediskrimineerimise põhimõttega sisaldab punkti a alapunktis i nimetatud riigi või üksuse või üksuse osaga sõlmitud leping korda, mis on samalaadne ja vähemalt sama soodne kui see, mis on kokku lepitud punkti a alapunktis ii nimetatud registreeritud esmainvestoriga. Kui punkti a alapunktis i nimetatud riigile või üksusele või üksuse osale võimaldatakse soodsamat korda, võimaldab nõukogu samalaadset ja vähemalt sama soodsat korda punkti a alapunktis ii nimetatud registreeritud esmainvestori võetud õiguste ja kohustuste suhtes eeldusel, et see kord ei mõjuta ega kahjusta organisatsiooni huve;
 - iv) tööplaani kinnitamise taotlust punkti a alapunktis i või ii kohaselt toetav riik võib olla osalisriik või käesolevat lepingut artikli 7 alusel ajutiselt kohaldav riik või riik, kes on organisatsiooni ajutine liige kooskõlas lõikega 12;
 - v) II resolutsiooni lõike 8 punkti c tõlgendatakse ja kohaldatakse punkti a alapunkti iv alusel.
- b) Uurimise tööplaani kinnitatakse konventsiooni artikli 153 lõike 3 alusel.
7. Tööplaani kinnitamise taotlusele lisatakse kavandatava tegevuse võimaliku keskkonnamõju hinnang ning okeanograafiliste ja lähtejoone keskkonnauuringute programm kooskõlas organisatsiooni eeskirjade ja korraga.
8. Lõike 6 punkti a alapunktis i või ii kohase uurimise tööplaani kinnitamise taotlusele kohaldatakse käesoleva lisa 3. jao lõikes 11 nimetatud korda.

9. Uurimise tööplaani kinnitatakse 15 aastaks. Uurimise tööplaani aegumisel taotleb töövõtja kasutamise tööplaani kinnitamist, kui ta ei ole seda juba teinud või kui uurimise tööplaani ei ole pikendatud. Töövõtjad võivad uurimise tööplaani pikendada kuni viieks aastaks. Pikendamine kinnitatakse, kui töövõtja on tööplaani nõuete täitmiseks heauskselt pingutanud, kuid ei ole suutnud temast olenemata põhjustel lõpetada vajalikke ettevalmistusteid kasutamisetapi alustamiseks või kui majandusolud ei võimalda siirduda kasutamisetappi.

10. Konventsiooni III lisa artikli 8 alusel organisatsioonile reserveeritavad alad määratakse uurimise tööplaani kinnitamise taotlust või uurimise ja kasutamise tööplaani kinnitamise taotlust menetledes.

11. Olenemata lõikest 9, kaotab vähemalt ühe riigi toetatav kinnitatud uurimise tööplaani kehtivuse, kui see riik lõpetab käesoleva lepingu ajutise kohaldamise ja ei ole saanud kooskõlas artikliga 12 ajutiseks liikmeks ega osalisriigiks.

12. Käesoleva lepingu jõustumisel võivad lepingu artiklis 3 nimetatud riigid ja üksused, kes on seda vastavalt artiklile 7 ajutiselt kohaldanud ja kelle suhtes see ei ole jõustunud, olla edasi kuni lepingu nende suhtes jõustumiseni organisatsiooni ajutised liikmed kooskõlas järgmiste punktidega.

- a) Kui käesolev leping jõustub enne 16. novembrit 1996, on niisugustel riikidel ja üksustel õigus jätkata organisatsiooni ajutise liikmena, teatades lepingu hoiulevõtjale oma sellekohasest kavatsusest. Liikmesus lõpeb kas 16. novembril 1996 või käesoleva lepingu ja konventsiooni jõustumisel selle liikme suhtes, olenevalt sellest, kumb kuupäev on varasem. Nõukogu võib asjaomase riigi või üksuse taotlusel pikendada liikmesust 16. novembrist 1996 kuni kaks aastat, kui nõukogu arvates on see riik või üksus püüdnud heauskselt saada lepingu ja konventsiooni osaliseks.
- b) Kui käesolev leping jõustub pärast 15. novembrit 1996, võivad sellised riigid ja üksused taotleda nõukogult organisatsiooni ajutise liikme staatust kuni 16. novembrini 1998. Ajutise liikme staatust jõustub taotluse esitamise kuupäeval, kui nõukogu arvates on see riik või üksus püüdnud heauskselt saada lepingu ja konventsiooni osaliseks.
- c) Riigid ja üksused, kes on punktide a ja b alusel ajutised liikmed, kohaldavad XI osa ja käesoleva lepingu tingimusi kooskõlas oma siseriiklike õigusaktide ja aastaeelarve eraldistega ning neil on teiste liikmetega samad õigused ja kohustused, sealhulgas:
 - i) kohustus osaleda väljaarvutatud sissemaksete kava kohaselt oma organisatsiooni halduseelarves;
 - ii) õigus toetada uurimise tööplaani kinnitamise taotlust. Rohkem kui ühe riigi kodakondsusega füüsilistest või juriidilistest isikutest koosnevate üksuste uurimise tööplaani kinnitatakse ainult juhul, kui kõik kodakondsusriigid on osalisriigid või ajutised liikmed;
- d) Olenemata lõikest 9 lõpeb lepingu vormis kinnitatud tööplaani, mida riik punkti c alapunkti ii kohaselt toetab, kui liikmesus lõpeb ning see riik või üksus ei ole saanud osalisriigiks.
- e) Kui selline liige on jätnud oma sissemakse tegemata või ei ole muul viisil täitnud käesoleva lõike alusel oma kohustusi, lõpeb tema ajutine liikmesus.

13. Konventsiooni III lisa artiklis 10 nimetatud mitterahuldav tegevus tähendab, et töövõtja ei ole täitnud kinnitatud tööplaani nõudeid, hoolimata kirjalikust hoiatusest või hoiatustest, mille organisatsioon on töövõtjale täitmiseks edastanud.

14. Organisatsioonil on oma eelarve. Kuni käesoleva lepingu jõustumise aastale järgneva aasta lõpuni kaetakse organisatsiooni halduskulud ÜRO eelarvest. Pärast seda kaetakse organisatsiooni halduskulud konventsiooni artikli 171 alapunkti a ja artikli 173 ning käesoleva lepingu kohaselt liikmete, sealhulgas ajutiste liikmete sissemaksetest, kuni organisatsioon saab nende kulude katmiseks piisavalt vahendeid muudest allikatest.

Halduskulude kandmisel ei kasuta organisatsioon konventsiooni artikli 174 lõikes 1 sätestatud laenuvõtmise volitusi.

15. Organisatsioon töötab konventsiooni artikli 162 lõike 2 punkti o alapunkti ii alusel välja ja võtab vastu käesoleva lisa 2., 5., 6., 7. ja 8. jaos nimetatud eeskirjad ja korra ning täiendavad eeskirjad ja korra, mis on vajalikud uurimise ja kasutamise tööplaanide kinnitamise hõlbustamiseks kooskõlas järgmiste punktidega:

- a) nõukogu võib alustada eeskirjade ja korra väljatöötamist igal ajal, kui ta peab seda vajalikuks süvamerepõhjas toimuva tegevuse jaoks või kui ta otsustab alustada tööstuslikku tootmist või kui seda taotleb riik, kelle kodanik kavatseb esitada kinnitamiseks kasutamise tööplaani;
- b) kui punktis a nimetatud riik esitab asjakohase taotluse, kehtestab nõukogu konventsiooni artikli 162 lõike 2 punkti o kohaselt niisugused eeskirjad ja korra taotluse esitamisest arvates kahe aasta jooksul;
- c) kui nõukogu ei ole eeskirju ega korda ettenähtud aja jooksul välja töötanud ja kasutamise tööplaani taotlust menetletakse, arutab nõukogu tööplaani ja kinnitab selle ajutiselt, lähtudes konventsioonist ja ajutiselt kehtestatud eeskirjadest ja korrast või lähtudes konventsioonist ja käesoleva lisa tingimustest ja põhimõtetest ning töövõtja mittediskrimineerimise põhimõttest.

16. Organisatsioon arvestab XI osa ja käesoleva lepingu kohaselt eeskirju ja korda vastu võttes XI osa sätetega seotud eeskirjade ja korra ning soovitude eelnõusid, mis sisalduvad ettevalmistuskomisjoni aruannetes ja soovitudes.

17. Konventsiooni XI osa 4. jao asjakohaseid sätteid tõlgendatakse ja kohaldatakse käesoleva lepingu kohaselt.

2. JAGU

Ettevõtte

1. Organisatsiooni sekretariaat täidab ettevõtte ülesandeid seni, kuni ettevõtte alustab iseseisvat tegevust. Organisatsiooni peasekretär määrab ettevõtte töötajate hulgast ajutise peadirektori, kelle ülesanne on jälgida, et sekretariaat neid ülesandeid täidab.

2. Nimetatud ülesanded on:

- a) jälgida merepõhja süvakaevandamise arengusuundi, sealhulgas analüüsida korrapäraselt maailma metallituru olusid, metallihindu, suundumusi ja väljavaateid;
- b) hinnata süvamerepõhjas toimuva tegevusega seotud teaduslike mereuuringute tulemusi, pöörates eriti tähelepanu keskkonnamõju uuringutele;
- c) hinnata kättesaadavaid geoloogiliste uuringute ja uurimise andmeid, sealhulgas sellise tegevuse kriteeriume;
- d) hinnata süvamerepõhjas toimuva tegevuse tehnoloogilist arengut, esmajoones merekeskkonna kaitsmise ja säilitamise tehnoloogiat;
- e) hinnata organisatsioonile reserveeritud alade kohta olevat teavet;
- f) hinnata ühisettevõtteid käsitlevaid ettepanekuid;

- g) koguda teavet saadaoleva väljaõppinud tööjõu kohta;
- h) uurida juhtimispoliitika võimalusi ettevõtte juhtimiseks tegevuse eri etappidel.

2. Ettevõtte teeb oma esialgsed merepõhja süvakaevandamise operatsioonid ühisettevõtete kaudu. Kui nõukogu kinnitab muu üksuse kui ettevõtte tööplaani või saab ettevõtte osalusega ühisettevõtte tegutsemise taotluse, tõstatab nõukogu ettevõtte iseseisva tegevuse küsimuse. Kui ettevõtte osalusega toimuva ühisettevõtte tegevuses järgitakse usaldusväärseid äripõhimõtteid, annab nõukogu konventsiooni artikli 170 lõike 2 kohaselt välja iseseisvat toimimist sätestava korralduse.

3. Osalisriikide kohustust rahastada ettevõtte kaevandamistöid konventsiooni IV lisa artikli 11 lõike 3 alusel ei kohaldata ning osalisriikidel ei ole kohustust rahastada ettevõtte kaevandamistöid ega ettevõtte osalusega ühisettevõtte tegevust.

4. Töövõtja kohustusi kohaldatakse ettevõttele. Olenemata konventsiooni artikli 153 lõikest 3 ja III lisa artikli 3 lõikest 5 kinnitatakse ettevõtte tööplaani organisatsiooni ja ettevõtte vahel sõlmitud lepingu vormis.

5. Kui töövõtja on organisatsioonile eraldanud reserveeritud ala, on tal eelisõigus luua ettevõtte osalusel ühisettevõtte selle ala uurimiseks ja kasutamiseks. Kui ettevõtte ei esita reserveeritud ala kohta tööplaani kinnitamise taotlust organisatsiooni sekretariaadist sõltumatu tegevuse alustamisest arvates 15 aasta jooksul või selle ala organisatsioonile reserveerimisest arvates 15 aasta jooksul, olenevalt sellest, kumb on hilisem, on asjakohasel töövõtjal õigus taotleda selle ala kohta tööplaani eeldusel, et ta heauskselt pakub ettevõttele võimalust osaleda ühisettevõttes.

6. Konventsiooni artikli 170 lõike 4 ja IV lisa ettevõtet käsitlevaid sätteid tõlgendatakse ja kohaldatakse käesoleva jao kohaselt.

3. JAGU

Otsuste tegemine

1. Organisatsiooni üldised tegevuspõhimõtted määrab assamblee koostöös nõukoguga.
2. Üldjuhul tehakse otsused organisatsiooni organites konsensuse alusel.
3. Kui kõik võimalused otsuse konsensuse alusel tegemiseks on ära kasutatud, teeb assamblee otsused menetlusküsimustes kohalviibivate ja hääletamisel osalevate liikmete häälteenamusega ning sisulistes küsimustes kohalviibivate ja hääletamisel osalevate liikmete kahekolmandikulise häälteenamusega, nagu on ette nähtud konventsiooni artikli 159 lõikes 8.
4. Assamblee teeb otsused küsimustes, milles nõukogul on samuti pädevus, või haldus-, eelarve- või finantsküsimustes nõukogu soovitude alusel. Kui assamblee nõukogu soovitusel ei nõustu, edastatakse küsimus nõukogule täiendavaks aruteluks. Nõukogu vaatab küsimused assamblee avaldatud arvamuste alusel uuesti läbi.
5. Kui kõik võimalused otsuse konsensuse alusel tegemiseks on ära kasutatud, teeb nõukogu otsused menetlusküsimustes kohalviibivate ja hääletamisel osalevate liikmete häälteenamusega ning sisulistes küsimustes kohalviibivate ja hääletamisel osalevate liikmete kahekolmandikulise häälteenamusega, kui konventsiooniga ei nähta ette otsuste tegemist konsensuse alusel ning kui niisuguste otsuste vastu ei ole kumbki lõikes 9 nimetatud koja enamik. Otsuste tegemisel püüab nõukogu toetada organisatsiooni kõigi liikmete huve.

6. Nõukogu võib otsuse tegemise edasiste läbirääkimiste võimaldamiseks edasi lükata, kui selgub, et kõik võimalused konsensuse saavutamiseks ei ole veel ära kasutatud.
7. Assamblee või nõukogu otsused, millel on finants- või eelarveline mõju, põhinevad finantskomitee soovitusel.
8. Konventsiooni artikli 161 lõike 8 punkte b ja c ei kohaldata.
9. a) Kõiki lõike 15 punktide a–c alusel valitud riikide rühmi käsitatakse nõukogus hääletamisel kodadena. Lõike 15 punktide d ja e alusel valitud arengumaid käsitatakse nõukogus hääletamisel kui ühtset koda.
- b) Enne nõukogu liikmete valimist koostab assamblee nimekirja riikidest, kes vastavad lõike 15 punktides a–d nimetatud riikide rühmade kriteeriumidele. Kui riik vastab enam kui ühe rühma liikmesuse kriteeriumidele, võib teda nõukogusse valimiseks esitada ainult üks rühm, keda ta nõukogus hääletamisel esindab.
10. Iga lõike 15 punktides a–d nimetatud rühma esindavad nõukogus selle rühma nimetatud liikmed. Iga rühm esitab nii palju kandidaate, kui on talle eraldatud kohti. Kui võimalike kandidaatide hulk igas lõike 15 punktides a–d nimetatud rühmas ületab sellele rühmale eraldatud kohtade arvu, kohaldatakse üldjuhul rotatsiooni põhimõtet. Kõikide rühmade liikmed otsustavad, kuidas seda põhimõtet selles rühmas kohaldada.
11. a) Nõukogu kiidab heaks õigus- ja tehnilise komisjoni soovitusel kinnitada tööplaan, kui nõukogu ei otsusta oma kohalviibivate ja hääletamisel osalevate liikmete kahekolmandikulise häälteenamusega, sealhulgas nõukogu kõigi kodade kohalviibivate ja hääletamisel osalevate liikmete häälteenamusega jätta tööplaan kinnitamata. Kui nõukogu ei tee tööplaani kinnitamise soovitusel kohta otsust ettenähtud tähtaja jooksul, loetakse selle tähtaja lõppedes, et nõukogu on soovitusel heaks kiitnud. Ettenähtud tähtaeg on 60 päeva, kui nõukogu ei otsusta määrata pikemat tähtaega. Kui komisjon soovib jätta tööplaani kinnitamata või soovitusel ei anna, võib nõukogu tööplaani sellest olenemata kinnitada oma sisulistes küsimustes otsuste tegemise korra kohaselt.
- b) Konventsiooni artikli 162 lõike 2 punkti j ei kohaldata.
12. Kui tekib vaidlus tööplaani kinnitamata jätmisega seoses, esitatakse see lahendamiseks konventsioonis sätestatud vaidluste lahendamise menetluste kohaselt.
13. Hääletamisele pandud otsused tehakse õigus- ja tehnilises komisjonis kohalviibivate ja hääletamisel osalevate liikmete häälteenamusega.
14. Konventsiooni XI osa 4. jao alajaotisi B ja C tõlgendatakse ja kohaldatakse käesoleva jao alusel.
15. Nõukogu koosseis on 36 organisatsiooni liiget, kelle assamblee on valinud järgmiselt:
- a) neli liiget nende osalisriikide hulgast, kes viimase viie aasta jooksul, mille kohta statistika on kättesaadav, on süvamerepõhjust ammutavatest maavaradest valmistatud tooret tarbinud üle 2 % maailma tarbimismahust või kelle netoimport on olnud üle 2 % maailma impordimahust eeldusel, et nende seas on üks Ida-Euroopa riik, kelle sisemajanduse kogutoodang on piirkonna suurim, ja soovi korral riik, kelle sisemajanduse kogutoodang on konventsiooni jõustumiskuupäeval suurim;
- b) neli liiget nende kaheksa osalisriigi hulgast, kes on teinud otse või oma kodanike kaudu suurimaid investeeringuid süvamerepõhjust toimuva tegevuse ettevalmistamisse ja korraldamisse;
- c) neli liiget nende osalisriikide hulgast, kes oma jurisdiktsiooni all oleva ala toodangu põhjal on peamised süvamerepõhjust maavarade netoeksportijad, sealhulgas vähemalt kaks arengumaad, kelle majanduses on nende maavarade ekspordil suur osatähtsus;

- d) kuus erihuve esindavat liiget arengumaade hulgast. Erihuvidega riikide hulka kuuluvad suure rahvaarvuga riigid, sisemaariigid ja ebasoodsa geograafilise asendiga riigid, saarestikuriigid, riigid, kes on süvamerepõhja maavarade peamised importijad, riigid, kes on selliste maavarade võimalikud tootjad ning kõige vähem arenenud riigid;
 - e) kaheksateist liiget, kes on valitud kohtade tasakaalustatud geograafilise jaotuse põhimõttel eeldusel, et igast geograafilisest piirkonnast valitakse käesoleva lõike alusel vähemalt üks liige. Geograafilised piirkonnad on selles tähenduses Aafrika, Aasia, Ida-Euroopa, Ladina-Ameerika ja Kariibi mere piirkond ning Lääne-Euroopa ja muud riigid.
16. Konventsiooni artikli 161 lõiget 1 ei kohaldata.

4. JAGU

Läbivaatamise konverents

Konventsiooni artikli 155 lõigete 1, 3 ja 4 läbivaatamise konverentsi käsitlevaid sätteid ei kohaldata. Olenemata konventsiooni artikli 314 lõikest 2 võib assamblee nõukogu soovitusel igal ajal vaadata läbi konventsiooni artikli 155 lõikes 1 nimetatud küsimused. Käesoleva lepingu ja XI osa muudatused tehakse konventsiooni artiklites 314, 315 ja 316 sätestatud korra alusel, eeldusel et konventsiooni artikli 155 lõikes 2 ettenähtud põhimõtteid, korda ja muid tingimusi ei muudeta ja lõikes 5 nimetatud õigusi ei mõjutata.

5. JAGU

Tehnoloogia edasiandmine

1. Lisaks konventsiooni artikli 144 sätetele reguleerivad tehnoloogia edasiandmist XI osa alusel järgmised põhimõtted:
- a) ettevõtte ja arengumaad, kes soovivad omandada merepõhja süvakaevandamise tehnoloogiat, püüavad sellist tehnoloogiat hankida vabaturult õiglastel ja põhjendatud kaubandustingimustel või ühissettevõtete kaudu;
 - b) kui ettevõtte või arengumaa ei suuda merepõhja süvakaevandamise tehnoloogiat hankida, võib organisatsioon nõuda, et kõik töövõtjad või ükskõik milline neist ja neid toetav riik või riigid teevad koostööd, et hõlbustada sellist tehnoloogiat õiglastel ja põhjendatud kaubandustingimustel hankida soovival ettevõttel või tema osalusega ühissettevõttel või arengumaal või arengumaadel selle tehnoloogia hankimist kooskõlas intellektuaalomandi kaitse põhimõtetega. Osalisriigid võtavad kohustuse teha sel eesmärgil organisatsiooniga koostööd ja tagada, et organisatsiooniga teevad koostööd nende toetatavad töövõtjad;
 - c) üldjuhul toetavad osalisriigid süvamerepõhjas toimuva tegevuse suhtes asjaomaste poolte rahvusvahelist tehnika- ja teaduskoostööd või edendavad koolitust, tehnilist abi ja teaduskoostöö programme mereteaduse ja -tehnoloogia ning merekeskkonna kaitse ja säilitamise valdkonnas.
2. Konventsiooni III lisa artiklit 5 ei kohaldata.

6. JAGU

Tootmispoliitika

1. Organisatsiooni tootmispoliitika tugineb järgmistele põhimõtetele:
- a) süvamerepõhjas arendatakse loodusvarasid kooskõlas usaldusväärsete äripõhimõtetega;
 - b) süvamerepõhjas toimuvale tegevusele kohaldatakse üldist tolli- ja kaubanduskokkulepet, selle asjakohaseid lepinguid ning neile järgnevaid või neid asendavaid kokkuleppeid;

- c) süvamerepõhjas toimuvat tegevust ei subsideerita, kui see ei ole punktis b nimetatud lepingutega lubatud. Käesolevates põhimõtetes käsitatakse subsideerimist punktis b nimetatud lepingute tähenduses;
- d) süvamerepõhjas ja mujalt kaevandatud maavarade vahelist diskrimineerimist ei ole. Nendele maavaradele ega nendest toodetud toormele ei kehti soodustatud turulepääs niisuguste meetmete abil nagu:
- i) tolli- või muud kaubandustõkked;
 - ii) soodustused, mille kehtestavad osalisriigid oma riigi äriühingute või nende kodakondsusega või nende kontrollitavate füüsiliste või juriidiliste isikute toodetud maavaradele või toormele;
- e) organisatsiooni kinnitatud kaevandamispiirkonna kasutamise tööplaanis esitatakse tootmiskava, sealhulgas selle plaani alusel hinnanguline maksimaalne maavarade aastatoodang;
- f) punktis b nimetatud lepinguid käsitlevate vaidluste lahendamisele kohaldatakse järgmisi sätteid:
- i) kui asjaomased osalisriigid on lepingupooled, lahendatakse vaidlused lepingutes ettenähtud vaidluste lahendamise korra alusel;
 - ii) kui üks või mitu asjaomast osalisriiki ei ole lepingupooled, lahendatakse vaidlused konventsioonis ettenähtud vaidluste lahendamise korra alusel;
- g) kui punktis b nimetatud lepingute alusel järeldatakse, et osalisriik on kasutanud keelatud subsideerimist või on teist osalisriiki kahjustanud ning asjaomane osalisriik või osalisriigid ei ole võtnud meetmeid, võib osalisriik nõuda, et nõukogu võtaks asjakohaseid meetmeid.
2. Lõikes 1 esitatud põhimõtted ei mõjuta lõike 1 punktis b nimetatud lepingutest tulenevaid õigusi ja kohustusi ega asjakohaseid vabakaubandus- või tolliliidulepinguid, mis käsitlevad osalisriike, kes on niisuguste lepingute pooled.
3. Kui töövõtja nõustub subsiidiumidega, mis ei ole lõike 1 punktis b nimetatud lepingutes lubatud, käsitatakse seda süvamerepõhjas toimuva tegevuse tööplaani sisaldava lepingu põhitingimuste rikkumisena.
4. Kui osalisriigil on alust arvata, et on rikutud lõike 1 punkte b–d või lõiget 3, võib ta lõike 1 punkti f või g alusel algatada vaidluste lahendamise menetluse.
5. Osalisriik võib igal ajal juhtida tähelepanu nõukogu tegevusele, mis on tema arvates vastuolus lõike 1 punktidega b–d.
6. Organisatsioon töötab välja eeskirjad ja menetlused, millega tagatakse käesoleva jao, sealhulgas tööplaanide kinnitamist reguleerivate eeskirjade ja korra kohaldamine.
7. Konventsiooni artikli 151 lõikeid 1–7 ja 9, artikli 162 lõike 2 punkti q, artikli 165 lõike 2 punkti n ja III lisa artikli 6 lõiget 5 ja artiklit 7 ei kohaldata.

7. JAGU

Majandusabi

1. Organisatsiooni abi niisugustele arengumaadele, kelle eksporditulu või majandus oluliselt kannatab maavara hinna või ekspordimahu alanemise tõttu, mis on otseselt süvamerepõhjas toimuva tegevuse tulemus, tugineb järgmistele põhimõtetele:
- a) organisatsioon asutab organisatsiooni halduskulude katmisest ülejäävate vahendite alusel majandusabifondi. Sel eesmärgil eraldatava summa määrab nõukogu perioodiliselt finantskomitee soovitusel. Majandusabifondi loomiseks kasutatakse ainult vahendeid, mis on saadud ettevõtte ja muude töövõtjate ettenähtud maksetest ja vabatahtlikest sisse maksetest;

- b) organisatsiooni majandusabifondist abistatakse maismaatootjatest arengumaid, kellele süvamerekaevandamine põhjustab majandusraskusi;
 - c) organisatsioon annab asjakohastele maismaatootjatest arengumaadele fondist abi asjakohases koostöös ülemaailmsete või piirkondlike arenguasutustega, kellel on niisuguste abiprogrammide korraldamiseks infrastruktuur ja kogemused;
 - d) abi ulatus ja kestus määratakse igal üksikjuhul eraldi. Seda tehes võetakse arvesse nendes riikides täheldatud raskuste laadi ja ulatust.
2. Konventsiooni artikli 151 lõiget 10 rakendatakse lõikes 1 nimetatud majandusabimeetmete abil. Konventsiooni artikli 160 lõike 2 punkti l, artikli 162 lõike 2 punkti n, artikli 164 lõike 2 punkti d, artikli 171 alapunkti f ja artikli 173 lõike 2 punkti c tõlgendatakse sellega kooskõlas.

8. JAGU

Lepingute finantstingimused

1. Lepingute finantstingimusi reguleerivad eeskirjad ja kord töötatakse välja järgmistest põhimõtetest lähtudes:
 - a) organisatsioonile maksete tegemise süsteem on õiglane nii töövõtja kui ka organisatsiooni suhtes ning sisaldab sobivaid vahendeid, mis võimaldavad teha kindlaks, et töövõtja toimib sellega kooskõlas;
 - b) maksemäärad on samades piirides nagu need, mida kasutatakse samade või samalaadsete maavarade maismaatootjate suhtes, et vältida süvamerekaevandajatele konkurentsieelise tekitamist või nende panemist vähem soodsasse olukorda;
 - c) süsteem ei tohi olla liiga keeruline ega tekitada organisatsioonile või töövõtjale liigseid halduskulusid. Arvesse tuleb võtta kasutustasu süsteemi või ühendatud kasutustasu ja kasumiosaluse süsteemi. Kui otsustatakse kasutada alternatiivset süsteemi, võib töövõtja valida, millist tema lepingule kohaldada. Alternatiivset süsteemi vahetatakse töövõtja ja organisatsiooni kokkuleppel;
 - d) tööstusliku tootmise alguskuupäevast makstakse kindlaksmääratud aastamaksu. Seda maksu võib vähendada alapunkti c alusel makstavate muude maksete arvelt. Maksu suuruse määrab nõukogu;
 - e) maksesüsteemi võib perioodiliselt muuta, võttes arvesse muutunud asjaolusid. Muudatusi kohaldatakse mittediskrimineerival viisil. Muudatusi võib olemasolevatele lepingutele kohaldada ainult töövõtja valimisel. Alternatiivset süsteemi vahetatakse töövõtja ja organisatsiooni kokkuleppel;
 - f) neile põhimõtetele tuginevaid eeskirju ja korda käsitlevaid vaidlusi lahendatakse konventsioonis sätestatud vaidluste lahendamise menetluste kohaselt.
2. Konventsiooni III lisa artikli 13 lõikeid 3–10 ei kohaldata.
3. Konventsiooni III lisa artikli 13 lõike 2 rakendamisel on ühe etapiga, uurimis- või kasutamisetapiga piirduva tööplaani kinnitamise taotluse menetlustasu 250 000 USA dollarit.

9. JAGU

Finantskomitee

1. Käesolevaga asutatakse finantskomitee. Komitee koosseisus on 15 finantsküsimustes kvalifitseeritud liiget. Osalisriigid nimetavad kandidaadid, kes vastavad rangeimatele pädevus- ja aususnõuetele.

2. Igal osalisriigil võib komitees olla ainult üks liige.
3. Finantskomitee liikmed valib assamblee, arvestades tasakaalustatud geograafilise esindatuse ja erihuvide esindatuse põhimõtet. Iga 3. jao lõike 15 punktides a, b, c ja d nimetatud riikide rühm on komitees esindatud vähemalt ühe liikmega. Senikaua, kuni organisatsiooni halduskulud kaetakse ainult sissemaksetest, kuuluvad komitee liikmete hulka organisatsioon halduseelarve viie suurima maksja esindajad. Seejärel valitakse iga rühma esitatud kandidaatide hulgast üks liige, piiramata õigust valida igast rühmast veel liikmeid.
4. Finantskomitee liikmed on ametis viis aastat. Neid on õigus järgmiseks ametiajaks tagasi valida.
5. Finantskomitee liikme surma, töövõimetuse või tagasiastumise korral enne ametiaja lõppu valib assamblee ülejäänud ametiajaks liikme samast geograafilisest piirkonnast või riikide rühmast.
6. Finantskomitee liikmetel ei tohi olla finantshuve neis asjus, mille kohta komitee annab soovitusi. Liikmed ei avalikusta ka pärast oma ametiaja lõppu konfidentsiaalset teavet, mis on neile seose ametikohustuste täitmisega teatavaks saanud.
7. Assamblee ja nõukogu arvestavad otsuste tegemisel finantskomitee soovitusi järgmistes küsimustes:
 - a) organisatsiooni organite finantseeskirjade ja -korra eelnõud ja organisatsioon finantsjuhtimine ja finantshaldus;
 - b) konventsiooni artikli 160 lõike 2 punkti e kohaselt organisatsiooni halduseelarvesse liikmete tehtavate sissemaksete hindamine;
 - c) kõik asjakohased finantsküsimused, sealhulgas organisatsiooni peasekretäri konventsiooni artikli 172 kohaselt ettevalmistatav aastaelarve ning sekretariaadi tööplaanide rakendamise finantsaspektid;
 - d) halduseelarve;
 - e) osalisriikide käesoleva lepingu ja XI osa rakendamisest tulenevad rahalised kohustused ning organisatsiooni vahenditest tehtavaid kulutusi eeldavate ettepanekute ja soovitude halduslikud ja eelarvelised tagajärjed;
 - f) süvamerepõhjas toimuva tegevuse tulemusena saadavate rahalise ja muu majandusliku kasu õiglast jaotamist käsitlevad eeskirjad ja kord ning nende põhjal tehtavad otsused.
8. Finantskomitee menetlusküsimusi käsitlevad otsused võetakse vastu kohalviibivate ja hääletusel osalevate liikmete häälteenamusega. Sisulistes küsimustes langetatakse otsus konsensuse alusel.
9. Konventsiooni artikli 162 lõike 2 punktis y ettenähtud nõue asutada finantsasjadega tegelev allorgan loetakse täidetuks finantskomitee loomisega käesoleva jao alusel.

II LISA

EUROOPA ÜHENDUSE AMETLIKU KINNITAMISE DOKUMENT

Euroopa Ühendus annab edasi oma tervitused Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peasekretärile ja tal on au anda hoiule oma kinnitamiskiri, millega ta kinnitab ametlikult 10. detsembri 1982. aasta Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni mereõiguse konventsiooni ja 10. detsembri 1982. aasta Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni mereõiguse konventsiooni XI osa rakenduslepingut, mille Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Peaassamblee võttis vastu 28. juulil 1994.

Selle kirja hoiuleandmisega on ühendusel au kuulutada, et ta kiidab heaks konventsiooni ja lepinguga riikidele kehtestatud õigused ja kohustused küsimustes, milles tema konventsiooniosalistest liikmesriigid on pädevuse talle üle andnud. Käesolevale kinnitamiskirjale on lisatud konventsiooni IX lisa artikli 5 lõikes 1 sätestatud pädevust käsitlev deklaratsioon.

Samuti soovib ühendus konventsiooni artikli 310 kohaselt kuulutada, et ta on vastu kõikidele deklaratsioonidele või seisukohtadele, millega jäetakse välja Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni mereõiguse konventsiooni sätete, eelkõige kalapüügiga seotud sätete õiguslik kehtivus või muudetakse seda. Ühendus ei leia, et konventsiooniga tunnustataks rannikuriikide õigusi või pädevust muude kalavarude kui nende majandusvööndist väljaspool olevate paiksete liikide kasutamise, kaitse ja majandamise suhtes.

Ühendus jätab endale õiguse teha ka edaspidi konventsiooni ja lepingu suhtes deklaratsioone, samuti deklaratsioone vastuseks tulevastele deklaratsioonidele ja seisukohtadele.

Ühendus kasutab võimalust, et veel kord kinnitada Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peasekretärile oma suurimat lugupidamist.

DEKLARATSIOON EUROOPA ÜHENDUSE PÄDEVUSE KOHTA ÜHINENUD RAHVASTE ORGANISATSIOONI 10. DETSEMBRI 1982. AASTA MEREÕIGUSE KONVENTSIOONI JA KONVENTSIOONI XI OSA 28. JUULI 1994. AASTA RAKENDUSLEPINGUGA REGULEERITAVATES KÜSIMUSTES

(Konventsiooni IX lisa artikli 5 lõike 1 ja lepingu artikli 4 lõike 4 kohaselt tehtud deklaratsioon)

Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni mereõiguse konventsiooni IX lisa artikli 5 lõikes 1 sätestatakse, et rahvusvahelise organisatsiooni ametliku kinnitamise kiri sisaldab deklaratsiooni, milles määratakse kindlaks need konventsiooniga reguleeritavad küsimused, milles organisatsiooni liikmesriigid, kes on konventsiooniosalised, on pädevuse talle üle andnud. ⁽¹⁾

10. detsembri 1982. aasta Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni mereõiguse konventsiooni XI osa rakendamist käsitleva lepingu ⁽²⁾ artikli 4 lõikes 4 sätestatakse, et rahvusvaheline organisatsioon sooritab ametliku kinnitamise konventsiooni IX lisa kohaselt.

Euroopa ühendused asutati Pariisi (ESTÜ) ja Rooma lepingutega (EMÜ ja Euratom), millele kirjutati alla vastavalt 18. aprillil 1951 ja 25. märtsil 1957. Pärast seda, kui allakirjutanud riigid asutamislepingud ratifitseerisid, jõustusid need 25. juulil 1952 ja 1. jaanuaril 1958. Neid on muudetud Euroopa Liidu lepinguga, millele kirjutati alla Maastrichtis 7. veebruaril 1992 ja mis jõustus 1. novembril 1993 pärast seda, kui allakirjutanud riigid selle ratifitseerisid, ja hiljuti Kérkyral 24. juunil 1994 allakirjutatud ühinemislepinguga, mis jõustus 1. jaanuaril 1995. ⁽³⁾

Ühenduste praegused liikmesriigid on Belgia Kuningriik, Taani Kuningriik, Saksamaa Liitvabariik, Kreeka Vabariik, Hispaania Kuningriik, Prantsuse Vabariik, Iirimaa, Itaalia Vabariik, Luksemburgi Suurhertsogiriik, Madalmaade Kuningriik, Austria Vabariik, Portugali Vabariik, Soome Vabariik, Rootsi Kuningriik ning Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriik.

Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni mereõiguse konventsiooni ja konventsiooni XI osa rakenduslepingut kohaldatakse Euroopa Ühendusele üleantud pädevuse osas territooriumidele, kus kohaldatakse Euroopa Ühenduse asutamislepingut selles lepingus, eelkõige selle artiklis 227 sätestatud tingimustel.

Käesolevat deklaratsiooni ei kohaldata nende liikmesriikide territooriumidele, kus nimetatud asutamislepingut ei kohaldata, samuti ei piira see meetmeid ega seisukohti, mida asjaomased liikmesriigid võivad konventsiooni ja lepingu alusel võtta kõnealuste territooriumide nimel ja huvides.

Eespool nimetatud tingimuste kohaselt osutab käesolev deklaratsioon pädevusele, mis liikmesriigid on konventsiooni ja lepinguga reguleeritavates küsimustes ühendusele asutamislepingute alusel andnud.

⁽¹⁾ Konventsioonile allakirjutamisel tegi ühendus IX lisa artikli 2 kohaselt vajaliku deklaratsiooni, milles määras kindlaks konventsiooniga hõlmatavad küsimused, milles tema liikmesriigid olid talle pädevuse üle andnud.

⁽²⁾ Ühendus kirjutas sellele alla 29. juulil 1994 ja kohaldab seda ajutiselt alates 16. novembrist 1994.

⁽³⁾ Pariisi lepingu kohta, millega asutati Euroopa Sõe- ja Teraseühendus, tehti Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni sekretariaadis 15. märtsil 1957 kanne nr 3729; Rooma lepingute kohta, millega asutati Euroopa Majandusühendus ja Euroopa Aatomienergiaühendus (Euratom), tehti vastavalt 21. ja 24. aprillil 1958 kanded nr 4300 ja 4301. Euroopa Liidu lepingu kohta tehti 28. detsembril 1993 kanne nr 30615; 24. juuni 1994. aasta ühinemisleping avaldati 29. augusti 1994. aasta *Euroopa Ühenduste Teatajas* C 241.

Sellise ühenduse pädevuse ulatus ja kasutamine muutub oma laadi tõttu pidevalt ja vajaduse korral ühendus täiendab või muudab käesolevat deklaratsiooni konventsiooni IX lisa artikli 5 lõike 4 kohaselt.

Ühendusel on teatavates küsimustes ainupädevus ja teatavates muudes küsimustes jagab ta pädevust oma liikmesriikidega.

1. Ühenduse ainupädevuses olevad küsimused:

- ühendus märgib, et tema liikmesriigid on mere kalavarude kaitse ja majandamise osas pädevuse talle üle andnud. Seega selles valdkonnas võtab ühendus vastu asjakohaseid eeskirju (mida liikmesriigid rakendavad) ja võtab oma pädevuse piires kohustusi kolmandate riikide või pädevate rahvusvaheliste organisatsioonide ees. Kõnealust pädevust kohaldatakse riikide kalandusalasessse pädevusse kuuluvate vetele ja avamerale. Sellest olenemata on laevade suhtes jurisdiktsiooni teostamise lipuõiguse ja laevade registreerimise ning kriminaal- ja haldussanktsioonide rakendamisega seotud meetmete suhtes pädevus liikmesriikidel, kes järgivad seejuures ühenduse õigust. Ka ühenduse õigusega nähakse ette haldussanktsioone,
- oma kaubandus- ja tollipoliitika põhjal on ühendusel pädevus konventsiooni X ja XI osa ja 28. juuli 1994. aasta lepingu nende sätete suhtes, mis käsitlevad rahvusvahelist kaubandust.

2. Küsimused, milles ühendus jagab pädevust oma liikmesriikidega:

- kalanduses on pädevus jagatud teatavates sellistes küsimustes, mis ei ole otse seotud mere kalavarude kaitse ja majandamisega, näiteks teadusuuringud ja tehnoloogiaarendus ning arengukoostöö,
- mereveondust, veoohutust ja merereostuse vältimist käsitlevate sätete suhtes, mis sisalduvad muu hulgas konventsiooni II, III, V, VII ja XII osas, on ühendusel ainupädevus üksnes niivõrd, kui võrd need konventsiooni sätted või nende rakendamiseks vastuvõetud õigusnormid mõjutavad ühenduse kehtestatud ühiseid eeskirju. Kui ühenduse eeskirjad on olemas, kuid neid ei mõjutata, eelkõige ühenduse sätted, millega kehtestatakse ainult miinimumnõuded, on pädevus liikmesriikidel, ilma et see piiraks ühenduse pädevust selles vallas meetmeid võtta. Muudel juhtudel on pädevus liikmesriikidel.

Asjakohaste ühenduse õigusaktide loend on esitatud liites. Nendest õigusaktidest tuleneva ühenduse pädevuse ulatus tuleb määrata iga meetme täpsete sätete ja eelkõige selle põhjal, kui võrd nende sätetega kehtestatakse ühised eeskirjad,

- konventsiooni XIII ja XIV osa sätete puhul seisneb ühenduse pädevus peamiselt teadusuuringuid ja tehnoloogiaarendust käsitleva koostöö edendamises mitteliikmesriikide ja rahvusvaheliste organisatsioonidega. Ühenduse sellealased meetmed täiendavad liikmesriikide meetmeid. Seda pädevust rakendatakse liites loetletud programmide vastuvõtmisega.

3. Ühenduse tegevuspõhimõtete võimalik mõju:

- samuti tuleks nimetada ühenduse poliitikat ja meetmeid ebaausa majandustegevuse piiramise, riigihangete, tööstuse konkurentsivõime ja arenguabi alal. Ka need tegevuspõhimõtted võivad olla teataval määral seotud konventsiooni ja lepinguga, eelkõige konventsiooni VI ja XI osa teatavate sätetega.

Liide

**ÜHENDUSE ÕIGUSAKTID, MIS KÄSITLEVAD KONVENTSIOONI JA LEPINGUGA
REGULEERITAVAD KÜSIMUSI****— Mereohutuse ja merereostuse vältimise alal:**

nõukogu 25. veebruari 1992. aasta otsus 92/143/EMÜ Euroopa raadionavigatsioonisüsteemide kohta (EÜT L 59, 4.3.1992, lk 17);

nõukogu 21. detsembri 1978. aasta direktiiv 79/115/EMÜ lootside tehtava laevade lootsimise kohta Põhjameres ja La Manche'i väinas (EÜT L 33, 8.2.1979, lk 32);

nõukogu 13. septembri 1993. aasta direktiiv 93/75/EMÜ miinimumnõuete kohta, mis käsitlevad ohtlikke või saastavaid kaupu vedavaid laevu, mis suunduvad ühenduse sadamatesse või lahkuvad sealt (EÜT L 247, 5.10.1993, lk 19);

nõukogu 23. novembri 1993. aasta direktiiv 93/103/EÜ kalalaevade pardal kohaldatavate tööohutuse ja töötervishoiu miinimumnõuete kohta (kolmeteistkümmes üksikdirektiiv direktiivi 89/391/EMÜ artikli 16 lõikes 1 määratletud tähenduses) (EÜT L 307, 13.12.1993, lk 1);

nõukogu 22. novembri 1994. aasta direktiiv 94/57/EÜ laevade ülevaatamisega tegelevaid organisatsioone ja veeteede ametite asjakohaseid meetmeid käsitlevate ühiste eeskirjade ja normide kohta (klassifikatsiooniühingute direktiiv) (EÜT L 319, 12.12.1994, lk 20);

nõukogu 22. novembri 1994. aasta direktiiv 94/58/EÜ meremeeste väljaõppe miinimumtaseme kohta (EÜT L 319, 12.12.1994, lk 28);

nõukogu 19. juuni 1995. aasta direktiiv 95/21/EÜ laevaohutust, saaste vältimist ning elu- ja töötingimusi laevadel käsitlevate rahvusvaheliste nõuete rakendamise kohta ühenduse sadamaid kasutavate ja liikmesriikide jurisdiktsiooni all olevates vetes sõitvate laevade suhtes (sadamariikide järelevalve) (EÜT L 157, 7.7.1995, lk 1);

nõukogu 20. detsembri 1996. aasta direktiiv 96/98/EÜ merevarustuse kohta (EÜT L 46, 17.2.1997, lk 25);

nõukogu 4. märtsi 1991. aasta määrus (EMÜ) nr 613/91 laevade ühendusesisese ümberregistreerimise kohta (EÜT L 68, 15.3.1991, lk 1) ja komisjoni 28. juuli 1993. aasta määrus (EMÜ) nr 2158/93 1974. aasta inimelude ohutust merel käsitleva rahvusvahelise konventsiooni ja 1973. aasta laevadelt lähtuva reostuse vältimise rahvusvahelise konventsiooni muudatuste kohaldamise kohta nõukogu määruse (EMÜ) nr 613/91 rakendamisel (EÜT L 194, 3.8.1993, lk 5);

nõukogu 21. novembri 1994. aasta määrus (EÜ) nr 2978/94 ballastiruumide mahutavuse mõõtmist eraldatud ballastiga naftatankerites käsitleva Rahvusvahelise Mereorganisatsiooni resolutsiooni A.747(18) rakendamise kohta (EÜT L 319, 12.12.1994, lk 1);

nõukogu 8. detsembri 1995. aasta määrus (EÜ) nr 3051/95 ro-ro-tüüpi reisiparvlaevade meresõiduohutuse korralduse kohta (EÜT L 320, 30.12.1995, lk 14).

— Merekeskonna kaitse ja säilitamise alal (konventsiooni XII osa):

nõukogu 3. detsembri 1981. aasta otsus 81/971/EMÜ, millega seatakse sisse ühenduse teabesüsteem süsivesinike merrelaskmisest tuleneva saaste jälgimiseks ja vähendamiseks (EÜT L 355, 10.12.1981, lk 52);

nõukogu 6. märtsi 1986. aasta otsus 86/85/EMÜ, millega seatakse sisse ühenduse teabesüsteem süsivesinike ja muude kahjulike ainete merrelaskmisest tuleneva saaste jälgimiseks ja vähendamiseks (EÜT L 77, 22.3.1986, lk 33);

nõukogu 16. juuni 1975. aasta direktiiv 75/439/EMÜ õlijäätmete kõrvaldamise kohta (EÜT L 194, 25.7.1975, lk 23);

nõukogu 15. juuli 1975. aasta direktiiv 75/442/EMÜ jäätmete kohta (EÜT L 194, 25.7.1975, lk 39);

nõukogu 8. detsembri 1975. aasta direktiiv 76/160/EMÜ suplusvee kvaliteedi kohta (EÜT L 31, 5.2.1976, lk 1);

nõukogu 4. mai 1976. aasta direktiiv 76/464/EMÜ teatavate ühenduse veekeskkonda lastavate ohtlike ainete põhjustatava saaste kohta (EÜT L 129, 18.5.1976, lk 23);

nõukogu 20. veebruari 1978. aasta direktiiv 78/176/EMÜ titaandioksiiditööstuse jäätmete kohta (EÜT L 54, 25.2.1978, lk 19);

nõukogu 30. oktoobri 1979. aasta direktiiv 79/923/EMÜ karpide elukeskkonna vee nõutava kvaliteedi kohta (EÜT L 281, 10.11.1979, lk 47);

nõukogu 15. juuli 1980. aasta direktiiv 80/779/EMÜ õhukvaliteedi piir- ja soovituslike väärtuste kohta vääveldioksiidi ja hõljuvainete osas (EÜT L 229, 30.8.1980, lk 30);

nõukogu 22. märtsi 1982. aasta direktiiv 82/176/EMÜ kloorleeliste elektrolüüsitööstuse elavhõbedaheitmete piirväärtuste ja kvaliteediesmärkide kohta (EÜT L 81, 27.3.1982, lk 29);

nõukogu 24. juuni 1982. aasta direktiiv 82/501/EMÜ teatavate tööstustegevuste tekitatava suurõnnetuse ohu kohta (EÜT L 230, 5.8.1982, lk 1);

nõukogu 3. detsembri 1982. aasta direktiiv 82/883/EMÜ titaandioksiiditööstuse jäätmete mõjutatavate keskkondade seirekorra kohta (EÜT L 378, 31.12.1982, lk 1);

nõukogu 3. detsembri 1982. aasta direktiiv 82/884/EMÜ õhu pliisisalduse piirväärtuse kohta (EÜT L 378, 31.12.1982, lk 15);

nõukogu 26. septembri 1983. aasta direktiiv 83/513/EMÜ kaadmiumiheitmete piirväärtuste ja kvaliteediesmärkide kohta (EÜT L 291, 24.10.1983, lk 1);

nõukogu 8. märtsi 1984. aasta direktiiv 84/156/EMÜ muude sektorite kui kloorleeliste elektrolüüsitööstuse elavhõbedaheitmete piirväärtuste ja kvaliteediesmärkide kohta (EÜT L 74, 17.3.1984, lk 49);

nõukogu 28. juuni 1984. aasta direktiiv 84/360/EMÜ tööstusrajatistest lähtuva õhusaaste vastu võitlemise kohta (EÜT L 188, 16.7.1984, lk 20);

nõukogu 9. oktoobri 1984. aasta direktiiv 84/491/EMÜ heksaklorotsükloheksaaniheitmete piirväärtuste ja kvaliteediesmärkide kohta (EÜT L 274, 17.10.1984, lk 11);

nõukogu 7. märtsi 1985. aasta direktiiv 85/203/EMÜ õhu kvaliteedinõuete kohta lämmastikdioksiidi osas (EÜT L 87, 27.3.1985, lk 1);

nõukogu 27. juuni 1985. aasta direktiiv 85/337/EMÜ teatavate avaliku ja erasektori projektide keskkonnamõju hindamise kohta (EÜT L 175, 5.7.1985, lk 40);

nõukogu 12. juuni 1986. aasta direktiiv 86/280/EMÜ teatavate direktiivi 76/464/EMÜ lisa I loendis sisalduvate ohtlike ainete heitmete piirväärtuste ja kvaliteediesmärkide kohta (EÜT L 181, 4.7.1986, lk 16);

nõukogu 24. novembri 1988. aasta direktiiv 88/609/EMÜ teatavate suurtest põletusseadmetest lähtuvate saasteainete õhku pääsemise piiramise kohta (EÜT L 336, 7.12.1988, lk 1);

nõukogu 8. juuni 1989. aasta direktiiv 89/369/EMÜ uutest olmejäätmete põletustehastest lähtuva õhusaaste vältimise kohta (EÜT L 163, 14.6.1989, lk 32);

nõukogu 12. juuni 1989. aasta direktiiv 89/429/EMÜ olemasolevatest olmejäätmete põletustehastest lähtuva õhusaaste vähendamise kohta (EÜT L 203, 15.7.1989, lk 50);

nõukogu 21. mai 1991. aasta direktiiv 91/271/EMÜ linnaheitvee puhastamise kohta (EÜT L 135, 30.5.1991, lk 40);

nõukogu 12. detsembri 1991. aasta direktiiv 91/676/EMÜ veekogude kaitsmise kohta põllumajandusest lähtuva nitraadireostuse eest (EÜT L 375, 31.12.1991, lk 1);

nõukogu 12. detsembri 1991. aasta direktiiv 91/689/EMÜ ohtlike jäätmete kohta (EÜT L 377, 31.12.1991, lk 20);

nõukogu 21. mai 1992. aasta direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.7.1992, lk 7);

nõukogu 15. detsembri 1992. aasta direktiiv 92/112/EMÜ titaandioksiiditööstuse jäätmetest tuleneva saaste vähendamise ja lõpliku kõrvaldamise programmide ühtlustamise korra kohta (EÜT L 409, 31.12.1992, lk 11);

nõukogu 16. detsembri 1994. aasta direktiiv 94/67/EÜ ohtlike jäätmete põletamise kohta (EÜT L 365, 31.12.1994, lk 34);

nõukogu 1. veebruari 1993. aasta määrus (EMÜ) nr 259/93 Euroopa Ühenduse piires, ühendusse sisse ja ühendusest välja veetavate jäätmete järelevalve ja kontrolli kohta (EÜT L 30, 6.2.1993, lk 1).

— **Merekeskonnauuringute ning teadus- ja tehnoloogiakoostöö alal:**

mereteaduse ja -tehnoloogia programm;

keskkonna- ja ilmastikuprogramm;

koostöö mitteliikmesriikide ja rahvusvaheliste organisatsioonidega: programm teadus- ja tehnoloogiakoostööks arengumaadega (INCO-DC).

— **Konventsioonid, mille osaliseks on ühendus:**

maismaalt lähtuva merereostuse vältimise konventsioon, Pariis, 4. juuni 1974 (nõukogu 3. märtsi 1975. aasta otsus 75/437/EMÜ, avaldatud EÜTs L 194, 25.7.1975, lk 5);

maismaalt lähtuva merereostuse vältimise konventsiooni muutmise protokoll, Pariis, 26. märts 1986 (nõukogu 28. detsembri 1986. aasta otsus 87/57/EMÜ, avaldatud EÜTs L 24, 27.1.1987, lk 47);

Vahemere kaitsmist maismaalt lähtuva saaste eest käsitlev protokoll, Ateena, 17. mai 1980 (nõukogu 28. veebruari 1983. aasta otsus 83/101/EMÜ, avaldatud EÜTs L 67, 12.3.1983, lk 1);

Vahemere kaitsmist reostuse eest käsitlev konventsioon ning laevadelt ja õhusõidukitelt merrejuhitavatest jäätmetest tuleneva Vahemere reostuse vältimist käsitlev protokoll, Barcelona, 16. veebruar 1976 (nõukogu 25. juuli 1977. aasta otsus 77/585/EMÜ, avaldatud EÜTs L 240, 19.9.1977, lk 1);

naftast ja muudest kahjulikest ainetest tuleneva Vahemere reostuse vastu võitlemiseks hädaolukordades tehtavat koostööd käsitlev protokoll, Barcelona, 16. veebruar 1976 (nõukogu 19. mai 1981. aasta otsus 81/420/EMÜ, avaldatud EÜTs L 162, 19.6.1981, lk 4);

piiriülese õhusaaste kauglevi konventsioon, Genf, 13. november 1979 (nõukogu 11. juuni 1981. aasta otsus 81/462/EMÜ, avaldatud EÜTs L 171, 27.6.1981, lk 11);

Vahemere erikaitsealasid käsitlev 2. ja 3. aprilli 1982. aasta protokoll, Genf, 3. aprill 1982 (nõukogu 1. märtsi 1984. aasta otsus 84/132/EMÜ, avaldatud EÜTs L 68, 10.3.1984, lk 36);

naftast ja muudest kahjulikest ainetest tuleneva Põhjamere reostuse vastu võitlemist käsitlev koostööleping, Bonn, 13. september 1983 (nõukogu 28. juuni 1984. aasta otsus 84/358/EMÜ, avaldatud EÜTs L 188, 16.7.1984, lk 7);

Atlandi kirdeosa rannikute ja vete kaitset reostuse eest käsitlev koostööleping, Lissabon, 17. oktoober 1990 (nõukogu 20. oktoobri 1993. aasta otsus 93/550/EMÜ, avaldatud EÜTs L 267, 28.10.1993, lk 20);

Baseli konventsioon ohtlike jäätmete üle piiri viimise ja kõrvaldamise kontrolli kohta, Basel, 22. märts 1989 (nõukogu 1. veebruari 1993. aasta otsus 93/98/EMÜ, avaldatud EÜTs L 39, 16.12.1993, lk 1).

III LISA

MEREÕIGUSE TÖÖRÜHMA VOLITUSED

Mereõiguse töörühm tegeleb 16. novembril 1994 jõustunud Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni mereõiguse konventsiooniga seotud küsimuste pideva uurimisega. Ta valmistab ette Euroopa Liidu Nõukogu nõupidamisi ja aitab seeläbi kaasa ühenduse poliitika kujundamisele mereõigusega seotud valdkondades. Nõukogu istungite ettevalmistamisel esitab ta alaliste esindajate komiteele (ja vajaduse korral poliitikakomiteele) selle komitee taotlusel või omal algatusel arvamusi sellise poliitika kokkusobivuse kohta rahvusvahelise õiguse ja eelkõige Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni mereõiguse konventsiooniga.

Töörühma volitused hõlmavad:

- 1) Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni mereõiguse konventsiooni ja selle XI osa rakenduslepingu sõlmimist käsitleva nõukogu otsuse ettevalmistamist;
- 2) Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni mereõiguse konventsiooni IX lisa artikli 5 lõigetes 1 ja 4 sätestatud deklaratsioonide ettevalmistamist;
- 3) Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni mereõiguse konventsiooni artiklites 287 ja 310 sätestatud deklaratsioonide ettevalmistamist;
- 4) ühenduse pädevuses olevates küsimustes ühenduse seisukohtade eelnõude koostamist konventsiooni alusel asutatud organite raames;
- 5) ühenduse ja tema liikmesriikide tegevuse kooskõlastamist rahvusvahelises merepõhjaasutuses ja selle organites ning nõupidamisi ühisseisukohtade koostamiseks üldist huvi pakkuvates ühise välis- ja julgeolekupoliitika (ÜVJP) küsimustes;
- 6) ühiste seisukohtade koostamist üldist huvi pakkuvates välispoliitika küsimustes, mis käsitlevad mereõiguse arendamist ja selle mõju Euroopa Liidu välispoliitikale;
- 7) nõukogule esitatud projektide ja ettepanekute ning rahvusvahelise mereõiguse ja eelkõige Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni mereõiguse konventsiooni vahelise kokkusobivuse uurimist.

Ühenduse pädevuses olevates küsimustes võetakse seisukohad vastu tavalises korras.

Euroopa Liidu välispoliitikaga hõlmatud küsimusi korraldab Euroopa Liidu lepingu V jaotis.
